။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။
ခုဒ္ဒကနိကာယေ
ထေရဂါထာပါဠိ
နိဒါနဂါထာ
သီဟာနံဝ နဒန္တာနံ၊ ဒါဌီနံ ဂိရိဂဗ္ဘရေ။
သုဏာထ ဘာဝိတတ္တာနံ၊ ဂါထာ အတ္ထူပနာယိကာ [အတ္တူပနာယိကာ (သီ. က.)]။ယထာနာမာ ယထာဂေါတ္တာ၊ ယထာဓမ္မဝိဟာရိနော။
ယထာဓိမုတ္တာ သပ္ပညာ၊ ဝိဟရိံသု အတန္ဒိတာ။
တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿိတွာ၊ ဖုသိတွာ အစ္စုတံ ပဒံ။
ကတန္တံ ပစ္စဝေက္ခန္တာ၊ ဣမမတ္ထမဘာသိသုံ။
၁. ဧကကနိပါတော
၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ
၁. သုဘူတိတ္ထေရဂါထာ
၁.
‘‘ဆန္နာ မေ ကုဋိကာ သုခါ နိဝါတာ၊ ဝဿ ဒေဝ ယထာသုခံ။
စိတ္တံ မေ သုသမာဟိတံ ဝိမုတ္တံ၊ အာတာပီ ဝိဟရာမိ ဝဿ ဒေဝါ’’တိ။
ဣတ္ထံ သုဒံ [ဣတ္ထံ သုမံ (က. အဋ္ဌ.)] အာယသ္မာ သုဘူတိတ္ထေရော ဂါထံ အဘာသိတ္ထာတိ။
၂. မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရဂါထာ
၂.
‘‘ဥပသန္တော ဥပရတော၊ မန္တဘာဏီ အနုဒ္ဓတော။
ဓုနာတိ ပါပကေ ဓမ္မေ၊ ဒုမပတ္တံဝ မာလုတော’’တိ။
ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ မဟာကောဋ္ဌိကော [မဟာကောဋ္ဌိတော (သီ. သျာ.)] ထေရော ဂါထံ အဘာသိတ္ထာတိ။
၃. ကင်္ခါရေဝတတ္ထေရဂါထာ
၃.
‘‘ပညံ ဣမံ ပဿ တထာဂတာနံ၊ အဂ္ဂိ ယထာ ပဇ္ဇလိတော နိသီထေ။
အာလောကဒါ စက္ခုဒဒါ ဘဝန္တိ၊ ယေ အာဂတာနံ ဝိနယန္တိ ကင်္ခ’’န္တိ။
ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ကင်္ခါရေဝတော ထေရော ဂါထံ အဘာသိတ္ထာတိ။
၄. ပုဏ္ဏတ္ထေရဂါထာ
၄.
‘‘သမ္ဘိရေဝ သမာသေထ၊ ပဏ္ဍိတေဟတ္ထဒဿိဘိ။
အတ္ထံ မဟန္တံ ဂမ္ဘီရံ၊ ဒုဒ္ဒသံ နိပုဏံ အဏုံ။
ဓီရာ သမဓိဂစ္ဆန္တိ၊ အပ္ပမတ္တာ ဝိစက္ခဏာ’’တိ။
ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော [မန္တာနိပုတ္တော (သျာ. က.)] ထေရော ဂါထံ အဘာသိတ္ထာတိ။
၅. ဒဗ္ဗတ္ထေရဂါထာ
၅.

‘‘ယော ဒုဒ္ဒမိယော ဒမေန ဒန္တော၊ ဒဗ္ဗော သန္တုသိတော ဝိတိဏ္ဏကင်္ခေါ။ဝိဇိတာဝီ အပေတဘေရဝေါ ဟိ၊ ဒဗ္ဗော သော ပရိနိဗ္ဗုတော ဌိတတ္တော’’တိ။ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ဒဗ္ဗော ထေရော ဂါထံ အဘာသိတ္ထာတိ။
၆. သီတဝနိယတ္ထေရဂါထာ
၆.
‘‘ယော သီတဝနံ ဥပဂါ ဘိက္ခု၊ ဧကော သန္တုသိတော သမာဟိတတ္တော။
ဝိဇိတာဝီ အပေတလောမဟံသော၊ ရက္ခံ ကာယဂတာသတိံ ဓိတိမာ’’တိ။
ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ သီတဝနိယော ထေရော ဂါထံ အဘာသိတ္ထာတိ။
၇. ဘလ္လိယတ္ထေရဂါထာ
၇.
‘‘ယောပါနုဒီ မစ္စုရာဇဿ သေနံ၊ နဠသေတုံဝ သုဒုဗ္ဗလံ မဟောဃော။
ဝိဇိတာဝီ အပေတဘေရဝေါ ဟိ၊ ဒန္တော သော ပရိနိဗ္ဗုတော ဌိတတ္တော’’တိ။ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ဘလ္လိယော ထေရော ဂါထံ အဘာသိတ္ထာတိ။
၈. ဝီရတ္ထေရဂါထာ
၈.
‘‘ယော ဒုဒ္ဒမိယော ဒမေန ဒန္တော၊ ဝီရော သန္တုသိတော ဝိတိဏ္ဏကင်္ခေါ။ဝိဇိတာဝီ အပေတလောမဟံသော၊ ဝီရော သော ပရိနိဗ္ဗုတော ဌိတတ္တော’’တိ။
ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ဝီရော ထေရော ဂါထံ အဘာသိတ္ထာတိ။
၉. ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရဂါထာ
၉.
‘‘သွာဂတံ န ဒုရာဂတံ [နာပဂတံ (သီ. သျာ.)]၊ နယိဒံ ဒုမန္တိတံ မမ။
သံဝိဘတ္တေသု ဓမ္မေသု၊ ယံ သေဋ္ဌံ တဒုပါဂမိ’’န္တိ။
ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ပိလိန္ဒဝစ္ဆော [ပိလိန္ဒိဝစ္ဆော (သီ.)] ထေရော ဂါထံ အဘာသိတ္ထာတိ။
၁၀. ပုဏ္ဏမာသတ္ထေရဂါထာ
၁၀.
‘‘ဝိဟရိ အပေက္ခံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊ ယော ဝေဒဂူ သမိတော ယတတ္တော။
သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနူပလိတ္တော၊ လောကဿ ဇညာ ဥဒယဗ္ဗယဉ္စာ’’တိ။
ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏမာသော ထေရော ဂါထံ အဘာသိတ္ထာတိ။
ဝဂ္ဂေါ ပဌမော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
သုဘူတိ ကောဋ္ဌိကော ထေရော၊ ကင်္ခါရေဝတသမ္မတော။
မန္တာဏိပုတ္တော ဒဗ္ဗော စ၊ သီတဝနိယော စ ဘလ္လိယော။
ဝီရော ပိလိန္ဒဝစ္ဆော စ၊ ပုဏ္ဏမာသော တမောနုဒောတိ။
၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ
၁. စူဠဝစ္ဆတ္ထေရဂါထာ

၁၁.
‘‘ပါမောဇ္ဇဗဟုလော ဘိက္ခု၊ ဓမ္မေ ဗုဒ္ဓပ္ပဝေဒိတေ။
အဓိဂစ္ဆေ ပဒံ သန္တံ၊ သင်္ခါရူပသမံ သုခ’’န္တိ။
။ စူဠဝစ္ဆော [စူလဂဝစ္ဆော (သီ.)] ထေရော။။
၂. မဟာဝစ္ဆတ္ထေရဂါထာ
၁၂.
‘‘ပညာဗလီ သီလဝတူပပန္နော၊ သမာဟိတော ဈာနရတော သတီမာ။
ယဒတ္ထိယံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇမာနော၊ ကင်္ခေထ ကာလံ ဣဓ ဝီတရာဂေါ’’တိ။။ မဟာဝစ္ဆော [မဟာဂဝစ္ဆော (သီ.)] ထေရော။။
၃. ဝနဝစ္ဆတ္ထေရဂါထာ
၁၃.
‘‘နီလဗ္ဘဝဏ္ဏာ ရုစိရာ၊ သီတဝါရီ သုစိန္ဓရာ။
ဣန္ဒဂေါပကသဉ္ဆန္နာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မ’’န္တိ။
။ ဝနဝစ္ဆော ထေရော။။
၄. သိဝကသာမဏေရဂါထာ
၁၄.
‘‘ဥပဇ္ဈာယော မံ အဝစ၊ ဣတော ဂစ္ဆာမ သီဝက။
ဂါမေ မေ ဝသတိ ကာယော၊ အရညံ မေ ဂတော မနော။
သေမာနကောပိ ဂစ္ဆာမိ၊ နတ္ထိ သင်္ဂေါ ဝိဇာနတ’’န္တိ။။ သိဝကော သာမဏေရော။။
၅. ကုဏ္ဍဓာနတ္ထေရဂါထာ
၁၅.
‘‘ပဉ္စ ဆိန္ဒေ ပဉ္စ ဇဟေ၊ ပဉ္စ စုတ္တရိ ဘာဝယေ။
ပဉ္စသင်္ဂါတိဂေါ ဘိက္ခု၊ ဩဃတိဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတီ’’တိ။။ ကုဏ္ဍဓာနော ထေရော။။
၆. ဗေလဋ္ဌသီသတ္ထေရဂါထာ
၁၆.
‘‘ယထာပိ ဘဒ္ဒော အာဇညော၊ နင်္ဂလာဝတ္တနီ သိခီ။
ဂစ္ဆတိ အပ္ပကသိရေန၊ ဧဝံ ရတ္တိန္ဒိဝါ မမ။
ဂစ္ဆန္တိ အပ္ပကသိရေန၊ သုခေ လဒ္ဓေ နိရာမိသေ’’တိ။
။ ဗေလဋ္ဌသီသော ထေရော။။
၇. ဒါသကတ္ထေရဂါထာ
၁၇.
‘‘မိဒ္ဓီ ယဒါ ဟောတိ မဟဂ္ဃသော စ၊ နိဒ္ဒာယိတာ သမ္ပရိဝတ္တသာယီ။မဟာဝရာဟောဝ နိဝါပပုဋ္ဌော၊ ပုနပ္ပုနံ ဂဗ္ဘမုပေတိ မန္ဒော’’တိ။

။ ဒါသကော ထေရော။။
၈. သိင်္ဂါလပိတုတ္ထေရဂါထာ
၁၈.
‘‘အဟု ဗုဒ္ဓဿ ဒါယာဒော၊ ဘိက္ခု ဘေသကဠာဝနေ။
ကေဝလံ အဋ္ဌိသညာယ၊ အဖရီ ပထဝိံ [ပဌဝိံ (သီ. သျာ.)] ဣမံ။
မညေဟံ ကာမရာဂံ သော၊ ခိပ္ပမေဝ ပဟိဿတီ’’တိ [ပဟီယဘိ (သဗ္ဗတ္ထ ပါဠိယံ)]။
။ သိင်္ဂါလပိတာ [သီဂါလပိတာ (သီ.)] ထေရော။။
၉. ကုလတ္ထေရဂါထာ
၁၉.
[ဓ. ပ. ၈၀၊ ၁၄၅ ဓမ္မပဒေပိ] ‘‘ဥဒကံ ဟိ နယန္တိ နေတ္တိကာ၊ ဥသုကာရာ နမယန္တိ [ဒမယန္တိ (က.)] တေဇနံ။
ဒါရုံ နမယန္တိ တစ္ဆကာ၊ အတ္တာနံ ဒမယန္တိ သုဗ္ဗတာ’’တိ။
။ ကုလော [ကုဏ္ဍလော (သီ.)၊ ကုဠော (သျာ. က.)] ထေရော။။
၁၀. အဇိတတ္ထေရဂါထာ
၂၀.
‘‘မရဏေ မေ ဘယံ နတ္ထိ၊ နိကန္တိ နတ္ထိ ဇီဝိတေ။
သန္ဒေဟံ နိက္ခိပိဿာမိ၊ သမ္ပဇာနော ပဋိဿတော’’တိ [ပတိဿတောတိ (သီ. သျာ.)]။။ အဇိတော ထေရော ။။
ဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
စူဠဝစ္ဆော မဟာဝစ္ဆော၊ ဝနဝစ္ဆော စ သီဝကော။
ကုဏ္ဍဓာနော စ ဗေလဋ္ဌိ၊ ဒါသကော စ တတောပရိ။
သိင်္ဂါလပိတိကော ထေရော၊ ကုလော စ အဇိတော ဒသာတိ။
၃. တတိယဝဂ္ဂေါ
၁. နိဂြောဓတ္ထေရဂါထာ
၂၁.
‘‘နာဟံ ဘယဿ ဘာယာမိ၊ သတ္ထာ နော အမတဿ ကောဝိဒော။
ယတ္ထ ဘယံ နာဝတိဋ္ဌတိ၊ တေန မဂ္ဂေန ဝဇန္တိ ဘိက္ခဝေါ’’တိ။
။ နိဂြောဓော ထေရော။။
၂. စိတ္တကတ္ထေရဂါထာ
၂၂.
‘‘နီလာ သုဂီဝါ သိခိနော၊ မောရာ ကာရမ္ဘိယံ [ကာရံဝိယံ (သီ.)၊ ကာရဝိယံ (သျာ.)] အဘိနဒန္တိ။
တေ သီတဝါတကီဠိတာ [သီတဝါတကဒ္ဒိတကလိတာ (သီ.)၊ သီတဝါတကလိတာ (သျာ.)]၊ သုတ္တံ ဈာယံ [ဈာနံ (သျာ.)၊ဈာယိံ (?)] နိဗောဓေန္တီ’’တိ။
။ စိတ္တကော ထေရော။။
၃. ဂေါသာလတ္ထေရဂါထာ

၂၃.
‘‘အဟံ ခေါ ဝေဠုဂုမ္ဗသ္မိံ၊ ဘုတွာန မဓုပါယသံ။ပဒက္ခိဏံ သမ္မသန္တော၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
သာနုံ ပဋိဂမိဿာမိ၊ ဝိဝေကမနုဗြူဟယ’’န္တိ။
။ ဂေါသာလော ထေရော။။
၄. သုဂန္ဓတ္ထေရဂါထာ
၂၄.
‘‘အနုဝဿိကော ပဗ္ဗဇိတော၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။။ သုဂန္ဓော ထေရော။။
၅. နန္ဒိယတ္ထေရဂါထာ
၂၅.
‘‘ဩဘာသဇာတံ ဖလဂံ၊ စိတ္တံ ယဿ အဘိဏှသော။
တာဒိသံ ဘိက္ခုမာသဇ္ဇ၊ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသီ’’တိ။။ နန္ဒိယော ထေရော။။
၆. အဘယတ္ထေရဂါထာ
၂၆.
‘‘သုတွာ သုဘာသိတံ ဝါစံ၊ ဗုဒ္ဓဿာဒိစ္စဗန္ဓုနော။ပစ္စဗျဓိံ ဟိ နိပုဏံ၊ ဝါလဂ္ဂံ ဥသုနာ ယထာ’’တိ။။ အဘယော ထေရော။။
၇. လောမသကင်္ဂိယတ္ထေရဂါထာ
၂၇.
‘‘ဒဗ္ဗံ ကုသံ ပေါဋကိလံ၊ ဥသီရံ မုဉ္ဇပဗ္ဗဇံ။
ဥရသာ ပနုဒိဿာမိ၊ ဝိဝေကမနုဗြူဟယ’’န္တိ။
။ လောမသကင်္ဂိယော ထေရော။။
၈. ဇမ္ဗုဂါမိကပုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၂၈.
‘‘ကစ္စိ နော ဝတ္ထပသုတော၊ ကစ္စိ နော ဘူသနာရတော။
ကစ္စိ သီလမယံ ဂန္ဓံ၊ ကိံ တွံ ဝါယသိ [ကစ္စိ သီလမယံ ဂန္ဓံ၊ တွံ ဝါသိ (သျာ.)] နေတရာ ပဇာ’’တိ။။ ဇမ္ဗုဂါမိကပုတ္တော ထေရော။။
၉. ဟာရိတတ္ထေရဂါထာ
၂၉.
‘‘သမုန္နမယမတ္တာနံ၊ ဥသုကာရောဝ တေဇနံ။
စိတ္တံ ဥဇုံ ကရိတွာန၊ အဝိဇ္ဇံ ဘိန္ဒ ဟာရိတာ’’တိ။
။ ဟာရိတော ထေရော။။

၁၀. ဥတ္တိယတ္ထေရဂါထာ
၃၀.
‘‘အာဗာဓေ မေ သမုပ္ပန္နေ၊ သတိ မေ ဥဒပဇ္ဇထ။
အာဗာဓော မေ သမုပ္ပန္နော၊ ကာလော မေ နပ္ပမဇ္ဇိတု’’န္တိ။။ ဥတ္တိယော ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ တတိယော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
နိဂြောဓော စိတ္တကော ထေရော၊ ဂေါသာလထေရော သုဂန္ဓော။
နန္ဒိယော အဘယော ထေရော၊ ထေရော လောမသကင်္ဂိယော။
ဇမ္ဗုဂါမိကပုတ္တော စ၊ ဟာရိတော ဥတ္တိယော ဣသီတိ။
၄. စတုတ္ထဝဂ္ဂေါ
၁. ဂဟွရတီရိယတ္ထေရဂါထာ
၃၁.
‘‘ဖုဋ္ဌော ဍံသေဟိ မကသေဟိ၊ အရညသ္မိံ ဗြဟာဝနေ။
နာဂေါ သံဂါမသီသေဝ၊ သတော တတြာဓိဝါသယေ’’တိ။
။ ဂဟွရတီရိယော ထေရော။။
၂. သုပ္ပိယတ္ထေရဂါထာ
၃၂.
‘‘အဇရံ ဇီရမာနေန၊ တပ္ပမာနေန နိဗ္ဗုတိံ။
နိမိယံ [နိမ္မိဿံ (သီ.)၊ နိရာမိသံ (သျာ.)၊ နိမိနေယျံ (?)] ပရမံ သန္တိံ၊ ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရ’’န္တိ။
။ သုပ္ပိယော ထေရော။။
၃. သောပါကတ္ထေရဂါထာ
၃၃.
‘‘ယထာပိ ဧကပုတ္တသ္မိံ၊ ပိယသ္မိံ ကုသလီ သိယာ။
ဧဝံ သဗ္ဗေသု ပါဏေသု၊ သဗ္ဗတ္ထ ကုသလော သိယာ’’တိ။
။ သောပါကော ထေရော။။
၄. ပေါသိယတ္ထေရဂါထာ
၃၄.
‘‘အနာသန္နဝရာ ဧတာ၊ နိစ္စမေဝ ဝိဇာနတာ။
ဂါမာ အရညမာဂမ္မ၊ တတော ဂေဟံ ဥပါဝိသိ [ဥပါဝိသိံ (သီ.)]။
တတော ဥဋ္ဌာယ ပက္ကာမိ၊ အနာမန္တေတွာ [အနာမန္တိယ (သီ.)] ပေါသိယော’’တိ။။ ပေါသိယော ထေရော။။
၅. သာမညကာနိတ္ထေရဂါထာ
၃၅.
‘‘သုခံ သုခတ္ထော လဘတေ တဒါစရံ၊ ကိတ္တိဉ္စ ပပ္ပေါတိ ယသဿ ဝဍ္ဎတိ။

ယော အရိယမဋ္ဌင်္ဂိကမဉ္ဇသံ ဥဇုံ၊ ဘာဝေတိ မဂ္ဂံ အမတဿ ပတ္တိယာ’’တိ။။ သာမညကာနိတ္ထေရော။။
၆. ကုမာပုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၃၆.
‘‘သာဓု သုတံ သာဓု စရိတကံ၊ သာဓု သဒါ အနိကေတဝိဟာရော။
အတ္ထပုစ္ဆနံ ပဒက္ခိဏကမ္မံ၊ ဧတံ သာမညမကိဉ္စနဿာ’’တိ။
။ ကုမာပုတ္တော ထေရော။။
၇. ကုမာပုတ္တသဟာယကတ္ထေရဂါထာ
၃၇.
‘‘နာနာဇနပဒံ ယန္တိ၊ ဝိစရန္တာ အသညတာ။
သမာဓိဉ္စ ဝိရာဓေန္တိ၊ ကိံသု ရဋ္ဌစရိယာ ကရိဿတိ။
တသ္မာ ဝိနေယျ သာရမ္ဘံ၊ ဈာယေယျ အပုရက္ခတော’’တိ။
။ ကုမာပုတ္တတ္ထေရဿ သဟာယကော ထေရော။။
၈. ဂဝမ္ပတိတ္ထေရဂါထာ
၃၈.
‘‘ယော ဣဒ္ဓိယာ သရဘုံ အဋ္ဌပေသိ၊ သော ဂဝမ္ပတိ အသိတော အနေဇော။
တံ သဗ္ဗသင်္ဂါတိဂတံ မဟာမုနိံ၊ ဒေဝါ နမဿန္တိ ဘဝဿ ပါရဂု’’န္တိ။
။ ဂဝမ္ပတိတ္ထေရော။။
၉. တိဿတ္ထေရဂါထာ
၃၉.
[သံ. နိ. ၁.၂၁၊ ၉၇]‘‘သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဍယှမာနောဝ [ဍယှမာနေဝ (သဗ္ဗတ္ထ)] မတ္ထကေ။ကာမရာဂပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ’’တိ။
။ တိဿော ထေရော။။
၁၀. ဝဍ္ဎမာနတ္ထေရဂါထာ
၄၀.
‘‘သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဍယှမာနောဝ မတ္ထကေ။
ဘဝရာဂပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ’’တိ။
။ ဝဍ္ဎမာနော ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
ဂဟွရတီရိယော သုပ္ပိယော၊ သောပါကော စေဝ ပေါသိယော။သာမညကာနိ ကုမာပုတ္တော၊ ကုမာပုတ္တသဟာယကော။
ဂဝမ္ပတိ တိဿတ္ထေရော၊ ဝဍ္ဎမာနော မဟာယသောတိ။
၅. ပဉ္စမဝဂ္ဂေါ
၁. သိရိဝဍ္ဎတ္ထေရဂါထာ

၄၁.
‘‘ဝိဝရမနုပတန္တိ ဝိဇ္ဇုတာ၊ ဝေဘာရဿ စ ပဏ္ဍဝဿ စ။
နဂဝိဝရဂတော စ ဈာယတိ၊ ပုတ္တော အပ္ပဋိမဿ တာဒိနော’’တိ။
။ သိရိဝဍ္ဎော ထေရော။။
၂. ခဒိရဝနိယတ္ထေရဂါထာ
၄၂.
‘‘စာလေ ဥပစာလေ သီသူပစာလေ ( ) [(စာလာ ဥပစာလာ၊ သီသူပစာလာ) (က.)] ပတိဿတာ [ပဋိဿတိကာ (သျာ. က.)] နုခေါ ဝိဟရထ။
အာဂတော ဝေါ ဝါလံ ဝိယ ဝေဓီ’’တိ။
။ ခဒိရဝနိယော ထေရော။။
၃. သုမင်္ဂလတ္ထေရဂါထာ
၄၃.
‘‘သုမုတ္တိကော သုမုတ္တိကော သာဟု၊ သုမုတ္တိကောမှိ တီဟိ ခုဇ္ဇကေဟိ။အသိတာသု မယာ နင်္ဂလာသု၊ မယာ ခုဒ္ဒကုဒ္ဒာလာသု မယာ။
ယဒိပိ ဣဓမေဝ ဣဓမေဝ၊ အထ ဝါပိ အလမေဝ အလမေဝ။
ဈာယ သုမင်္ဂလ ဈာယ သုမင်္ဂလ၊ အပ္ပမတ္တော ဝိဟရ သုမင်္ဂလာ’’တိ။
။ သုမင်္ဂလော ထေရော။။
၄. သာနုတ္ထေရဂါထာ
၄၄.
[သံ. နိ. ၁.၂၃၉] ‘‘မတံ ဝါ အမ္မ ရောဒန္တိ၊ ယော ဝါ ဇီဝံ န ဒိဿတိ။ဇီဝန္တံ မံ အမ္မ ပဿန္တီ၊ ကသ္မာ မံ အမ္မ ရောဒသီ’’တိ။
။ သာနုတ္ထေရော။။
၅. ရမဏီယဝိဟာရိတ္ထေရဂါထာ
၄၅.
‘‘ယထာပိ ဘဒ္ဒော အာဇညော၊ ခလိတွာ ပတိတိဋ္ဌတိ။
ဧဝံ ဒဿနသမ္ပန္နံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝက’’န္တိ။
။ ရမဏီယဝိဟာရိတ္ထေရော။။
၆. သမိဒ္ဓိတ္ထေရဂါထာ
၄၆.
‘‘သဒ္ဓါယာဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သတိ ပညာ စ မေ ဝုဍ္ဎာ၊ စိတ္တဉ္စ သုသမာဟိတံ။
ကာမံ ကရဿု ရူပါနိ၊ နေဝ မံ ဗျာဓယိဿသီ’’တိ [ဗာဓယိဿသီတိ (သီ.)၊ ဗျာထယိဿသီတိ (?)]။။ သမိဒ္ဓိတ္ထေရော။။
၇. ဥဇ္ဇယတ္ထေရဂါထာ
၄၇.
‘‘နမော တေ ဗုဒ္ဓ ဝီရတ္ထု၊ ဝိပ္ပမုတ္တောသိ သဗ္ဗဓိ။

တုယှာပဒါနေ ဝိဟရံ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေါ’’တိ။
။ ဥဇ္ဇယော ထေရော။။
၈. သဉ္ဇယတ္ထေရဂါထာ
၄၈.
‘‘ယတော အဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
နာဘိဇာနာမိ သင်္ကပ္ပံ၊ အနရိယံ ဒောသသံဟိတ’’န္တိ။
။ သဉ္ဇယော ထေရော။။
၉. ရာမဏေယျကတ္ထေရဂါထာ
၄၉.
‘‘စိဟစိဟာဘိနဒိတေ [ဝိဟဝိဟာဘိနဒိတေ (သီ. သျာ.)]၊ သိပ္ပိကာဘိရုတေဟိ စ။န မေ တံ ဖန္ဒတိ စိတ္တံ၊ ဧကတ္တနိရတံ ဟိ မေ’’တိ။
။ ရာမဏေယျကော ထေရော။။
၁၀. ဝိမလတ္ထေရဂါထာ
၅၀.
‘‘ဓရဏီ စ သိဉ္စတိ ဝါတိ၊ မာလုတော ဝိဇ္ဇုတာ စရတိ နဘေ။
ဥပသမန္တိ ဝိတက္ကာ၊ စိတ္တံ သုသမာဟိတံ မမာ’’တိ။
။ ဝိမလော ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
သိရီဝဍ္ဎော ရေဝတော ထေရော၊ သုမင်္ဂလော သာနုသဝှယော။
ရမဏီယဝိဟာရီ စ၊ သမိဒ္ဓိဥဇ္ဇယသဉ္ဇယာ။
ရာမဏေယျော စ သော ထေရော၊ ဝိမလော စ ရဏဉ္ဇဟောတိ။
၆. ဆဋ္ဌဝဂ္ဂေါ
၁. ဂေါဓိကတ္ထေရဂါထာ
၅၁.
‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ ယထာ သုဂီတံ၊ ဆန္နာ မေ ကုဋိကာ သုခါ နိဝါတာ။စိတ္တံ သုသမာဟိတဉ္စ မယှံ၊ အထ စေ ပတ္ထယသိ ပဝဿ ဒေဝါ’’တိ။။ ဂေါဓိကော ထေရော။။
၂. သုဗာဟုတ္ထေရဂါထာ
၅၂.
‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ ယထာ သုဂီတံ၊ ဆန္နာ မေ ကုဋိကာ သုခါ နိဝါတာ။စိတ္တံ သုသမာဟိတဉ္စ ကာယေ၊ အထ စေ ပတ္ထယသိ ပဝဿ ဒေဝါ’’တိ။။ သုဗာဟုတ္ထေရော။။
၃. ဝလ္လိယတ္ထေရဂါထာ
၅၃.

‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ ယထာ သုဂီတံ၊ ဆန္နာ မေ ကုဋိကာ သုခါ နိဝါတာ။တဿံ ဝိဟရာမိ အပ္ပမတ္တော၊ အထ စေ ပတ္ထယသိ ပဝဿ ဒေဝါ’’တိ။။ ဝလ္လိယော ထေရော။။
၄. ဥတ္တိယတ္ထေရဂါထာ
၅၄.
‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ ယထာ သုဂီတံ၊ ဆန္နာ မေ ကုဋိကာ သုခါ နိဝါတာ။တဿံ ဝိဟရာမိ အဒုတိယော၊ အထ စေ ပတ္ထယသိ ပဝဿ ဒေဝါ’’တိ။
။ ဥတ္တိယော ထေရော။။
၅. အဉ္ဇနဝနိယတ္ထေရဂါထာ
၅၅.
‘‘အာသန္ဒိံ ကုဋိကံ ကတွာ၊ ဩဂယှ အဉ္ဇနံ ဝနံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
။ အဉ္ဇနဝနိယော ထေရော။။
၆. ကုဋိဝိဟာရိတ္ထေရဂါထာ
၅၆.
‘‘ကော ကုဋိကာယံ ဘိက္ခု ကုဋိကာယံ၊ ဝီတရာဂေါ သုသမာဟိတစိတ္တော။ဧဝံ ဇာနာဟိ အာဝုသော၊ အမောဃာ တေ ကုဋိကာ ကတာ’’တိ။
။ ကုဋိဝိဟာရိတ္ထေရော။။
၇. ဒုတိယကုဋိဝိဟာရိတ္ထေရဂါထာ
၅၇.
‘‘အယမာဟု ပုရာဏိယာ ကုဋိ၊ အညံ ပတ္ထယသေ နဝံ ကုဋိံ။
အာသံ ကုဋိယာ ဝိရာဇယ၊ ဒုက္ခါ ဘိက္ခု ပုန နဝါ ကုဋီ’’တိ။
။ ဒုတိယကုဋိဝိဟာရိတ္ထေရော။။
၈. ရမဏီယကုဋိကတ္ထေရဂါထာ
၅၈.
‘‘ရမဏီယာ မေ ကုဋိကာ၊ သဒ္ဓါဒေယျာ မနောရမာ။
န မေ အတ္ထော ကုမာရီဟိ၊ ယေသံ အတ္ထော တဟိံ ဂစ္ဆထ နာရိယော’’တိ။။ ရမဏီယကုဋိကော ထေရော။။
၉. ကောသလဝိဟာရိတ္ထေရဂါထာ
၅၉.
‘‘သဒ္ဓါယာဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ အရညေ မေ ကုဋိကာ ကတာ။
အပ္ပမတ္တော စ အာတာပီ၊ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော’’တိ [ပဋိဿတောတိ (က.)]။။ ကောသလဝိဟာရိတ္ထေရော။။
၁၀. သီဝလိတ္ထေရဂါထာ
၆၀.

‘‘တေ မေ ဣဇ္ဈိံသု သင်္ကပ္ပါ၊ ယဒတ္ထော ပါဝိသိံ ကုဋိံ။ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပစ္စေသံ၊ မာနာနုသယမုဇ္ဇဟ’’န္တိ။။ သီဝလိတ္ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
ဂေါဓိကော စ သုဗာဟု စ၊ ဝလ္လိယော ဥတ္တိယော ဣသိ။
အဉ္ဇနဝနိယော ထေရော၊ ဒုဝေ ကုဋိဝိဟာရိနော။
ရမဏီယကုဋိကော စ၊ ကောသလဝှယသီဝလီတိ။
၇. သတ္တမဝဂ္ဂေါ
၁. ဝပ္ပတ္ထေရဂါထာ
၆၁.
‘‘ပဿတိ ပဿော ပဿန္တံ၊ အပဿန္တဉ္စ ပဿတိ။
အပဿန္တော အပဿန္တံ၊ ပဿန္တဉ္စ န ပဿတီ’’တိ။
။ ဝပ္ပေါ ထေရော။။
၂. ဝဇ္ဇိပုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၆၂.
‘‘ဧကကာ မယံ အရညေ ဝိဟရာမ၊ အပဝိဒ္ဓံဝ ဝနသ္မိံ ဒါရုကံ။တဿ မေ ဗဟုကာ ပိဟယန္တိ၊ နေရယိကာ ဝိယ သဂ္ဂဂါမိန’’န္တိ။။ ဝဇ္ဇိပုတ္တော ထေရော။။
၃. ပက္ခတ္ထေရဂါထာ
၆၃.
‘‘စုတာ ပတန္တိ ပတိတာ၊ ဂိဒ္ဓါ စ ပုနရာဂတာ။
ကတံ ကိစ္စံ ရတံ ရမ္မံ၊ သုခေနနွာဂတံ သုခ’’န္တိ။
။ ပက္ခေါ ထေရော။။
၄. ဝိမလကောဏ္ဍညတ္ထေရဂါထာ
၆၄.
‘‘ဒုမဝှယာယ ဥပ္ပန္နော၊ ဇာတော ပဏ္ဍရကေတုနာ။
ကေတုဟာ ကေတုနာယေဝ၊ မဟာကေတုံ ပဓံသယီ’’တိ။
။ ဝိမလကောဏ္ဍညော ထေရော။။
၅. ဥက္ခေပကတဝစ္ဆတ္ထေရဂါထာ
၆၅.
‘‘ဥက္ခေပကတဝစ္ဆဿ၊ သင်္ကလိတံ ဗဟူဟိ ဝဿေဟိ။
တံ ဘာသတိ ဂဟဋ္ဌာနံ၊ သုနိသိန္နော ဥဠာရပါမောဇ္ဇော’’တိ။။ ဥက္ခေပကတဝစ္ဆော ထေရော။။
၆. မေဃိယတ္ထေရဂါထာ

၆၆.
‘‘အနုသာသိ မဟာဝီရော၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂူ။
တဿာဟံ ဓမ္မံ သုတွာန၊ ဝိဟာသိံ သန္တိကေ သတော။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။။ မေဃိယော ထေရော။။
၇. ဧကဓမ္မသဝနီယတ္ထေရဂါထာ
၆၇.
‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။
။ ဧကဓမ္မသဝနီယော ထေရော။။
၈. ဧကုဒါနိယတ္ထေရဂါထာ
၆၈.
[ဥဒါ. ၃၇; ပါစိ. ၁၅၃] ‘‘အဓိစေတသော အပ္ပမဇ္ဇတော၊ မုနိနော မောနပထေသု သိက္ခတော။သောကာ န ဘဝန္တိ တာဒိနော၊ ဥပသန္တဿ သဒါ သတီမတော’’တိ။
။ ဧကုဒါနိယော ထေရော။။
၉. ဆန္နတ္ထေရဂါထာ
၆၉.
‘‘သုတွာန ဓမ္မံ မဟတော မဟာရသံ၊ သဗ္ဗညုတညာဏဝရေန ဒေသိတံ။
မဂ္ဂံ ပပဇ္ဇိံ [ပပဇ္ဇံ (က.)] အမတဿ ပတ္တိယာ၊ သော ယောဂက္ခေမဿ ပထဿ ကောဝိဒော’’တိ။။ ဆန္နော ထေရော။။
၁၀. ပုဏ္ဏတ္ထေရဂါထာ
၇၀.
‘‘သီလမေဝ ဣဓ အဂ္ဂံ၊ ပညဝါ ပန ဥတ္တမော။
မနုဿေသု စ ဒေဝေသု၊ သီလပညာဏတော ဇယ’’န္တိ။
။ ပုဏ္ဏော ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ သတ္တမော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
ဝပ္ပေါ စ ဝဇ္ဇိပုတ္တော စ၊ ပက္ခေါ ဝိမလကောဏ္ဍညော။ဥက္ခေပကတဝစ္ဆော စ၊ မေဃိယော ဧကဓမ္မိကော။
ဧကုဒါနိယဆန္နာ စ၊ ပုဏ္ဏတ္ထေရော မဟဗ္ဗလောတိ။
၈. အဋ္ဌမဝဂ္ဂေါ
၁. ဝစ္ဆပါလတ္ထေရဂါထာ
၇၁.
‘‘သုသုခုမနိပုဏတ္ထဒဿိနာ၊ မတိကုသလေန နိဝါတဝုတ္တိနာ။
သံသေဝိတဝုဒ္ဓသီလိနာ [သံသေဝိတဗုဒ္ဓသီလိနာ (က.)]၊ နိဗ္ဗာနံ န ဟိ တေန ဒုလ္လဘ’’န္တိ။

။ ဝစ္ဆပါလော ထေရော။။
၂. အာတုမတ္ထေရဂါထာ
၇၂.
‘‘ယထာ ကဠီရော သုသု ဝဍ္ဎိတဂ္ဂေါ၊ ဒုန္နိက္ခမော ဟောတိ ပသာခဇာတော။ဧဝံ အဟံ ဘရိယာယာနိတာယ၊ အနုမညံ မံ ပဗ္ဗဇိတောမှိ ဒါနီ’’တိ။
။ အာတုမော ထေရော။။
၃. မာဏဝတ္ထေရဂါထာ
၇၃.
‘‘ဇိဏ္ဏဉ္စ ဒိသွာ ဒုခိတဉ္စ ဗျာဓိတံ၊ မတဉ္စ ဒိသွာ ဂတမာယုသင်္ခယံ။
တတော အဟံ နိက္ခမိတူန ပဗ္ဗဇိံ၊ ပဟာယ ကာမာနိ မနောရမာနီ’’တိ။
။ မာဏဝေါ ထေရော။။
၄. သုယာမနတ္ထေရဂါထာ
၇၄.
‘‘ကာမစ္ဆန္ဒော စ ဗျာပါဒော၊ ထိနမိဒ္ဓဉ္စ [ထီနမိဒ္ဓဉ္စ (သီ. သျာ.)] ဘိက္ခုနော။ဥဒ္ဓစ္စံ ဝိစိကိစ္ဆာ စ၊ သဗ္ဗသောဝ န ဝိဇ္ဇတီ’’တိ။
။ သုယာမနော ထေရော။။
၅. သုသာရဒတ္ထေရဂါထာ
၇၅.
‘‘သာဓု သုဝိဟိတာန ဒဿနံ၊ ကင်္ခါ ဆိဇ္ဇတိ ဗုဒ္ဓိ ဝဍ္ဎတိ။
ဗာလမ္ပိ ကရောန္တိ ပဏ္ဍိတံ၊ တသ္မာ သာဓု သတံ သမာဂမော’’တိ။။ သုသာရဒော ထေရော။။
၆. ပိယဉ္ဇဟတ္ထေရဂါထာ
၇၆.
‘‘ဥပ္ပတန္တေသု နိပတေ၊ နိပတန္တေသု ဥပ္ပတေ။
ဝသေ အဝသမာနေသု၊ ရမမာနေသု နော ရမေ’’တိ။
။ ပိယဉ္ဇဟော ထေရော။။
၇. ဟတ္ထာရောဟပုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၇၇.
‘‘ဣဒံ ပုရေ စိတ္တမစာရိ စာရိကံ၊ ယေနိစ္ဆကံ ယတ္ထကာမံ ယထာသုခံ။
တဒဇ္ဇဟံ နိဂ္ဂဟေဿာမိ ယောနိသော၊ ဟတ္ထိပ္ပဘိန္နံ ဝိယ အင်္ကုသဂ္ဂဟော’’တိ။။ ဟတ္ထာရောဟပုတ္တော ထေရော။။
၈. မေဏ္ဍသိရတ္ထေရဂါထာ
၇၈.
‘‘အနေကဇာတိသံသာရံ၊ သန္ဓာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ။
တဿ မေ ဒုက္ခဇာတဿ၊ ဒုက္ခက္ခန္ဓော အပရဒ္ဓေါ’’တိ။

။ မေဏ္ဍသိရော ထေရော။။
၉. ရက္ခိတတ္ထေရဂါထာ
၇၉.
‘‘သဗ္ဗော ရာဂေါ ပဟီနော မေ၊ သဗ္ဗော ဒောသော သမူဟတော။
သဗ္ဗော မေ ဝိဂတော မောဟော၊ သီတိဘူတောသ္မိ နိဗ္ဗုတော’’တိ။။ ရက္ခိတော ထေရော။။
၁၀. ဥဂ္ဂတ္ထေရဂါထာ
၈၀.
‘‘ယံ မယာ ပကတံ ကမ္မံ၊ အပ္ပံ ဝါ ယဒိ ဝါ ဗဟုံ။
သဗ္ဗမေတံ ပရိက္ခီဏံ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။
။ ဥဂ္ဂေါ ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
ဝစ္ဆပါလော စ ယော ထေရော၊ အာတုမော မာဏဝေါ ဣသိ။
သုယာမနော သုသာရဒော၊ ထေရော ယော စ ပိယဉ္ဇဟော။
အာရောဟပုတ္တော မေဏ္ဍသိရော၊ ရက္ခိတော ဥဂ္ဂသဝှယောတိ။
၉. နဝမဝဂ္ဂေါ
၁. သမိတိဂုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၈၁.
‘‘ယံ မယာ ပကတံ ပါပံ၊ ပုဗ္ဗေ အညာသု ဇာတိသု။
ဣဓေဝ တံ ဝေဒနီယံ၊ ဝတ္ထု အညံ န ဝိဇ္ဇတီ’’တိ။
။ သမိတိဂုတ္တော ထေရော။။
၂. ကဿပတ္ထေရဂါထာ
၈၂.
‘‘ယေန ယေန သုဘိက္ခါနိ၊ သိဝါနိ အဘယာနိ စ။
တေန ပုတ္တက ဂစ္ဆဿု၊ မာ သောကာပဟတော ဘဝါ’’တိ။။ ကဿပေါ ထေရော။။
၃. သီဟတ္ထေရဂါထာ
၈၃.
‘‘သီဟပ္ပမတ္တော ဝိဟရ၊ ရတ္တိန္ဒိဝမတန္ဒိတော။ဘာဝေဟိ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ဇဟ သီဃံ သမုဿယ’’န္တိ။
။ သီဟော ထေရော။။
၄. နီတတ္ထေရဂါထာ
၈၄.
‘‘သဗ္ဗရတ္တိံ သုပိတွာန၊ ဒိဝါ သင်္ဂဏိကေ ရတော။

ကုဒါဿု နာမ ဒုမ္မေဓော၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတီ’’တိ။
။ နီတော ထေရော။။
၅. သုနာဂတ္ထေရဂါထာ
၈၅.
‘‘စိတ္တနိမိတ္တဿ ကောဝိဒော၊ ပဝိဝေကရသံ ဝိဇာနိယ။
ဈာယံ နိပကော ပတိဿတော၊ အဓိဂစ္ဆေယျ သုခံ နိရာမိသ’’န္တိ။
။ သုနာဂေါ ထေရော။။
၆. နာဂိတတ္ထေရဂါထာ
၈၆.
‘‘ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ ပုထု အညဝါဒိနံ၊ မဂ္ဂေါ န နိဗ္ဗာနဂမော ယထာ အယံ။ဣတိဿု သင်္ဃံ ဘဂဝါနုသာသတိ၊ သတ္ထာ သယံ ပါဏိတလေဝ ဒဿယ’’န္တိ။
။ နာဂိတော ထေရော။။
၇. ပဝိဋ္ဌတ္ထေရဂါထာ
၈၇.
‘‘ခန္ဓာ ဒိဋ္ဌာ ယထာဘူတံ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ ပဒါလိတာ။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။
။ ပဝိဋ္ဌော ထေရော။။
၈. အဇ္ဇုနတ္ထေရဂါထာ
၈၈.
‘‘အသက္ခိံ ဝတ အတ္တာနံ၊ ဥဒ္ဓါတုံ ဥဒကာ ထလံ။
ဝုယှမာနော မဟောဃေဝ၊ သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈဟ’’န္တိ။
။ အဇ္ဇုနော ထေရော။။
၉. (ပဌမ)-ဒေဝသဘတ္ထေရဂါထာ
၈၉.
‘‘ဥတ္တိဏ္ဏာ ပင်္ကပလိပါ၊ ပါတာလာ ပရိဝဇ္ဇိတာ။
မုတ္တော ဩဃာ စ ဂန္ထာ စ၊ သဗ္ဗေ မာနာ ဝိသံဟတာ’’တိ။
။ ဒေဝသဘော ထေရော။။
၁၀. သာမိဒတ္တတ္ထေရဂါထာ
၉၀.
‘‘ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ၊ တိဋ္ဌန္တိ ဆိန္နမူလကာ။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။။ သာမိဒတ္တော ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ နဝမော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
ထေရော သမိတိဂုတ္တော စ၊ ကဿပေါ သီဟသဝှယော။

နီတော သုနာဂေါ နာဂိတော၊ ပဝိဋ္ဌော အဇ္ဇုနော ဣသိ။
ဒေဝသဘော စ ယော ထေရော၊ သာမိဒတ္တော မဟဗ္ဗလောတိ။
၁၀. ဒသမဝဂ္ဂေါ
၁. ပရိပုဏ္ဏကတ္ထေရဂါထာ
၉၁.
‘‘န တထာ မတံ သတရသံ၊ သုဓန္နံ ယံ မယဇ္ဇ ပရိဘုတ္တံ။
အပရိမိတဒဿိနာ ဂေါတမေန၊ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတော ဓမ္မော’’တိ။။ ပရိပုဏ္ဏကော ထေရော။။
၂. ဝိဇယတ္ထေရဂါထာ
၉၂.
‘‘ယဿာသဝါ ပရိက္ခီဏာ၊ အာဟာရေ စ အနိဿိတော။
သုညတာ အနိမိတ္တော စ၊ ဝိမောက္ခေါ ယဿ ဂေါစရော။
အာကာသေဝ သကုန္တာနံ၊ ပဒံ တဿ ဒုရန္နယ’’န္တိ။
။ ဝိဇယော ထေရော။။
၃. ဧရကတ္ထေရဂါထာ
၉၃.
‘‘ဒုက္ခါ ကာမာ ဧရက၊ န သုခါ ကာမာ ဧရက။
ယော ကာမေ ကာမယတိ၊ ဒုက္ခံ သော ကာမယတိ ဧရက။
ယော ကာမေ န ကာမယတိ၊ ဒုက္ခံ သော န ကာမယတိ ဧရကာ’’တိ။
။ ဧရကော ထေရော။။
၄. မေတ္တဇိတ္ထေရဂါထာ
၉၄.
‘‘နမော ဟိ တဿ ဘဂဝတော၊ သကျပုတ္တဿ သိရီမတော။
တေနာယံ အဂ္ဂပ္ပတ္တေန၊ အဂ္ဂဓမ္မော [အဂ္ဂေါ ဓမ္မော (သီ.)] သုဒေသိတော’’တိ။
။ မေတ္တဇိ ထေရော။။
၅. စက္ခုပါလတ္ထေရဂါထာ
၉၅.
‘‘အန္ဓောဟံ ဟတနေတ္တောသ္မိ၊ ကန္တာရဒ္ဓါနပက္ခန္ဒော [ပက္ခန္နော (သီ.)၊ ပက္ကန္တော (သျာ. သီ. အဋ္ဌ.)]။
သယမာနောပိ ဂစ္ဆိဿံ၊ န သဟာယေန ပါပေနာ’’တိ။
။ စက္ခုပါလော ထေရော။။
၆. ခဏ္ဍသုမနတ္ထေရဂါထာ
၉၆.
‘‘ဧကပုပ္ဖံ စဇိတွာန၊ အသီတိ [အသီတိံ (သီ.)] ဝဿကောဋိယော။သဂ္ဂေသု ပရိစာရေတွာ၊ သေသကေနမှိ နိဗ္ဗုတော’’တိ။
။ ခဏ္ဍသုမနော ထေရော။။

၇. တိဿတ္ထေရဂါထာ
၉၇.
‘‘ဟိတွာ သတပလံ ကံသံ၊ သောဝဏ္ဏံ သတရာဇိကံ။
အဂ္ဂဟိံ မတ္တိကာပတ္တံ၊ ဣဒံ ဒုတိယာဘိသေစန’’န္တိ။
။ တိဿော ထေရော။။
၈. အဘယတ္ထေရဂါထာ
၉၈.
‘‘ရူပံ ဒိသွာ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိကရောတော။
သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။
တဿ ဝဍ္ဎန္တိ အာသဝါ၊ ဘဝမူလောပဂါမိနော’’တိ [ဘဝမူလာ ဘဝဂါမိနောတိ (သီ. က.)]။။ အဘယော ထေရော။။
၉. ဥတ္တိယတ္ထေရဂါထာ
၉၉.
‘‘သဒ္ဒံ သုတွာ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိကရောတော။
သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။
တဿ ဝဍ္ဎန္တိ အာသဝါ၊ သံသာရံ ဥပဂါမိနော’’တိ။
။ ဥတ္တိယော ထေရော။။
၁၀. (ဒုတိယ)-ဒေဝသဘတ္ထေရဂါထာ
၁၀၀.
‘‘သမ္မပ္ပဓာနသမ္ပန္နော၊ သတိပဋ္ဌာနဂေါစရော။
ဝိမုတ္တိကုသုမသဉ္ဆန္နော၊ ပရိနိဗ္ဗိဿတျနာသဝေါ’’တိ။။ ဒေဝသဘော ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ ဒသမော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
ပရိပုဏ္ဏကော စ ဝိဇယော၊ ဧရကော မေတ္တဇီ မုနိ။
စက္ခုပါလော ခဏ္ဍသုမနော၊ တိဿော စ အဘယော တထာ။
ဥတ္တိယော စ မဟာပညော၊ ထေရော ဒေဝသဘောပိ စာတိ။
၁၁. ဧကာဒသမဝဂ္ဂေါ
၁. ဗေလဋ္ဌာနိကတ္ထေရဂါထာ
၁၀၁.
‘‘ဟိတွာ ဂိဟိတ္တံ အနဝေါသိတတ္တော၊ မုခနင်္ဂလီ ဩဒရိကော ကုသီတော။မဟာဝရာဟောဝ နိဝါပပုဋ္ဌော၊ ပုနပ္ပုနံ ဂဗ္ဘမုပေတိ မန္ဒော’’တိ။။ ဗေလဋ္ဌာနိကော ထေရော။။
၂. သေတုစ္ဆတ္ထေရဂါထာ
၁၀၂.

‘‘မာနေန ဝဉ္စိတာသေ၊ သင်္ခါရေသု သံကိလိဿမာနာသေ။
လာဘာလာဘေန မထိတာ၊ သမာဓိံ နာဓိဂစ္ဆန္တီ’’တိ။
။ သေတုစ္ဆော ထေရော။။
၃. ဗန္ဓုရတ္ထေရဂါထာ
၁၀၃.
‘‘နာဟံ ဧတေန အတ္ထိကော၊ သုခိတော ဓမ္မရသေန တပ္ပိတော။
ပိတွာ [ပီတွာန (သီ. သျာ.)] ရသဂ္ဂမုတ္တမံ၊ န စ ကာဟာမိ ဝိသေန သန္ထဝ’’န္တိ။။ ဗန္ဓုရော [ဗန္ဓနော (က.)] ထေရော။။
၄. ခိတကတ္ထေရဂါထာ
၁၀၄.
‘‘လဟုကော ဝတ မေ ကာယော၊ ဖုဋ္ဌော စ ပီတိသုခေန ဝိပုလေန။
တူလမိဝ ဧရိတံ မာလုတေန၊ ပိလဝတီဝ မေ ကာယော’’တိ။
။ ခိတကော ထေရော။။
၅. မလိတဝမ္ဘတ္ထေရဂါထာ
၁၀၅.
‘‘ဥက္ကဏ္ဌိတောပိ န ဝသေ၊ ရမမာနောပိ ပက္ကမေ။
န တွေဝါနတ္ထသံဟိတံ၊ ဝသေ ဝါသံ ဝိစက္ခဏော’’တိ။။ မလိတဝမ္ဘော ထေရော။။
၆. သုဟေမန္တတ္ထေရဂါထာ
၁၀၆.
‘‘သတလိင်္ဂဿ အတ္ထဿ၊ သတလက္ခဏဓာရိနော။
ဧကင်္ဂဒဿီ ဒုမ္မေဓော၊ သတဒဿီ စ ပဏ္ဍိတော’’တိ။
။ သုဟေမန္တော ထေရော။။
၇. ဓမ္မသဝတ္ထေရဂါထာ
၁၀၇.
‘‘ပဗ္ဗဇိံ တုလယိတွာန၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။။ ဓမ္မသဝေါ ထေရော။။
၈. ဓမ္မသဝပိတုတ္ထေရဂါထာ
၁၀၈.
‘‘သ ဝီသဝဿသတိကော၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။။ ဓမ္မသဝပိတု ထေရော။။
၉. သင်္ဃရက္ခိတတ္ထေရဂါထာ
၁၀၉.

‘‘န နူနာယံ ပရမဟိတာနုကမ္ပိနော၊ ရဟောဂတော အနုဝိဂဏေတိ သာသနံ။တထာဟယံ ဝိဟရတိ ပါကတိန္ဒြိယော၊ မိဂီ ယထာ တရုဏဇာတိကာ ဝနေ’’တိ။။ သင်္ဃရက္ခိတော ထေရော။။
၁၀. ဥသဘတ္ထေရဂါထာ
၁၁၀.
‘‘နဂါ နဂဂ္ဂေသု သုသံဝိရူဠှာ၊ ဥဒဂ္ဂမေဃေန နဝေန သိတ္တာ။
ဝိဝေကကာမဿ အရညသညိနော၊ ဇနေတိ ဘိယျော ဥသဘဿ ကလျတ’’န္တိ။
။ ဥသဘော ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ ဧကာဒသမော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
ဗေလဋ္ဌာနိကော သေတုစ္ဆော၊ ဗန္ဓုရော ခိတကော ဣသိ။
မလိတဝမ္ဘော သုဟေမန္တော၊ ဓမ္မသဝေါ ဓမ္မသဝပိတာ။
သင်္ဃရက္ခိတတ္ထေရော စ၊ ဥသဘော စ မဟာမုနီတိ။
၁၂. ဒွာဒသမဝဂ္ဂေါ
၁. ဇေန္တတ္ထေရဂါထာ
၁၁၁.
‘‘ဒုပ္ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဝေ ဒုရဓိဝါသာ ဂေဟာ၊ ဓမ္မော ဂမ္ဘီရော ဒုရဓိဂမာ ဘောဂါ။ကိစ္ဆာ ဝုတ္တိ နော ဣတရီတရေနေဝ၊ ယုတ္တံ စိန္တေတုံ သတတမနိစ္စတ’’န္တိ။။ ဇေန္တော ထေရော။။
၂. ဝစ္ဆဂေါတ္တတ္ထေရဂါထာ
၁၁၂.
‘‘တေဝိဇ္ဇောဟံ မဟာဈာယီ၊ စေတောသမထကောဝိဒော။
သဒတ္ထော မေ အနုပ္ပတ္တော၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
။ ဝစ္ဆဂေါတ္တော ထေရော။။
၃. ဝနဝစ္ဆတ္ထေရဂါထာ
၁၁၃.
‘‘အစ္ဆောဒိကာ ပုထုသိလာ၊ဂေါနင်္ဂုလမိဂါယုတာ။
အမ္ဗုသေဝါလသဉ္ဆန္နာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မ’’န္တိ။
။ ဝနဝစ္ဆော ထေရော။။
၄. အဓိမုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၁၁၄.
‘‘ကာယဒုဋ္ဌုလ္လဂရုနော၊ ဟိယျမာနမှိ [ဟီယမာနမှိ (သီ.)] ဇီဝိတေ။သရီရသုခဂိဒ္ဓဿ၊ ကုတော သမဏသာဓုတာ’’တိ။
။ အဓိမုတ္တော ထေရော။။
၅. မဟာနာမတ္ထေရဂါထာ

၁၁၅.
‘‘ဧသာဝဟိယျသေ ပဗ္ဗတေန၊ ဗဟုကုဋဇသလ္လကိကေန [သလ္လကိတေန (သီ.)၊ သလ္လရိကေန (သျာ.)]။နေသာဒကေန ဂိရိနာ၊ ယသဿိနာ ပရိစ္ဆဒေနာ’’တိ။
။ မဟာနာမော ထေရော။။
၆. ပါရာပရိယတ္ထေရဂါထာ
၁၁၆.
‘‘ဆဖဿာယတနေ ဟိတွာ၊ ဂုတ္တဒွာရော သုသံဝုတော။
အဃမူလံ ဝမိတွာန၊ ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော’’တိ။
။ ပါရာပရိယော [ပါရာသရိယော (သီ.)၊ ပါရံပရိယော (က.)] ထေရော ။။
၇. ယသတ္ထေရဂါထာ
၁၁၇.
‘‘သုဝိလိတ္တော သုဝသနော၊သဗ္ဗာဘရဏဘူသိတော။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အဇ္ဈဂမိံ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
။ ယသော ထေရော။။
၈. ကိမိလတ္ထေရဂါထာ
၁၁၈.
‘‘အဘိသတ္တောဝ နိပတတိ၊ ဝယော ရူပံ အညမိဝ တထေဝ သန္တံ။
တဿေဝ သတော အဝိပ္ပဝသတော၊ အညဿေဝ သရာမိ အတ္တာန’’န္တိ။။ ကိမိလော [ကိမ္ဗိလော (သီ. သျာ.)] ထေရော။။
၉. ဝဇ္ဇိပုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၁၁၉.
‘‘ရုက္ခမူလဂဟနံ ပသက္ကိယ၊ နိဗ္ဗာနံ ဟဒယသ္မိံ ဩပိယ။
ဈာယ ဂေါတမ မာ စ ပမာဒော၊ ကိံ တေ ဗိဠိဗိဠိကာ ကရိဿတီ’’တိ။။ ဝဇ္ဇိပုတ္တော ထေရော။။
၁၀. ဣသိဒတ္တတ္ထေရဂါထာ
၁၂၀.
‘‘ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ၊ တိဋ္ဌန္တိ ဆိန္နမူလကာ။
ဒုက္ခက္ခယော အနုပ္ပတ္တော၊ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော’’တိ။။ ဣသိဒတ္တော ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ ဒွာဒသမော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
ဇေန္တော စ ဝစ္ဆဂေါတ္တော စ၊ ဝစ္ဆော စ ဝနသဝှယော။
အဓိမုတ္တော မဟာနာမော၊ ပါရာပရိယော ယသောပိ စ။
ကိမိလော ဝဇ္ဇိပုတ္တော စ၊ ဣသိဒတ္တော မဟာယသောတိ။ဧကကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။

တတြုဒ္ဒာနံ –
ဝီသုတ္တရသတံ ထေရာ၊ ကတကိစ္စာ အနာသဝါ။
ဧကကေဝ နိပါတမှိ၊ သုသင်္ဂီတာ မဟေသိဘီတိ။
၂. ဒုကနိပါတော
၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ
၁. ဥတ္တရတ္ထေရဂါထာ
၁၂၁.
‘‘နတ္ထိ ကောစိ ဘဝေါ နိစ္စော၊ သင်္ခါရာ ဝါပိ သဿတာ။
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စ တေ ခန္ဓာ၊ စဝန္တိ အပရာပရံ။
၁၂၂.
‘‘ဧတမာဒီနံ ဉတွာ၊ ဘဝေနမှိ အနတ္ထိကော။
နိဿဋော သဗ္ဗကာမေဟိ၊ ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော’’တိ။
ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ဥတ္တရော ထေရော ဂါထာယော အဘာသိတ္ထာတိ။
၂. ပိဏ္ဍောလဘာရဒွာဇတ္ထေရဂါထာ
၁၂၃.
‘‘နယိဒံ အနယေန ဇီဝိတံ၊ နာဟာရော ဟဒယဿ သန္တိကော။
အာဟာရဋ္ဌိတိကော သမုဿယော၊ ဣတိ ဒိသွာန စရာမိ ဧသနံ။
၁၂၄.
‘‘ပင်္ကောတိ ဟိ နံ ပဝေဒယုံ၊ ယာယံ ဝန္ဒနပူဇနာ ကုလေသု။
သုခုမံ သလ္လံ ဒုရုဗ္ဗဟံ၊ သက္ကာရော ကာပုရိသေန ဒုဇ္ဇဟော’’တိ။
ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ပိဏ္ဍောလဘာရဒွာဇော ထေရော ဂါထာယော အဘာသိတ္ထာတိ။
၃. ဝလ္လိယတ္ထေရဂါထာ
၁၂၅.
‘‘မက္ကဋော ပဉ္စဒွာရာယံ၊ ကုဋိကာယံ ပသက္ကိယ။
ဒွာရေန အနုပရိယေတိ၊ ဃဋ္ဋယန္တော မုဟုံ မုဟုံ။
၁၂၆.
‘‘တိဋ္ဌ မက္ကဋ မာ ဓာဝိ၊ န ဟိ တေ တံ ယထာ ပုရေ။
နိဂ္ဂဟီတောသိ ပညာယ၊ နေဝ ဒူရံ ဂမိဿတီ’’တိ။
။ ဝလ္လိယော ထေရော။။
၄. ဂင်္ဂါတီရိယတ္ထေရဂါထာ
၁၂၇.
‘‘တိဏ္ဏံ မေ တာလပတ္တာနံ၊ ဂင်္ဂါတီရေ ကုဋီ ကတာ။ဆဝသိတ္တောဝ မေ ပတ္တော၊ ပံသုကူလဉ္စ စီဝရံ။၁၂၈.
‘‘ဒွိန္နံ အန္တရဝဿာနံ၊ ဧကာ ဝါစာ မေ ဘာသိတာ။

တတိယေ အန္တရဝဿမှိ၊ တမောခန္ဓော [တမောက္ခန္ဓော (သီ. သျာ.)] ပဒါလိတော’’တိ။။ ဂင်္ဂါတီရိယော ထေရော။။
၅. အဇိနတ္ထေရဂါထာ
၁၂၉.
‘‘အပိ စေ ဟောတိ တေဝိဇ္ဇော၊ မစ္စုဟာယီ အနာသဝေါ။
အပ္ပညာတောတိ နံ ဗာလာ၊ အဝဇာနန္တိ အဇာနတာ။
၁၃၀.
‘‘ယော စ ခေါ အန္နပါနဿ၊ လာဘီ ဟောတီဓ ပုဂ္ဂလော။
ပါပဓမ္မောပိ စေ ဟောတိ၊ သော နေသံ ဟောတိ သက္ကတော’’တိ။။ အဇိနော ထေရော။။
၆. မေဠဇိနတ္ထေရဂါထာ
၁၃၁.
‘‘ယဒါဟံ ဓမ္မမဿောသိံ၊ ဘာသမာနဿ သတ္ထုနော။
န ကင်္ခမဘိဇာနာမိ၊ သဗ္ဗညူအပရာဇိတေ။
၁၃၂.
‘‘သတ္ထဝါဟေ မဟာဝီရေ၊ သာရထီနံ ဝရုတ္တမေ။
မဂ္ဂေ ပဋိပဒါယံ ဝါ၊ ကင်္ခါ မယှံ န ဝိဇ္ဇတီ’’တိ။
။ မေဠဇိနော ထေရော။။
၇. ရာဓတ္ထေရဂါထာ
၁၃၃.
[ဓ. ပ. ၁၃ ဓမ္မပဒေ] ‘‘ယထာ အဂါရံ ဒုစ္ဆန္နံ၊ ဝုဋ္ဌီ သမတိဝိဇ္ဈတိ။ဧဝံ အဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ရာဂေါ သမတိဝိဇ္ဈတိ။
၁၃၄.
[ဓ. ပ. ၁၄ ဓမ္မပဒေ] ‘‘ယထာ အဂါရံ သုစ္ဆန္နံ၊ ဝုဍ္ဎီ န သမတိဝိဇ္ဈတိ။ဧဝံ သုဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ရာဂေါ န သမတိဝိဇ္ဈတီ’’တိ။
။ ရာဓော ထေရော။။
၈. သုရာဓတ္ထေရဂါထာ
၁၃၅.
‘‘ခီဏာ ဟိ မယှံ ဇာတိ၊ ဝုသိတံ ဇိနသာသနံ။
ပဟီနော ဇာလသင်္ခါတော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။
၁၃၆.
‘‘ယဿတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော’’တိ။။ သုရာဓော ထေရော။။
၉. ဂေါတမတ္ထေရဂါထာ

၁၃၇.
‘‘သုခံ သုပန္တိ မုနယော၊ ယေ ဣတ္ထီသု န ဗဇ္ဈရေ။
သဒါ ဝေ ရက္ခိတဗ္ဗာသု၊ ယာသု သစ္စံ သုဒုလ္လဘံ။၁၃၈.
‘‘ဝဓံ စရိမှ တေ ကာမ၊ အနဏာ ဒါနိ တေ မယံ။
ဂစ္ဆာမ ဒါနိ နိဗ္ဗာနံ၊ ယတ္ထ ဂန္တွာ န သောစတီ’’တိ။။ ဂေါတမော ထေရော။။
၁၀. ဝသဘတ္ထေရဂါထာ
၁၃၉.
‘‘ပုဗ္ဗေ ဟနတိ အတ္တာနံ၊ ပစ္ဆာ ဟနတိ သော ပရေ။
သုဟတံ ဟန္တိ အတ္တာနံ၊ ဝီတံသေနေဝ ပက္ခိမာ။
၁၄၀.
‘‘န ဗြာဟ္မဏော ဗဟိဝဏ္ဏော၊ အန္တော ဝဏ္ဏော ဟိ ဗြာဟ္မဏော။ယသ္မိံ ပါပါနိ ကမ္မာနိ၊ သ ဝေ ကဏှော သုဇမ္ပတီ’’တိ။
။ ဝသဘော ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ ပဌမော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
ဥတ္တရော စေဝ ပိဏ္ဍောလော၊ ဝလ္လိယော တီရိယော ဣသိ။
အဇိနော စ မေဠဇိနော၊ ရာဓော သုရာဓော ဂေါတမော။
ဝသဘေန ဣမေ ဟောန္တိ၊ ဒသ ထေရာ မဟိဒ္ဓိကာတိ။
၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ
၁. မဟာစုန္ဒတ္ထေရဂါထာ
၁၄၁.
‘‘သုဿူသာ သုတဝဒ္ဓနီ၊ သုတံ ပညာယ ဝဒ္ဓနံ။
ပညာယ အတ္ထံ ဇာနာတိ၊ ဉာတော အတ္ထော သုခါဝဟော။
၁၄၂.
‘‘သေဝေထ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ၊ စရေယျ သံယောဇနဝိပ္ပမောက္ခံ။
သစေ ရတိံ နာဓိဂစ္ဆေယျ တတ္ထ၊ သင်္ဃေ ဝသေ ရက္ခိတတ္တော သတိမာ’’တိ။
။ မဟာစုန္ဒော ထေရော။။
၂. ဇောတိဒါသတ္ထေရဂါထာ
၁၄၃.
‘‘ယေ ခေါ တေ ဝေဌမိဿေန [ဝေဃမိဿေန (သီ. သျာ.)၊ ဝေ ဂမိဿေန၊ ဝေခမိဿေန (က.)]၊ နာနတ္တေန စ ကမ္မုနာ။မနုဿေ ဥပရုန္ဓန္တိ၊ ဖရုသူပက္ကမာ ဇနာ။
တေပိ တတ္ထေဝ ကီရန္တိ၊ န ဟိ ကမ္မံ ပနဿတိ။
၁၄၄.

‘‘ယံ ကရောတိ နရော ကမ္မံ၊ ကလျာဏံ ယဒိ ပါပကံ။တဿ တဿေဝ ဒါယာဒော၊ ယံ ယံ ကမ္မံ ပကုဗ္ဗတီ’’တိ။။ ဇောတိဒါသော ထေရော။။
၃. ဟေရညကာနိတ္ထေရဂါထာ
၁၄၅.
‘‘အစ္စယန္တိ အဟောရတ္တာ၊ ဇီဝိတံ ဥပရုဇ္ဈတိ။အာယု ခီယတိ မစ္စာနံ၊ ကုန္နဒီနံဝ ဩဒကံ။
၁၄၆.
‘‘အထ ပါပါနိ ကမ္မာနိ၊ ကရံ ဗာလော န ဗုဇ္ဈတိ။ပစ္ဆာဿ ကဋုကံ ဟောတိ၊ ဝိပါကော ဟိဿ ပါပကော’’တိ။။ ဟေရညကာနိတ္ထေရော။။
၄. သောမမိတ္တတ္ထေရဂါထာ
၁၄၇.
‘‘ပရိတ္တံ ဒါရုမာရုယှ၊ ယထာ သီဒေ မဟဏ္ဏဝေ။
ဧဝံ ကုသီတမာဂမ္မ၊ သာဓုဇီဝီပိ သီဒတိ။
တသ္မာ တံ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ ကုသီတံ ဟီနဝီရိယံ။
၁၄၈.
‘‘ပဝိဝိတ္တေဟိ အရိယေဟိ၊ ပဟိတတ္တေဟိ ဈာယိဘိ။
နိစ္စံ အာရဒ္ဓဝီရိယေဟိ၊ ပဏ္ဍိတေဟိ သဟာဝသေ’’တိ။
။ သောမမိတ္တော ထေရော။။
၅. သဗ္ဗမိတ္တတ္ထေရဂါထာ
၁၄၉.
‘‘ဇနော ဇနမှိ သမ္ဗဒ္ဓေါ [သမ္ဗဒ္ဓေါ (သျာ. က.)]၊ ဇနမေဝဿိတော ဇနော။ဇနော ဇနေန ဟေဌီယတိ၊ ဟေဌေတိ စ [ဗောဓိယတိ၊ ဗာဓေတိ စ (က.)] ဇနော ဇနံ။၁၅၀.
‘‘ကော ဟိ တဿ ဇနေနတ္ထော၊ ဇနေန ဇနိတေန ဝါ။
ဇနံ ဩဟာယ ဂစ္ဆံ တံ၊ ဟေဌယိတွာ [ဗာဓယိတွာ (က.)] ဗဟုံ ဇန’’န္တိ။
။ သဗ္ဗမိတ္တော ထေရော။။
၆. မဟာကာဠတ္ထေရဂါထာ
၁၅၁.
‘‘ကာဠီ ဣတ္ထီ ဗြဟတီ ဓင်္ကရူပါ၊ သတ္ထိဉ္စ ဘေတွာ အပရဉ္စ သတ္ထိံ။ဗာဟဉ္စ ဘေတွာ အပရဉ္စ ဗာဟံ၊ သီသဉ္စ ဘေတွာ ဒဓိထာလကံဝ။
ဧသာ နိသိန္နာ အဘိသန္ဒဟိတွာ။
၁၅၂.
‘‘ယော ဝေ အဝိဒွာ ဥပဓိံ ကရောတိ၊ ပုနပ္ပုနံ ဒုက္ခမုပေတိ မန္ဒော။

တသ္မာ ပဇာနံ ဥပဓိံ န ကယိရာ၊ မာဟံ ပုန ဘိန္နသိရော သယိဿ’’န္တိ [ပဿိဿန္တိ (က.)]။။ မဟာကာဠော ထေရော။။
၇. တိဿတ္ထေရဂါထာ
၁၅၃.
‘‘ဗဟူ သပတ္တေ လဘတိ၊ မုဏ္ဍော သင်္ဃာဋိပါရုတော။
လာဘီ အန္နဿ ပါနဿ၊ ဝတ္ထဿ သယနဿ စ။
၁၅၄.
‘‘ဧတမာဒီနဝံ ဉတွာ၊ သက္ကာရေသု မဟဗ္ဘယံ။
အပ္ပလာဘော အနဝဿုတော၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ’’တိ။။ တိဿော ထေရော။။
၈. ကိမိလတ္ထေရဂါထာ
၁၅၅.
‘‘ပါစီနဝံသဒါယမှိ၊ သကျပုတ္တာ သဟာယကာ။
ပဟာယာနပ္ပကေ ဘောဂေ၊ ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတာ။
၁၅၆.
‘‘အာရဒ္ဓဝီရိယာ ပဟိတတ္တာ၊ နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမာ။ရမန္တိ ဓမ္မရတိယာ၊ ဟိတွာန လောကိယံ ရတိ’’န္တိ။။ ကိမိလော [ကိမ္ဗိလော (သီ. သျာ. ပီ.)] ထေရော။။
၉. နန္ဒတ္ထေရဂါထာ
၁၅၇.
‘‘အယောနိသော မနသိကာရာ၊ မဏ္ဍနံ အနုယုဉ္ဇိသံ။
ဥဒ္ဓတော စပလော စာသိံ၊ ကာမရာဂေန အဋ္ဋိတော။
၁၅၈.
‘‘ဥပါယကုသလေနာဟံ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။
ယောနိသော ပဋိပဇ္ဇိတွာ၊ ဘဝေ စိတ္တံ ဥဒဗ္ဗဟိ’’န္တိ။။ နန္ဒော ထေရော။။
၁၀. သိရိမတ္ထေရဂါထာ
၁၅၉.
‘‘ပရေ စ နံ ပသံသန္တိ၊ အတ္တာ စေ အသမာဟိတော။
မောဃံ ပရေ ပသံသန္တိ၊ အတ္တာ ဟိ အသမာဟိတော။
၁၆၀.
‘‘ပရေ စ နံ ဂရဟန္တိ၊ အတ္တာ စေ သုသမာဟိတော။
မောဃံ ပရေ ဂရဟန္တိ၊ အတ္တာ ဟိ သုသမာဟိတော’’တိ။။ သိရိမာ ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော နိဋ္ဌိတော။

တဿုဒ္ဒာနံ –
စုန္ဒော စ ဇောတိဒါသော စ၊ ထေရော ဟေရညကာနိ စ။
သောမမိတ္တော သဗ္ဗမိတ္တော၊ ကာလော တိဿော စ ကိမိလော [ကိမ္ဗိလော (သီ. သျာ. ပီ.)၊ ဆန္ဒလက္ခဏာနုလောမံ]။
နန္ဒော စ သိရိမာ စေဝ၊ ဒသ ထေရာ မဟိဒ္ဓိကာတိ။
၃. တတိယဝဂ္ဂေါ
၁. ဥတ္တရတ္ထေရဂါထာ
၁၆၁.
‘‘ခန္ဓာ မယာ ပရိညာတာ၊ တဏှာ မေ သုသမူဟတာ။
ဘာဝိတာ မမ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော။
၁၆၂.
‘‘သောဟံ ခန္ဓေ ပရိညာယ၊ အဗ္ဗဟိတွာန [အဗ္ဗုဟိတွာန (က.)] ဇာလိနိံ။
ဘာဝယိတွာန ဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊ နိဗ္ဗာယိဿံ အနာသဝေါ’’တိ။
။ ဥတ္တရော ထေရော။။
၂. ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရဂါထာ
၁၆၃.
‘‘ပနာဒော နာမ သော ရာဇာ၊ ယဿ ယူပေါ သုဝဏ္ဏယော။
တိရိယံ သောဠသုဗ္ဗေဓော [သောဠသပဗ္ဗေဓော (သီ. အဋ္ဌ.)၊ သောဠသဗ္ဗာဏော (?)]၊ ဥဗ္ဘမာဟု [ဥဒ္ဓမာဟု (သီ.)၊ ဥစ္စမာဟု (သျာ.)] သဟဿဓာ။
၁၆၄.
‘‘သဟဿကဏ္ဍော သတဂေဏ္ဍု၊ ဓဇာလု ဟရိတာမယော။
အနစ္စုံ တတ္ထ ဂန္ဓဗ္ဗာ၊ ဆသဟဿာနိ သတ္တဓာ’’တိ။
။ ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရော။။
၃. သောဘိတတ္ထေရဂါထာ
၁၆၅.
‘‘သတိမာ ပညဝါ ဘိက္ခု၊ အာရဒ္ဓဗလဝီရိယော။
ပဉ္စ ကပ္ပသတာနာဟံ၊ ဧကရတ္တိံ အနုဿရိံ။
၁၆၆.
‘‘စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ၊ သတ္တ အဋ္ဌ စ ဘာဝယံ။
ပဉ္စ ကပ္ပသတာနာဟံ၊ ဧကရတ္တိံ အနုဿရိ’’န္တိ။
။ သောဘိတော ထေရော။။
၄. ဝလ္လိယတ္ထေရဂါထာ
၁၆၇.
‘‘ယံ ကိစ္စံ ဒဠှဝီရိယေန၊ ယံ ကိစ္စံ ဗောဒ္ဓုမိစ္ဆတာ။
ကရိဿံ နာဝရဇ္ဈိဿံ [နာဝရုဇ္ဈိဿံ (က. သီ. က.)]၊ ပဿ ဝီရိယံ ပရက္ကမ။၁၆၈.

‘‘တွဉ္စ မေ မဂ္ဂမက္ခါဟိ၊ အဉ္ဇသံ အမတောဂဓံ။
အဟံ မောနေန မောနိဿံ၊ ဂင်္ဂါသောတောဝ သာဂရ’’န္တိ။။ ဝလ္လိယော ထေရော။။
၅. ဝီတသောကတ္ထေရဂါထာ
၁၆၉.
‘‘ကေသေ မေ ဩလိခိဿန္တိ၊ ကပ္ပကော ဥပသင်္ကမိ။
တတော အာဒါသမာဒါယ၊ သရီရံ ပစ္စဝေက္ခိသံ။
၁၇၀.
‘‘တုစ္ဆော ကာယော အဒိဿိတ္ထ၊ အန္ဓကာရော တမော ဗျဂါ။
သဗ္ဗေ စောဠာ သမုစ္ဆိန္နာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။။ ဝီတသောကော ထေရော။။
၆. ပုဏ္ဏမာသတ္ထေရဂါထာ
၁၇၁.
‘‘ပဉ္စ နီဝရဏေ ဟိတွာ၊ ယောဂက္ခေမဿ ပတ္တိယာ။
ဓမ္မာဒါသံ ဂဟေတွာန၊ ဉာဏဒဿနမတ္တနော။
၁၇၂.
‘‘ပစ္စဝေက္ခိံ ဣမံ ကာယံ၊ သဗ္ဗံ သန္တရဗာဟိရံ။
အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ တုစ္ဆော ကာယော အဒိဿထာ’’တိ။။ ပုဏ္ဏမာသော ထေရော။။
၇. နန္ဒကတ္ထေရဂါထာ
၁၇၃.
‘‘ယထာပိ ဘဒ္ဒော အာဇညော၊ ခလိတွာ ပတိတိဋ္ဌတိ။
ဘိယျော လဒ္ဒာန သံဝေဂံ၊ အဒီနော ဝဟတေ ဓုရံ။
၁၇၄.
‘‘ဧဝံ ဒဿနသမ္ပန္နံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကံ။
အာဇာနီယံ မံ ဓာရေထ၊ ပုတ္တံ ဗုဒ္ဓဿ ဩရသ’’န္တိ။။ နန္ဒကော ထေရော။။
၈. ဘရတတ္ထေရဂါထာ
၁၇၅.
‘‘ဧဟိ နန္ဒက ဂစ္ဆာမ၊ ဥပဇ္ဈာယဿ သန္တိကံ။
သီဟနာဒံ နဒိဿာမ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သမ္မုခါ။
၁၇၆.
‘‘ယာယ နော အနုကမ္ပါယ၊ အမှေ ပဗ္ဗာဇယီ မုနိ။
သော နော အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော’’တိ။။ ဘရတော ထေရော။။

၉. ဘာရဒွာဇတ္ထေရဂါထာ
၁၇၇.
‘‘နဒန္တိ ဧဝံ သပ္ပညာ၊ သီဟာဝ ဂိရိဂဗ္ဘရေ။
ဝီရာ ဝိဇိတသင်္ဂါမာ၊ ဇေတွာ မာရံ သဝါဟနိံ [သဝါဟနံ (ဗဟူသု)]။၁၇၈.
‘‘သတ္ထာ စ ပရိစိဏ္ဏော မေ၊ ဓမ္မော သင်္ဃော စ ပူဇိတော။
အဟဉ္စ ဝိတ္တော သုမနော၊ ပုတ္တံ ဒိသွာ အနာသဝ’’န္တိ။
။ ဘာရဒွာဇော ထေရော။။
၁၀. ကဏှဒိန္နတ္ထေရဂါထာ
၁၇၉.
‘‘ဥပါသိတာ သပ္ပုရိသာ၊ သုတာ ဓမ္မာ အဘိဏှသော။
သုတွာန ပဋိပဇ္ဇိဿံ၊ အဉ္ဇသံ အမတောဂဓံ။
၁၈၀.
‘‘ဘဝရာဂဟတဿ မေ သတော၊ ဘဝရာဂေါ ပုန မေ န ဝိဇ္ဇတိ။နစာဟုနစမေဘဝိဿတိ၊နစမေဧတရဟိဝိဇ္ဇတီ’’တိ။။ ကဏှဒိန္နော ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ တတိယော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
ဥတ္တရော ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရော၊ သောဘိတော ဝလ္လိယော ဣသိ။ဝီတသောကော စ ယော ထေရော၊ ပုဏ္ဏမာသော စ နန္ဒကော။ဘရတော ဘာရဒွာဇော စ၊ ကဏှဒိန္နော မဟာမုနီတိ။
၄. စတုတ္ထဝဂ္ဂေါ
၁. မိဂသိရတ္ထေရဂါထာ
၁၈၁.
‘‘ယတော အဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနေ။
ဝိမုစ္စမာနော ဥဂ္ဂစ္ဆိံ၊ ကာမဓာတုံ ဥပစ္စဂံ။၁၈၂.
‘‘ဗြဟ္မုနော ပေက္ခမာနဿ၊ တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ။
အကုပ္ပါ မေ ဝိမုတ္တီတိ၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယာ’’တိ။
။ မိဂသိရော ထေရော။။
၂. သိဝကတ္ထေရဂါထာ
၁၈၃.
‘‘အနိစ္စာနိ ဂဟကာနိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ပုနပ္ပုနံ။
ဂဟကာရံ [ဂဟကာရကံ (သီ. ပီ.)] ဂဝေသန္တော၊ ဒုက္ခါ ဇာတိ ပုနပ္ပုနံ။၁၈၄.

‘‘ဂဟကာရက ဒိဋ္ဌောသိ၊ ပုန ဂေဟံ န ကာဟသိ။
သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ ထူဏိကာ [ထူဏိရာ (ပီ. က.)၊ ဓုဏိရာ (သျာ.)] စ ဝိဒါလိတာ [ပဒါလိတာ (သီ. သျာ.)]။
ဝိမရိယာဒိကတံ စိတ္တံ၊ ဣဓေဝ ဝိဓမိဿတီ’’တိ။
။ သိဝကော [သီဝကော (သီ.)] ထေရော။။
၃. ဥပဝါဏတ္ထေရဂါထာ
၁၈၅.
‘‘အရဟံ သုဂတော လောကေ၊ ဝါတေဟာဗာဓိတော [။ ဗာဓိတော (က.)] မုနိ။
သစေ ဥဏှောဒကံ အတ္ထိ၊ မုနိနော ဒေဟိ ဗြာဟ္မဏ။
၁၈၆.
‘‘ပူဇိတော ပူဇနေယျာနံ [ပူဇနီယာနံ (သီ.)]၊ သက္ကရေယျာန သက္ကတော။
အပစိတောပစေယျာနံ [အပစနီယာနံ (သီ.)၊ အပစိနေယျာနံ (သျာ.)]၊ တဿ ဣစ္ဆာမိ ဟာတဝေ’’တိ။။ ဥပဝါဏော ထေရော။။
၄. ဣသိဒိန္နတ္ထေရဂါထာ
၁၈၇.
‘‘ဒိဋ္ဌာ မယာ ဓမ္မဓရာ ဥပါသကာ၊ ကာမာ အနိစ္စာ ဣတိ ဘာသမာနာ။
သာရတ္တရတ္တာ မဏိကုဏ္ဍလေသု၊ ပုတ္တေသု ဒါရေသု စ တေ အပေက္ခါ။
၁၈၈.
‘‘အဒ္ဓါ န ဇာနန္တိ ယတောဓ ဓမ္မံ၊ ကာမာ အနိစ္စာ ဣတိ စာပိ အာဟု။
ရာဂဉ္စ တေသံ န ဗလတ္ထိ ဆေတ္တုံ၊ တသ္မာ သိတာ ပုတ္တဒါရံ ဓနဉ္စာ’’တိ။။ ဣသိဒိန္နော ထေရော။။
၅. သမ္ဗုလကစ္စာနတ္ထေရဂါထာ
၁၈၉.
‘‘ဒေဝေါ စ ဝဿတိ ဒေဝေါ စ ဂဠဂဠာယတိ၊
ဧကကော စာဟံ ဘေရဝေ ဗိလေ ဝိဟရာမိ။
တဿ မယှံ ဧကကဿ ဘေရဝေ ဗိလေ ဝိဟရတော၊
နတ္ထိ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ။
၁၉၀.
‘‘ဓမ္မတာ မမသာ ယဿ မေ၊ ဧကကဿ ဘေရဝေ ဗိလေ။
ဝိဟရတော နတ္ထိ ဘယံ ဝါ၊ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ’’တိ။။ သမ္ဗုလကစ္စာနော [သမ္ဗဟုလကစ္စာနော (က.)] ထေရော။။
၆. နိတကတ္ထေရဂါထာ
၁၉၁.
[ဥဒါ. ၃၄ ဥဒါနေပိ] ‘‘ကဿ သေလူပမံ စိတ္တံ၊ ဌိတံ နာနုပကမ္ပတိ။ဝိရတ္တံ ရဇနီယေသု၊ ကုပ္ပနီယေ န ကုပ္ပတိ။
ယဿေဝံ ဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ကုတော တံ ဒုက္ခမေဿတိ။

၁၉၂.
‘‘မမ သေလူပမံ စိတ္တံ၊ ဌိတံ နာနုပကမ္ပတိ။
ဝိရတ္တံ ရဇနီယေသု၊ ကုပ္ပနီယေ န ကုပ္ပတိ။
မမေဝံ ဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ကုတော မံ ဒုက္ခမေဿတီ’’တိ။။ နိတကော [ခိတကော (သီ. သျာ.)] ထေရော။။
၇. သောဏပေါဋိရိယတ္ထေရဂါထာ
၁၉၃.
‘‘န တာဝ သုပိတုံ ဟောတိ၊ ရတ္တိ နက္ခတ္တမာလိနီ။
ပဋိဇဂ္ဂိတုမေဝေသာ၊ ရတ္တိ ဟောတိ ဝိဇာနတာ။
၁၉၄.
‘‘ဟတ္ထိက္ခန္ဓာဝပတိတံ၊ ကုဉ္ဇရော စေ အနုက္ကမေ။
သင်္ဂါမေ မေ မတံ သေယျော၊ ယဉ္စေ ဇီဝေ ပရာဇိတော’’တိ။
။ သောဏော ပေါဋိရိယော [သေလိဿရိယော (သီ.)၊ ပေါဋ္ဋိရိယပုတ္တော (သျာ.)] ထေရော ။။
၈. နိသဘတ္ထေရဂါထာ
၁၉၅.
‘‘ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ဟိတွာ၊ ပိယရူပေ မနောရမေ။
သဒ္ဓါယ ဃရာ နိက္ခမ္မ၊ ဒုက္ခဿန္တကရော ဘဝေ။
၁၉၆.
‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခါမိ၊ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော’’တိ။။ နိသဘော ထေရော။။
၉. ဥသဘတ္ထေရဂါထာ
၁၉၇.
‘‘အမ္ဗပလ္လဝသင်္ကာသံ၊ အံသေ ကတွာန စီဝရံ။
နိသိန္နော ဟတ္ထိဂီဝါယံ၊ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ။
၁၉၈.
‘‘ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော ဩရုယှ၊ သံဝေဂံ အလဘိံ တဒါ။
သောဟံ ဒိတ္တော တဒါ သန္တော၊ ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော’’တိ။
။ ဥသဘော ထေရော။။
၁၀. ကပ္ပဋကုရတ္ထေရဂါထာ
၁၉၉.
‘‘အယမိတိ ကပ္ပဋော ကပ္ပဋကုရော၊ အစ္ဆာယ အတိဘရိတာယ [အတိဘရိယာယ (သီ. က.)၊ အစ္စံ ဘရာယ (သျာ.)]။အမတဃဋိကာယံ ဓမ္မကဋမတ္တော [ဓမ္မကဋပတ္တော (သျာ. က. အဋ္ဌ.)၊ ဓမ္မကဋမဂ္ဂေါ (သီ. အဋ္ဌ.)]၊ ကတပဒံဈာနာနိ ဩစေတုံ။
၂၀၀.
‘‘မာ ခေါ တွံ ကပ္ပဋ ပစာလေသိ၊ မာ တွံ ဥပကဏ္ဏမှိ တာဠေဿံ။

န ဟိ [န ဝါ (က.)] တွံ ကပ္ပဋ မတ္တမညာသိ၊ သင်္ဃမဇ္ဈမှိ ပစလာယမာနောတိ။။ ကပ္ပဋကုရော ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
မိဂသိရော သိဝကော စ၊ ဥပဝါနော စ ပဏ္ဍိတော။
ဣသိဒိန္နော စ ကစ္စာနော၊ နိတကော စ မဟာဝသီ။
ပေါဋိရိယပုတ္တော နိသဘော၊ ဥသဘော ကပ္ပဋကုရောတိ။
၅. ပဉ္စမဝဂ္ဂေါ
၁. ကုမာရကဿပတ္ထေရဂါထာ
၂၀၁.
‘‘အဟော ဗုဒ္ဓါ အဟော ဓမ္မာ၊ အဟော နော သတ္ထု သမ္ပဒါ။ယတ္ထ ဧတာဒိသံ ဓမ္မံ၊ သာဝကော သစ္ဆိကာဟိ’’တိ။
၂၀၂.
‘‘အသင်္ခေယျေသု ကပ္ပေသု၊ သက္ကာယာဓိဂတာ အဟူ။
တေသမယံ ပစ္ဆိမကော၊ စရိမောယံ သမုဿယော။
ဇာတိမရဏသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။
။ ကုမာရကဿပေါ ထေရော။။
၂. ဓမ္မပါလတ္ထေရဂါထာ
၂၀၃.
‘‘ယော ဟဝေ ဒဟရော ဘိက္ခု၊ ယုဉ္ဇတိ ဗုဒ္ဓသာသနေ။
ဇာဂရော သ ဟိ သုတ္တေသု [ပတိသုတ္တေသု (သီ. က.)]၊ အမောဃံ တဿ ဇီဝိတံ။၂၀၄.
‘‘တသ္မာ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ၊ ပသာဒံ ဓမ္မဒဿနံ။
အနုယုဉ္ဇေထ မေဓာဝီ၊ သရံ ဗုဒ္ဓါန သာသန’’န္တိ။
။ ဓမ္မပါလော ထေရော။။
၃. ဗြဟ္မာလိတ္ထေရဂါထာ
၂၀၅.
‘‘ကဿိန္ဒြိယာနိ သမထင်္ဂတာနိ၊ အဿာ ယထာ သာရထိနာ သုဒန္တာ။
ပဟီနမာနဿ အနာသဝဿ၊ ဒေဝါပိ ကဿ [တဿ (ဗဟူသု)] ပိဟယန္တိ တာဒိနော’’တိ။
၂၀၆.
[ဓ. ပ. ၉၄ ဓမ္မပဒေပိ] ‘‘မယှိန္ဒြိယာနိ သမထင်္ဂတာနိ၊ အဿာ ယထာ သာရထိနာ သုဒန္တာ။ပဟီနမာနဿ အနာသဝဿ၊ ဒေဝါပိ မယှံ ပိဟယန္တိ တာဒိနော’’တိ။
။ ဗြဟ္မာလိ ထေရော။။
၄. မောဃရာဇတ္ထေရဂါထာ
၂၀၇.

‘‘ဆဝိပါပက စိတ္တဘဒ္ဒက၊ မောဃရာဇ သတတံ သမာဟိတော။
ဟေမန္တိကသီတကာလရတ္တိယော [ဟေမန္တိကကာလရတ္တိယော (က.)]၊ ဘိက္ခု တွံသိ ကထံ ကရိဿသိ’’။၂၀၈.
‘‘သမ္ပန္နသဿာ မဂဓာ၊ ကေဝလာ ဣတိ မေ သုတံ။
ပလာလစ္ဆန္နကော သေယျံ၊ ယထညေ သုခဇီဝိနော’’တိ။
။ မောဃရာဇာ ထေရော။။
၅. ဝိသာခပဉ္စာလပုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၂၀၉.
‘‘န ဥက္ခိပေ နော စ ပရိက္ခိပေ ပရေ၊ ဩက္ခိပေ ပါရဂတံ န ဧရယေ။
န စတ္တဝဏ္ဏံ ပရိသာသု ဗျာဟရေ၊ အနုဒ္ဓတော သမ္မိတဘာဏိ သုဗ္ဗတော။၂၁၀.
‘‘သုသုခုမနိပုဏတ္ထဒဿိနာ၊ မတိကုသလေန နိဝါတဝုတ္တိနာ။
သံသေဝိတဝုဒ္ဓသီလိနာ၊ နိဗ္ဗာနံ န ဟိ တေန ဒုလ္လဘ’’န္တိ။
။ ဝိသာခေါ ပဉ္စာလပုတ္တော ထေရော ။။
၆. စူဠကတ္ထေရဂါထာ
၂၁၁.
‘‘နဒန္တိ မောရာ သုသိခါ သုပေခုဏာ၊ သုနီလဂီဝါ သုမုခါ သုဂဇ္ဇိနော။
သုသဒ္ဒလာ စာပိ မဟာမဟီ အယံ၊ သုဗျာပိတမ္ဗု သုဝလာဟကံ နဘံ။
၂၁၂.
‘‘သုကလ္လရူပေါ သုမနဿ ဈာယတံ [ဈာယိတံ (သျာ. က.)]၊ သုနိက္ကမော သာဓု သုဗုဒ္ဓသာသနေ။သုသုက္ကသုက္ကံ နိပုဏံ သုဒုဒ္ဒသံ၊ ဖုသာဟိ တံ ဥတ္တမမစ္စုတံ ပဒ’’န္တိ။
။ စူဠကော [စူလကော (သီ. အဋ္ဌ.)] ထေရော။။
၇. အနူပမတ္ထေရဂါထာ
၂၁၃.
‘‘နန္ဒမာနာဂတံ စိတ္တံ၊ သူလမာရောပမာနကံ။
တေန တေနေဝ ဝဇသိ၊ ယေန သူလံ ကလိင်္ဂရံ။
၂၁၄.
‘‘တာဟံ စိတ္တကလိံ ဗြူမိ၊ တံ ဗြူမိ စိတ္တဒုဗ္ဘကံ။
သတ္ထာ တေ ဒုလ္လဘော လဒ္ဓေါ၊ မာနတ္ထေ မံ နိယောဇယီ’’တိ။
။ အနူပမော ထေရော။။
၈. ဝဇ္ဇိတတ္ထေရဂါထာ
၂၁၅.
‘‘သံသရံ ဒီဃမဒ္ဓါနံ၊ ဂတီသု ပရိဝတ္တိသံ။
အပဿံ အရိယသစ္စာနိ၊ အန္ဓဘူတော [အန္ဓီဘူတော (က.)] ပုထုဇ္ဇနော။၂၁၆.

‘‘တဿ မေ အပ္ပမတ္တဿ၊ သံသာရာ ဝိနဠီကတာ။
သဗ္ဗာ ဂတီ သမုစ္ဆိန္နာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။။ ဝဇ္ဇိတော ထေရော။။
၉. သန္ဓိတတ္ထေရဂါထာ
၂၁၇.
‘‘အဿတ္ထေ ဟရိတောဘာသေ၊ သံဝိရူဠှမှိ ပါဒပေ။
ဧကံ ဗုဒ္ဓဂတံ သညံ၊ အလဘိတ္ထံ [အလဘိံ ဟံ (က.)] ပတိဿတော။၂၁၈.
‘‘ဧကတိံသေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ယံ သညမလဘိံ တဒါ။
တဿာ သညာယ ဝါဟသာ၊ ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော’’တိ။
။ သန္ဓိတော ထေရော။။
ဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော နိဋ္ဌိတော။
တဿုဒ္ဒာနံ –
ကုမာရကဿပေါ ထေရော၊ ဓမ္မပါလော စ ဗြဟ္မာလိ။မောဃရာဇာ ဝိသာခေါ စ၊ စူဠကော စ အနူပမော။
ဝဇ္ဇိတော သန္ဓိတော ထေရော၊ ကိလေသရဇဝါဟနောတိ။ဒုကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
ဂါထာဒုကနိပါတမှိ၊ နဝုတိ စေဝ အဋ္ဌ စ။
ထေရာ ဧကူနပညာသံ၊ ဘာသိတာ နယကောဝိဒါတိ။
၃. တိကနိပါတော
၁. အင်္ဂဏိကဘာရဒွာဇတ္ထေရဂါထာ
၂၁၉.
‘‘အယောနိ သုဒ္ဓိမနွေသံ၊ အဂ္ဂိံ ပရိစရိံ ဝနေ။
သုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အဇာနန္တော၊ အကာသိံ အမရံ တပံ [အကာသိံ အပရံ တပံ (သျာ.)၊ အကာသိံ အမတံ တပံ (က.)]။၂၂၀.
‘‘တံ သုခေန သုခံ လဒ္ဓံ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
၂၂၁.
‘‘ဗြဟ္မဗန္ဓု ပုရေ အာသိံ၊ ဣဒါနိ ခေါမှိ ဗြာဟ္မဏော။
တေဝိဇ္ဇော နှာတကော [နဟာတကော (သီ. အဋ္ဌ.)] စမှိ၊ သောတ္တိယော စမှိ ဝေဒဂူ’’တိ။။ အင်္ဂဏိကဘာရဒွာဇော ထေရော။။
၂. ပစ္စယတ္ထေရဂါထာ
၂၂၂.
‘‘ပဉ္စာဟာဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ သေခေါ အပ္ပတ္တမာနသော၊

ဝိဟာရံ မေ ပဝိဋ္ဌဿ၊ စေတသော ပဏိဓီ အဟု။
၂၂၃.
‘‘နာသိဿံ န ပိဝိဿာမိ၊ ဝိဟာရတော န နိက္ခမေ။
နပိ ပဿံ နိပါတေဿံ၊ တဏှာသလ္လေ အနူဟတေ။
၂၂၄.
‘‘တဿ မေဝံ ဝိဟရတော၊ ပဿ ဝီရိယပရက္ကမံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။။ ပစ္စယော ထေရော။။
၃. ဗာကုလတ္ထေရဂါထာ
၂၂၅.
‘‘ယော ပုဗ္ဗေ ကရဏီယာနိ၊ ပစ္ဆာ သော ကာတုမိစ္ဆတိ။သုခါ သော ဓံသတေ ဌာနာ၊ ပစ္ဆာ စ မနုတပ္ပတိ။
၂၂၆.
‘‘ယဉှိ ကယိရာ တဉှိ ဝဒေ၊ ယံ န ကယိရာ န တံ ဝဒေ။
အကရောန္တံ ဘာသမာနံ၊ ပရိဇာနန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
၂၂၇.
‘‘သုသုခံ ဝတ နိဗ္ဗာနံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဒေသိတံ။အသောကံ ဝိရဇံ ခေမံ၊ ယတ္ထ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတီ’’တိ။။ ဗာကုလော [ဗာက္ကုလော (သီ.)] ထေရော။။
၄. ဓနိယတ္ထေရဂါထာ
၂၂၈.
‘‘သုခံ စေ ဇီဝိတုံ ဣစ္ဆေ၊ သာမညသ္မိံ အပေက္ခဝါ။သင်္ဃိကံ နာတိမညေယျ၊ စီဝရံ ပါနဘောဇနံ။
၂၂၉.
‘‘သုခံ စေ ဇီဝိတုံ ဣစ္ဆေ၊ သာမညသ္မိံ အပေက္ခဝါ။အဟိ မူသိကသောဗ္ဘံဝ၊ သေဝေထ သယနာသနံ။
၂၃၀.
‘‘သုခံ စေ ဇီဝိတုံ ဣစ္ဆေ၊ သာမညသ္မိံ အပေက္ခဝါ။ဣတရီတရေန တုဿေယျ၊ ဧကဓမ္မဉ္စ ဘာဝယေ’’တိ။
။ ဓနိယော ထေရော။။
၅. မာတင်္ဂပုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၂၃၁.
‘‘အတိသီတံ အတိဥဏှံ၊ အတိသာယမိဒံ အဟု။
ဣတိ ဝိဿဋ္ဌကမ္မန္တေ၊ ခဏာ အစ္စေန္တိ မာဏဝေ။၂၃၂.

‘‘ယော စ သီတဉ္စ ဥဏှဉ္စ၊ တိဏာ ဘိယျော န မညတိ။ကရံ ပုရိသကိစ္စာနိ၊ သော သုခါ န ဝိဟာယတိ။၂၃၃.
‘‘ဒဗ္ဗံ ကုသံ ပေါဋကိလံ၊ ဥသီရံ မုဉ္ဇပဗ္ဗဇံ။
ဥရသာ ပနုဒိဿာမိ၊ ဝိဝေကမနုဗြူဟယ’’န္တိ။
။ မာတင်္ဂပုတ္တော ထေရော။။
၆. ခုဇ္ဇသောဘိတတ္ထေရဂါထာ
၂၃၄.
‘‘ယေ စိတ္တကထီ ဗဟုဿုတာ၊ သမဏာ ပါဋလိပုတ္တဝါသိနော။တေသညတရောယမာယုဝါ၊ ဒွာရေ တိဋ္ဌတိ ခုဇ္ဇသောဘိတော။၂၃၅.
‘‘ယေ စိတ္တကထီ ဗဟုဿုတာ၊ သမဏာ ပါဋလိပုတ္တဝါသိနော။တေသညတရောယမာယုဝါ၊ ဒွာရေ တိဋ္ဌတိ မာလုတေရိတော။၂၃၆.
‘‘သုယုဒ္ဓေန သုယိဋ္ဌေန၊ သင်္ဂါမဝိဇယေန စ။
ဗြဟ္မစရိယာနုစိဏ္ဏေန၊ ဧဝါယံ သုခမေဓတီ’’တိ။
။ ခုဇ္ဇသောဘိတော ထေရော။။
၇. ဝါရဏတ္ထေရဂါထာ
၂၃၇.
‘‘ယောဓ ကောစိ မနုဿေသု၊ ပရပါဏာနိ ဟိံသတိ။
အသ္မာ လောကာ ပရမှာ စ၊ ဥဘယာ ဓံသတေ နရော။၂၃၈.
‘‘ယော စ မေတ္တေန စိတ္တေန၊ သဗ္ဗပါဏာနုကမ္ပတိ။ဗဟုဉှိ သော ပသဝတိ၊ ပုညံ တာဒိသကော နရော။၂၃၉.
‘‘သုဘာသိတဿ သိက္ခေထ၊ သမဏူပါသနဿ စ။
ဧကာသနဿ စ ရဟော၊ စိတ္တဝူပသမဿ စာ’’တိ။
။ ဝါရဏော ထေရော။။
၈. ဝဿိကတ္ထေရဂါထာ
၂၄၀.
‘‘ဧကောပိ သဒ္ဓေါ မေဓာဝီ၊ အဿဒ္ဓါနီဓ ဉာတိနံ။
ဓမ္မဋ္ဌော သီလသမ္ပန္နော၊ ဟောတိ အတ္ထာယ ဗန္ဓုနံ။၂၄၁.
‘‘နိဂ္ဂယှ အနုကမ္ပါယ၊ စောဒိတာ ဉာတယော မယာ။
ဉာတိဗန္ဓဝပေမေန၊ ကာရံ ကတွာန ဘိက္ခုသု။

၂၄၂.
‘‘တေ အဗ္ဘတီတာ ကာလင်္ကတာ၊ ပတ္တာ တေ တိဒိဝံ သုခံ။ဘာတရော မယှံ မာတာ စ၊ မောဒန္တိ ကာမကာမိနော’’တိ။။ ဝဿိကော [ပဿိကော (သီ. သျာ. ပီ.)] ထေရော။။
၉. ယသောဇတ္ထေရဂါထာ
၂၄၃.
‘‘ကာလပဗ္ဗင်္ဂသင်္ကာသော၊ ကိသော ဓမနိသန္ထတော။မတ္တညူ အန္နပါနမှိ၊ အဒီနမနသော နရော’’။
၂၄၄.
‘‘ဖုဋ္ဌော ဍံသေဟိ မကသေဟိ၊ အရညသ္မိံ ဗြဟာဝနေ။နာဂေါ သင်္ဂါမသီသေဝ၊ သတော တတြာဓိဝါသယေ။
၂၄၅.
‘‘ယထာ ဗြဟ္မာ တထာ ဧကော၊ ယထာ ဒေဝေါ တထာ ဒုဝေ။
ယထာ ဂါမော တထာ တယော၊ ကောလာဟလံ တတုတ္တရိ’’န္တိ။။ ယသောဇော ထေရော။။
၁၀. သာဋိမတ္တိယတ္ထေရဂါထာ
၂၄၆.
‘‘အဟု တုယှံ ပုရေ သဒ္ဓါ၊ သာ တေ အဇ္ဇ န ဝိဇ္ဇတိ။ယံ တုယှံ တုယှမေဝေတံ၊ နတ္ထိ ဒုစ္စရိတံ မမ။
၂၄၇.
‘‘အနိစ္စာ ဟိ စလာ သဒ္ဒာ၊ ဧဝံ ဒိဋ္ဌာ ဟိ သာ မယာ။
ရဇ္ဇန္တိပိ ဝိရဇ္ဇန္တိ၊ တတ္ထ ကိံ ဇိယျတေ မုနိ။
၂၄၈.
‘‘ပစ္စတိ မုနိနော ဘတ္တံ၊ ထောကံ ထောကံ ကုလေ ကုလေ။
ပိဏ္ဍိကာယ စရိဿာမိ၊ အတ္ထိ ဇင်္ဃဗလံ [ဇင်္ဃာဗလံ (သီ.)] မမာ’’တိ။။ သာဋိမတ္တိယော ထေရော။။
၁၁. ဥပါလိတ္ထေရဂါထာ
၂၄၉.
‘‘သဒ္ဓါယ အဘိနိက္ခမ္မ၊ နဝပဗ္ဗဇိတော နဝေါ။
မိတ္တေ ဘဇေယျ ကလျာဏေ၊ သုဒ္ဓါဇီဝေ အတန္ဒိတေ။
၂၅၀.
‘‘သဒ္ဓါယ အဘိနိက္ခမ္မ၊ နဝပဗ္ဗဇိတော နဝေါ။
သင်္ဃသ္မိံ ဝိဟရံ ဘိက္ခု၊ သိက္ခေထ ဝိနယံ ဗုဓော။၂၅၁.
‘‘သဒ္ဓါယ အဘိနိက္ခမ္မ၊ နဝပဗ္ဗဇိတော နဝေါ။

ကပ္ပါကပ္ပေသု ကုသလော၊ စရေယျ အပုရက္ခတော’’တိ။။ ဥပါလိတ္ထေရော။။
၁၂. ဥတ္တရပါလတ္ထေရဂါထာ
၂၅၂.
‘‘ပဏ္ဍိတံ ဝတ မံ သန္တံ၊ အလမတ္ထဝိစိန္တကံ။
ပဉ္စ ကာမဂုဏာ လောကေ၊ သမ္မောဟာ ပါတယိံသု မံ။
၂၅၃.
‘‘ပက္ခန္ဒော မာရဝိသယေ၊ ဒဠှသလ္လသမပ္ပိတော။
အသက္ခိံ မစ္စုရာဇဿ၊ အဟံ ပါသာ ပမုစ္စိတုံ။
၂၅၄.
‘‘သဗ္ဗေ ကာမာ ပဟီနာ မေ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ ပဒါလိတာ [ဝိဒါလိတာ (သီ. ပီ. အဋ္ဌ.)]။ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။
။ ဥတ္တရပါလော ထေရော။။
၁၃. အဘိဘူတတ္ထေရဂါထာ
၂၅၅.
‘‘သုဏာထ ဉာတယော သဗ္ဗေ၊ ယာဝန္တေတ္ထ သမာဂတာ။
ဓမ္မံ ဝေါ ဒေသယိဿာမိ၊ ဒုက္ခါ ဇာတိ ပုနပ္ပုနံ။
၂၅၆.
[သံ. နိ. ၁.၁၈၅] ‘‘အာရမ္ဘထ [အာရဘထ (သီ. သျာ.)၊ အာရဗ္ဘထ (က.)] နိက္ကမထ၊ ယုဉ္ဇထ ဗုဒ္ဓသာသနေ။ဓုနာထ မစ္စုနော သေနံ၊ နဠာဂါရံဝ ကုဉ္ဇရော။
၂၅၇.
‘‘ယော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ၊ အပ္ပမတ္တော ဝိဟဿတိ [ဝိဟေဿတိ (သျာ. ပီ.)]။
ပဟာယ ဇာတိသံသာရံ၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတီ’’တိ။
။ အဘိဘူတော ထေရော။။
၁၄. ဂေါတမတ္ထေရဂါထာ
၂၅၈.
‘‘သံသရံ ဟိ နိရယံ အဂစ္ဆိဿံ၊ ပေတလောကမဂမံ ပုနပ္ပုနံ။
ဒုက္ခမမှိပိ တိရစ္ဆာနယောနိယံ၊ နေကဓာ ဟိ ဝုသိတံ စိရံ မယာ။၂၅၉.
‘‘မာနုသောပိ စ ဘဝေါဘိရာဓိတော၊ သဂ္ဂကာယမဂမံ သကိံ သကိံ။
ရူပဓာတုသု အရူပဓာတုသု၊ နေဝသညိသု အသညိသုဋ္ဌိတံ။
၂၆၀.
‘‘သမ္ဘဝါ သုဝိဒိတာ အသာရကာ၊ သင်္ခတာ ပစလိတာ သဒေရိတာ။
တံ ဝိဒိတွာ မဟမတ္တသမ္ဘဝံ၊ သန္တိမေဝ သတိမာ သမဇ္ဈဂ’’န္တိ။။ ဂေါတမော ထေရော။။

၁၅. ဟာရိတတ္ထေရဂါထာ
၂၆၁.
‘‘ယော ပုဗ္ဗေ ကရဏီယာနိ၊ ပစ္ဆာ သော ကာတုမိစ္ဆတိ။သုခါ သော ဓံသတေ ဌာနာ၊ ပစ္ဆာ စ မနုတပ္ပတိ။
၂၆၂.
‘‘ယဉှိ ကယိရာ တဉှိ ဝဒေ၊ ယံ န ကယိရာ န တံ ဝဒေ။
အကရောန္တံ ဘာသမာနံ၊ ပရိဇာနန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
၂၆၃.
‘‘သုသုခံ ဝတ နိဗ္ဗာနံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဒေသိတံ။အသောကံ ဝိရဇံ ခေမံ၊ ယတ္ထ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတီ’’တိ။။ ဟာရိတော ထေရော။။
၁၆. ဝိမလတ္ထေရဂါထာ
၂၆၄.
‘‘ပါပမိတ္တေ ဝိဝဇ္ဇေတွာ၊ ဘဇေယျုတ္တမပုဂ္ဂလံ။ဩဝါဒေ စဿ တိဋ္ဌေယျ၊ ပတ္ထေန္တော အစလံ သုခံ။၂၆၅.
‘‘ပရိတ္တံ ဒါရုမာရုယှ၊ ယထာ သီဒေ မဟဏ္ဏဝေ။
ဧဝံ ကုသီတမာဂမ္မ၊ သာဓုဇီဝီပိ သီဒတိ။
တသ္မာ တံ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ ကုသီတံ ဟီနဝီရိယံ။
၂၆၆.
‘‘ပဝိဝိတ္တေဟိ အရိယေဟိ၊ ပဟိတတ္တေဟိ ဈာယိဘိ။
နိစ္စံ အာရဒ္ဓဝီရိယေဟိ၊ ပဏ္ဍိတေဟိ သဟာဝသေ’’တိ။။ ဝိမလော ထေရော။။
တိကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
အင်္ဂဏိကော ဘာရဒွာဇော၊ ပစ္စယော ဗာကုလော ဣသိ။ဓနိယော မာတင်္ဂပုတ္တော၊ သောဘိတော ဝါရဏော ဣသိ။ဝဿိကော စ ယသောဇော စ၊ သာဋိမတ္တိယုပါလိ စ။
ဥတ္တရပါလော အဘိဘူတော၊ ဂေါတမော ဟာရိတောပိ စ။ထေရော တိကနိပါတမှိ၊ နိဗ္ဗာနေ ဝိမလော ကတော။
အဋ္ဌတာလီသ ဂါထာယော၊ ထေရာ သောဠသ ကိတ္တိတာတိ။
၄. စတုကနိပါတော
၁. နာဂသမာလတ္ထေရဂါထာ
၂၆၇.
‘‘အလင်္ကတာ သုဝသနာ၊ မာလိနီ စန္ဒနုဿဒါ။

မဇ္ဈေ မဟာပထေ နာရီ၊ တုရိယေ နစ္စတိ နဋ္ဋကီ။
၂၆၈.
‘‘ပိဏ္ဍိကာယ ပဝိဋ္ဌောဟံ၊ ဂစ္ဆန္တော နံ ဥဒိက္ခိသံ။
အလင်္ကတံ သုဝသနံ၊ မစ္စုပါသံဝ ဩဍ္ဍိတံ။
၂၆၉.
‘‘တတော မေ မနသီကာရော၊ ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထ။
အာဒီနဝေါ ပါတုရဟု၊ နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထ [သမ္ပတိဋ္ဌထ (က.)]။၂၇၀.
‘‘တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
။ နာဂသမာလော ထေရော။။
၂. ဘဂုတ္ထေရဂါထာ
၂၇၁.
‘‘အဟံ မိဒ္ဓေန ပကတော၊ ဝိဟာရာ ဥပနိက္ခမိံ။
စင်္ကမံ အဘိရုဟန္တော၊ တတ္ထေဝ ပပတိံ ဆမာ။
၂၇၂.
‘‘ဂတ္တာနိ ပရိမဇ္ဇိတွာ၊ ပုနပါရုယှ စင်္ကမံ။
စင်္ကမေ စင်္ကမိံ သောဟံ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတော။၂၇၃.
‘‘တတော မေ မနသီကာရော၊ ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထ။
အာဒီနဝေါ ပါတုရဟု၊ နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထ။
၂၇၄.
‘‘တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
။ ဘဂုတ္ထေရော။။
၃. သဘိယတ္ထေရဂါထာ
၂၇၅.
[ဓ. ပ. ၆ ဓမ္မပဒေပိ] ‘‘ပရေ စ န ဝိဇာနန္တိ၊ မယမေတ္ထ ယမာမသေ။ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တိ၊ တတော သမ္မန္တိ မေဓဂါ။
၂၇၆.
‘‘ယဒါ စ အဝိဇာနန္တာ၊ ဣရိယန္တျမရာ ဝိယ။
ဝိဇာနန္တိ စ ယေ ဓမ္မံ၊ အာတုရေသု အနာတုရာ။
၂၇၇.
‘‘ယံ ကိဉ္စိ သိထိလံ ကမ္မံ၊ သံကိလိဋ္ဌဉ္စ ယံ ဝတံ။သင်္ကဿရံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ န တံ ဟောတိ မဟပ္ဖလံ။

၂၇၈.
‘‘ယဿ သဗြဟ္မစာရီသု၊ ဂါရဝေါ နူပလဗ္ဘတိ။
အာရကာ ဟောတိ သဒ္ဓမ္မာ၊ နဘံ ပုထဝိယာ ယထာ’’တိ။။ သဘိယော ထေရော။။
၄. နန္ဒကတ္ထေရဂါထာ
၂၇၉.
‘‘ဓိရတ္ထု ပူရေ ဒုဂ္ဂန္ဓေ၊ မာရပက္ခေ အဝဿုတေ။
နဝသောတာနိ တေ ကာယေ၊ ယာနိ သန္ဒန္တိ သဗ္ဗဒါ။
၂၈၀.
‘‘မာ ပုရာဏံ အမညိတ္ထော၊ မာသာဒေသိ တထာဂတေ။
သဂ္ဂေပိ တေ န ရဇ္ဇန္တိ၊ ကိမင်္ဂံ ပန [ကိမင်္ဂ ပန (သီ.)] မာနုသေ။၂၈၁.
‘‘ယေ စ ခေါ ဗာလာ ဒုမ္မေဓာ၊ ဒုမ္မန္တီ မောဟပါရုတာ။
တာဒိသာ တတ္ထ ရဇ္ဇန္တိ၊ မာရခိတ္တမှိ ဗန္ဓနေ။
၂၈၂.
‘‘ယေသံ ရာဂေါ စ ဒောသော စ၊ အဝိဇ္ဇာ စ ဝိရာဇိတာ။
တာဒီ တတ္ထ န ရဇ္ဇန္တိ၊ ဆိန္နသုတ္တာ အဗန္ဓနာ’’တိ။။ နန္ဒကော ထေရော။။
၅. ဇမ္ဗုကတ္ထေရဂါထာ
၂၈၃.
‘‘ပဉ္စပညာသဝဿာနိ၊ ရဇောဇလ္လမဓာရယိံ။
ဘုဉ္ဇန္တော မာသိကံ ဘတ္တံ၊ ကေသမဿုံ အလောစယိံ။၂၈၄.
‘‘ဧကပါဒေန အဋ္ဌာသိံ၊ အာသနံ ပရိဝဇ္ဇယိံ။
သုက္ခဂူထာနိ စ ခါဒိံ၊ ဥဒ္ဒေသဉ္စ န သာဒိယိံ။
၂၈၅.
‘‘ဧတာဒိသံ ကရိတွာန၊ ဗဟုံ ဒုဂ္ဂတိဂါမိနံ။
ဝုယှမာနော မဟောဃေန၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏမာဂမံ။
၂၈၆.
‘‘သရဏဂမနံ ပဿ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။။ ဇမ္ဗုကော ထေရော။။
၆. သေနကတ္ထေရဂါထာ
၂၈၇.
‘‘သွာဂတံ ဝတ မေ အာသိ၊ ဂယာယံ ဂယဖဂ္ဂုယာ။

ယံ အဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဒေသေန္တံ ဓမ္မမုတ္တမံ။၂၈၈.
‘‘မဟပ္ပဘံ ဂဏာစရိယံ၊ အဂ္ဂပတ္တံ ဝိနာယကံ။
သဒေဝကဿ လောကဿ၊ ဇိနံ အတုလဒဿနံ။
၂၈၉.
‘‘မဟာနာဂံ မဟာဝီရံ၊ မဟာဇုတိမနာသဝံ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏံ၊ သတ္ထာရမကုတောဘယံ။
၂၉၀.
‘‘စိရသံကိလိဋ္ဌံ ဝတ မံ၊ ဒိဋ္ဌိသန္ဒာနဗန္ဓိတံ [သန္ဓိတံ (သီ. သျာ.)၊ သန္ဒိတံ (ပီ. သီ. အဋ္ဌ.)]။ဝိမောစယိ သော ဘဂဝါ၊ သဗ္ဗဂန္ထေဟိ သေနက’’န္တိ။
။ သေနကော ထေရော။။
၇. သမ္ဘူတတ္ထေရဂါထာ
၂၉၁.
‘‘ယော ဒန္ဓကာလေ တရတိ၊ တရဏီယေ စ ဒန္ဓယေ။
အယောနိ [အယောနိသော (သျာ.)] သံဝိဓာနေန၊ ဗာလော ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတိ။၂၉၂.
‘‘တဿတ္ထာ ပရိဟာယန္တိ၊ ကာဠပက္ခေဝ စန္ဒိမာ။
အာယသကျဉ္စ [အာယသသျဉ္စ (သီ.)] ပပ္ပေါတိ၊ မိတ္တေဟိ စ ဝိရုဇ္ဈတိ။၂၉၃.
‘‘ယော ဒန္ဓကာလေ ဒန္ဓေတိ၊ တရဏီယေ စ တာရယေ။
ယောနိသော သံဝိဓာနေန၊ သုခံ ပပ္ပေါတိ ပဏ္ဍိတော။
၂၉၄.
‘‘တဿတ္ထာ ပရိပူရေန္တိ၊ သုက္ကပက္ခေဝ စန္ဒိမာ။
ယသော ကိတ္တိဉ္စ ပပ္ပေါတိ၊ မိတ္တေဟိ န ဝိရုဇ္ဈတီ’’တိ။။ သမ္ဘူတော ထေရော။။
၈. ရာဟုလတ္ထေရဂါထာ
၂၉၅.
‘‘ဥဘယေနေဝ သမ္ပန္နော၊ ရာဟုလဘဒ္ဒောတိ မံ ဝိဒူ။
ယဉ္စမှိ ပုတ္တော ဗုဒ္ဓဿ၊ ယဉ္စ ဓမ္မေသု စက္ခုမာ။၂၉၆.
‘‘ယဉ္စ မေ အာသဝါ ခီဏာ၊ ယဉ္စ နတ္ထိ ပုနဗ္ဘဝေါ။
အရဟာ ဒက္ခိဏေယျောမှိ၊ တေဝိဇ္ဇော အမတဒ္ဒသော။၂၉၇.
‘‘ကာမန္ဓာ ဇာလပစ္ဆန္နာ၊ တဏှာဆာဒနဆာဒိတာ။
ပမတ္တဗန္ဓုနာ ဗဒ္ဓါ၊ မစ္ဆာဝ ကုမိနာမုခေ။

၂၉၈.
‘‘တံ ကာမံ အဟမုဇ္ဈိတွာ၊ ဆေတွာ မာရဿ ဗန္ဓနံ။
သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ၊ သီတိဘူတောသ္မိ နိဗ္ဗုတော’’တိ။
။ ရာဟုလော ထေရော။။
၉. စန္ဒနတ္ထေရဂါထာ
၂၉၉.
‘‘ဇာတရူပေန သဉ္ဆန္နာ [ပစ္ဆန္နာ (သီ.)]၊ ဒါသီဂဏပုရက္ခတာ။အင်္ကေန ပုတ္တမာဒါယ၊ ဘရိယာ မံ ဥပါဂမိ။
၃၀၀.
‘‘တဉ္စ ဒိသွာန အာယန္တိံ၊ သကပုတ္တဿ မာတရံ။
အလင်္ကတံ သုဝသနံ၊ မစ္စုပါသံဝ ဩဍ္ဍိတံ။
၃၀၁.
‘‘တတော မေ မနသီကာရော၊ ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထ။
အာဒီနဝေါ ပါတုရဟု၊ နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထ။
၃၀၂.
‘‘တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
။ စန္ဒနော ထေရော။။
၁၀. ဓမ္မိကတ္ထေရဂါထာ
၃၀၃.
[ဇာ. ၁.၁၀.၁၀၂ ဇာတကေပိ] ‘‘ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရိံ၊ ဓမ္မော သုစိဏ္ဏော သုခမာဝဟတိ။ဧသာနိသံသော ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏေ၊ န ဒုဂ္ဂတိံ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မစာရီ။
၃၀၄.
[ဇာ. ၁.၁၅.၃၈၅] ‘‘နဟိ ဓမ္မော အဓမ္မော စ၊ ဥဘော သမဝိပါကိနော။
အဓမ္မော နိရယံ နေတိ၊ ဓမ္မော ပါပေတိ သုဂ္ဂတိံ။
၃၀၅.
‘‘တသ္မာ ဟိ ဓမ္မေသု ကရေယျ ဆန္ဒံ၊ ဣတိ မောဒမာနော သုဂတေန တာဒိနာ။ဓမ္မေ ဌိတာ သုဂတဝရဿ သာဝကာ၊ နီယန္တိ ဓီရာ သရဏဝရဂ္ဂဂါမိနော။၃၀၆.
‘‘ဝိပ္ဖောဋိတော ဂဏ္ဍမူလော၊ တဏှာဇာလော သမူဟတော။
သော ခီဏသံသာရော န စတ္ထိ ကိဉ္စနံ၊
စန္ဒော ယထာ ဒောသိနာ ပုဏ္ဏမာသိယ’’န္တိ။
။ ဓမ္မိကော ထေရော။။
၁၁. သပ္ပကတ္ထေရဂါထာ
၃၀၇.

‘‘ယဒါ ဗလာကာ သုစိပဏ္ဍရစ္ဆဒါ၊ ကာဠဿ မေဃဿ ဘယေန တဇ္ဇိတာ။ပလေဟိတိ အာလယမာလယေသိနီ၊ တဒါ နဒီ အဇကရဏီ ရမေတိ မံ။
၃၀၈.
‘‘ယဒါ ဗလာကာ သုဝိသုဒ္ဓပဏ္ဍရာ၊ ကာဠဿ မေဃဿ ဘယေန တဇ္ဇိတာ။
ပရိယေသတိ လေဏမလေဏဒဿိနီ၊ တဒါ နဒီ အဇကရဏီ ရမေတိ မံ။
၃၀၉.
‘‘ကံ နု တတ္ထ န ရမေန္တိ၊ ဇမ္ဗုယော ဥဘတော တဟိံ။
သောဘေန္တိ အာပဂါကူလံ၊ မမ လေဏဿ [မဟာလေဏဿ (သျာ. က.)] ပစ္ဆတော။၃၁၀.
‘‘တာ မတမဒသင်္ဃသုပ္ပဟီနာ၊
ဘေကာ မန္ဒဝတီ ပနာဒယန္တိ။
‘နာဇ္ဇ ဂိရိနဒီဟိ ဝိပ္ပဝါသသမယော၊
ခေမာ အဇကရဏီ သိဝါ သုရမ္မာ’’’တိ။
။ သပ္ပကော ထေရော။။
၁၂. မုဒိတတ္ထေရဂါထာ
၃၁၁.
‘‘ပဗ္ဗဇိံ ဇီဝိကတ္ထောဟံ၊ လဒ္ဓါန ဥပသမ္ပဒံ။
တတော သဒ္ဓံ ပဋိလဘိံ၊ ဒဠှဝီရိယော ပရက္ကမိံ။
၃၁၂.
‘‘ကာမံ ဘိဇ္ဇတုယံ ကာယော၊ မံသပေသီ ဝိသီယရုံ [ဝိသိယန္တု (က.)]။ဥဘော ဇဏ္ဏုကသန္ဓီဟိ၊ ဇင်္ဃာယော ပပတန္တု မေ။
၃၁၃.
‘‘နာသိဿံ န ပိဝိဿာမိ၊ ဝိဟာရာ စ န နိက္ခမေ။
နပိ ပဿံ နိပါတေဿံ၊ တဏှာသလ္လေ အနူဟတေ။
၃၁၄.
‘‘တဿ မေဝံ ဝိဟရတော၊ ပဿ ဝီရိယပရက္ကမံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
။ မုဒိတော ထေရော။။
စတုက္ကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
နာဂသမာလော ဘဂု စ၊ သဘိယော နန္ဒကောပိ စ။
ဇမ္ဗုကော သေနကော ထေရော၊ သမ္ဘူတော ရာဟုလောပိ စ။
ဘဝတိ စန္ဒနော ထေရော၊ ဒသေတေ [ဣဒါနိ နဝေဝ ထေရာ ဒိဿန္တိ] ဗုဒ္ဓသာဝကာ။
ဓမ္မိကော သပ္ပကော ထေရော၊ မုဒိတော စာပိ တေ တယော။
ဂါထာယော ဒွေ စ ပညာသ၊ ထေရာ သဗ္ဗေပိ တေရသာတိ [ဣဒါနိ ဒွာဒသေဝ ထေရာ ဒိဿန္တိ]။

၅. ပဉ္စကနိပါတော
၁. ရာဇဒတ္တတ္ထေရဂါထာ
၃၁၅.
‘‘ဘိက္ခု သိဝထိကံ [သီဝထိကံ (သီ. သျာ. ပီ.)] ဂန္တွာ၊ အဒ္ဒသ ဣတ္ထိမုဇ္ဈိတံ။အပဝိဒ္ဓံ သုသာနသ္မိံ၊ ခဇ္ဇန္တိံ ကိမိဟီ ဖုဋံ။
၃၁၆.
‘‘ယဉှိ ဧကေ ဇိဂုစ္ဆန္တိ၊ မတံ ဒိသွာန ပါပကံ။
ကာမရာဂေါ ပါတုရဟု၊ အန္ဓောဝ သဝတီ [ဝသတီ (သီ.)] အဟုံ။
၃၁၇.
‘‘ဩရံ ဩဒနပါကမှာ၊ တမှာ ဌာနာ အပက္ကမိံ။
သတိမာ သမ္ပဇာနောဟံ၊ ဧကမန္တံ ဥပါဝိသိံ။
၃၁၈.
‘‘တတော မေ မနသီကာရော၊ ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထ။
အာဒီနဝေါ ပါတုရဟု၊ နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထ။
၃၁၉.
‘‘တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
။ ရာဇဒတ္တော ထေရော။။
၂. သုဘူတတ္ထေရဂါထာ
၃၂၀.
‘‘အယောဂေ ယုဉ္ဇမတ္တာနံ၊ ပုရိသော ကိစ္စမိစ္ဆကော [ကိစ္စမိစ္ဆတော (သီ.)၊ ကိစ္စမိစ္ဆယံ (ကတ္ထစိ)]။
စရံ စေ နာဓိဂစ္ဆေယျ၊ ‘တံ မေ ဒုဗ္ဘဂလက္ခဏံ’။
၃၂၁.
‘‘အဗ္ဗူဠှံ အဃဂတံ ဝိဇိတံ၊ ဧကဉ္စေ ဩဿဇေယျ ကလီဝ သိယာ။
သဗ္ဗာနိပိ စေ ဩဿဇေယျ အန္ဓောဝ သိယာ၊ သမဝိသမဿ အဒဿနတော။
၃၂၂.
‘‘ယဉှိ ကယိရာ တဉှိ ဝဒေ၊ ယံ န ကယိရာ န တံ ဝဒေ။
အကရောန္တံ ဘာသမာနံ၊ ပရိဇာနန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
၃၂၃.
[ဓ. ပ. ၅၁ ဓမ္မပဒေပိ] ‘‘ယထာပိ ရုစိရံ ပုပ္ဖံ၊ ဝဏ္ဏဝန္တံ အဂန္ဓကံ။
ဧဝံ သုဘာသိတာ ဝါစာ၊ အဖလာ ဟောတိ အကုဗ္ဗတော။
၃၂၄.
[ဓ. ပ. ၅၂] ‘‘ယထာပိ ရုစိရံ ပုပ္ဖံ၊ ဝဏ္ဏဝန္တံ သုဂန္ဓကံ [သဂန္ဓကံ (သီ. သျာ. ပီ.)]။
ဧဝံ သုဘာသိတာ ဝါစာ၊ သဖလာ ဟောတိ ကုဗ္ဗတော’’တိ [သကုဗ္ဗတော (သီ. ပီ.)၊ သုကုဗ္ဗတော (သျာ.)]။။ သုဘူတော ထေရော။။

၃. ဂိရိမာနန္ဒတ္ထေရဂါထာ
၃၂၅.
‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ ယထာ သုဂီတံ၊ ဆန္နာ မေ ကုဋိကာ သုခါ နိဝါတာ။တဿံ ဝိဟရာမိ ဝူပသန္တော၊ အထ စေ ပတ္ထယသီ ပဝဿ ဒေဝ။
၃၂၆.
‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ ယထာ သုဂီတံ၊ ဆန္နာ မေ ကုဋိကာ သုခါ နိဝါတာ။တဿံ ဝိဟရာမိ သန္တစိတ္တော၊ အထ စေ ပတ္ထယသီ ပဝဿ ဒေဝ။၃၂၇.
‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ။ပေ.။ တဿံ ဝိဟရာမိ ဝီတရာဂေါ။ပေ.။။
၃၂၈.
‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ။ပေ.။ တဿံ ဝိဟရာမိ ဝီတဒောသော။ပေ.။။
၃၂၉.
‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ။ပေ.။ တဿံ ဝိဟရာမိ ဝီတမောဟော။
အထ စေ ပတ္ထယသီ ပဝဿ ဒေဝါ’’တိ။
။ ဂိရိမာနန္ဒော ထေရော။။
၄. သုမနတ္ထေရဂါထာ
၃၃၀.
‘‘ယံ ပတ္ထယာနော ဓမ္မေသု၊ ဥပဇ္ဈာယော အနုဂ္ဂဟိ။
အမတံ အဘိကင်္ခန္တံ၊ ကတံ ကတ္တဗ္ဗကံ မယာ။
၃၃၁.
‘‘အနုပ္ပတ္တော သစ္ဆိကတော၊ သယံ ဓမ္မော အနီတိဟော။ဝိသုဒ္ဓိဉာဏော နိက္ကင်္ခေါ၊ ဗျာကရောမိ တဝန္တိကေ။၃၃၂.
‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
သဒတ္ထော မေ အနုပ္ပတ္တော၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
၃၃၃.
‘‘အပ္ပမတ္တဿ မေ သိက္ခါ၊ သုဿုတာ တဝ သာသနေ။
သဗ္ဗေ မေ အာသဝါ ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။
၃၃၄.
‘‘အနုသာသိ မံ အရိယဝတာ၊ အနုကမ္ပိ အနုဂ္ဂဟိ။
အမောဃော တုယှမောဝါဒော၊ အန္တေဝါသိမှိ သိက္ခိတော’’တိ။။ သုမနော ထေရော။။
၅. ဝဍ္ဎတ္ထေရဂါထာ
၃၃၅.
‘‘သာဓူ ဟိ ကိရ မေ မာတာ၊ ပတောဒံ ဥပဒံသယိ။

ယဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ၊ အနုသိဋ္ဌော ဇနေတ္တိယာ။
အာရဒ္ဓဝီရိယော ပဟိတတ္တော၊ ပတ္တော သမ္ဗောဓိမုတ္တမံ။၃၃၆.
‘‘အရဟာ ဒက္ခိဏေယျောမှိ၊ တေဝိဇ္ဇော အမတဒ္ဒသော။
ဇေတွာ နမုစိနော သေနံ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေါ။
၃၃၇.
‘‘အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ ယေ မေ ဝိဇ္ဇိံသု အာသဝါ။
သဗ္ဗေ အသေသာ ဥစ္ဆိန္နာ၊ န စ ဥပ္ပဇ္ဇရေ ပုန။၃၃၈.
‘‘ဝိသာရဒါ ခေါ ဘဂိနီ၊ ဧတမတ္ထံ အဘာသယိ။
‘အပိဟာ နူန မယိပိ၊ ဝနထော တေ န ဝိဇ္ဇတိ’။
၃၃၉.
‘‘ပရိယန္တကတံ ဒုက္ခံ၊ အန္တိမောယံ သမုဿယော။
ဇာတိမရဏသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။
။ ဝဍ္ဎော ထေရော။။
၆. နဒီကဿပတ္ထေရဂါထာ
၃၄၀.
‘‘အတ္ထာယ ဝတ မေ ဗုဒ္ဓေါ၊ နဒိံ နေရဉ္ဇရံ အဂါ။
ယဿာဟံ ဓမ္မံ သုတွာန၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ဝိဝဇ္ဇယိံ။
၃၄၁.
‘‘ယဇိံ ဥစ္စာဝစေ ယညေ၊ အဂ္ဂိဟုတ္တံ ဇုဟိံ အဟံ။
‘ဧသာ သုဒ္ဓီ’တိ မညန္တော၊ အန္ဓဘူတော [အန္ဓီဘူတော (က.)] ပုထုဇ္ဇနော။
၃၄၂.
‘‘ဒိဋ္ဌိဂဟနပက္ခန္ဒော [ပက္ခန္တော (သီ.)၊ ပက္ခန္နော (သျာ. ပီ.)]၊ ပရာမာသေန မောဟိတော။အသုဒ္ဓိံ မညိသံ သုဒ္ဓိံ၊ အန္ဓဘူတော အဝိဒ္ဒသု။
၃၄၃.
‘‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပဟီနာ မေ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ ပဒါလိတာ [ဝိဒါလိတာ (က.)]။
ဇုဟာမိ ဒက္ခိဏေယျဂ္ဂိံ၊ နမဿာမိ တထာဂတံ။
၃၄၄.
‘‘မောဟာ သဗ္ဗေ ပဟီနာ မေ၊ ဘဝတဏှာ ပဒါလိတာ။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။
။ နဒီကဿပေါ ထေရော။။
၇. ဂယာကဿပတ္ထေရဂါထာ
၃၄၅.
‘‘ပါတော မဇ္ဈနှိကံ သာယံ၊ တိက္ခတ္တုံ ဒိဝသဿဟံ။

ဩတရိံ ဥဒကံ သောဟံ၊ ဂယာယ ဂယဖဂ္ဂုယာ။
၃၄၆.
‘‘‘ယံ မယာ ပကတံ ပါပံ၊ ပုဗ္ဗေ အညာသု ဇာတိသု။
တံ ဒါနီဓ ပဝါဟေမိ’၊ ဧဝံဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟုံ။
၃၄၇.
‘‘သုတွာ သုဘာသိတံ ဝါစံ၊ ဓမ္မတ္ထသဟိတံ ပဒံ။
တထံ ယာထာဝကံ အတ္ထံ၊ ယောနိသော ပစ္စဝေက္ခိသံ။၃၄၈.
‘‘နိနှာတသဗ္ဗပါပေါမှိ၊ နိမ္မလော ပယတော သုစိ။
သုဒ္ဓေါ သုဒ္ဓဿ ဒါယာဒော၊ ပုတ္တော ဗုဒ္ဓဿ ဩရသော။၃၄၉.
‘‘ဩဂယှဋ္ဌင်္ဂိကံ သောတံ၊ သဗ္ဗပါပံ ပဝါဟယိံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အဇ္ဈဂမိံ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။။ ဂယာကဿပေါ ထေရော။။
၈. ဝက္ကလိတ္ထေရဂါထာ
၃၅၀.
‘‘ဝါတရောဂါဘိနီတော တွံ၊ ဝိဟရံ ကာနနေ ဝနေ။
ပဝိဋ္ဌဂေါစရေ လူခေ၊ ကထံ ဘိက္ခု ကရိဿသိ။
၃၅၁.
‘‘ပီတိသုခေန ဝိပုလေန၊ ဖရမာနော သမုဿယံ။
လူခမ္ပိ အဘိသမ္ဘောန္တော၊ ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ။
၃၅၂.
‘‘ဘာဝေန္တော သတိပဋ္ဌာနေ၊ ဣန္ဒြိယာနိ ဗလာနိ စ။
ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ စ ဘာဝေန္တော၊ ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ။
၃၅၃.
‘‘အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပဟိတတ္တေ၊ နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမေ [အာရဒ္ဓဝီရိယော ပဟိတတ္တော၊ နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမော(သီ.)]။
သမဂ္ဂေ သဟိတေ ဒိသွာ၊ ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ။
၃၅၄.
‘‘အနုဿရန္တော သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ အဂ္ဂံ ဒန္တံ သမာဟိတံ။
အတန္ဒိတော ရတ္တိန္ဒိဝံ၊ ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ’’တိ။
။ ဝက္ကလိတ္ထေရော။။
၉. ဝိဇိတသေနတ္ထေရဂါထာ
၃၅၅.
‘‘ဩလဂ္ဂေဿာမိ တေ စိတ္တ၊ အာဏိဒွာရေဝ ဟတ္ထိနံ။
န တံ ပါပေ နိယောဇေဿံ၊ ကာမဇာလ [ကာမဇာလံ (သျာ.)] သရီရဇ [သရီရဇံ (သျာ. က.)]။

၃၅၆.
‘‘တွံ ဩလဂ္ဂေါ န ဂစ္ဆသိ [န ဂဉ္ဆိသိ (ပီ)]၊ ဒွာရဝိဝရံ ဂဇောဝ အလဘန္တော။န စ စိတ္တကလိ ပုနပ္ပုနံ၊ ပသက္က [ပသဟံ (သီ. သျာ. ပီ.)] ပါပရတော စရိဿသိ။၃၅၇.
‘‘ယထာ ကုဉ္ဇရံ အဒန္တံ၊ နဝဂ္ဂဟမင်္ကုသဂ္ဂဟော။
ဗလဝါ အာဝတ္တေတိ အကာမံ၊ ဧဝံ အာဝတ္တယိဿံ တံ။
၃၅၈.
‘‘ယထာ ဝရဟယဒမကုသလော၊ သာရထိ ပဝရော ဒမေတိ အာဇညံ။
ဧဝံ ဒမယိဿံ တံ၊ ပတိဋ္ဌိတော ပဉ္စသု ဗလေသု။
၃၅၉.
‘‘သတိယာ တံ နိဗန္ဓိဿံ၊ ပယုတ္တော တေ ဒမေဿာမိ [ပယတတ္တော ဝေါဒပေဿာမိ (သီ.)]။ဝီရိယဓုရနိဂ္ဂဟိတော၊ န ယိတော ဒူရံ ဂမိဿသေ စိတ္တာ’’တိ။
။ ဝိဇိတသေနော ထေရော။။
၁၀. ယသဒတ္တတ္ထေရဂါထာ
၃၆၀.
‘‘ဥပါရမ္ဘစိတ္တော ဒုမ္မေဓော၊ သုဏာတိ ဇိနသာသနံ။
အာရကာ ဟောတိ သဒ္ဓမ္မာ၊ နဘသော ပထဝီ ယထာ။
၃၆၁.
‘‘ဥပါရမ္ဘစိတ္တော ဒုမ္မေဓော၊ သုဏာတိ ဇိနသာသနံ။ပရိဟာယတိ သဒ္ဓမ္မာ၊ ကာဠပက္ခေဝ စန္ဒိမာ။
၃၆၂.
‘‘ဥပါရမ္ဘစိတ္တော ဒုမ္မေဓော၊ သုဏာတိ ဇိနသာသနံ။ပရိသုဿတိ သဒ္ဓမ္မေ၊ မစ္ဆော အပ္ပေါဒကေ ယထာ။၃၆၃.
‘‘ဥပါရမ္ဘစိတ္တော ဒုမ္မေဓော၊ သုဏာတိ ဇိနသာသနံ။န ဝိရူဟတိ သဒ္ဓမ္မေ၊ ခေတ္တေ ဗီဇံဝ ပူတိကံ။၃၆၄.
‘‘ယော စ တုဋ္ဌေန စိတ္တေန၊ သုဏာတိ ဇိနသာသနံ။
ခေပေတွာ အာသဝေ သဗ္ဗေ၊ သစ္ဆိကတွာ အကုပ္ပတံ။
ပပ္ပုယျ ပရမံ သန္တိံ၊ ပရိနိဗ္ဗာတိနာသဝေါ’’တိ။။ ယသဒတ္တော ထေရော။။
၁၁. သောဏကုဋိကဏ္ဏတ္ထေရဂါထာ
၃၆၅.
‘‘ဥပသမ္ပဒါ စ မေ လဒ္ဓါ၊ ဝိမုတ္တော စမှိ အနာသဝေါ။သော စ မေ ဘဂဝါ ဒိဋ္ဌော၊ ဝိဟာရေ စ သဟာဝသိံ။

၃၆၆.
‘‘ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ဘဂဝါ၊ အဗ္ဘောကာသေတိနာမယိ။
ဝိဟာရကုသလော သတ္ထာ၊ ဝိဟာရံ ပါဝိသီ တဒါ။
၃၆၇.
‘‘သန္ထရိတွာန သင်္ဃာဋိံ၊ သေယျံ ကပ္ပေသိ ဂေါတမော။သီဟော သေလဂုဟာယံဝ၊ ပဟီနဘယဘေရဝေါ။
၃၆၈.
‘‘တတော ကလျာဏဝါက္ကရဏော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော။သောဏော အဘာသိ သဒ္ဓမ္မံ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သမ္မုခါ။၃၆၉.
‘‘ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပရိညာယ၊ ဘာဝယိတွာန အဉ္ဇသံ။
ပပ္ပုယျ ပရမံ သန္တိံ၊ ပရိနိဗ္ဗိဿတျနာသဝေါ’’တိ။
။ သောဏော ကုဋိကဏ္ဏထေရော။။
၁၂. ကောသိယတ္ထေရဂါထာ
၃၇၀.
‘‘ယော ဝေ ဂရူနံ ဝစနညု ဓီရော၊ ဝသေ စ တမှိ ဇနယေထ ပေမံ။
သော ဘတ္တိမာ နာမ စ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော၊ ဉတွာ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿ။၃၇၁.
‘‘ယံ အာပဒါ ဥပ္ပတိတာ ဥဠာရာ၊ နက္ခမ္ဘယန္တေ ပဋိသင်္ခယန္တံ။
သော ထာမဝါ နာမ စ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော၊ ဉတွာ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿ။၃၇၂.
‘‘ယော ဝေ သမုဒ္ဒောဝ ဌိတော အနေဇော၊ ဂမ္ဘီရပညော နိပုဏတ္ထဒဿီ။အသံဟာရိယော နာမ စ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော၊ ဉတွာ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿ။၃၇၃.
‘‘ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရော စ ဟောတိ၊ ဓမ္မဿ ဟောတိ အနုဓမ္မစာရီ။
သော တာဒိသော နာမ စ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော၊ ဉတွာ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿ။၃၇၄.
‘‘အတ္ထဉ္စ ယော ဇာနာတိ ဘာသိတဿ၊ အတ္ထဉ္စ ဉတွာန တထာ ကရောတိ။
အတ္ထန္တရော နာမ သ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော၊ ဉတွာ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿာ’’တိ။။ ကောသိယော ထေရော။။
ပဉ္စကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
ရာဇဒတ္တော သုဘူတော စ၊ ဂိရိမာနန္ဒသုမနာ။
ဝဍ္ဎော စ ကဿပေါ ထေရော၊ ဂယာကဿပဝက္ကလီ။
ဝိဇိတော ယသဒတ္တော စ၊ သောဏော ကောသိယသဝှယော။

သဋ္ဌိ စ ပဉ္စ ဂါထာယော၊ ထေရာ စ ဧတ္ထ ဒွာဒသာတိ။
၆. ဆက္ကနိပါတော
၁. ဥရုဝေဠကဿပတ္ထေရဂါထာ
၃၇၅.
‘‘ဒိသွာန ပါဋိဟီရာနိ၊ ဂေါတမဿ ယသဿိနော။
န တာဝါဟံ ပဏိပတိံ၊ ဣဿာမာနေန ဝဉ္စိတော။
၃၇၆.
‘‘မမ သင်္ကပ္ပမညာယ၊ စောဒေသိ နရသာရထိ။
တတော မေ အာသိ သံဝေဂေါ၊ အဗ္ဘုတော လောမဟံသနော။
၃၇၇.
‘‘ပုဗ္ဗေ ဇဋိလဘူတဿ၊ ယာ မေ သိဒ္ဓိ ပရိတ္တိကာ။
တာဟံ တဒါ နိရာကတွာ [နိရံကတွာ (သျာ. က.)]၊ ပဗ္ဗဇိံ ဇိနသာသနေ။၃၇၈.
‘‘ပုဗ္ဗေ ယညေန သန္တုဋ္ဌော၊ ကာမဓာတုပုရက္ခတော။
ပစ္ဆာ ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ၊ မောဟဉ္စာပိ သမူဟနိံ။
၃၇၉.
‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
ဣဒ္ဓိမာ ပရစိတ္တညူ၊ ဒိဗ္ဗသောတဉ္စ ပါပုဏိံ။
၃၈၀.
‘‘ယဿ စတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော’’တိ။။ ဥရုဝေဠကဿပေါ ထေရော။။
၂. တေကိစ္ဆကာရိတ္ထေရဂါထာ
၃၈၁.
‘‘အတိဟိတာ ဝီဟိ၊ ခလဂတာ သာလီ။
န စ လဘေ ပိဏ္ဍံ၊ ကထမဟံ ကဿံ။
၃၈၂.
‘‘ဗုဒ္ဓမပ္ပမေယျံ အနုဿရ ပသန္နော။
ပီတိယာ ဖုဋသရီရော ဟောဟိသိ သတတမုဒဂ္ဂေါ။၃၈၃.
‘‘ဓမ္မမပ္ပမေယျံ အနုဿရ ပသန္နော။
ပီတိယာ ဖုဋသရီရော ဟောဟိသိ သတတမုဒဂ္ဂေါ။၃၈၄.
‘‘သင်္ဃမပ္ပမေယျံ အနုဿရ ပသန္နော။
ပီတိယာ ဖုဋသရီရော ဟောဟိသိ သတတမုဒဂ္ဂေါ။

၃၈၅.
‘‘အဗ္ဘောကာသေ ဝိဟရသိ၊ သီတာ ဟေမန္တိကာ ဣမာ ရတျော။
မာ သီတေန ပရေတော ဝိဟညိတ္ထော၊ ပဝိသ တွံ ဝိဟာရံ ဖုသိတဂ္ဂဠံ။၃၈၆.
‘‘ဖုသိဿံ စတဿော အပ္ပမညာယော၊ တာဟိ စ သုခိတော ဝိဟရိဿံ။
နာဟံ သီတေန ဝိဟညိဿံ၊ အနိဉ္ဇိတော ဝိဟရန္တော’’တိ။
။ တေကိစ္ဆကာရီ [တေကိစ္ဆကာနိ (သီ. သျာ. ပီ.)] ထေရော။။
၃. မဟာနာဂတ္ထေရဂါထာ
၃၈၇.
‘‘ယဿ သဗြဟ္မစာရီသု၊ ဂါရဝေါ နူပလဗ္ဘတိ။
ပရိဟာယတိ သဒ္ဓမ္မာ၊ မစ္ဆော အပ္ပေါဒကေ ယထာ။
၃၈၈.
‘‘ယဿ သဗြဟ္မစာရီသု၊ ဂါရဝေါ နူပလဗ္ဘတိ။
န ဝိရူဟတိ သဒ္ဓမ္မေ၊ ခေတ္တေ ဗီဇံဝ ပူတိကံ။
၃၈၉.
‘‘ယဿ သဗြဟ္မစာရီသု၊ ဂါရဝေါ နူပလဗ္ဘတိ။
အာရကာ ဟောတိ နိဗ္ဗာနာ [နိဗ္ဗာဏာ (သီ.)]၊ ဓမ္မရာဇဿ သာသနေ။
၃၉၀.
‘‘ယဿ သဗြဟ္မစာရီသု၊ ဂါရဝေါ ဥပလဗ္ဘတိ။
န ဝိဟာယတိ သဒ္ဓမ္မာ၊ မစ္ဆော ဗဝှောဒကေ [ဗဟွောဒကေ (သီ.)၊ ဗဟောဒကေ (သျာ.)] ယထာ။၃၉၁.
‘‘ယဿ သဗြဟ္မစာရီသု၊ ဂါရဝေါ ဥပလဗ္ဘတိ။
သော ဝိရူဟတိ သဒ္ဓမ္မေ၊ ခေတ္တေ ဗီဇံဝ ဘဒ္ဒကံ။
၃၉၂.
‘‘ယဿ သဗြဟ္မစာရီသု၊ ဂါရဝေါ ဥပလဗ္ဘတိ။
သန္တိကေ ဟောတိ နိဗ္ဗာနံ [နိဗ္ဗာဏံ (သီ.)]၊ ဓမ္မရာဇဿ သာသနေ’’တိ။။ မဟာနာဂေါ ထေရော။။
၄. ကုလ္လတ္ထေရဂါထာ
၃၉၃.
‘‘ကုလ္လော သိဝထိကံ ဂန္တွာ၊ အဒ္ဒသ ဣတ္ထိမုဇ္ဈိတံ။
အပဝိဒ္ဓံ သုသာနသ္မိံ၊ ခဇ္ဇန္တိံ ကိမိဟီ ဖုဋံ။
၃၉၄.
‘‘အာတုရံ အသုစိံ ပူတိံ၊ ပဿ ကုလ္လ သမုဿယံ။
ဥဂ္ဃရန္တံ ပဂ္ဃရန္တံ၊ ဗာလာနံ အဘိနန္ဒိတံ။
၃၉၅.

‘‘ဓမ္မာဒါသံ ဂဟေတွာန၊ ဉာဏဒဿနပတ္တိယာ။
ပစ္စဝေက္ခိံ ဣမံ ကာယံ၊ တုစ္ဆံ သန္တရဗာဟိရံ။၃၉၆.
‘‘ယထာ ဣဒံ တထာ ဧတံ၊ ယထာ ဧတံ တထာ ဣဒံ။
ယထာ အဓော တထာ ဥဒ္ဓံ၊ ယထာ ဥဒ္ဓံ တထာ အဓော။၃၉၇.
‘‘ယထာ ဒိဝါ တထာ ရတ္တိံ၊ ယထာ ရတ္တိံ တထာ ဒိဝါ။ယထာ ပုရေ တထာ ပစ္ဆာ၊ ယထာ ပစ္ဆာ တထာ ပုရေ။၃၉၈.
‘‘ပဉ္စင်္ဂိကေန တုရိယေန၊ န ရတီ ဟောတိ တာဒိသီ။
ယထာ ဧကဂ္ဂစိတ္တဿ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော’’တိ။
။ ကုလ္လော ထေရော။။
၅. မာလုကျပုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၃၉၉.
‘‘မနုဇဿ ပမတ္တစာရိနော၊ တဏှာ ဝဍ္ဎတိ မာလုဝါ ဝိယ။
သော ပ္လဝတီ [ပ္လဝတိ (သီ. ပီ. က.)၊ ပရိပ္လဝတိ (သျာ.)] ဟုရာ ဟုရံ၊ ဖလမိစ္ဆံဝ ဝနသ္မိ ဝါနရော။၄၀၀.
‘‘ယံ ဧသာ သဟတေ [သဟတိ (ပီ. က.)] ဇမ္မီ၊ တဏှာ လောကေ ဝိသတ္တိကာ။
သောကာ တဿ ပဝဍ္ဎန္တိ၊ အဘိဝဋ္ဌံဝ [အဘိဝုဋ္ဌံဝ (သျာ.)၊ အဘိဝဍ္ဎံဝ (က.)] ဗီရဏံ။
၄၀၁.
‘‘ယော စေတံ သဟတေ [သဟတိ (ပီ. က.)] ဇမ္မိံ၊ တဏှံ လောကေ ဒုရစ္စယံ။
သောကာ တမှာ ပပတန္တိ၊ ဥဒဗိန္ဒူဝ ပေါက္ခရာ။
၄၀၂.
‘‘တံ ဝေါ ဝဒါမိ ဘဒ္ဒံ ဝေါ၊ ယာဝန္တေတ္ထ သမာဂတာ။
တဏှာယ မူလံ ခဏထ၊ ဥသီရတ္ထောဝ ဗီရဏံ။
မာ ဝေါ နဠံဝ သောတောဝ၊ မာရော ဘဉ္ဇိ ပုနပ္ပုနံ။
၄၀၃.
‘‘ကရောထ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ခဏော ဝေါ မာ ဥပစ္စဂါ။
ခဏာတီတာ ဟိ သောစန္တိ၊ နိရယမှိ သမပ္ပိတာ။
၄၀၄.
‘‘ပမာဒော ရဇော ပမာဒော [သဗ္ဗဒါ (သီ. က.)၊ သုတ္တနိပါတဋ္ဌကထာယံ ဥဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ ဩလောကေတဗ္ဗာ]၊ ပမာဒါနုပတိတော ရဇော။
အပ္ပမာဒေန ဝိဇ္ဇာယ၊ အဗ္ဗဟေ သလ္လမတ္တနော’’တိ။
။ မာလုကျပုတ္တော [မာလုင်္ကျပုတ္တော (သီ. သျာ. ပီ.)] ထေရော။။
၆. သပ္ပဒါသတ္ထေရဂါထာ
၄၀၅.

‘‘ပဏ္ဏဝီသတိဝဿာနိ၊ ယတော ပဗ္ဗဇိတော အဟံ။
အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ၊ စေတောသန္တိမနဇ္ဈဂံ။
၄၀၆.
‘‘အလဒ္ဓါ စိတ္တဿေကဂ္ဂံ၊ ကာမရာဂေန အဋ္ဋိတော [အဒ္ဒိတော (သျာ. သီ. အဋ္ဌ.)၊ အဍ္ဍိတော (က.)]။ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တော၊ ဝိဟာရာ ဥပနိက္ခမိံ [နူပနိက္ခမိံ (သဗ္ဗတ္ထ)၊ ဒုပနိက္ခမိံ (?)]။၄၀၇.
‘‘သတ္ထံ ဝါ အာဟရိဿာမိ၊ ကော အတ္ထော ဇီဝိတေန မေ။
ကထံ ဟိ သိက္ခံ ပစ္စက္ခံ၊ ကာလံ ကုဗ္ဗေထ မာဒိသော။
၄၀၈.
‘‘တဒါဟံ ခုရမာဒါယ၊ မဉ္စကမှိ ဥပါဝိသိံ။
ပရိနီတော ခုရော အာသိ၊ ဓမနိံ ဆေတ္တုမတ္တနော။၄၀၉.
‘‘တတော မေ မနသီကာရော၊ ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထ။
အာဒီနဝေါ ပါတုရဟု၊ နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထ။
၄၁၀.
‘‘တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
။ သပ္ပဒါသော ထေရော။။
၇.ကာတိယာနတ္ထေရဂါထာ
၄၁၁.
‘‘ဥဋ္ဌေဟိ နိသီဒ ကာတိယာန၊ မာ နိဒ္ဒာဗဟုလော အဟု ဇာဂရဿု။
မာ တံ အလသံ ပမတ္တဗန္ဓု၊ ကူဋေနေဝ ဇိနာတု မစ္စုရာဇာ။
၄၁၂.
‘‘သေယျထာပိ [သယထာပိ (သီ. ပီ.)] မဟာသမုဒ္ဒဝေဂေါ၊ ဧဝံ ဇာတိဇရာတိဝတ္တတေ တံ။သော ကရောဟိ သုဒီပမတ္တနော တွံ၊ န ဟိ တာဏံ တဝ ဝိဇ္ဇတေဝ အညံ။
၄၁၃.
‘‘သတ္ထာ ဟိ ဝိဇေသိ မဂ္ဂမေတံ၊ သင်္ဂါ ဇာတိဇရာဘယာ အတီတံ။
ပုဗ္ဗာပရရတ္တမပ္ပမတ္တော၊ အနုယုဉ္ဇဿု ဒဠှံ ကရောဟိ ယောဂံ။
၄၁၄.
‘‘ပုရိမာနိ ပမုဉ္စ ဗန္ဓနာနိ၊ သင်္ဃာဋိခုရမုဏ္ဍဘိက္ခဘောဇီ။မာ ခိဍ္ဍာရတိဉ္စ မာ နိဒ္ဒံ၊ အနုယုဉ္ဇိတ္ထ ဈာယ ကာတိယာန။၄၁၅.
‘‘ဈာယာဟိ ဇိနာဟိ ကာတိယာန၊ ယောဂက္ခေမပထေသု ကောဝိဒောသိ။
ပပ္ပုယျ အနုတ္တရံ ဝိသုဒ္ဓိံ၊ ပရိနိဗ္ဗာဟိသိ ဝါရိနာဝ ဇောတိ။၄၁၆.

‘‘ပဇ္ဇောတကရော ပရိတ္တရံသော၊ ဝါတေန ဝိနမျတေ လတာဝ။
ဧဝမ္ပိ တုဝံ အနာဒိယာနော၊ မာရံ ဣန္ဒသဂေါတ္တ နိဒ္ဓုနာဟိ။သော ဝေဒယိတာသု ဝီတရာဂေါ၊ ကာလံ ကင်္ခ ဣဓေဝ သီတိဘူတော’’တိ။။ ကာတိယာနော ထေရော။။
၈. မိဂဇာလတ္ထေရဂါထာ
၄၁၇.
‘‘သုဒေသိတော စက္ခုမတာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။
သဗ္ဗသံယောဇနာတီတော၊ သဗ္ဗဝဋ္ဋဝိနာသနော။
၄၁၈.
‘‘နိယျာနိကော ဥတ္တရဏော၊ တဏှာမူလဝိသောသနော။
ဝိသမူလံ အာဃာတနံ၊ ဆေတွာ ပါပေတိ နိဗ္ဗုတိံ။
၄၁၉.
‘‘အညာဏမူလဘေဒါယ၊ ကမ္မယန္တဝိဃာဋနော။
ဝိညာဏာနံ ပရိဂ္ဂဟေ၊ ဉာဏဝဇိရနိပါတနော။
၄၂၀.
‘‘ဝေဒနာနံ ဝိညာပနော၊ ဥပါဒါနပ္ပမောစနော။
ဘဝံ အင်္ဂါရကာသုံဝ၊ ဉာဏေန အနုပဿနော [အနုပဿကော (သီ. ပီ.)]။၄၂၁.
‘‘မဟာရသော သုဂမ္ဘီရော၊ ဇရာမစ္စုနိဝါရဏော။
အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ၊ ဒုက္ခူပသမနော သိဝေါ။၄၂၂.
‘‘ကမ္မံ ကမ္မန္တိ ဉတွာန၊ ဝိပါကဉ္စ ဝိပါကတော။
ပဋိစ္စုပ္ပန္နဓမ္မာနံ၊ ယထာဝါလောကဒဿနော။
မဟာခေမင်္ဂမော သန္တော၊ ပရိယောသာနဘဒ္ဒကော’’တိ။
။ မိဂဇာလော ထေရော။။
၉. ပုရောဟိတပုတ္တဇေန္တတ္ထေရဂါထာ
၄၂၃.
‘‘ဇာတိမဒေန မတ္တောဟံ၊ ဘောဂဣဿရိယေန စ။
သဏ္ဌာနဝဏ္ဏရူပေန၊ မဒမတ္တော အစာရိဟံ။
၄၂၄.
‘‘နာတ္တနော သမကံ ကဉ္စိ၊ အတိရေကံ စ မညိသံ။အတိမာနဟတော ဗာလော၊ ပတ္ထဒ္ဓေါ ဥဿိတဒ္ဓဇော။၄၂၅.
‘‘မာတရံ ပိတရဉ္စာပိ၊ အညေပိ ဂရုသမ္မတေ။
န ကဉ္စိ အဘိဝါဒေသိံ၊ မာနတ္ထဒ္ဓေါ အနာဒရော။

၄၂၆.
‘‘ဒိသွာ ဝိနာယကံ အဂ္ဂံ၊ သာရထီနံ ဝရုတ္တမံ။တပန္တမိဝ အာဒိစ္စံ၊ ဘိက္ခုသင်္ဃပုရက္ခတံ။
၄၂၇.
‘‘မာနံ မဒဉ္စ ဆဍ္ဍေတွာ၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
သိရသာ အဘိဝါဒေသိံ၊ သဗ္ဗသတ္တာနမုတ္တမံ။
၄၂၈.
‘‘အတိမာနော စ ဩမာနော၊ ပဟီနာ သုသမူဟတာ။
အသ္မိမာနော သမုစ္ဆိန္နော၊ သဗ္ဗေ မာနဝိဓာ ဟတာ’’တိ။။ ဇေန္တော ပုရောဟိတပုတ္တော ထေရော။။
၁၀. သုမနတ္ထေရဂါထာ
၄၂၉.
‘‘ယဒါ နဝေါ ပဗ္ဗဇိတော၊ ဇာတိယာ သတ္တဝဿိကော။
ဣဒ္ဓိယာ အဘိဘောတွာန၊ ပန္နဂိန္ဒံ မဟိဒ္ဓိကံ။၄၃၀.
‘‘ဥပဇ္ဈာယဿ ဥဒကံ၊ အနောတတ္တာ မဟာသရာ။
အာဟရာမိ တတော ဒိသွာ၊ မံ သတ္ထာ ဧတဒဗြဝိ’’။၄၃၁.
‘‘သာရိပုတ္တ ဣမံ ပဿ၊ အာဂစ္ဆန္တံ ကုမာရကံ။
ဥဒကကုမ္ဘမာဒါယ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတံ။
၄၃၂.
‘‘ပါသာဒိကေန ဝတ္တေန၊ ကလျာဏဣရိယာပထော။
သာမဏေရောနုရုဒ္ဓဿ၊ ဣဒ္ဓိယာ စ ဝိသာရဒော။၄၃၃.
‘‘အာဇာနီယေန အာဇညော၊ သာဓုနာ သာဓုကာရိတော။
ဝိနီတော အနုရုဒ္ဓေန၊ ကတကိစ္စေန သိက္ခိတော။၄၃၄.
‘‘သော ပတွာ ပရမံ သန္တိံ၊ သစ္ဆိကတွာ အကုပ္ပတံ။သာမဏေရော သ သုမနော၊ မာ မံ ဇညာတိ ဣစ္ဆတီ’’တိ။။ သုမနော ထေရော။။
၁၁. နှာတကမုနိတ္ထေရဂါထာ
၄၃၅.
‘‘ဝါတရောဂါဘိနီတော တွံ၊ ဝိဟရံ ကာနနေ ဝနေ။
ပဝိဒ္ဓဂေါစရေ လူခေ၊ ကထံ ဘိက္ခု ကရိဿသိ’’။၄၃၆.

‘‘ပီတိသုခေန ဝိပုလေန၊ ဖရိတွာန သမုဿယံ။
လူခမ္ပိ အဘိသမ္ဘောန္တော၊ ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ။
၄၃၇.
‘‘ဘာဝေန္တော သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊ ဣန္ဒြိယာနိ ဗလာနိ စ။
ဈာနသောခုမ္မသမ္ပန္နော [ဈာနသုခုမသမ္ပန္နော (သျာ. က.)]၊ ဝိဟရိဿံ အနာသဝေါ။၄၃၈.
‘‘ဝိပ္ပမုတ္တံ ကိလေသေဟိ၊ သုဒ္ဓစိတ္တံ အနာဝိလံ။
အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခန္တော၊ ဝိဟရိဿံ အနာသဝေါ။
၄၃၉.
‘‘အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ ယေ မေ ဝိဇ္ဇိံသု အာသဝါ။
သဗ္ဗေ အသေသာ ဥစ္ဆိန္နာ၊ န စ ဥပ္ပဇ္ဇရေ ပုန။
၄၄၀.
‘‘ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ၊ တိဋ္ဌန္တိ ဆိန္နမူလကာ။
ဒုက္ခက္ခယော အနုပ္ပတ္တော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။။ နှာတကမုနိတ္ထေရော။။
၁၂. ဗြဟ္မဒတ္တတ္ထေရဂါထာ
၄၄၁.
‘‘အက္ကောဓဿ ကုတော ကောဓော၊ ဒန္တဿ သမဇီဝိနော။
သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တဿ၊ ဥပသန္တဿ တာဒိနော။
၄၄၂.
‘‘တဿေဝ တေန ပါပိယော၊ ယော ကုဒ္ဓံ ပဋိကုဇ္ဈတိ။
ကုဒ္ဓံ အပ္ပဋိကုဇ္ဈန္တော၊ သင်္ဂါမံ ဇေတိ ဒုဇ္ဇယံ။
၄၄၃.
[သံ. နိ. ၁.၁၈၈၊ ၂၅၀] ‘‘ဥဘိန္နမတ္ထံ စရတိ၊ အတ္တနော စ ပရဿ စ။
ပရံ သင်္ကုပိတံ ဉတွာ၊ ယော သတော ဥပသမ္မတိ။
၄၄၄.
[သံ. နိ. ၁.၁၈၈၊ ၂၅၀] ‘‘ဥဘိန္နံ တိကိစ္ဆန္တံ တံ၊ အတ္တနော စ ပရဿ စ။ဇနာ မညန္တိ ဗာလောတိ၊ ယေ ဓမ္မဿ အကောဝိဒါ။
၄၄၅.
‘‘ဥပ္ပဇ္ဇေ တေ သစေ ကောဓော၊ အာဝဇ္ဇ ကကစူပမံ။
ဥပ္ပဇ္ဇေ စေ ရသေ တဏှာ၊ ပုတ္တမံသူပမံ သရ။
၄၄၆.
‘‘သစေ ဓာဝတိ စိတ္တံ တေ၊ ကာမေသု စ ဘဝေသု စ။
ခိပ္ပံ နိဂ္ဂဏှ သတိယာ၊ ကိဋ္ဌာဒံ ဝိယ ဒုပ္ပသု’’န္တိ။။ ဗြဟ္မဒတ္တော ထေရော။။

၁၃. သိရိမဏ္ဍတ္ထေရဂါထာ
၄၄၇.
[ဥဒါ. ၄၅; စူဠဝ. ၃၈၅; ပရိ. ၃၃၉] ‘‘ဆန္နမတိဝဿတိ၊ ဝိဝဋံ နာတိဝဿတိ။
တသ္မာ ဆန္နံ ဝိဝရေထ၊ ဧဝံ တံ နာတိဝဿတိ။
၄၄၈.
[သံ. နိ. ၁.၆၆; နေတ္တိ. ၁၈] ‘‘မစ္စုနာဗ္ဘဟတော လောကော၊ ဇရာယ ပရိဝါရိတော။တဏှာသလ္လေန ဩတိဏ္ဏော၊ ဣစ္ဆာဓူပါယိတော သဒါ။
၄၄၉.
‘‘မစ္စုနာဗ္ဘဟတော လောကော၊ ပရိက္ခိတ္တော ဇရာယ စ။
ဟညတိ နိစ္စမတ္တာဏော၊ ပတ္တဒဏ္ဍောဝ တက္ကရော။
၄၅၀.
‘‘အာဂစ္ဆန္တဂ္ဂိခန္ဓာဝ၊ မစ္စု ဗျာဓိ ဇရာ တယော။
ပစ္စုဂ္ဂန္တုံ ဗလံ နတ္ထိ၊ ဇဝေါ နတ္ထိ ပလာယိတုံ။
၄၅၁.
‘‘အမောဃံ ဒိဝသံ ကယိရာ၊ အပ္ပေန ဗဟုကေန ဝါ။
ယံ ယံ ဝိဇဟတေ [ဝိရဟတေ (သီ. ပီ.)၊ ဝိဝဟတေ (သျာ.)] ရတ္တိံ၊ တဒူနံ တဿ ဇီဝိတံ။၄၅၂.
‘‘စရတော တိဋ္ဌတော ဝါပိ၊ အာသီနသယနဿ ဝါ။
ဥပေတိ စရိမာ ရတ္တိ၊ န တေ ကာလော ပမဇ္ဇိတု’’န္တိ။
။ သိရိမဏ္ဍော [သိရိမန္ဒော (သီ.)] ထေရော။။
၁၄. သဗ္ဗကာမိတ္ထေရဂါထာ
၄၅၃.
‘‘ဒွိပါဒကောယံ အသုစိ၊ ဒုဂ္ဂန္ဓော ပရိဟီရတိ [ပရိဟရတိ (က.)]။နာနာကုဏပပရိပူရော၊ ဝိဿဝန္တော တတော တတော။
၄၅၄.
‘‘မိဂံ နိလီနံ ကူဋေန၊ ဗဠိသေနေဝ အမ္ဗုဇံ။
ဝါနရံ ဝိယ လေပေန၊ ဗာဓယန္တိ ပုထုဇ္ဇနံ။
၄၅၅.
‘‘ရူပါ သဒ္ဒာ ရသာ ဂန္ဓာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ စ မနောရမာ။ပဉ္စ ကာမဂုဏာ ဧတေ၊ ဣတ္ထိရူပသ္မိ ဒိဿရေ။
၄၅၆.
‘‘ယေ ဧတာ ဥပသေဝန္တိ၊ ရတ္တစိတ္တာ ပုထုဇ္ဇနာ။
ဝဍ္ဎေန္တိ ကဋသိံ ဃောရံ၊ အာစိနန္တိ ပုနဗ္ဘဝံ။၄၅၇.
‘‘ယော စေတာ ပရိဝဇ္ဇေတိ၊ သပ္ပဿေဝ ပဒါ သိရော။

သောမံ ဝိသတ္တိကံ လောကေ၊ သတော သမတိဝတ္တတိ။
၄၅၈.
‘‘ကာမေသွာဒီနဝံ ဒိသွာ၊ နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော။
နိဿဋော သဗ္ဗကာမေဟိ၊ ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော’’တိ။
။ သဗ္ဗကာမိတ္ထေရော။။
ဆက္ကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
ဥရုဝေဠကဿပေါ စ၊ ထေရော တေကိစ္ဆကာရိ စ။
မဟာနာဂေါ စ ကုလ္လော စ၊ မာလုကျော [မာလုတော (သီ. က.)၊ မာလုင်္ကျော (သျာ.)] သပ္ပဒါသကော။ကာတိယာနော မိဂဇာလော၊ ဇေန္တော သုမနသဝှယော။
နှာတမုနိ ဗြဟ္မဒတ္တော၊ သိရိမဏ္ဍော သဗ္ဗကာမီ စ။
ဂါထာယော စတုရာသီတိ၊ ထေရာ စေတ္ထ စတုဒ္ဒသာတိ။
၇. သတ္တကနိပါတော
၁. သုန္ဒရသမုဒ္ဒတ္ထေရဂါထာ
၄၅၉.
‘‘အလင်္ကတာ သုဝသနာ၊ မာလဓာရီ [မာလာဘာရီ (သီ.)၊ မာလဘာရီ (သျာ.)] ဝိဘူသိတာ။အလတ္တကကတာပါဒါ၊ ပါဒုကာရုယှ ဝေသိကာ။
၄၆၀.
‘‘ပါဒုကာ ဩရုဟိတွာန၊ ပုရတော ပဉ္ဇလီကတာ။
သာ မံ သဏှေန မုဒုနာ၊ မှိတပုဗ္ဗံ [မိဟိတပုဗ္ဗံ (သီ.)] အဘာသထ’’။
၄၆၁.
‘‘ယုဝါသိ တွံ ပဗ္ဗဇိတော၊ တိဋ္ဌာဟိ မမ သာသနေ။
ဘုဉ္ဇ မာနုသကေ ကာမေ၊ အဟံ ဝိတ္တံ ဒဒါမိ တေ။
သစ္စံ တေ ပဋိဇာနာမိ၊ အဂ္ဂိံ ဝါ တေ ဟရာမဟံ။
၄၆၂.
‘‘ယဒါ ဇိဏ္ဏာ ဘဝိဿာမ၊ ဥဘော ဒဏ္ဍပရာယနာ။
ဥဘောပိ ပဗ္ဗဇိဿာမ၊ ဥဘယတ္ထ ကဋဂ္ဂဟော’’။
၄၆၃.
‘‘တဉ္စ ဒိသွာန ယာစန္တိံ၊ ဝေသိကံ ပဉ္ဇလီကတံ။
အလင်္ကတံ သုဝသနံ၊ မစ္စုပါသံဝ ဩဍ္ဍိတံ။
၄၆၄.
‘‘တတော မေ မနသီကာရော။ပေ.။ နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထ။
၄၆၅.
‘‘တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။။ သုန္ဒရသမုဒ္ဒော ထေရော။။

၂. လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယတ္ထေရဂါထာ
၄၆၆.
ပရေ အမ္ဗာဋကာရာမေ၊ ဝနသဏ္ဍမှိ ဘဒ္ဒိယော။
သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ၊ တတ္ထ ဘဒ္ဒောဝ ဈာယတိ [ဘဒ္ဒော’ဓိဈာယာယတိ (သီ.)၊ ဘဒ္ဒော ဈိယာယတိ (သျာ. သီ. အဋ္ဌ.)]။
၄၆၇.
‘‘ရမန္တေကေ မုဒိင်္ဂေဟိ [မုတိင်္ဂေဟိ (သီ. အဋ္ဌ.)]၊ ဝီဏာဟိ ပဏဝေဟိ စ။
အဟဉ္စ ရုက္ခမူလသ္မိံ၊ ရတော ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ။
၄၆၈.
‘‘ဗုဒ္ဓေါ စေ [ဗုဒ္ဓေါ စ (သဗ္ဗတ္ထ)] မေ ဝရံ ဒဇ္ဇာ၊ သော စ လဗ္ဘေထ မေ ဝရော။ဂဏှေဟံ သဗ္ဗလောကဿ၊ နိစ္စံ ကာယဂတံ သတိံ။
၄၆၉.
‘‘ယေ မံ ရူပေန ပါမိံသု၊ ယေ စ ဃောသေန အနွဂူ။
ဆန္ဒရာဂဝသူပေတာ၊ န မံ ဇာနန္တိ တေ ဇနာ။
၄၇၀.
‘‘အဇ္ဈတ္တဉ္စ န ဇာနာတိ၊ ဗဟိဒ္ဓါ စ န ပဿတိ။သမန္တာဝရဏော ဗာလော၊ သ ဝေ ဃောသေန ဝုယှတိ။၄၇၁.
‘‘အဇ္ဈတ္တဉ္စ န ဇာနာတိ၊ ဗဟိဒ္ဓါ စ ဝိပဿတိ။ဗဟိဒ္ဓါ ဖလဒဿာဝီ၊ သောပိ ဃောသေန ဝုယှတိ။၄၇၂.
‘‘အဇ္ဈတ္တဉ္စ ပဇာနာတိ၊ ဗဟိဒ္ဓါ စ ဝိပဿတိ။
အနာဝရဏဒဿာဝီ၊ န သော ဃောသေန ဝုယှတီ’’တိ။
။ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယော ထေရော။။
၃. ဘဒ္ဒတ္ထေရဂါထာ
၄၇၃.
‘‘ဧကပုတ္တော အဟံ အာသိံ၊ ပိယော မာတု ပိယော ပိတု။
ဗဟူဟိ ဝတစရိယာဟိ၊ လဒ္ဓေါ အာယာစနာဟိ စ။
၄၇၄.
‘‘တေ စ မံ အနုကမ္ပါယ၊ အတ္ထကာမာ ဟိတေသိနော။
ဥဘော ပိတာ စ မာတာ စ၊ ဗုဒ္ဓဿ ဥပနာမယုံ’’။
၄၇၅.
‘‘ကိစ္ဆာ လဒ္ဓေါ အယံ ပုတ္တော၊ သုခုမာလော သုခေဓိတော။ဣမံ ဒဒါမ တေ နာထ၊ ဇိနဿ ပရိစာရကံ’’။
၄၇၆.
‘‘သတ္ထာ စ မံ ပဋိဂ္ဂယှ၊ အာနန္ဒံ ဧတဒဗြဝိ။

‘ပဗ္ဗာဇေဟိ ဣမံ ခိပ္ပံ၊ ဟေဿတျာဇာနိယော အယံ။
၄၇၇.
‘‘ပဗ္ဗာဇေတွာန မံ သတ္ထာ၊ ဝိဟာရံ ပါဝိသီ ဇိနော။
အနောဂ္ဂတသ္မိံ သူရိယသ္မိံ၊ တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ။၄၇၈.
‘‘တတော သတ္ထာ နိရာကတွာ၊ ပဋိသလ္လာနဝုဋ္ဌိတော။
‘ဧဟိ ဘဒ္ဒာ’တိ မံ အာဟ၊ သာ မေ အာသူပသမ္ပဒါ။
၄၇၉.
‘‘ဇာတိယာ သတ္တဝဿေန၊ လဒ္ဓါ မေ ဥပသမ္ပဒါ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ အဟော ဓမ္မသုဓမ္မတာ’’တိ။
။ ဘဒ္ဒော ထေရော။။
၄. သောပါကတ္ထေရဂါထာ
၄၈၀.
‘‘ဒိသွာ ပါသာဒဆာယာယံ၊ စင်္ကမန္တံ နရုတ္တမံ။
တတ္ထ နံ ဥပသင်္ကမ္မ၊ ဝန္ဒိဿံ [ဝန္ဒိသံ (သီ. ပီ.)] ပုရိသုတ္တမံ။၄၈၁.
‘‘ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ၊ သံဟရိတွာန ပါဏယော။
အနုစင်္ကမိဿံ ဝိရဇံ၊ သဗ္ဗသတ္တာနမုတ္တမံ။
၄၈၂.
‘‘တတော ပဉှေ အပုစ္ဆိ မံ၊ ပဉှာနံ ကောဝိဒော ဝိဒူ။
အစ္ဆမ္ဘီ စ အဘီတော စ၊ ဗျာကာသိံ သတ္ထုနော အဟံ။၄၈၃.
‘‘ဝိဿဇ္ဇိတေသု ပဉှေသု၊ အနုမောဒိ တထာဂတော။
ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဝိလောကေတွာ၊ ဣမမတ္ထံ အဘာသထ’’။၄၈၄.
‘‘လာဘာ အင်္ဂါနံ မဂဓာနံ၊ ယေသာယံ ပရိဘုဉ္ဇတိ။စီဝရံ ပိဏ္ဍပါတဉ္စ၊ ပစ္စယံ သယနာသနံ။
ပစ္စုဋ္ဌာနဉ္စ သာမီစိံ၊ တေသံ လာဘာ’’တိ စာဗြဝိ။၄၈၅.
‘‘အဇ္ဇတဂ္ဂေ မံ သောပါက၊ ဒဿနာယောပသင်္ကမ။
ဧသာ စေဝ တေ သောပါက၊ ဘဝတု ဥပသမ္ပဒါ’’။
၄၈၆.
‘‘ဇာတိယာ သတ္တဝဿောဟံ၊ လဒ္ဓါန ဥပသမ္ပဒံ။
ဓာရေမိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ အဟော ဓမ္မသုဓမ္မတာ’’တိ။။ သောပါကော ထေရော။။

၅. သရဘင်္ဂတ္ထေရဂါထာ
၄၈၇.
‘‘သရေ ဟတ္ထေဟိ ဘဉ္ဇိတွာ၊ ကတွာန ကုဋိမစ္ဆိသံ။
တေန မေ သရဘင်္ဂေါတိ၊ နာမံ သမ္မုတိယာ အဟု။
၄၈၈.
‘‘န မယှံ ကပ္ပတေ အဇ္ဇ၊ သရေ ဟတ္ထေဟိ ဘဉ္ဇိတုံ။
သိက္ခါပဒါ နော ပညတ္တာ၊ ဂေါတမေန ယသဿိနာ။
၄၈၉.
‘‘သကလံ သမတ္တံ ရောဂံ၊ သရဘင်္ဂေါ နာဒ္ဒသံ ပုဗ္ဗေ။
သောယံ ရောဂေါ ဒိဋ္ဌော၊ ဝစနကရေနာတိဒေဝဿ။
၄၉၀.
‘‘ယေနေဝ မဂ္ဂေန ဂတော ဝိပဿီ၊ ယေနေဝ မဂ္ဂေန သိခီ စ ဝေဿဘူ။ကကုသန္ဓကောဏာဂမနော စ ကဿပေါ၊ တေနဉ္ဇသေန အဂမာသိ ဂေါတမော။၄၉၁.
‘‘ဝီတတဏှာ အနာဒါနာ၊ သတ္တ ဗုဒ္ဓါ ခယောဂဓာ။
ယေဟာယံ ဒေသိတော ဓမ္မော၊ ဓမ္မဘူတေဟိ တာဒိဘိ။
၄၉၂.
‘‘စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ၊ အနုကမ္ပါယ ပါဏိနံ။
ဒုက္ခံ သမုဒယော မဂ္ဂေါ၊ နိရောဓော ဒုက္ခသင်္ခယော။
၄၉၃.
‘‘ယသ္မိံ နိဝတ္တတေ [ယသ္မိံ န နိဗ္ဗတ္တတေ (က.)] ဒုက္ခံ၊ သံသာရသ္မိံ အနန္တကံ။ဘေဒါ ဣမဿ ကာယဿ၊ ဇီဝိတဿ စ သင်္ခယာ။
အညော ပုနဗ္ဘဝေါ နတ္ထိ၊ သုဝိမုတ္တောမှိ သဗ္ဗဓီ’’တိ။
။ သရဘင်္ဂေါ ထေရော။။
သတ္တကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
သုန္ဒရသမုဒ္ဒော ထေရော၊ ထေရော လကုဏ္ဍဘဒ္ဒိယော။
ဘဒ္ဒော ထေရော စ သောပါကော၊ သရဘင်္ဂေါ မဟာဣသိ။
သတ္တကေ ပဉ္စကာ ထေရာ၊ ဂါထာယော ပဉ္စတိံသတီတိ။
၈. အဋ္ဌကနိပါတော
၁. မဟာကစ္စာယနတ္ထေရဂါထာ
၄၉၄.
‘‘ကမ္မံ ဗဟုကံ န ကာရယေ၊ ပရိဝဇ္ဇေယျ ဇနံ န ဥယျမေ။
သော ဥဿုက္ကော ရသာနုဂိဒ္ဓေါ၊ အတ္ထံ ရိဉ္စတိ ယော သုခါဓိဝါဟော။၄၉၅.

‘‘ပင်္ကောတိ ဟိ နံ အဝေဒယုံ၊ ယာယံ ဝန္ဒနပူဇနာ ကုလေသု။
သုခုမံ သလ္လံ ဒုရုဗ္ဗဟံ၊ သက္ကာရော ကာပုရိသေန ဒုဇ္ဇဟော။၄၉၆.
‘‘န ပရဿုပနိဓာယ၊ ကမ္မံ မစ္စဿ ပါပကံ။
အတ္တနာ တံ န သေဝေယျ၊ ကမ္မဗန္ဓူဟိ မာတိယာ။
၄၉၇.
‘‘န ပရေ ဝစနာ စောရော၊ န ပရေ ဝစနာ မုနိ။
အတ္တာ စ နံ ယထာဝေဒိ [ယထာ ဝေတ္တိ (သီ.)]၊ ဒေဝါပိ နံ တထာ ဝိဒူ။၄၉၈.
‘‘ပရေ စ န ဝိဇာနန္တိ၊ မယမေတ္ထ ယမာမသေ။
ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တိ၊ တတော သမ္မန္တိ မေဓဂါ။
၄၉၉.
‘‘ဇီဝတေ ဝါပိ သပ္ပညော၊ အပိ ဝိတ္တပရိက္ခယော။
ပညာယ စ အလာဘေန [အဘာဝေန (သီ. အဋ္ဌ.)]၊ ဝိတ္တဝါပိ န ဇီဝတိ။၅၀၀.
‘‘သဗ္ဗံ သုဏာတိ သောတေန၊ သဗ္ဗံ ပဿတိ စက္ခုနာ။
န စ ဒိဋ္ဌံ သုတံ ဓီရော၊ သဗ္ဗံ ဥဇ္ဈိတုမရဟတိ။
၅၀၁.
‘‘စက္ခုမာဿ ယထာ အန္ဓော၊ သောတဝါ ဗဓိရော ယထာ။
ပညဝါဿ ယထာ မူဂေါ၊ ဗလဝါ ဒုဗ္ဗလောရိဝ။
အထ အတ္ထေ သမုပ္ပန္နေ၊ သယေထ [ပဿေထ (က.)] မတသာယိက’’န္တိ။။ မဟာကစ္စာယနော ထေရော။။
၂. သိရိမိတ္တတ္ထေရဂါထာ
၅၀၂.
‘‘အက္ကောဓနောနုပနာဟီ၊ အမာယော ရိတ္တပေသုဏော။
သ ဝေ တာဒိသကော ဘိက္ခု၊ ဧဝံ ပေစ္စ န သောစတိ။
၅၀၃.
‘‘အက္ကောဓနောနုပနာဟီ၊ အမာယော ရိတ္တပေသုဏော။
ဂုတ္တဒွာရော သဒါ ဘိက္ခု၊ ဧဝံ ပေစ္စ န သောစတိ။
၅၀၄.
‘‘အက္ကောဓနောနုပနာဟီ၊ အမာယော ရိတ္တပေသုဏော။
ကလျာဏသီလော သော [ယော (သျာ.)] ဘိက္ခု၊ ဧဝံ ပေစ္စ န သောစတိ။၅၀၅.
‘‘အက္ကောဓနောနုပနာဟီ၊ အမာယော ရိတ္တပေသုဏော။
ကလျာဏမိတ္တော သော ဘိက္ခု၊ ဧဝံ ပေစ္စ န သောစတိ။

၅၀၆.
‘‘အက္ကောဓနောနုပနာဟီ၊ အမာယော ရိတ္တပေသုဏော။ကလျာဏပညော သော ဘိက္ခု၊ ဧဝံ ပေစ္စ န သောစတိ။၅၀၇.
‘‘ယဿ သဒ္ဓါ တထာဂတေ၊ အစလာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ။
သီလဉ္စ ယဿ ကလျာဏံ၊ အရိယကန္တံ ပသံသိတံ။
၅၀၈.
‘‘သင်္ဃေ ပသာဒော ယဿတ္ထိ၊ ဥဇုဘူတဉ္စ ဒဿနံ။ ‘အဒလိဒ္ဒော’တိ တံ အာဟု၊ အမောဃံ တဿ ဇီဝိတံ။၅၀၉.
‘‘တသ္မာ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ၊ ပသာဒံ ဓမ္မဒဿနံ။
အနုယုဉ္ဇေထ မေဓာဝီ၊ သရံ ဗုဒ္ဓါန သာသန’’န္တိ။။ သိရိမိတ္တော ထေရော။။
၃. မဟာပန္ထကတ္ထေရဂါထာ
၅၁၀.
‘‘ယဒါ ပဌမမဒ္ဒက္ခိံ၊ သတ္ထာရမကုတောဘယံ။
တတော မေ အဟု သံဝေဂေါ၊ ပဿိတွာ ပုရိသုတ္တမံ။၅၁၁.
‘‘သိရိံ ဟတ္ထေဟိ ပါဒေဟိ၊ ယော ပဏာမေယျ အာဂတံ။
ဧတာဒိသံ သော သတ္ထာရံ၊ အာရာဓေတွာ ဝိရာဓယေ။
၅၁၂.
‘‘တဒါဟံ ပုတ္တဒါရဉ္စ၊ ဓနဓညဉ္စ ဆဍ္ဍယိံ။
ကေသမဿူနိ ဆေဒေတွာ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
၅၁၃.
‘‘သိက္ခါသာဇီဝသမ္ပန္နော၊ ဣန္ဒြိယေသု သုသံဝုတော။နမဿမာနော သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဝိဟာသိံ အပရာဇိတော။
၅၁၄.
‘‘တတော မေ ပဏိဓီ အာသိ၊ စေတသော အဘိပတ္ထိတော။
န နိသီဒေ မုဟုတ္တမ္ပိ၊ တဏှာသလ္လေ အနူဟတေ။
၅၁၅.
‘‘တဿ မေဝံ ဝိဟရတော၊ ပဿ ဝီရိယပရက္ကမံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။၅၁၆.
‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။အရဟာ ဒက္ခိဏေယျောမှိ၊ ဝိပ္ပမုတ္တော နိရူပဓိ။

၅၁၇.
‘‘တတော ရတျာ ဝိဝသာနေ [ဝိဝသနေ (သီ. သျာ.)]၊ သူရိယဿုဂ္ဂမနံ ပတိ။သဗ္ဗံ တဏှံ ဝိသောသေတွာ၊ ပလ္လင်္ကေန ဥပါဝိသိ’’န္တိ။
။ မဟာပန္ထကော ထေရော။။
အဋ္ဌကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
မဟာကစ္စာယနော ထေရော၊ သိရိမိတ္တော မဟာပန္ထကော။
ဧတေ အဋ္ဌနိပါတမှိ၊ ဂါထာယော စတုဝီသတီတိ။
၉. နဝကနိပါတော
၁. ဘူတတ္ထေရဂါထာ
၅၁၈.
‘‘ယဒါ ဒုက္ခံ ဇရာမရဏန္တိ ပဏ္ဍိတော၊ အဝိဒ္ဒသူ ယတ္ထ သိတာ ပုထုဇ္ဇနာ။ဒုက္ခံ ပရိညာယ သတောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။
၅၁၉.
‘‘ယဒါ ဒုက္ခဿာဝဟနိံ ဝိသတ္တိကံ၊ ပပဉ္စသင်္ဃာတဒုခါဓိဝါဟိနိံ။
တဏှံ ပဟန္တွာန သတောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။
၅၂၀.
‘‘ယဒါ သိဝံ ဒွေစတုရင်္ဂဂါမိနံ၊ မဂ္ဂုတ္တမံ သဗ္ဗကိလေသသောဓနံ။ပညာယ ပဿိတွ သတောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။
၅၂၁.
‘‘ယဒါ အသောကံ ဝိရဇံ အသင်္ခတံ၊ သန္တံ ပဒံ သဗ္ဗကိလေသသောဓနံ။
ဘာဝေတိ သညောဇနဗန္ဓနစ္ဆိဒံ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။၅၂၂.
‘‘ယဒါ နဘေ ဂဇ္ဇတိ မေဃဒုန္ဒုဘိ၊ ဓာရာကုလာ ဝိဟဂပထေ သမန္တတော။ဘိက္ခူ စ ပဗ္ဘာရဂတောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။၅၂၃.
‘‘ယဒါ နဒီနံ ကုသုမာကုလာနံ၊ ဝိစိတ္တ-ဝါနေယျ-ဝဋံသကာနံ။
တီရေ နိသိန္နော သုမနောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။၅၂၄.
‘‘ယဒါ နိသီထေ ရဟိတမှိ ကာနနေ၊ ဒေဝေ ဂဠန္တမှိ နဒန္တိ ဒါဌိနော။ဘိက္ခူ စ ပဗ္ဘာရဂတောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။၅၂၅.
‘‘ယဒါ ဝိတက္ကေ ဥပရုန္ဓိယတ္တနော၊ နဂန္တရေ နဂဝိဝရံ သမဿိတော။ဝီတဒ္ဒရော ဝီတခိလောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။၅၂၆.

‘‘ယဒါ သုခီ မလခိလသောကနာသနော၊ နိရဂ္ဂဠော နိဗ္ဗနထော ဝိသလ္လော။သဗ္ဗာသဝေ ဗျန္တိကတောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတီ’’တိ။။ ဘူတော ထေရော။။
နဝကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
ဘူတော တထဒ္ဒသော ထေရော၊ ဧကော ခဂ္ဂဝိသာဏဝါ။
နဝကမှိ နိပါတမှိ၊ ဂါထာယောပိ ဣမာ နဝါတိ။
၁၀. ဒသကနိပါတော
၁. ကာဠုဒါယိတ္ထေရဂါထာ
၅၂၇.
‘‘အင်္ဂါရိနော ဒါနိ ဒုမာ ဘဒန္တေ၊ ဖလေသိနော ဆဒနံ ဝိပ္ပဟာယ။
တေ အစ္စိမန္တောဝ ပဘာသယန္တိ၊ သမယော မဟာဝီရ ဘာဂီ ရသာနံ။
၅၂၈.
‘‘ဒုမာနိ ဖုလ္လာနိ မနောရမာနိ၊ သမန္တတော သဗ္ဗဒိသာ ပဝန္တိ။
ပတ္တံ ပဟာယ ဖလမာသသာနာ [ဖလမာသမာနော (က.)]၊ ကာလော ဣတော ပက္ကမနာယ ဝီရ။၅၂၉.
‘‘နေဝါတိသီတံ န ပနာတိဥဏှံ၊ သုခါ ဥတု အဒ္ဓနိယာ ဘဒန္တေ။
ပဿန္တု တံ သာကိယာ ကောဠိယာ စ၊ ပစ္ဆာမုခံ ရောဟိနိယံ တရန္တံ။
၅၃၀.
‘‘အာသာယ ကသတေ ခေတ္တံ၊ ဗီဇံ အာသာယ ဝပ္ပတိ။
အာသာယ ဝါဏိဇာ ယန္တိ၊ သမုဒ္ဒံ ဓနဟာရကာ။
ယာယ အာသာယ တိဋ္ဌာမိ၊ သာ မေ အာသာ သမိဇ္ဈတု။
၅၃၁.
[သံ. နိ. ၁.၁၉၈] ‘‘ပုနပ္ပုနံ စေဝ ဝပန္တိ ဗီဇံ၊ ပုနပ္ပုနံ ဝဿတိ ဒေဝရာဇာ။ပုနပ္ပုနံ ခေတ္တံ ကသန္တိ ကဿကာ၊ ပုနပ္ပုနံ ဓညမုပေတိ ရဋ္ဌံ။
၅၃၂.
[သံ. နိ. ၁.၁၉၈] ‘‘ပုနပ္ပုနံ ယာစနကာ စရန္တိ၊ ပုနပ္ပုနံ ဒါနပတီ ဒဒန္တိ။
ပုနပ္ပုနံ ဒါနပတီ ဒဒိတွာ၊ ပုနပ္ပုနံ သဂ္ဂမုပေန္တိ ဌာနံ။
၅၃၃.
‘‘ဝီရော ဟဝေ သတ္တယုဂံ ပုနေတိ၊ ယသ္မိံ ကုလေ ဇာယတိ ဘူရိပညော။
မညာမဟံ သက္ကတိ ဒေဝဒေဝေါ၊ တယာ ဟိ ဇာတော [တယာဘိဇာတော (သီ.)] မုနိ သစ္စနာမော။၅၃၄.
‘‘သုဒ္ဓေါဒနော နာမ ပိတာ မဟေသိနော၊ ဗုဒ္ဓဿ မာတာ ပန မာယနာမာ။
ယာ ဗောဓိသတ္တံ ပရိဟရိယ ကုစ္ဆိနာ၊ ကာယဿ ဘေဒါ တိဒိဝမှိ မောဒတိ။
၅၃၅.

‘‘သာ ဂေါတမီ ကာလကတာ ဣတော စုတာ၊ ဒိဗ္ဗေဟိ ကာမေဟိ သမင်္ဂိဘူတာ။သာ မောဒတိ ကာမဂုဏေဟိ ပဉ္စဟိ၊ ပရိဝါရိတာ ဒေဝဂဏေဟိ တေဟိ။
၅၃၆.
‘‘ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောမှိ အသယှသာဟိနော၊ အင်္ဂီရသဿပ္ပဋိမဿ တာဒိနော။ပိတုပိတာ မယှံ တုဝံသိ သက္က၊ ဓမ္မေန မေ ဂေါတမ အယျကောသီ’’တိ။
။ ကာဠုဒါယီ ထေရော။။
၂. ဧကဝိဟာရိယတ္ထေရဂါထာ
၅၃၇.
‘‘ပုရတော ပစ္ဆတော ဝါပိ၊ အပရော စေ န ဝိဇ္ဇတိ။
အတီဝ ဖာသု ဘဝတိ၊ ဧကဿ ဝသတော ဝနေ။
၅၃၈.
‘‘ဟန္ဒ ဧကော ဂမိဿာမိ၊ အရညံ ဗုဒ္ဓဝဏ္ဏိတံ။
ဖာသု [ဖာသုံ (သျာ. ပီ.)] ဧကဝိဟာရိဿ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။၅၃၉.
‘‘ယောဂီ-ပီတိကရံ ရမ္မံ၊ မတ္တကုဉ္ဇရသေဝိတံ။
ဧကော အတ္တဝသီ ခိပ္ပံ၊ ပဝိသိဿာမိ ကာနနံ။
၅၄၀.
‘‘သုပုပ္ဖိတေ သီတဝနေ၊ သီတလေ ဂိရိကန္ဒရေ။
ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတွာ၊ စင်္ကမိဿာမိ ဧကကော။၅၄၁.
‘‘ဧကာကိယော အဒုတိယော၊ ရမဏီယေ မဟာဝနေ။
ကဒါဟံ ဝိဟရိဿာမိ၊ ကတကိစ္စော အနာသဝေါ။၅၄၂.
‘‘ဧဝံ မေ ကတ္တုကာမဿ၊ အဓိပ္ပါယော သမိဇ္ဈတု။
သာဓိယိဿာမဟံယေဝ၊ နာညော အညဿ ကာရကော။
၅၄၃.
‘‘ဧသ ဗန္ဓာမိ သန္နာဟံ၊ ပဝိသိဿာမိ ကာနနံ။
န တတော နိက္ခမိဿာမိ၊ အပ္ပတ္တော အာသဝက္ခယံ။
၅၄၄.
‘‘မာလုတေ ဥပဝါယန္တေ၊ သီတေ သုရဘိဂန္ဓိကေ [ဂန္ဓကေ (သျာ. ပီ. က.)]။အဝိဇ္ဇံ ဒါလယိဿာမိ၊ နိသိန္နော နဂမုဒ္ဓနိ။
၅၄၅.
‘‘ဝနေ ကုသုမသဉ္ဆန္နေ၊ ပဗ္ဘာရေ နူန သီတလေ။
ဝိမုတ္တိသုခေန သုခိတော၊ ရမိဿာမိ ဂိရိဗ္ဗဇေ။
၅၄၆.

‘‘သောဟံ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပေါ၊ စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။
။ ဧကဝိဟာရိယော ထေရော။။
၃. မဟာကပ္ပိနတ္ထေရဂါထာ
၅၄၇.
‘‘အနာဂတံ ယော ပဋိကစ္စ [ပဋိဂစ္စ (သီ.)] ပဿတိ၊ ဟိတဉ္စ အတ္ထံ အဟိတဉ္စ တံ ဒွယံ။ဝိဒ္ဒေသိနော တဿ ဟိတေသိနော ဝါ၊ ရန္ဓံ န ပဿန္တိ သမေက္ခမာနာ။
၅၄၈.
[ပဋိ. မ. ၁.၁၆၀ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ] ‘‘အာနာပါနသတီ ယဿ၊ ပရိပုဏ္ဏာ သုဘာဝိတာ။
အနုပုဗ္ဗံ ပရိစိတာ၊ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတာ။
သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ၊ အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။
၅၄၉.
‘‘ဩဒါတံ ဝတ မေ စိတ္တံ၊ အပ္ပမာဏံ သုဘာဝိတံ။
နိဗ္ဗိဒ္ဓံ ပဂ္ဂဟီတဉ္စ၊ သဗ္ဗာ ဩဘာသတေ ဒိသာ။
၅၅၀.
‘‘ဇီဝတေ ဝါပိ သပ္ပညော၊ အပိ ဝိတ္တပရိက္ခယော။
ပညာယ စ အလာဘေန၊ ဝိတ္တဝါပိ န ဇီဝတိ။
၅၅၁.
‘‘ပညာ သုတဝိနိစ္ဆိနီ၊ ပညာ ကိတ္တိသိလောကဝဒ္ဓနီ။ပညာသဟိတော နရော ဣဓ၊ အပိ ဒုက္ခေသု သုခါနိ ဝိန္ဒတိ။၅၅၂.
‘‘နာယံ အဇ္ဇတနော ဓမ္မော၊ နစ္ဆေရော နပိ အဗ္ဘုတော။
ယတ္ထ ဇာယေထ မီယေထ၊ တတ္ထ ကိံ ဝိယ အဗ္ဘုတံ။
၅၅၃.
‘‘အနန္တရံ ဟိ ဇာတဿ၊ ဇီဝိတာ မရဏံ ဓုဝံ။
ဇာတာ ဇာတာ မရန္တီဓ၊ ဧဝံဓမ္မာ ဟိ ပါဏိနော။
၅၅၄.
‘‘န ဟေတဒတ္ထာယ မတဿ ဟောတိ၊ ယံ ဇီဝိတတ္ထံ ပရပေါရိသာနံ။
မတမှိ ရုဏ္ဏံ န ယသော န လောကျံ၊ န ဝဏ္ဏိတံ သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ။
၅၅၅.
‘‘စက္ခုံ သရီရံ ဥပဟန္တိ တေန [ဥပဟန္တိ ရုဏ္ဏံ (သီ.)၊ ဥပဟန္တိ ရောဏ္ဏံ (သျာ. ပီ.)]၊ နိဟီယတိဝဏ္ဏဗလံ မတီ စ။
အာနန္ဒိနော တဿ ဒိသာ ဘဝန္တိ၊ ဟိတေသိနော နာဿ သုခီ ဘဝန္တိ။
၅၅၆.
‘‘တသ္မာ ဟိ ဣစ္ဆေယျ ကုလေ ဝသန္တေ၊ မေဓာဝိနော စေဝ ဗဟုဿုတေ စ။
ယေသံ ဟိ ပညာဝိဘဝေန ကိစ္စံ၊ တရန္တိ နာဝါယ နဒိံဝ ပုဏ္ဏ’’န္တိ။

။ မဟာကပ္ပိနော ထေရော။။
၄. စူဠပန္ထကတ္ထေရဂါထာ
၅၅၇.
‘‘ဒန္ဓာ မယှံ ဂတီ အာသိ၊ ပရိဘူတော ပုရေ အဟံ။
ဘာတာ စ မံ ပဏာမေသိ၊ ‘ဂစ္ဆ ဒါနိ တုဝံ ဃရံ’။
၅၅၈.
‘‘သောဟံ ပဏာမိတော သန္တော [ဘာတာ (အဋ္ဌ.)]၊ သင်္ဃာရာမဿ ကောဋ္ဌကေ။ဒုမ္မနော တတ္ထ အဋ္ဌာသိံ၊ သာသနသ္မိံ အပေက္ခဝါ။
၅၅၉.
‘‘ဘဂဝါ တတ္ထ အာဂစ္ဆိ [အာဂဉ္ဆိ (သီ. ပီ.)]၊ သီသံ မယှံ ပရာမသိ။
ဗာဟာယ မံ ဂဟေတွာန၊ သင်္ဃာရာမံ ပဝေသယိ။
၅၆၀.
‘‘အနုကမ္ပါယ မေ သတ္ထာ၊ ပါဒါသိ ပါဒပုဉ္ဆနိံ။
‘ဧတံ သုဒ္ဓံ အဓိဋ္ဌေဟိ၊ ဧကမန္တံ သွဓိဋ္ဌိတံ’။
၅၆၁.
‘‘တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ၊ ဝိဟာသိံ သာသနေ ရတော။
သမာဓိံ ပဋိပါဒေသိံ၊ ဥတ္တမတ္ထဿ ပတ္တိယာ။
၅၆၂.
‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
၅၆၃.
‘‘သဟဿက္ခတ္တုမတ္တာနံ၊ နိမ္မိနိတွာန ပန္ထကော။
နိသီဒမ္ဗဝနေ ရမ္မေ၊ ယာဝ ကာလပ္ပဝေဒနာ။
၅၆၄.
‘‘တတော မေ သတ္ထာ ပါဟေသိ၊ ဒူတံ ကာလပ္ပဝေဒကံ။
ပဝေဒိတမှိ ကာလမှိ၊ ဝေဟာသာဒုပသင်္ကမိံ [ဝေဟာသာနုပသင်္ကမိံ (သျာ. က.)]။၅၆၅.
‘‘ဝန္ဒိတွာ သတ္ထုနော ပါဒေ၊ ဧကမန္တံ နိသီဒဟံ။
နိသိန္နံ မံ ဝိဒိတွာန၊ အထ သတ္ထာ ပဋိဂ္ဂဟိ။
၅၆၆.
‘‘အာယာဂေါ သဗ္ဗလောကဿ၊ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော။
ပုညက္ခေတ္တံ မနုဿာနံ၊ ပဋိဂဏှိတ္ထ ဒက္ခိဏ’’န္တိ။။ စူဠပန္ထကော ထေရော။။
၅. ကပ္ပတ္ထေရဂါထာ
၅၆၇.

‘‘နာနာကုလမလသမ္ပုဏ္ဏော၊ မဟာဥက္ကာရသမ္ဘဝေါ။
စန္ဒနိကံဝ ပရိပက္ကံ၊ မဟာဂဏ္ဍော မဟာဝဏော။
၅၆၈.
‘‘ပုဗ္ဗရုဟိရသမ္ပုဏ္ဏော၊ ဂူထကူပေန ဂါဠှိတော [ဂူထကူပေ နိဂါဠှိတော (သျာ. ပီ. က.)]။အာပေါပဂ္ဃရဏော ကာယော၊ သဒါ သန္ဒတိ ပူတိကံ။
၅၆၉.
‘‘သဋ္ဌိကဏ္ဍရသမ္ဗန္ဓော၊ မံသလေပနလေပိတော။
စမ္မကဉ္စုကသန္နဒ္ဓေါ၊ ပူတိကာယော နိရတ္ထကော။
၅၇၀.
‘‘အဋ္ဌိသင်္ဃာတဃဋိတော၊ နှာရုသုတ္တနိဗန္ဓနော။နေကေသံ သံဂတီဘာဝါ၊ ကပ္ပေတိ ဣရိယာပထံ။
၅၇၁.
‘‘ဓုဝပ္ပယာတော မရဏာယ၊ မစ္စုရာဇဿ သန္တိကေ။
ဣဓေဝ ဆဍ္ဍယိတွာန၊ ယေနကာမင်္ဂမော နရော။
၅၇၂.
‘‘အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော ကာယော၊ စတုဂန္ထေန ဂန္ထိတော။ဩဃသံသီဒနော ကာယော၊ အနုသယဇာလမောတ္ထတော။
၅၇၃.
‘‘ပဉ္စနီဝရဏေ ယုတ္တော၊ ဝိတက္ကေန သမပ္ပိတော။
တဏှာမူလေနာနုဂတော၊ မောဟစ္ဆာဒနဆာဒိတော။
၅၇၄.
‘‘ဧဝါယံ ဝတ္တတေ ကာယော၊ ကမ္မယန္တေန ယန္တိတော။သမ္ပတ္တိ စ ဝိပတျန္တာ၊ နာနာဘာဝေါ ဝိပဇ္ဇတိ။
၅၇၅.
‘‘ယေမံ ကာယံ မမာယန္တိ၊ အန္ဓဗာလာ ပုထုဇ္ဇနာ။
ဝဍ္ဎေန္တိ ကဋသိံ ဃောရံ၊ အာဒိယန္တိ ပုနဗ္ဘဝံ။
၅၇၆.
‘‘ယေမံ ကာယံ ဝိဝဇ္ဇေန္တိ၊ ဂူထလိတ္တံဝ ပန္နဂံ။
ဘဝမူလံ ဝမိတွာန၊ ပရိနိဗ္ဗိဿန္တိနာသဝါ’’တိ [ပရိနိဗ္ဗန္တုနာသဝါ (သီ.)]။။ ကပ္ပေါ ထေရော။။
၆. ဝင်္ဂန္တပုတ္တဥပသေနတ္ထေရဂါထာ
၅၇၇.
‘‘ဝိဝိတ္တံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ၊ ဝါဠမိဂနိသေဝိတံ။
သေဝေ သေနာသနံ ဘိက္ခု၊ ပဋိသလ္လာနကာရဏာ။
၅၇၈.

‘‘သင်္ကာရပုဉ္ဇာ အာဟတွာ [အာဟိတွာ (က.)]၊ သုသာနာ ရထိယာဟိ စ။
တတော သင်္ဃာဋိကံ ကတွာ၊ လူခံ ဓာရေယျ စီဝရံ။
၅၇၉.
‘‘နီစံ မနံ ကရိတွာန၊ သပဒါနံ ကုလာ ကုလံ။
ပိဏ္ဍိကာယ စရေ ဘိက္ခု၊ ဂုတ္တဒွာရော သုသံဝုတော။
၅၈၀.
‘‘လူခေနပိ ဝါ [လူခေနပိ စ (ဗဟူသု)] သန္တုဿေ၊ နာညံ ပတ္ထေ ရသံ ဗဟုံ။ရသေသု အနုဂိဒ္ဓဿ၊ ဈာနေ န ရမတီ မနော။
၅၈၁.
‘‘အပ္ပိစ္ဆော စေဝ သန္တုဋ္ဌော၊ ပဝိဝိတ္တော ဝသေ မုနိ။
အသံသဋ္ဌော ဂဟဋ္ဌေဟိ၊ အနာဂါရေဟိ စူဘယံ။
၅၈၂.
‘‘ယထာ ဇဠော ဝ မူဂေါ ဝ၊ အတ္တာနံ ဒဿယေ တထာ။
နာတိဝေလံ သမ္ဘာသေယျ၊ သင်္ဃမဇ္ဈမှိ ပဏ္ဍိတော။
၅၈၃.
‘‘န သော ဥပဝဒေ ကဉ္စိ၊ ဥပဃာတံ ဝိဝဇ္ဇယေ။
သံဝုတော ပါတိမောက္ခသ္မိံ၊ မတ္တညူ စဿ ဘောဇနေ။၅၈၄.
‘‘သုဂ္ဂဟီတနိမိတ္တဿ၊ စိတ္တဿုပ္ပါဒကောဝိဒော။
သမံ အနုယုဉ္ဇေယျ၊ ကာလေန စ ဝိပဿနံ။
၅၈၅.
‘‘ဝီရိယသာတစ္စသမ္ပန္နော၊ ယုတ္တယောဂေါ သဒါ သိယာ။န စ အပ္ပတွာ ဒုက္ခန္တံ၊ ဝိဿာသံ ဧယျ ပဏ္ဍိတော။၅၈၆.
‘‘ဧဝံ ဝိဟရမာနဿ၊ သုဒ္ဓိကာမဿ ဘိက္ခုနော။
ခီယန္တိ အာသဝါ သဗ္ဗေ၊ နိဗ္ဗုတိဉ္စာဓိဂစ္ဆတီ’’တိ။။ ဥပသေနော ဝင်္ဂန္တပုတ္တော ထေရော။။
၇. (အပရ)-ဂေါတမတ္ထေရဂါထာ
၅၈၇.
‘‘ဝိဇာနေယျ သကံ အတ္ထံ၊ အဝလောကေယျာထ ပါဝစနံ။
ယဉ္စေတ္ထ အဿ ပတိရူပံ၊ သာမညံ အဇ္ဈုပဂတဿ။
၅၈၈.
‘‘မိတ္တံ ဣဓ စ ကလျာဏံ၊ သိက္ခါ ဝိပုလံ သမာဒါနံ။သုဿူသာ စ ဂရူနံ၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပံ။
၅၈၉.

‘‘ဗုဒ္ဓေသု သဂါရဝတာ၊ ဓမ္မေ အပစိတိ ယထာဘူတံ။
သင်္ဃေ စ စိတ္တိကာရော၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပံ။
၅၉၀.
‘‘အာစာရဂေါစရေ ယုတ္တော၊ အာဇီဝေါ သောဓိတော အဂါရယှော။စိတ္တဿ စ သဏ္ဌပနံ၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပံ။
၅၉၁.
‘‘စာရိတ္တံ အထ ဝါရိတ္တံ၊ ဣရိယာပထိယံ ပသာဒနိယံ။
အဓိစိတ္တေ စ အာယောဂေါ၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပံ။
၅၉၂.
‘‘အာရညကာနိ သေနာသနာနိ၊ ပန္တာနိ အပ္ပသဒ္ဒာနိ။
ဘဇိတဗ္ဗာနိ မုနိနာ၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပံ။
၅၉၃.
‘‘သီလဉ္စ ဗာဟုသစ္စဉ္စ၊ ဓမ္မာနံ ပဝိစယော ယထာဘူတံ။
သစ္စာနံ အဘိသမယော၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပံ။
၅၉၄.
‘‘ဘာဝေယျ စ အနိစ္စန္တိ၊ အနတ္တသညံ အသုဘသညဉ္စ။
လောကမှိ စ အနဘိရတိံ၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပံ။
၅၉၅.
‘‘ဘာဝေယျ စ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊ ဣဒ္ဓိပါဒါနိ ဣန္ဒြိယာနိ ဗလာနိ။အဋ္ဌင်္ဂမဂ္ဂမရိယံ၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပံ။
၅၉၆.
‘‘တဏှံ ပဇဟေယျ မုနိ၊ သမူလကေ အာသဝေ ပဒါလေယျ။
ဝိဟရေယျ ဝိပ္ပမုတ္တော၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပ’’န္တိ။
။ ဂေါတမော ထေရော။။
ဒသကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
ကာဠုဒါယီ စ သော ထေရော၊ ဧကဝိဟာရီ စ ကပ္ပိနော။စူဠပန္ထကော ကပ္ပေါ စ၊ ဥပသေနော စ ဂေါတမော။
သတ္တိမေ ဒသကေ ထေရာ၊ ဂါထာယော စေတ္ထ သတ္တတီတိ။
၁၁. ဧကာဒသနိပါတော
၁. သံကိစ္စတ္ထေရဂါထာ
၅၉၇.
‘‘ကိံ တဝတ္ထော ဝနေ တာတ၊ ဥဇ္ဇုဟာနောဝ ပါဝုသေ။ဝေရမ္ဘာ ရမဏီယာ တေ၊ ပဝိဝေကော ဟိ ဈာယိနံ။၅၉၈.

‘‘ယထာ အဗ္ဘာနိ ဝေရမ္ဘော၊ ဝါတော နုဒတိ ပါဝုသေ။
သညာ မေ အဘိကိရန္တိ၊ ဝိဝေကပဋိသညုတာ။
၅၉၉.
‘‘အပဏ္ဍရော အဏ္ဍသမ္ဘဝေါ၊ သီဝထိကာယ နိကေတစာရိကော။ဥပ္ပါဒယတေဝ မေ သတိံ၊ သန္ဒေဟသ္မိံ ဝိရာဂနိဿိတံ။၆၀၀.
‘‘ယဉ္စ အညေ န ရက္ခန္တိ၊ ယော စ အညေ န ရက္ခတိ။
သ ဝေ ဘိက္ခု သုခံ သေတိ၊ ကာမေသု အနပေက္ခဝါ။
၆၀၁.
‘‘အစ္ဆောဒိကာ ပုထုသိလာ၊ ဂေါနင်္ဂုလမိဂါယုတာ။
အမ္ဗုသေဝါလသဉ္ဆန္နာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။
၆၀၂.
‘‘ဝသိတံ မေ အရညေသု၊ ကန္ဒရာသု ဂုဟာသု စ။
သေနာသနေသု ပန္တေသု၊ ဝါဠမိဂနိသေဝိတေ။
၆၀၃.
‘‘‘ဣမေ ဟညန္တု ဝဇ္ဈန္တု၊ ဒုက္ခံ ပပ္ပေါန္တု ပါဏိနော’။
သင်္ကပ္ပံ နာဘိဇာနာမိ၊ အနရိယံ ဒောသသံဟိတံ။
၆၀၄.
‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။
၆၀၅.
‘‘ယဿ စတ္ထာယ [ယဿတ္ထာယ (သီ.)] ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။
၆၀၆.
‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခါမိ၊ နိဗ္ဗိသံ ဘတကော ယထာ။
၆၀၇.
‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခါမိ၊ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော’’တိ။။ သံကိစ္စော ထေရော။။
ဧကာဒသနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
သံကိစ္စထေရော ဧကောဝ၊ ကတကိစ္စော အနာသဝေါ။
ဧကာဒသနိပါတမှိ၊ ဂါထာ ဧကာဒသေဝ စာတိ။
၁၂. ဒွာဒသကနိပါတော

၁. သီလဝတ္ထေရဂါထာ
၆၀၈.
‘‘သီလမေဝိဓ သိက္ခေထ၊ အသ္မိံ လောကေ သုသိက္ခိတံ။
သီလံ ဟိ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ၊ ဥပနာမေတိ သေဝိတံ။
၆၀၉.
‘‘သီလံ ရက္ခေယျ မေဓာဝီ၊ ပတ္ထယာနော တယော သုခေ။
ပသံသံ ဝိတ္တိလာဘဉ္စ၊ ပေစ္စ သဂ္ဂေ ပမောဒနံ [ပေစ္စ သဂ္ဂေ စ မောဒနံ (သီ. ပီ.)]။၆၁၀.
‘‘သီလဝါ ဟိ ဗဟူ မိတ္တေ၊ သညမေနာဓိဂစ္ဆတိ။
ဒုဿီလော ပန မိတ္တေဟိ၊ ဓံသတေ ပါပမာစရံ။
၆၁၁.
‘‘အဝဏ္ဏဉ္စ အကိတ္တိဉ္စ၊ ဒုဿီလော လဘတေ နရော။
ဝဏ္ဏံ ကိတ္တိံ ပသံသဉ္စ၊ သဒါ လဘတိ သီလဝါ။
၆၁၂.
‘‘အာဒိ သီလံ ပတိဋ္ဌာ စ၊ ကလျာဏာနဉ္စ မာတုကံ။
ပမုခံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ တသ္မာ သီလံ ဝိသောဓယေ။
၆၁၃.
‘‘ဝေလာ စ သံဝရံ သီလံ [သံဝရော သီလံ (သီ.)၊ သံဝရသီလံ (သီ. အဋ္ဌ.)]၊ စိတ္တဿ အဘိဟာသနံ။တိတ္ထဉ္စ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ၊ တသ္မာ သီလံ ဝိသောဓယေ။
၆၁၄.
‘‘သီလံ ဗလံ အပ္ပဋိမံ၊ သီလံ အာဝုဓမုတ္တမံ။
သီလမာဘရဏံ သေဋ္ဌံ၊ သီလံ ကဝစမဗ္ဘုတံ။
၆၁၅.
‘‘သီလံ သေတု မဟေသက္ခေါ၊ သီလံ ဂန္ဓော အနုတ္တရော။သီလံ ဝိလေပနံ သေဋ္ဌံ၊ ယေန ဝါတိ ဒိသောဒိသံ။၆၁၆.
‘‘သီလံ သမ္ဗလမေဝဂ္ဂံ၊ သီလံ ပါထေယျမုတ္တမံ။
သီလံ သေဋ္ဌော အတိဝါဟော၊ ယေန ယာတိ ဒိသောဒိသံ။၆၁၇.
‘‘ဣဓေဝ နိန္ဒံ လဘတိ၊ ပေစ္စာပါယေ စ ဒုမ္မနော။သဗ္ဗတ္ထ ဒုမ္မနော ဗာလော၊ သီလေသု အသမာဟိတော။၆၁၈.
‘‘ဣဓေဝ ကိတ္တိံ လဘတိ၊ ပေစ္စ သဂ္ဂေ စ သုမ္မနော။သဗ္ဗတ္ထ သုမနော ဓီရော၊ သီလေသု သုသမာဟိတော။၆၁၉.

‘‘သီလမေဝ ဣဓ အဂ္ဂံ၊ ပညဝါ ပန ဥတ္တမော။
မနုဿေသု စ ဒေဝေသု၊ သီလပညာဏတော ဇယ’’န္တိ။
။ သီလဝေါ ထေရော။။
၂. သုနီတတ္ထေရဂါထာ
၆၂၀.
‘‘နီစေ ကုလမှိ ဇာတောဟံ၊ ဒလိဒ္ဒော အပ္ပဘောဇနော။
ဟီနကမ္မံ [ဟီနံ ကမ္မံ (သျာ.)] မမံ အာသိ၊ အဟောသိံ ပုပ္ဖဆဍ္ဍကော။၆၂၁.
‘‘ဇိဂုစ္ဆိတော မနုဿာနံ၊ ပရိဘူတော စ ဝမ္ဘိတော။
နီစံ မနံ ကရိတွာန၊ ဝန္ဒိဿံ ဗဟုကံ ဇနံ။
၆၂၂.
‘‘အထဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဘိက္ခုသင်္ဃပုရက္ခတံ။
ပဝိသန္တံ မဟာဝီရံ၊ မဂဓာနံ ပုရုတ္တမံ။
၆၂၃.
‘‘နိက္ခိပိတွာန ဗျာဘင်္ဂိံ၊ ဝန္ဒိတုံ ဥပသင်္ကမိံ။မမေဝ အနုကမ္ပါယ၊ အဋ္ဌာသိ ပုရိသုတ္တမော။
၆၂၄.
‘‘ဝန္ဒိတွာ သတ္ထုနော ပါဒေ၊ ဧကမန္တံ ဌိတော တဒါ။
ပဗ္ဗဇ္ဇံ အဟမာယာစိံ၊ သဗ္ဗသတ္တာနမုတ္တမံ။
၆၂၅.
‘‘တတော ကာရုဏိကော သတ္ထာ၊ သဗ္ဗလောကာနုကမ္ပကော။ ‘ဧဟိ ဘိက္ခူ’တိ မံ အာဟ၊ သာ မေ အာသူပသမ္ပဒါ။
၆၂၆.
‘‘သောဟံ ဧကော အရညသ္မိံ၊ ဝိဟရန္တော အတန္ဒိတော။
အကာသိံ သတ္ထုဝစနံ၊ ယထာ မံ ဩဝဒီ ဇိနော။
၆၂၇.
‘‘ရတ္တိယာ ပဌမံ ယာမံ၊ ပုဗ္ဗဇာတိမနုဿရိံ။
ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမံ ယာမံ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓယိံ [ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ (က.)]။ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမေ ယာမေ၊ တမောခန္ဓံ ပဒါလယိံ။
၆၂၈.
‘‘တတော ရတျာ ဝိဝသာနေ၊ သူရိယဿုဂ္ဂမနံ ပတိ။
ဣန္ဒော ဗြဟ္မာ စ အာဂန္တွာ၊ မံ နမဿိံသု ပဉ္ဇလီ။
၆၂၉.
‘‘‘နမော တေ ပုရိသာဇည၊ နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
ယဿ တေ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဒက္ခိဏေယျောသိ မာရိသ’။

၆၃၀.
‘‘တတော ဒိသွာန မံ သတ္ထာ၊ ဒေဝသင်္ဃပုရက္ခတံ။
သိတံ ပါတုကရိတွာန၊ ဣမမတ္ထံ အဘာသထ။
၆၃၁.
[သု. နိ. ၆၆၀ သုတ္တနိပါတေပိ] ‘‘‘တပေန ဗြဟ္မစရိယေန၊ သံယမေန ဒမေန စ။ဧတေန ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ၊ ဧတံ ဗြာဟ္မဏမုတ္တမ’’’န္တိ။
။ သုနီတော ထေရော။။
ဒွာဒသကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
သီလဝါ စ သုနီတော စ၊ ထေရာ ဒွေ တေ မဟိဒ္ဓိကာ။
ဒွာဒသမှိ နိပါတမှိ၊ ဂါထာယော စတုဝီသတီတိ။
၁၃. တေရသနိပါတော
၁. သောဏကောဠိဝိသတ္ထေရဂါထာ
၆၃၂.
‘‘ယာဟု ရဋ္ဌေ သမုက္ကဋ္ဌော၊ ရညော အင်္ဂဿ ပဒ္ဓဂူ [ပတ္ထဂူ (သျာ.)၊ ပဋ္ဌဂူ (က.)]။သွာဇ္ဇ ဓမ္မေသု ဥက္ကဋ္ဌော၊ သောဏော ဒုက္ခဿ ပါရဂူ။
၆၃၃.
‘‘ပဉ္စ ဆိန္ဒေ ပဉ္စ ဇဟေ၊ ပဉ္စ စုတ္တရိ ဘာဝယေ။
ပဉ္စသင်္ဂါတိဂေါ ဘိက္ခု၊ ဩဃတိဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတိ။
၆၃၄.
‘‘ဥန္နဠဿ ပမတ္တဿ၊ ဗာဟိရာသဿ [ဗာဟိရာသယဿ (က.)] ဘိက္ခုနော။
သီလံ သမာဓိ ပညာ စ၊ ပါရိပူရိံ န ဂစ္ဆတိ။
၆၃၅.
‘‘ယဉှိ ကိစ္စံ အပဝိဒ္ဓံ [တဒပဝိဒ္ဓံ (သီ. သျာ.)]၊ အကိစ္စံ ပန ကရီယတိ။ဥန္နဠာနံ ပမတ္တာနံ၊ တေသံ ဝဍ္ဎန္တိ အာသဝါ။
၆၃၆.
‘‘ယေသဉ္စ သုသမာရဒ္ဓါ၊ နိစ္စံ ကာယဂတာ သတိ။
အကိစ္စံ တေ န သေဝန္တိ၊ ကိစ္စေ သာတစ္စကာရိနော။
သတာနံ သမ္ပဇာနာနံ၊ အတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ အာသဝါ။
၆၃၇.
‘‘ဥဇုမဂ္ဂမှိ အက္ခါတေ၊ ဂစ္ဆထ မာ နိဝတ္တထ။
အတ္တနာ စောဒယတ္တာနံ၊ နိဗ္ဗာနမဘိဟာရယေ။
၆၃၈.
‘‘အစ္စာရဒ္ဓမှိ ဝီရိယမှိ၊ သတ္ထာ လောကေ အနုတ္တရော။ဝီဏောပမံ ကရိတွာ မေ၊ ဓမ္မံ ဒေသေသိ စက္ခုမာ။

တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ၊ ဝိဟာသိံ သာသနေ ရတော။
၆၃၉.
‘‘သမထံ ပဋိပါဒေသိံ၊ ဥတ္တမတ္ထဿ ပတ္တိယာ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
၆၄၀.
‘‘နေက္ခမ္မေ [နိက္ခမေ (က.)၊ နေက္ခမ္မံ (မဟာဝ. ၂၄၄; အ. နိ. ၆.၅၅)] အဓိမုတ္တဿ၊ ပဝိဝေကဉ္စ စေတသော။
အဗျာပဇ္ဈာဓိမုတ္တဿ [အဗျာပဇ္ဈာဓိမှတ္တဿ (က.)]၊ ဥပါဒါနက္ခယဿ စ။
၆၄၁.
‘‘တဏှက္ခယာဓိမုတ္တဿ၊ အသမ္မောဟဉ္စ စေတသော။
ဒိသွာ အာယတနုပ္ပါဒံ၊ သမ္မာ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။
၆၄၂.
‘‘တဿ သမ္မာ ဝိမုတ္တဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
ကတဿ ပဋိစယော နတ္ထိ၊ ကရဏီယံ န ဝိဇ္ဇတိ။
၆၄၃.
‘‘သေလော ယထာ ဧကဃနော [ဧကဃနော (က.)]၊ ဝါတေန န သမီရတိ။ဧဝံ ရူပါ ရသာ သဒ္ဒာ၊ ဂန္ဓာ ဖဿာ စ ကေဝလာ။
၆၄၄.
‘‘ဣဋ္ဌာ ဓမ္မာ အနိဋ္ဌာ စ၊ နပ္ပဝေဓေန္တိ တာဒိနော။ဌိတံ စိတ္တံ ဝိသညုတ္တံ၊ ဝယဉ္စဿာနုပဿတီ’’တိ။
။ သောဏော ကောဠိဝိသော ထေရော။။
တေရသနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
သောဏော ကောဠိဝိသော ထေရော၊ ဧကောယေဝ မဟိဒ္ဓိကော။တေရသမှိ နိပါတမှိ၊ ဂါထာယော စေတ္ထ တေရသာတိ။
၁၄. စုဒ္ဒသကနိပါတော
၁. ခဒိရဝနိယရေဝတတ္ထေရဂါထာ
၆၄၅.
‘‘ယဒါ အဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
နာဘိဇာနာမိ သင်္ကပ္ပံ၊ အနရိယံ ဒောသသံဟိတံ။
၆၄၆.
‘‘‘ဣမေ ဟညန္တု ဝဇ္ဈန္တု၊ ဒုက္ခံ ပပ္ပေါန္တု ပါဏိနော’။သင်္ကပ္ပံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဣမသ္မိံ ဒီဃမန္တရေ။
၆၄၇.
‘‘မေတ္တဉ္စ အဘိဇာနာမိ၊ အပ္ပမာဏံ သုဘာဝိတံ။
အနုပုဗ္ဗံ ပရိစိတံ၊ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။

၆၄၈.
‘‘သဗ္ဗမိတ္တော သဗ္ဗသခေါ၊ သဗ္ဗဘူတာနုကမ္ပကော။
မေတ္တစိတ္တဉ္စ [မေတ္တံ စိတ္တံ (သီ. သျာ.)] ဘာဝေမိ၊ အဗျာပဇ္ဇရတော [အဗျာပဇ္ဈရတော (သီ. သျာ.)] သဒါ။
၆၄၉.
‘‘အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ စိတ္တံ အာမောဒယာမဟံ။
ဗြဟ္မဝိဟာရံ ဘာဝေမိ၊ အကာပုရိသသေဝိတံ။
၆၅၀.
‘‘အဝိတက္ကံ သမာပန္နော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော။အရိယေန တုဏှီဘာဝေန၊ ဥပေတော ဟောတိ တာဝဒေ။
၆၅၁.
‘‘ယထာပိ ပဗ္ဗတော သေလော၊ အစလော သုပ္ပတိဋ္ဌိတော။ဧဝံ မောဟက္ခယာ ဘိက္ခု၊ ပဗ္ဗတောဝ န ဝေဓတိ။၆၅၂.
‘‘အနင်္ဂဏဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ သုစိဂဝေသိနော။
ဝါလဂ္ဂမတ္တံ ပါပဿ၊ အဗ္ဘမတ္တံဝ ခါယတိ။
၆၅၃.
‘‘နဂရံ ယထာ ပစ္စန္တံ၊ ဂုတ္တံ သန္တရဗာဟိရံ။ဧဝံ ဂေါပေထ အတ္တာနံ၊ ခဏော ဝေါ မာ ဥပစ္စဂါ။၆၅၄.
‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခါမိ၊ နိဗ္ဗိသံ ဘတကော ယထာ။၆၅၅.
‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ။ပေ.။ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော။၆၅၆.
‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။
၆၅၇.
‘‘ယဿ စတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။၆၅၈.
‘‘သမ္ပါဒေထပ္ပမာဒေန၊ ဧသာ မေ အနုသာသနီ။
ဟန္ဒာဟံ ပရိနိဗ္ဗိဿံ၊ ဝိပ္ပမုတ္တောမှိ သဗ္ဗဓီ’’တိ။။ ခဒိရဝနိယရေဝတော ထေရော။။
၂. ဂေါဒတ္တတ္ထေရဂါထာ
၆၅၉.

‘‘ယထာပိ ဘဒ္ဒော အာဇညော၊ ဓုရေ ယုတ္တော ဓုရဿဟော [ဓုရာသဟော (အဋ္ဌ.)]။မထိတော အတိဘာရေန၊ သံယုဂံ နာတိဝတ္တတိ။
၆၆၀.
‘‘ဧဝံ ပညာယ ယေ တိတ္တာ၊ သမုဒ္ဒော ဝါရိနာ ယထာ။
န ပရေ အတိမညန္တိ၊ အရိယဓမ္မောဝ ပါဏိနံ။
၆၆၁.
‘‘ကာလေ ကာလဝသံ ပတ္တာ၊ ဘဝါဘဝဝသံ ဂတာ။
နရာ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆန္တိ၊ တေဓ သောစန္တိ မာဏဝါ [မာနဝါ (သီ.)]။၆၆၂.
‘‘ဥန္နတာ သုခဓမ္မေန၊ ဒုက္ခဓမ္မေန စောနတာ။
ဒွယေန ဗာလာ ဟညန္တိ၊ ယထာဘူတံ အဒဿိနော။
၆၆၃.
‘‘ယေ စ ဒုက္ခေ သုခသ္မိဉ္စ၊ မဇ္ဈေ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂူ။
ဌိတာ တေ ဣန္ဒခီလောဝ၊ န တေ ဥန္နတဩနတာ။
၆၆၄.
‘‘န ဟေဝ လာဘေ နာလာဘေ၊ န ယသေ န စ ကိတ္တိယာ။
န နိန္ဒာယံ ပသံသာယ၊ န တေ ဒုက္ခေ သုခမှိ။
၆၆၅.
‘‘သဗ္ဗတ္ထ တေ န လိမ္ပန္တိ၊ ဥဒဗိန္ဒုဝ ပေါက္ခရေ။သဗ္ဗတ္ထ သုခိတာ ဓီရာ၊ သဗ္ဗတ္ထ အပရာဇိတာ။
၆၆၆.
‘‘ဓမ္မေန စ အလာဘော ယော၊ ယော စ လာဘော အဓမ္မိကော။အလာဘော ဓမ္မိကော သေယျော၊ ယံ စေ လာဘော အဓမ္မိကော။၆၆၇.
‘‘ယသော စ အပ္ပဗုဒ္ဓီနံ၊ ဝိညူနံ အယသော စ ယော။
အယသောဝ သေယျော ဝိညူနံ၊ န ယသော အပ္ပဗုဒ္ဓိနံ။၆၆၈.
‘‘ဒုမ္မေဓေဟိ ပသံသာ စ၊ ဝိညူဟိ ဂရဟာ စ ယာ။
ဂရဟာဝ သေယျော ဝိညူဟိ၊ ယံ စေ ဗာလပ္ပသံသနာ။၆၆၉.
‘‘သုခဉ္စ ကာမမယိကံ၊ ဒုက္ခဉ္စ ပဝိဝေကိယံ။
ပဝိဝေကဒုက္ခံ သေယျော၊ ယံ စေ ကာမမယံ သုခံ။၆၇၀.
‘‘ဇီဝိတဉ္စ အဓမ္မေန၊ ဓမ္မေန မရဏဉ္စ ယံ။
မရဏံ ဓမ္မိကံ သေယျော၊ ယံ စေ ဇီဝေ အဓမ္မိကံ။

၆၇၁.
‘‘ကာမကောပပ္ပဟီနာ ယေ၊ သန္တစိတ္တာ ဘဝါဘဝေ။
စရန္တိ လောကေ အသိတာ၊ နတ္ထိ တေသံ ပိယာပိယံ။၆၇၂.
‘‘ဘာဝယိတွာန ဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊ ဣန္ဒြိယာနိ ဗလာနိ စ။ပပ္ပုယျ ပရမံ သန္တိံ၊ ပရိနိဗ္ဗန္တိနာသဝါ’’တိ။။ ဂေါဒတ္တော ထေရော။။
စုဒ္ဒသကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
ရေဝတော စေဝ ဂေါဒတ္တော၊ ထေရာ ဒွေ တေ မဟိဒ္ဓိကာ။စုဒ္ဒသမှိ နိပါတမှိ၊ ဂါထာယော အဋ္ဌဝီသတီတိ။
၁၅. သောဠသကနိပါတော
၁. အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရဂါထာ
၆၇၃.
‘‘ဧသ ဘိယျော ပသီဒါမိ၊ သုတွာ ဓမ္မံ မဟာရသံ။
ဝိရာဂေါ ဒေသိတော ဓမ္မော၊ အနုပါဒါယ သဗ္ဗသော။၆၇၄.
‘‘ဗဟူနိ လောကေ စိတြာနိ၊ အသ္မိံ ပထဝိမဏ္ဍလေ။
မထေန္တိ မညေ သင်္ကပ္ပံ၊ သုဘံ ရာဂူပသံဟိတံ။
၆၇၅.
‘‘ရဇမုဟတဉ္စ ဝါတေန၊ ယထာ မေဃောပသမ္မယေ။
ဧဝံ သမ္မန္တိ သင်္ကပ္ပါ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
၆၇၆.
[ဓ. ပ. ၂၇၇ ဓမ္မပဒေ] ‘‘သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။
၆၇၇.
[ဓ. ပ. ၂၇၈ ဓမ္မပဒေ] ‘‘သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခါတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိအထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။
၆၇၈.
[ဓ. ပ. ၂၇၉ ဓမ္မပဒေ] ‘‘သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။
၆၇၉.
‘‘ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေါ ယော ထေရော၊ ကောဏ္ဍညော တိဗ္ဗနိက္ကမော။ပဟီနဇာတိမရဏော၊ ဗြဟ္မစရိယဿ ကေဝလီ။
၆၈၀.

‘‘ဩဃပါသော ဒဠှခိလော [ဒဠှော ခိလော (သျာ. က.)]၊ ပဗ္ဗတော ဒုပ္ပဒါလယော။ဆေတွာ ခိလဉ္စ ပါသဉ္စ၊ သေလံ ဘေတွာန [ဆေတွာန (က.)] ဒုဗ္ဘိဒံ။
တိဏ္ဏော ပါရင်္ဂတော ဈာယီ၊ မုတ္တော သော မာရဗန္ဓနာ။
၆၈၁.
‘‘ဥဒ္ဓတော စပလော ဘိက္ခု၊ မိတ္တေ အာဂမ္မ ပါပကေ။
သံသီဒတိ မဟောဃသ္မိံ၊ ဦမိယာ ပဋိကုဇ္ဇိတော။
၆၈၂.
‘‘အနုဒ္ဓတော အစပလော၊ နိပကော သံဝုတိန္ဒြိယော။
ကလျာဏမိတ္တော မေဓာဝီ၊ ဒုက္ခဿန္တကရော သိယာ။၆၈၃.
‘‘ကာလပဗ္ဗင်္ဂသင်္ကာသော၊ ကိသော ဓမနိသန္ထတော။မတ္တညူ အန္နပါနသ္မိံ၊ အဒီနမနသော နရော။
၆၈၄.
‘‘ဖုဋ္ဌော ဍံသေဟိ မကသေဟိ၊ အရညသ္မိံ ဗြဟာဝနေ။နာဂေါ သင်္ဂါမသီသေဝ၊ သတော တတြာဓိဝါသယေ။
၆၈၅.
‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ။ပေ.။ နိဗ္ဗိသံ ဘတကော ယထာ။၆၈၆.
‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ။ပေ.။ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော။
၆၈၇.
‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ။ပေ.။ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။
၆၈၈.
‘‘ယဿ စတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ ကိံ မေ သဒ္ဓိဝိဟာရိနာ’’တိ။။ အညာသိကောဏ္ဍညော [အညာကောဏ္ဍညော (သီ. သျာ.)] ထေရော။။
၂. ဥဒါယိတ္ထေရဂါထာ
၆၈၉.
[အ. နိ. ၆.၄၃] ‘‘မနုဿဘူတံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ အတ္တဒန္တံ သမာဟိတံ။ဣရိယမာနံ ဗြဟ္မပထေ၊ စိတ္တဿူပသမေ ရတံ။
၆၉၀.
‘‘ယံ မနုဿာ နမဿန္တိ၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂုံ။
ဒေဝါပိ တံ နမဿန္တိ၊ ဣတိ မေ အရဟတော သုတံ။
၆၉၁.
‘‘သဗ္ဗသံယောဇနာတီတံ၊ ဝနာ နိဗ္ဗနမာဂတံ။
ကာမေဟိ နေက္ခမ္မရတံ [နိက္ခမ္မရတံ (က.)]၊ မုတ္တံ သေလာဝ ကဉ္စနံ။

၆၉၂.
‘‘သ ဝေ အစ္စရုစိ နာဂေါ၊ ဟိမဝါဝညေ သိလုစ္စယေ။
သဗ္ဗေသံ နာဂနာမာနံ၊ သစ္စနာမော အနုတ္တရော။၆၉၃.
‘‘နာဂံ ဝေါ ကိတ္တယိဿာမိ၊ န ဟိ အာဂုံ ကရောတိ သော။သောရစ္စံ အဝိဟိံသာ စ၊ ပါဒါ နာဂဿ တေ ဒုဝေ။
၆၉၄.
‘‘သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ၊ စရဏာ နာဂဿ တေပရေ။
သဒ္ဓါဟတ္ထော မဟာနာဂေါ၊ ဥပေက္ခါသေတဒန္တဝါ။၆၉၅.
‘‘သတိ ဂီဝါ သိရော ပညာ၊ ဝီမံသာ ဓမ္မစိန္တနာ။
ဓမ္မကုစ္ဆိသမာဝါသော၊ ဝိဝေကော တဿ ဝါလဓိ။
၆၉၆.
‘‘သော ဈာယီ အဿာသရတော၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတော။ဂစ္ဆံ သမာဟိတော နာဂေါ၊ ဌိတော နာဂေါ သမာဟိတော။၆၉၇.
‘‘သယံ သမာဟိတော နာဂေါ၊ နိသိန္နောပိ သမာဟိတော။သဗ္ဗတ္ထ သံဝုတော နာဂေါ၊ ဧသာ နာဂဿ သမ္ပဒါ။၆၉၈.
‘‘ဘုဉ္ဇတိ အနဝဇ္ဇာနိ၊ သာဝဇ္ဇာနိ န ဘုဉ္ဇတိ။ဃာသမစ္ဆာဒနံ လဒ္ဓါ၊ သန္နိဓိံ ပရိဝဇ္ဇယံ။၆၉၉.
‘‘သံယောဇနံ အဏုံ ထူလံ၊ သဗ္ဗံ ဆေတွာန ဗန္ဓနံ။ယေန ယေနေဝ ဂစ္ဆတိ၊ အနပက္ခေါဝ ဂစ္ဆတိ။
၇၀၀.
‘‘ယထာပိ ဥဒကေ ဇာတံ၊ ပုဏ္ဍရီကံ ပဝဍ္ဎတိ။
နောပလိပ္ပတိ တောယေန၊ သုစိဂန္ဓံ မနောရမံ။၇၀၁.
‘‘တထေဝ စ လောကေ ဇာတော၊ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဝိဟရတိ။နောပလိပ္ပတိ လောကေန၊ တောယေန ပဒုမံ ယထာ။
၇၀၂.
‘‘မဟာဂိနိ ပဇ္ဇလိတော၊ အနာဟာရောပသမ္မတိ။
အင်္ဂါရေသု စ သန္တေသု၊ နိဗ္ဗုတောတိ ပဝုစ္စတိ။၇၀၃.
‘‘အတ္ထဿာယံ ဝိညာပနီ၊ ဥပမာ ဝိညူဟိ ဒေသိတာ။

ဝိညိဿန္တိ မဟာနာဂါ၊ နာဂံ နာဂေန ဒေသိတံ။၇၀၄.
‘‘ဝီတရာဂေါ ဝီတဒောသော၊ ဝီတမောဟော အနာသဝေါ။သရီရံ ဝိဇဟံ နာဂေါ၊ ပရိနိဗ္ဗိဿတျနာသဝေါ’’တိ။။ ဥဒါယီ ထေရော။။
သောဠသကနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
ကောဏ္ဍညော စ ဥဒါယီ စ၊ ထေရာ ဒွေ တေ မဟိဒ္ဓိကာ။
သောဠသမှိ နိပါတမှိ၊ ဂါထာယော ဒွေ စ တိံသ စာတိ။
၁၆. ဝီသတိနိပါတော
၁. အဓိမုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၇၀၅.
‘‘ယညတ္ထံ ဝါ ဓနတ္ထံ ဝါ၊ ယေ ဟနာမ မယံ ပုရေ။
အဝသေသံ [အဝသေ တံ (သီ. အဋ္ဌ. မူလပါဌော)၊ အဝသေသာနံ (အဋ္ဌ.?)] ဘယံ ဟောတိ၊ ဝေဓန္တိ ဝိလပန္တိ စ။၇၀၆.
‘‘တဿ တေ နတ္ထိ ဘီတတ္တံ၊ ဘိယျော ဝဏ္ဏော ပသီဒတိ။
ကသ္မာ န ပရိဒေဝေသိ၊ ဧဝရူပေ မဟဗ္ဘယေ။
၇၀၇.
‘‘နတ္ထိ စေတသိကံ ဒုက္ခံ၊ အနပေက္ခဿ ဂါမဏိ။
အတိက္ကန္တာ ဘယာ သဗ္ဗေ၊ ခီဏသံယောဇနဿ ဝေ။
၇၀၈.
‘‘ခီဏာယ ဘဝနေတ္တိယာ၊ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ ယထာတထေ။
န ဘယံ မရဏေ ဟောတိ၊ ဘာရနိက္ခေပနေ ယထာ။
၇၀၉.
‘‘သုစိဏ္ဏံ ဗြဟ္မစရိယံ မေ၊ မဂ္ဂေါ စာပိ သုဘာဝိတော။
မရဏေ မေ ဘယံ နတ္ထိ၊ ရောဂါနမိဝ သင်္ခယေ။
၇၁၀.
‘‘သုစိဏ္ဏံ ဗြဟ္မစရိယံ မေ၊ မဂ္ဂေါ စာပိ သုဘာဝိတော။
နိရဿာဒါ ဘဝါ ဒိဋ္ဌာ၊ ဝိသံ ပိတွာဝ [ပီတွာဝ (သီ.)] ဆဍ္ဍိတံ။၇၁၁.
‘‘ပါရဂူ အနုပါဒါနော၊ ကတကိစ္စော အနာသဝေါ။
တုဋ္ဌော အာယုက္ခယာ ဟောတိ၊ မုတ္တော အာဃာတနာ ယထာ။
၇၁၂.
‘‘ဥတ္တမံ ဓမ္မတံ ပတ္တော၊ သဗ္ဗလောကေ အနတ္ထိကော။
အာဒိတ္တာဝ ဃရာ မုတ္တော၊ မရဏသ္မိံ န သောစတိ။

၇၁၃.
‘‘ယဒတ္ထိ သင်္ဂတံ ကိဉ္စိ၊ ဘဝေါ ဝါ ယတ္ထ လဗ္ဘတိ။သဗ္ဗံ အနိဿရံ ဧတံ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ မဟေသိနာ။
၇၁၄.
‘‘ယော တံ တထာ ပဇာနာတိ၊ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။
န ဂဏှာတိ ဘဝံ ကိဉ္စိ၊ သုတတ္တံဝ အယောဂုဠံ။
၇၁၅.
‘‘န မေ ဟောတိ ‘အဟောသိ’န္တိ၊ ‘ဘဝိဿ’န္တိ န ဟောတိ မေ။သင်္ခါရာ ဝိဂမိဿန္တိ၊ တတ္ထ ကာ ပရိဒေဝနာ။
၇၁၆.
‘‘သုဒ္ဓံ ဓမ္မသမုပ္ပါဒံ၊ သုဒ္ဓံ သင်္ခါရသန္တတိံ။ပဿန္တဿ ယထာဘူတံ၊ န ဘယံ ဟောတိ ဂါမဏိ။
၇၁၇.
‘‘တိဏကဋ္ဌသမံ လောကံ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
မမတ္တံ သော အသံဝိန္ဒံ၊ ‘နတ္ထိ မေ’တိ န သောစတိ။၇၁၈.
‘‘ဥက္ကဏ္ဌာမိ သရီရေန၊ ဘဝေနမှိ အနတ္ထိကော။
သောယံ ဘိဇ္ဇိဿတိ ကာယော၊ အညော စ န ဘဝိဿတိ။၇၁၉.
‘‘ယံ ဝေါ ကိစ္စံ သရီရေန၊ တံ ကရောထ ယဒိစ္ဆထ။
န မေ တပ္ပစ္စယာ တတ္ထ၊ ဒောသော ပေမဉ္စ ဟေဟိတိ’’။၇၂၀.
တဿ တံ ဝစနံ သုတွာ၊ အဗ္ဘုတံ လောမဟံသနံ။
သတ္ထာနိ နိက္ခိပိတွာန၊ မာဏဝါ ဧတဒဗြဝုံ။၇၂၁.
‘‘ကိံ ဘဒန္တေ ကရိတွာန၊ ကော ဝါ အာစရိယော တဝ။
ကဿ သာသနမာဂမ္မ၊ လဗ္ဘတေ တံ အသောကတာ’’။
၇၂၂.
‘‘သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ၊ ဇိနော အာစရိယော မမ။
မဟာကာရုဏိကော သတ္ထာ၊ သဗ္ဗလောကတိကိစ္ဆကော။
၇၂၃.
‘‘တေနာယံ ဒေသိတော ဓမ္မော၊ ခယဂါမီ အနုတ္တရော။
တဿ သာသနမာဂမ္မ၊ လဗ္ဘတေ တံ အသောကတာ’’။
၇၂၄.
သုတွာန စောရာ ဣသိနော သုဘာသိတံ၊ နိက္ခိပ္ပ သတ္ထာနိ စ အာဝုဓာနိ စ။

တမှာ စ ကမ္မာ ဝိရမိံသု ဧကေ၊ ဧကေ စ ပဗ္ဗဇ္ဇမရောစယိံသု။
၇၂၅.
တေ ပဗ္ဗဇိတွာ သုဂတဿ သာသနေ၊ ဘာဝေတွ ဗောဇ္ဈင်္ဂဗလာနိ ပဏ္ဍိတာ။
ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ သုမနာ ကတိန္ဒြိယာ၊ ဖုသိံသု နိဗ္ဗာနပဒံ အသင်္ခတန္တိ။။အဓိမုတ္တော ထေရော။။
၂. ပါရာပရိယတ္ထေရဂါထာ
၇၂၆.
‘‘သမဏဿ အဟု စိန္တာ၊ ပါရာပရိယဿ ဘိက္ခုနော။
ဧကကဿ နိသိန္နဿ၊ ပဝိဝိတ္တဿ ဈာယိနော။
၇၂၇.
‘‘ကိမာနုပုဗ္ဗံ ပုရိသော၊ ကိံ ဝတံ ကိံ သမာစာရံ။အတ္တနော ကိစ္စကာရီဿ၊ န စ ကဉ္စိ ဝိဟေဌယေ။
၇၂၈.
‘‘ဣန္ဒြိယာနိ မနုဿာနံ၊ ဟိတာယ အဟိတာယ စ။
အရက္ခိတာနိ အဟိတာယ၊ ရက္ခိတာနိ ဟိတာယ စ။
၇၂၉.
‘‘ဣန္ဒြိယာနေဝ သာရက္ခံ၊ ဣန္ဒြိယာနိ စ ဂေါပယံ။အတ္တနော ကိစ္စကာရီဿ၊ န စ ကဉ္စိ ဝိဟေဌယေ။
၇၃၀.
‘‘စက္ခုန္ဒြိယံ စေ ရူပေသု၊ ဂစ္ဆန္တံ အနိဝါရယံ။အနာဒီနဝဒဿာဝီ၊ သော ဒုက္ခါ န ဟိ မုစ္စတိ။
၇၃၁.
‘‘သောတိန္ဒြိယံ စေ သဒ္ဒေသု၊ ဂစ္ဆန္တံ အနိဝါရယံ။အနာဒီနဝဒဿာဝီ၊ သော ဒုက္ခါ န ဟိ မုစ္စတိ။
၇၃၂.
‘‘အနိဿရဏဒဿာဝီ၊ ဂန္ဓေ စေ ပဋိသေဝတိ။
န သော မုစ္စတိ ဒုက္ခမှာ၊ ဂန္ဓေသု အဓိမုစ္ဆိတော။၇၃၃.
‘‘အမ္ဗိလံ မဓုရဂ္ဂဉ္စ၊ တိတ္တကဂ္ဂမနုဿရံ။
ရသတဏှာယ ဂဓိတော၊ ဟဒယံ နာဝဗုဇ္ဈတိ။
၇၃၄.
‘‘သုဘာနျပ္ပဋိကူလာနိ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနိ အနုဿရံ။
ရတ္တော ရာဂါဓိကရဏံ၊ ဝိဝိဓံ ဝိန္ဒတေ ဒုခံ။
၇၃၅.
‘‘မနံ စေတေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ ယော န သက္ကောတိ ရက္ခိတုံ။

တတော နံ ဒုက္ခမနွေတိ၊ သဗ္ဗေဟေတေဟိ ပဉ္စဟိ။၇၃၆.
‘‘ပုဗ္ဗလောဟိတသမ္ပုဏ္ဏံ၊ ဗဟုဿ ကုဏပဿ စ။
နရဝီရကတံ ဝဂ္ဂုံ၊ သမုဂ္ဂမိဝ စိတ္တိတံ။
၇၃၇.
‘‘ကဋုကံ မဓုရဿာဒံ၊ ပိယနိဗန္ဓနံ ဒုခံ။
ခုရံဝ မဓုနာ လိတ္တံ၊ ဥလ္လိဟံ နာဝဗုဇ္ဈတိ။
၇၃၈.
‘‘ဣတ္ထိရူပေ ဣတ္ထိသရေ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေပိ စ ဣတ္ထိယာ။
ဣတ္ထိဂန္ဓေသု သာရတ္တော၊ ဝိဝိဓံ ဝိန္ဒတေ ဒုခံ။
၇၃၉.
‘‘ဣတ္ထိသောတာနိ သဗ္ဗာနိ၊ သန္ဒန္တိ ပဉ္စ ပဉ္စသု။
တေသမာဝရဏံ ကာတုံ၊ ယော သက္ကောတိ ဝီရိယဝါ။
၇၄၀.
‘‘သော အတ္ထဝါ သော ဓမ္မဋ္ဌော၊ သော ဒက္ခေါ သော ဝိစက္ခဏော။ကရေယျ ရမမာနောပိ၊ ကိစ္စံ ဓမ္မတ္ထသံဟိတံ။
၇၄၁.
‘‘အထော သီဒတိ သညုတ္တံ၊ ဝဇ္ဇေ ကိစ္စံ နိရတ္ထကံ။
‘န တံ ကိစ္စ’န္တိ မညိတွာ၊ အပ္ပမတ္တော ဝိစက္ခဏော။
၇၄၂.
‘‘ယဉ္စ အတ္ထေန သညုတ္တံ၊ ယာ စ ဓမ္မဂတာ ရတိ။
တံ သမာဒါယ ဝတ္တေထ၊ သာ ဟိ ဝေ ဥတ္တမာ ရတိ။
၇၄၃.
‘‘ဥစ္စာဝစေဟုပါယေဟိ၊ ပရေသမဘိဇိဂီသတိ။
ဟန္တွာ ဝဓိတွာ အထ သောစယိတွာ၊ အာလောပတိ သာဟသာ ယော ပရေသံ။၇၄၄.
‘‘တစ္ဆန္တော အာဏိယာ အာဏိံ၊ နိဟန္တိ ဗလဝါ ယထာ။
ဣန္ဒြိယာနိန္ဒြိယေဟေဝ၊ နိဟန္တိ ကုသလော တထာ။
၇၄၅.
‘‘သဒ္ဓံ ဝီရိယံ သမာဓိဉ္စ၊ သတိပညဉ္စ ဘာဝယံ။
ပဉ္စ ပဉ္စဟိ ဟန္တွာန၊ အနီဃော ယာတိ ဗြာဟ္မဏော။၇၄၆.
‘‘သော အတ္ထဝါ သော ဓမ္မဋ္ဌော၊ ကတွာ ဝါကျာနုသာသနိံ။သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓဿ၊ သော နရော သုခမေဓတီ’’တိ။
။ပါရာပရိယော ထေရော။။

၃. တေလကာနိတ္ထေရဂါထာ
၇၄၇.
‘‘စိရရတ္တံ ဝတာတာပီ၊ ဓမ္မံ အနုဝိစိန္တယံ။
သမံ စိတ္တဿ နာလတ္ထံ၊ ပုစ္ဆံ သမဏဗြာဟ္မဏေ။
၇၄၈.
‘‘‘ကော သော ပါရင်္ဂတော လောကေ၊ ကော ပတ္တော အမတောဂဓံ။ကဿ ဓမ္မံ ပဋိစ္ဆာမိ၊ ပရမတ္ထဝိဇာနနံ’။
၇၄၉.
‘‘အန္တောဝင်္ကဂတော အာသိ၊ မစ္ဆောဝ ဃသမာမိသံ။
ဗဒ္ဓေါ မဟိန္ဒပါသေန၊ ဝေပစိတျသုရော ယထာ။
၇၅၀.
‘‘အဉ္ဆာမိ နံ န မုဉ္စာမိ၊ အသ္မာ သောကပရိဒ္ဒဝါ။ကော မေ ဗန္ဓံ မုဉ္စံ လောကေ၊ သမ္ဗောဓိံ ဝေဒယိဿတိ။၇၅၁.
‘‘သမဏံ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ကံ၊ အာဒိသန္တံ ပဘင်္ဂုနံ။
ကဿ ဓမ္မံ ပဋိစ္ဆာမိ၊ ဇရာမစ္စုပဝါဟနံ။
၇၅၂.
‘‘ဝိစိကိစ္ဆာကင်္ခါဂန္ထိတံ၊ သာရမ္ဘဗလသညုတံ။
ကောဓပ္ပတ္တမနတ္ထဒ္ဓံ၊ အဘိဇပ္ပပ္ပဒါရဏံ။
၇၅၃.
‘‘တဏှာဓနုသမုဋ္ဌာနံ၊ ဒွေ စ ပန္နရသာယုတံ [ဒွေဓာပန္နရသာယုတံ (?)]။
ပဿ ဩရသိကံ ဗာဠှံ၊ ဘေတွာန ယဒိ [ယဒ (သီ. အဋ္ဌ.) ဟဒိ (?) ‘‘ဟဒယေ’’တိ တံသံဝဏ္ဏနာ] တိဋ္ဌတိ။၇၅၄.
‘‘အနုဒိဋ္ဌီနံ အပ္ပဟာနံ၊ သင်္ကပ္ပပရတေဇိတံ။
တေန ဝိဒ္ဓေါ ပဝေဓာမိ၊ ပတ္တံဝ မာလုတေရိတံ။
၇၅၅.
‘‘အဇ္ဈတ္တံ မေ သမုဋ္ဌာယ၊ ခိပ္ပံ ပစ္စတိ မာမကံ။
ဆဖဿာယတနီ ကာယော၊ ယတ္ထ သရတိ သဗ္ဗဒါ။
၇၅၆.
‘‘တံ န ပဿာမိ တေကိစ္ဆံ၊ ယော မေတံ သလ္လမုဒ္ဓရေ။
နာနာရဇ္ဇေန သတ္ထေန [နာရဂ္ဂေန န သတ္ထေန (?)]၊ နာညေန ဝိစိကိစ္ဆိတံ။၇၅၇.
‘‘ကော မေ အသတ္ထော အဝဏော၊ သလ္လမဗ္ဘန္တရပဿယံ။
အဟိံသံ သဗ္ဗဂတ္တာနိ၊ သလ္လံ မေ ဥဒ္ဓရိဿတိ။
၇၅၈.

‘‘ဓမ္မပ္ပတိ ဟိ သော သေဋ္ဌော၊ ဝိသဒောသပ္ပဝါဟကော။ဂမ္ဘီရေ ပတိတဿ မေ၊ ထလံ ပါဏိဉ္စ ဒဿယေ။
၇၅၉.
‘‘ရဟဒေဟမသ္မိ ဩဂါဠှော၊ အဟာရိယရဇမတ္တိကေ။
မာယာဥသူယသာရမ္ဘ၊ ထိနမိဒ္ဓမပတ္ထဋေ။
၇၆၀.
‘‘ဥဒ္ဓစ္စမေဃထနိတံ၊ သံယောဇနဝလာဟကံ။
ဝါဟာ ဝဟန္တိ ကုဒ္ဒိဋ္ဌိံ [ဒုဒ္ဒိဋ္ဌိံ (သီ. ဓ. ပ. ၃၃၉)]၊ သင်္ကပ္ပါ ရာဂနိဿိတာ။၇၆၁.
‘‘သဝန္တိ သဗ္ဗဓိ သောတာ၊ လတာ ဥဗ္ဘိဇ္ဇ တိဋ္ဌတိ။
တေ သောတေ ကော နိဝါရေယျ၊ တံ လတံ ကော ဟိ ဆေစ္ဆတိ။
၇၆၂.
‘‘ဝေလံ ကရောထ ဘဒ္ဒန္တေ၊ သောတာနံ သန္နိဝါရဏံ။
မာ တေ မနောမယော သောတော၊ ရုက္ခံဝ သဟသာ လုဝေ။၇၆၃.
‘‘ဧဝံ မေ ဘယဇာတဿ၊ အပါရာ ပါရမေသတော။
တာဏော ပညာဝုဓော သတ္ထာ၊ ဣသိသင်္ဃနိသေဝိတော။၇၆၄.
‘‘သောပါဏံ သုဂတံ သုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မသာရမယံ ဒဠှံ။ပါဒါသိ ဝုယှမာနဿ၊ ‘မာ ဘာယီ’တိ စ မဗြဝိ။
၇၆၅.
‘‘သတိပဋ္ဌာနပါသာဒံ၊ အာရုယှ ပစ္စဝေက္ခိသံ။ယံ တံ ပုဗ္ဗေ အမညိဿံ၊ သက္ကာယာဘိရတံ ပဇံ။
၇၆၆.
‘‘ယဒါ စ မဂ္ဂမဒ္ဒက္ခိံ၊ နာဝါယ အဘိရူဟနံ။
အနဓိဋ္ဌာယ အတ္တာနံ၊ တိတ္ထမဒ္ဒက္ခိမုတ္တမံ။
၇၆၇.
‘‘သလ္လံ အတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ ဘဝနေတ္တိပ္ပဘာဝိတံ။
ဧတေသံ အပ္ပဝတ္တာယ [အပ္ပဝတ္တိယာ (?)]၊ ဒေသေသိ မဂ္ဂမုတ္တမံ။၇၆၈.
‘‘ဒီဃရတ္တာနုသယိတံ၊ စိရရတ္တမဓိဋ္ဌိတံ။
ဗုဒ္ဓေါ မေပါနုဒီ ဂန္ထံ၊ ဝိသဒောသပ္ပဝါဟနော’’တိ။
။တေလကာနိ ထေရော။။
၄. ရဋ္ဌပါလတ္ထေရဂါထာ
၇၆၉.

[မ. နိ. ၂.၃၀၂] ‘‘ပဿ စိတ္တကတံ ဗိမ္ဗံ၊ အရုကာယံ သမုဿိတံ။အာတုရံ ဗဟုသင်္ကပ္ပံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဓုဝံ ဌိတိ။
၇၇၀.
‘‘ပဿ စိတ္တကတံ ရူပံ၊ မဏိနာ ကုဏ္ဍလေန စ။
အဋ္ဌိံ တစေန ဩနဒ္ဓံ၊ သဟ ဝတ္ထေဟိ သောဘတိ။
၇၇၁.
‘‘အလတ္တကကတာ ပါဒါ၊ မုခံ စုဏ္ဏကမက္ခိတံ။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။
၇၇၂.
‘‘အဋ္ဌပဒကတာ ကေသာ၊ နေတ္တာ အဉ္ဇနမက္ခိတာ။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။
၇၇၃.
‘‘အဉ္ဇနီဝ နဝါ စိတ္တာ၊ ပူတိကာယော အလင်္ကတော။အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။
၇၇၄.
‘‘ဩဒဟိ မိဂဝေါ ပါသံ၊ နာသဒါ ဝါဂုရံ မိဂေါ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ၊ ကန္ဒန္တေ မိဂဗန္ဓကေ။
၇၇၅.
‘‘ဆိန္နော ပါသော မိဂဝဿ၊ နာသဒါ ဝါဂုရံ မိဂေါ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ၊ သောစန္တေ မိဂလုဒ္ဒကေ။
၇၇၆.
‘‘ပဿာမိ လောကေ သဓနေ မနုဿေ၊ လဒ္ဓါန ဝိတ္တံ န ဒဒန္တိ မောဟာ။
လုဒ္ဓါ ဓနံ သန္နိစယံ ကရောန္တိ၊ ဘိယျောဝ ကာမေ အဘိပတ္ထယန္တိ။၇၇၇.
‘‘ရာဇာ ပသယှပ္ပထဝိံ ဝိဇေတွာ၊ သသာဂရန္တံ မဟိမာဝသန္တော။
ဩရံ သမုဒ္ဒဿ အတိတ္တရူပေါ၊ ပါရံ သမုဒ္ဒဿပိ ပတ္ထယေထ။
၇၇၈.
‘‘ရာဇာ စ အညေ စ ဗဟူ မနုဿာ၊ အဝီတတဏှာ မရဏံ ဥပေန္တိ။
ဦနာဝ ဟုတွာန ဇဟန္တိ ဒေဟံ၊ ကာမေဟိ လောကမှိ န ဟတ္ထိ တိတ္တိ။
၇၇၉.
‘‘ကန္ဒန္တိ နံ ဉာတီ ပကိရိယ ကေသေ၊ အဟော ဝတာ နော အမရာတိ စာဟု။
ဝတ္ထေန နံ ပါရုတံ နီဟရိတွာ၊ စိတံ သမောဓာယ တတော ဍဟန္တိ။
၇၈၀.
‘‘သော ဍယှတိ သူလေဟိ တုဇ္ဇမာနော၊ ဧကေန ဝတ္ထေန [ဧတေန ဂတ္ထေန (က.)] ပဟာယ ဘောဂေ။န မီယမာနဿ ဘဝန္တိ တာဏာ၊ ဉာတီ စ မိတ္တာ အထ ဝါ သဟာယာ။

၇၈၁.
‘‘ဒါယာဒကာ တဿ ဓနံ ဟရန္တိ၊ သတ္တော ပန ဂစ္ဆတိ ယေန ကမ္မံ။
န မီယမာနံ ဓနမနွေတိ [မနွိတိ (က.)] ကိဉ္စိ၊ ပုတ္တာ စ ဒါရာ စ ဓနဉ္စ ရဋ္ဌံ။၇၈၂.
‘‘န ဒီဃမာယုံ လဘတေ ဓနေန၊ န စာပိ ဝိတ္တေန ဇရံ ဝိဟန္တိ။
အပ္ပပ္ပံ ဟိဒံ ဇီဝိတမာဟု ဓီရာ၊ အသဿတံ ဝိပ္ပရိဏာမဓမ္မံ။
၇၈၃.
‘‘အဍ္ဎာ ဒလိဒ္ဒာ စ ဖုသန္တိ ဖဿံ၊ ဗာလော စ ဓီရော စ တထေဝ ဖုဋ္ဌော။
ဗာလော ဟိ ဗာလျာ ဝဓိတောဝ သေတိ၊ ဓီရော စ နော ဝေဓတိ ဖဿဖုဋ္ဌော။၇၈၄.
‘‘တသ္မာ ဟိ ပညာဝ ဓနေန သေယျာ၊ ယာယ ဝေါသာနမိဓာဓိဂစ္ဆတိ။
အဗျောသိတတ္တာ ဟိ ဘဝါဘဝေသု၊ ပါပါနိ ကမ္မာနိ ကရောတိ မောဟာ။၇၈၅.
‘‘ဥပေတိ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ၊ သံသာရမာပဇ္ဇ ပရမ္ပရာယ။
တဿပ္ပပညော အဘိသဒ္ဒဟန္တော၊ ဥပေတိ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ။၇၈၆.
‘‘စောရော ယထာ သန္ဓိမုခေ ဂဟီတော၊ သကမ္မုနာ ဟညတိ ပါပဓမ္မော။ဧဝံ ပဇာ ပေစ္စ ပရမှိ လောကေ၊ သကမ္မုနာ ဟညတိ ပါပဓမ္မော။
၇၈၇.
‘‘ကာမာ ဟိ စိတြာ မဓုရာ မနောရမာ၊ ဝိရူပရူပေန မထေန္တိ စိတ္တံ။အာဒီနဝံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ၊ တသ္မာ အဟံ ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇ။၇၈၈.
‘‘ဒုမပ္ဖလာနီဝ ပတန္တိ မာဏဝါ၊ ဒဟရာ စ ဝုဍ္ဎာ စ သရီရဘေဒါ။
ဧတမ္ပိ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇ၊ အပဏ္ဏကံ သာမညမေဝ သေယျော။၇၈၉.
‘‘သဒ္ဓါယာဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ ဥပေတော ဇိနသာသနေ။
အဝဇ္ဈာ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ အနဏော ဘုဉ္ဇာမိ ဘောဇနံ။
၇၉၀.
‘‘ကာမေ အာဒိတ္တတော ဒိသွာ၊ ဇာတရူပါနိ သတ္ထတော။
ဂဗ္ဘဝေါက္ကန္တိတော ဒုက္ခံ၊ နိရယေသု မဟဗ္ဘယံ။၇၉၁.
‘‘ဧတမာဒီနဝံ ဉတွာ၊ သံဝေဂံ အလဘိံ တဒါ။
သောဟံ ဝိဒ္ဓေါ တဒါ သန္တော၊ သမ္ပတ္တော အာသဝက္ခယံ။၇၉၂.
‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။
၇၉၃.
‘‘ယဿတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော’’တိ။
။ ရဋ္ဌပါလော ထေရော။။
၅. မာလုကျပုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၇၉၄.
[သံ. နိ. ၄.၉၅] ‘‘ရူပံ ဒိသွာ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော။သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောဿ တိဋ္ဌတိ။
၇၉၅.
‘‘တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ ရူပသမ္ဘဝါ။
အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ၊ စိတ္တမဿူပဟညတိ။
ဧဝမာစိနတော ဒုက္ခံ၊ အာရာ နိဗ္ဗာန [နိဗ္ဗာနံ (သီ.)] ဝုစ္စတိ။
၇၉၆.
‘‘သဒ္ဒံ သုတွာ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော။
သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောဿ တိဋ္ဌတိ။
၇၉၇.
‘‘တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ သဒ္ဒသမ္ဘဝါ။
အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ၊ စိတ္တမဿူပဟညတိ။
ဧဝမာစိနတော ဒုက္ခံ၊ အာရာ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။
၇၉၈.
‘‘ဂန္ဓံ ဃတွာ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော။သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောဿ တိဋ္ဌတိ။
၇၉၉.
‘‘တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ ဂန္ဓသမ္ဘဝါ။
အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ၊ စိတ္တမဿူပဟညတိ။
ဧဝမာစိနတော ဒုက္ခံ၊ အာရာ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။
၈၀၀.
‘‘ရသံ ဘောတွာ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော။သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောဿ တိဋ္ဌတိ။
၈၀၁.
‘‘တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ ရသသမ္ဘဝါ။
အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ၊ စိတ္တမဿူပဟညတိ။
ဧဝမာစိနတော ဒုက္ခံ၊ အာရာ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။
၈၀၂.

‘‘ဖဿံ ဖုဿ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော။သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောဿ တိဋ္ဌတိ။
၈၀၃.
‘‘တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ ဖဿသမ္ဘဝါ။
အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ၊ စိတ္တမဿူပဟညတိ။
ဧဝမာစိနတော ဒုက္ခံ၊ အာရာ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။
၈၀၄.
‘‘ဓမ္မံ ဉတွာ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော။သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောဿ တိဋ္ဌတိ။
၈၀၅.
‘‘တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ ဓမ္မသမ္ဘဝါ။
အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ၊ စိတ္တမဿူပဟညတိ။
ဧဝမာစိနတော ဒုက္ခံ၊ အာရာ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။
၈၀၆.
‘‘န သော ရဇ္ဇတိ ရူပေသု၊ ရူပံ ဒိသွာ ပတိဿတော။
ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ နာဇ္ဈောဿ တိဋ္ဌတိ။၈၀၇.
‘‘ယထာဿ ပဿတော ရူပံ၊ သေဝတော စာပိ ဝေဒနံ။
ခီယတိ နောပစီယတိ၊ ဧဝံ သော စရတီ သတော။
ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခံ၊ သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။၈၀၈.
‘‘န သော ရဇ္ဇတိ သဒ္ဒေသု၊ သဒ္ဒံ သုတွာ ပတိဿတော။ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ နာဇ္ဈောဿ တိဋ္ဌတိ။၈၀၉.
‘‘ယထာဿ သုဏတော သဒ္ဒံ၊ သေဝတော စာပိ ဝေဒနံ။
ခီယတိ နောပစီယတိ၊ ဧဝံ သော စရတီ သတော။
ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခံ၊ သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။၈၁၀.
‘‘န သော ရဇ္ဇတိ ဂန္ဓေသု၊ ဂန္ဓံ ဃတွာ ပတိဿတော။
ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ နာဇ္ဈောဿ တိဋ္ဌတိ။၈၁၁.
‘‘ယထာဿ ဃာယတော ဂန္ဓံ၊ သေဝတော စာပိ ဝေဒနံ။
ခီယတိ နောပစီယတိ၊ ဧဝံ သော စရတီ သတော။
ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခံ၊ သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။၈၁၂.

‘‘န သော ရဇ္ဇတိ ရသေသု၊ ရသံ ဘောတွာ ပတိဿတော။
ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ နာဇ္ဈောဿ တိဋ္ဌတိ။၈၁၃.
‘‘ယထာဿ သာယရတော ရသံ၊ သေဝတော စာပိ ဝေဒနံ။
ခီယတိ နောပစီယတိ၊ ဧဝံ သော စရတီ သတော။
ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခံ၊ သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။၈၁၄.
‘‘န သော ရဇ္ဇတိ ဖဿေသု၊ ဖဿံ ဖုဿ ပတိဿတော။
ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ နာဇ္ဈောဿ တိဋ္ဌတိ။၈၁၅.
‘‘ယထာဿ ဖုသတော ဖဿံ၊ သေဝတော စာပိ ဝေဒနံ။
ခီယတိ နောပစီယတိ၊ ဧဝံ သော စရတီ သတော။
ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခံ၊ သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။၈၁၆.
‘‘န သော ရဇ္ဇတိ ဓမ္မေသု၊ ဓမ္မံ ဉတွာ ပတိဿတော။
ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ နာဇ္ဈောဿ တိဋ္ဌတိ။၈၁၇.
‘‘ယထာဿ ဝိဇာနတော ဓမ္မံ၊ သေဝတော စာပိ ဝေဒနံ။
ခီယတိ နောပစီယတိ၊ ဧဝံ သော စရတီ သတော။
ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခံ၊ သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ’’။
။ မာလုကျပုတ္တော ထေရော။။
၆. သေလတ္ထေရဂါထာ
၈၁၈.
‘‘ပရိပုဏ္ဏကာယော သုရုစိ၊ သုဇာတော စာရုဒဿနော။
သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောသိ ဘဂဝါ၊ သုသုက္ကဒါဌောသိ ဝီရိယဝါ [သုသုက္ကဒါဌော ဝိရီယဝါ (သီ.)]။၈၁၉.
‘‘နရဿ ဟိ သုဇာတဿ၊ ယေ ဘဝန္တိ ဝိယဉ္ဇနာ။
သဗ္ဗေ တေ တဝ ကာယသ္မိံ၊ မဟာပုရိသလက္ခဏာ။
၈၂၀.
‘‘ပသန္နနေတ္တော သုမုခေါ၊ ဗြဟာ ဥဇု ပတာပဝါ။
မဇ္ဈေ သမဏသင်္ဃဿ၊ အာဒိစ္စောဝ ဝိရောစသိ။၈၂၁.
‘‘ကလျာဏဒဿနော ဘိက္ခု၊ ကဉ္စနသန္နိဘတ္တစော။ကိံ တေ သမဏဘာဝေန၊ ဧဝံ ဥတ္တမဝဏ္ဏိနော။၈၂၂.

‘‘ရာဇာ အရဟသိ ဘဝိတုံ၊ စက္ကဝတ္တီ ရထေသဘော။
စာတုရန္တော ဝိဇိတာဝီ၊ ဇမ္ဗုသဏ္ဍဿ [ဇမ္ဗုမဏ္ဍဿ (က.)] ဣဿရော။
၈၂၃.
‘‘ခတ္တိယာ ဘောဂီ ရာဇာနော [ဘောဂါ ရာဇာနော (သီ. က.)၊ ဘောဇရာဇာနော (သျာ.)]၊ အနုယန္တာ ဘဝန္တိတေ။
ရာဇာဘိရာဇာ [ရာဇာဓိရာဇာ (သီ. က.)] မနုဇိန္ဒော၊ ရဇ္ဇံ ကာရေဟိ ဂေါတမ’’။
၈၂၄.
‘‘ရာဇာဟမသ္မိ သေလ၊ (သေလာတိ ဘဂဝါ) ဓမ္မရာဇာ အနုတ္တရော။
ဓမ္မေန စက္ကံ ဝတ္တေမိ၊ စက္ကံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ’’။
၈၂၅.
‘‘သမ္ဗုဒ္ဓေါ ပဋိဇာနာသိ၊ (ဣတိ သေလော ဗြာဟ္မဏော) ဓမ္မရာဇာ အနုတ္တရော။ ‘ဓမ္မေန စက္ကံ ဝတ္တေမိ’၊ ဣတိ ဘာသထ ဂေါတမ။
၈၂၆.
‘‘ကော နု သေနာပတိ ဘောတော၊ သာဝကော သတ္ထုရနွယော [အနွယော (သီ.)]။
ကော တေတမနုဝတ္တေတိ၊ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ’’။
၈၂၇.
‘‘မယာ ပဝတ္တိတံ စက္ကံ၊ (သေလာတိ ဘဂဝါ) ဓမ္မစက္ကံ အနုတ္တရံ။သာရိပုတ္တော အနုဝတ္တေတိ၊ အနုဇာတော တထာဂတံ။
၈၂၈.
‘‘အဘိညေယျံ အဘိညာတံ၊ ဘာဝေတဗ္ဗဉ္စ ဘာဝိတံ။
ပဟာတဗ္ဗံ ပဟီနံ မေ၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါသ္မိ ဗြာဟ္မဏ။
၈၂၉.
‘‘ဝိနယဿု မယိ ကင်္ခံ၊ အဓိမုဉ္စဿု ဗြာဟ္မဏ။
ဒုလ္လဘံ ဒဿနံ ဟောတိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓါနံ အဘိဏှသော။
၈၃၀.
‘‘ယေသံ ဝေ ဒုလ္လဘော လောကေ၊ ပါတုဘာဝေါ အဘိဏှသော။
သောဟံ ဗြာဟ္မဏ ဗုဒ္ဓေါသ္မိ၊ သလ္လကတ္တော [သလ္လကန္တော (သီ.)] အနုတ္တရော။
၈၃၁.
‘‘ဗြဟ္မဘူတော အတိတုလော၊ မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနော။
သဗ္ဗာမိတ္တေ ဝသေ [ဝသီ (သျာ. က.၊ မ. နိ. ၂.၃၉၉; သု. နိ. ၉၆၆)] ကတွာ၊ မောဒါမိ အကုတောဘယော’’။၈၃၂.
‘‘ဣဒံ ဘောန္တော နိသာမေထ၊ ယထာ ဘာသတိ စက္ခုမာ။
သလ္လကတ္တော မဟာဝီရော၊ သီဟောဝ နဒတီ ဝနေ။
၈၃၃.
‘‘ဗြဟ္မဘူတံ အတိတုလံ၊ မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနံ။
ကော ဒိသွာ နပ္ပသီဒေယျ၊ အပိ ကဏှာဘိဇာတိကော။

၈၃၄.
‘‘ယော မံ ဣစ္ဆတိ အနွေတု၊ ယော ဝါ နိစ္ဆတိ ဂစ္ဆတု။ဣဓာဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ ဝရပညဿ သန္တိကေ’’။
၈၃၅.
‘‘ဧတံ စေ ရုစ္စတိ ဘောတော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနံ။
မယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမ၊ ဝရပညဿ သန္တိကေ။
၈၃၆.
‘‘ဗြာဟ္မဏာ တိသတာ ဣမေ၊ ယာစန္တိ ပဉ္ဇလီကတာ။
‘ဗြဟ္မစရိယံ စရိဿာမ၊ ဘဂဝါ တဝ သန္တိကေ’’’။
၈၃၇.
‘‘သွာခါတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ (သေလာတိ ဘဂဝါ) သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။
ယတ္ထ အမောဃာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ အပ္ပမတ္တဿ သိက္ခတော’’။
၈၃၈.
‘‘ယံ တံ သရဏမာဂမှ [သရဏမာဂမ္မ (သဗ္ဗတ္ထ)]၊ ဣတော အဋ္ဌမေ [အဋ္ဌမိ (သျာ. က.)] စက္ခုမ။သတ္တရတ္တေန ဘဂဝါ၊ ဒန္တာမှ တဝ သာသနေ။
၈၃၉.
‘‘တုဝံ ဗုဒ္ဓေါ တုဝံ သတ္ထာ၊ တုဝံ မာရာဘိဘူ မုနိ။
တုဝံ အနုသယေ ဆေတွာ၊ တိဏ္ဏော တာရေသိမံ ပဇံ။
၈၄၀.
‘‘ဥပဓီ တေ သမတိက္ကန္တာ၊ အာသဝါ တေ ပဒါလိတာ။
သီဟောဝ အနုပါဒါနော၊ ပဟီနဘယဘေရဝေါ။
၈၄၁.
‘‘ဘိက္ခဝေါ တိသတာ ဣမေ၊ တိဋ္ဌန္တိ ပဉ္ဇလီကတာ။ပါဒေ ဝီရ ပသာရေဟိ၊ နာဂါ ဝန္ဒန္တု သတ္ထုနော’’တိ။။ သေလော ထေရော။။
၇. ကာဠိဂေါဓာပုတ္တဘဒ္ဒိယတ္ထေရဂါထာ
၈၄၂.
‘‘ယာတံ မေ ဟတ္ထိဂီဝါယ၊ သုခုမာ ဝတ္ထာ ပဓာရိတာ။သာလီနံ ဩဒနော ဘုတ္တော၊ သုစိမံသူပသေစနော။
၈၄၃.
‘‘သောဇ္ဇ ဘဒ္ဒော သာတတိကော၊ ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတော။ဈာယတိ အနုပါဒါနော၊ ပုတ္တော ဂေါဓာယ ဘဒ္ဒိယော။၈၄၄.
‘‘ပံသုကူလီ သာတတိကော၊ ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတော။
ဈာယတိ အနုပါဒါနော၊ ပုတ္တော ဂေါဓာယ ဘဒ္ဒိယော။

၈၄၅.
‘‘ပိဏ္ဍပါတီ သာတတိကော။ပေ.။။၈၄၆.
‘‘တေစီဝရီ သာတတိကော။ပေ.။။
၈၄၇.
‘‘သပဒါနစာရီ သာတတိကော။ပေ.။။၈၄၈.
‘‘ဧကာသနီ သာတတိကော။ပေ.။။
၈၄၉.
‘‘ပတ္တပိဏ္ဍီ သာတတိကော။ပေ.။။၈၅၀.
‘‘ခလုပစ္ဆာဘတ္တီ သာတတိကော။ပေ.။။၈၅၁.
‘‘အာရညိကော သာတတိကော။ပေ.။။၈၅၂.
‘‘ရုက္ခမူလိကော သာတတိကော။ပေ.။။၈၅၃.
‘‘အဗ္ဘောကာသီ သာတတိကော။ပေ.။။၈၅၄.
‘‘သောသာနိကော သာတတိကော။ပေ.။။၈၅၅.
‘‘ယထာသန္ထတိကော သာတတိကော။ပေ.။။၈၅၆.
‘‘နေသဇ္ဇိကော သာတတိကော။ပေ.။။၈၅၇.
‘‘အပ္ပိစ္ဆော သာတတိကော။ပေ.။။၈၅၈.
‘‘သန္တုဋ္ဌော သာတတိကော။ပေ.။။၈၅၉.
‘‘ပဝိဝိတ္တော သာတတိကော။ပေ.။။၈၆၀.
‘‘အသံသဋ္ဌော သာတတိကော။ပေ.။။၈၆၁.
‘‘အာရဒ္ဓဝီရိယော သာတတိကော။ပေ.။။၈၆၂.

‘‘ဟိတွာ သတပလံ ကံသံ၊ သောဝဏ္ဏံ သတရာဇိကံ။
အဂ္ဂဟိံ မတ္တိကာပတ္တံ၊ ဣဒံ ဒုတိယာဘိသေစနံ။၈၆၃.
‘‘ဥစ္စေ မဏ္ဍလိပါကာရေ၊ ဒဠှမဋ္ဋာလကောဋ္ဌကေ။ရက္ခိတော ခဂ္ဂဟတ္ထေဟိ၊ ဥတ္တသံ ဝိဟရိံ ပုရေ။၈၆၄.
‘‘သောဇ္ဇ ဘဒ္ဒော အနုတြာသီ၊ ပဟီနဘယဘေရဝေါ။
ဈာယတိ ဝနမောဂယှ၊ ပုတ္တော ဂေါဓာယ ဘဒ္ဒိယော။၈၆၅.
‘‘သီလက္ခန္ဓေ ပတိဋ္ဌာယ၊ သတိံ ပညဉ္စ ဘာဝယံ။
ပါပုဏိံ အနုပုဗ္ဗေန၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယ’’န္တိ။
။ ဘဒ္ဒိယော ကာဠိဂေါဓာယ ပုတ္တော ထေရော။။
၈. အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရဂါထာ
၈၆၆.
‘‘ဂစ္ဆံ ဝဒေသိ သမဏ ‘ဋ္ဌိတောမှိ’၊ မမဉ္စ ဗြူသိ ဌိတမဋ္ဌိတောတိ။
ပုစ္ဆာမိ တံ သမဏ ဧတမတ္ထံ၊ ‘ကထံ ဌိတော တွံ အဟမဋ္ဌိတောမှိ’’’။
၈၆၇.
‘‘ဌိတော အဟံ အင်္ဂုလိမာလ သဗ္ဗဒါ၊ သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ။
တုဝဉ္စ ပါဏေသု အသညတောသိ၊ တသ္မာ ဌိတောဟံ တုဝမဋ္ဌိတောသိ’’။
၈၆၈.
‘‘စိရဿံ ဝတ မေ မဟိတော မဟေသီ၊ မဟာဝနံ သမဏော ပစ္စပါဒိ [ပစ္စုပါဒိ (သဗ္ဗတ္ထ)]။
သောဟံ စဇိဿာမိ သဟဿပါပံ၊ သုတွာန ဂါထံ တဝ ဓမ္မယုတ္တံ’’။
၈၆၉.
ဣစ္စေဝ စောရော အသိမာဝုဓဉ္စ၊ သောဗ္ဘေ ပပါတေ နရကေ အနွကာသိ [အကိရိ (မ. နိ. ၂.၃၄၉)]။အဝန္ဒိ စောရော သုဂတဿ ပါဒေ၊ တတ္ထေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇမယာစိ ဗုဒ္ဓံ။
၈၇၀.
ဗုဒ္ဓေါ စ ခေါ ကာရုဏိကော မဟေသိ၊ ယော သတ္ထာ လောကဿ သဒေဝကဿ။
‘တမေဟိ ဘိက္ခူ’တိ တဒါ အဝေါစ၊ ဧသေဝ တဿ အဟု ဘိက္ခုဘာဝေါ။
၈၇၁.
‘‘ယော စ ပုဗ္ဗေ ပမဇ္ဇိတွာ၊ ပစ္ဆာ သော နပ္ပမဇ္ဇတိ။
သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ၊ အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။
၈၇၂.
‘‘ယဿ ပါပံ ကတံ ကမ္မံ၊ ကုသလေန ပိဓီယတိ [ပိထီယတိ (သီ. သျာ.)]။သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ၊ အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။
၈၇၃.

‘‘ယော ဟဝေ ဒဟရော ဘိက္ခု၊ ယုဉ္ဇတိ ဗုဒ္ဓသာသနေ။
သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ၊ အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။
၈၇၄.
[ဒိသာ ဟိ (သျာ. က.၊ မ. နိ. ၂.၃၅၂)] ‘‘ဒိသာပိ မေ ဓမ္မကထံ သုဏန္တု၊ ဒိသာပိ မေ ယုဉ္ဇန္တု ဗုဒ္ဓသာသနေ။
ဒိသာပိ မေ တေ မနုဇေ ဘဇန္တု၊ ယေ ဓမ္မမေဝါဒပယန္တိ သန္တော။
၈၇၅.
‘‘ဒိသာ ဟိ မေ ခန္တိဝါဒါနံ၊ အဝိရောဓပ္ပသံသိနံ။
သုဏန္တု ဓမ္မံ ကာလေန၊ တဉ္စ အနုဝိဓီယန္တု။
၈၇၆.
‘‘န ဟိ ဇာတု သော မမံ ဟိံသေ၊ အညံ ဝါ ပန ကိဉ္စနံ [ကဉ္စိနံ (သီ. သျာ.)၊ ကဉ္စနံ (?)]။ပပ္ပုယျ ပရမံ သန္တိံ၊ ရက္ခေယျ တသထာဝရေ။
၈၇၇.
[ထေရဂါ. ၁၉] ‘‘ဥဒကဉှိ နယန္တိ နေတ္တိကာ၊ ဥသုကာရာ နမယန္တိ [ဒမယန္တိ (က.)] တေဇနံ။ဒါရုံ နမယန္တိ [ဒမယန္တိ (က.)] တစ္ဆကာ၊ အတ္တာနံ ဒမယန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
၈၇၈.
‘‘ဒဏ္ဍေနေကေ ဒမယန္တိ၊ အင်္ကုသေဘိ ကသာဟိ စ။
အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန၊ အဟံ ဒန္တောမှိ တာဒိနာ။
၈၇၉.
‘‘‘အဟိံသကော’တိ မေ နာမံ၊ ဟိံသကဿ ပုရေ သတော။
အဇ္ဇာဟံ သစ္စနာမောမှိ၊ န နံ ဟိံသာမိ ကိဉ္စနံ [ကဉ္စိနံ (သီ. သျာ.)၊ ကဉ္စနံ (?)]။၈၈၀.
‘‘စောရော အဟံ ပုရေ အာသိံ၊ အင်္ဂုလိမာလောတိ ဝိဿုတော။
ဝုယှမာနော မဟောဃေန၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏမာဂမံ။
၈၈၁.
‘‘လောဟိတပါဏိ ပုရေ အာသိံ၊ အင်္ဂုလိမာလောတိ ဝိဿုတော။
သရဏဂမနံ ပဿ၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။
၈၈၂.
‘‘တာဒိသံ ကမ္မံ ကတွာန၊ ဗဟုံ ဒုဂ္ဂတိဂါမိနံ။
ဖုဋ္ဌော ကမ္မဝိပါကေန၊ အနဏော ဘုဉ္ဇာမိ ဘောဇနံ။
၈၈၃.
‘‘ပမာဒမနုယုဉ္ဇန္တိ၊ ဗာလာ ဒုမ္မေဓိနော ဇနာ။
အပ္ပမာဒဉ္စ မေဓာဝီ၊ ဓနံ သေဋ္ဌံဝ ရက္ခတိ။
၈၈၄.
‘‘မာ ပမာဒမနုယုဉ္ဇေထ၊ မာ ကာမရတိသန္ထဝံ [သန္ဓဝံ (က.)]။အပ္ပမတ္တော ဟိ ဈာယန္တော၊ ပပ္ပေါတိ ပရမံ သုခံ။

၈၈၅.
‘‘သွာဂတံ နာပဂတံ၊ နေတံ ဒုမ္မန္တိတံ မမ။
သဝိဘတ္တေသု ဓမ္မေသု၊ ယံ သေဋ္ဌံ တဒုပါဂမံ။၈၈၆.
‘‘သွာဂတံ နာပဂတံ၊ နေတံ ဒုမ္မန္တိတံ မမ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။၈၈၇.
‘‘အရညေ ရုက္ခမူလေ ဝါ၊ ပဗ္ဗတေသု ဂုဟာသု ဝါ။
တတ္ထ တတ္ထေဝ အဋ္ဌာသိံ၊ ဥဗ္ဗိဂ္ဂမနသော တဒါ။၈၈၈.
‘‘သုခံ သယာမိ ဌာယာမိ၊ သုခံ ကပ္ပေမိ ဇီဝိတံ။
အဟတ္ထပါသော မာရဿ၊ အဟော သတ္ထာနုကမ္ပိတော။
၈၈၉.
‘‘ဗြဟ္မဇစ္စော ပုရေ အာသိံ၊ ဥဒိစ္စော ဥဘတော အဟု။သောဇ္ဇ ပုတ္တော သုဂတဿ၊ ဓမ္မရာဇဿ သတ္ထုနော။၈၉၀.
‘‘ဝီတတဏှော အနာဒါနော၊ ဂုတ္တဒွာရော သုသံဝုတော။အဃမူလံ ဝဓိတွာန၊ ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော။
၈၉၁.
‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ’’တိ။။ အင်္ဂုလိမာလော ထေရော။။
၉. အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဂါထာ
၈၉၂.
‘‘ပဟာယ မာတာပိတရော၊ ဘဂိနီ ဉာတိဘာတရော။
ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ဟိတွာ၊ အနုရုဒ္ဓေါဝ ဈာယတု။
၈၉၃.
‘‘သမေတော နစ္စဂီတေဟိ၊ သမ္မတာဠပ္ပဗောဓနော။
န တေန သုဒ္ဓိမဇ္ဈဂံ [သုဒ္ဓမဇ္ဈဂါ (သီ. က.)၊ သုဒ္ဓိမဇ္ဈဂမာ (သျာ.)]၊ မာရဿ ဝိသယေ ရတော။၈၉၄.
‘‘ဧတဉ္စ သမတိက္ကမ္မ၊ ရတော ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ။
သဗ္ဗောဃံ သမတိက္ကမ္မ၊ အနုရုဒ္ဓေါဝ ဈာယတိ။
၈၉၅.
‘‘ရူပါ သဒ္ဒာ ရသာ ဂန္ဓာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ စ မနောရမာ။
ဧတေ စ သမတိက္ကမ္မ၊ အနုရုဒ္ဓေါဝ ဈာယတိ။

၈၉၆.
‘‘ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော၊ ဧကော အဒုတိယော မုနိ။
ဧသတိ ပံသုကူလာနိ၊ အနုရုဒ္ဓေါ အနာသဝေါ။
၈၉၇.
‘‘ဝိစိနီ အဂ္ဂဟီ ဓောဝိ၊ ရဇယီ ဓာရယီ မုနိ။
ပံသုကူလာနိ မတိမာ၊ အနုရုဒ္ဓေါ အနာသဝေါ။
၈၉၈.
‘‘မဟိစ္ဆော စ အသန္တုဋ္ဌော၊ သံသဋ္ဌော ယော စ ဥဒ္ဓတော။တဿ ဓမ္မာ ဣမေ ဟောန္တိ၊ ပါပကာ သံကိလေသိကာ။
၈၉၉.
‘‘သတော စ ဟောတိ အပ္ပိစ္ဆော၊ သန္တုဋ္ဌော အဝိဃာတဝါ။ပဝိဝေကရတော ဝိတ္တော၊ နိစ္စမာရဒ္ဓဝီရိယော။
၉၀၀.
‘‘တဿ ဓမ္မာ ဣမေ ဟောန္တိ၊ ကုသလာ ဗောဓိပက္ခိကာ။
အနာသဝေါ စ သော ဟောတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ မဟေသိနာ။
၉၀၁.
‘‘မမ သင်္ကပ္ပမညာယ၊ သတ္ထာ လောကေ အနုတ္တရော။မနောမယေန ကာယေန၊ ဣဒ္ဓိယာ ဥပသင်္ကမိ။
၉၀၂.
‘‘ယဒါ မေ အဟု သင်္ကပ္ပေါ၊ တတော ဥတ္တရိ ဒေသယိ။နိပ္ပပဉ္စရတော ဗုဒ္ဓေါ၊ နိပ္ပပဉ္စမဒေသယိ။၉၀၃.
‘‘တဿာဟံ ဓမ္မမညာယ၊ ဝိဟာသိံ သာသနေ ရတော။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
၉၀၄.
‘‘ပဉ္စပညာသဝဿာနိ၊ ယတော နေသဇ္ဇိကော အဟံ။
ပဉ္စဝီသတိဝဿာနိ၊ ယတော မိဒ္ဓံ သမူဟတံ။
၉၀၅.
[ဒီ. နိ. ၂.၂၂၂] ‘‘နာဟု အဿာသပဿာသာ၊ ဌိတစိတ္တဿ တာဒိနော။အနေဇော သန္တိမာရဗ္ဘ၊ စက္ခုမာ ပရိနိဗ္ဗုတော။
၉၀၆.
[ဒီ. နိ. ၂.၂၂၂] ‘‘အသလ္လီနေန စိတ္တေန၊ ဝေဒနံ အဇ္ဈဝါသယိ။ပဇ္ဇောတဿေဝ နိဗ္ဗာနံ၊ ဝိမောက္ခေါ စေတသော အဟု။
၉၀၇.
‘‘ဧတေ ပစ္ဆိမကာ ဒါနိ၊ မုနိနော ဖဿပဉ္စမာ။

နာညေ ဓမ္မာ ဘဝိဿန္တိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓေ ပရိနိဗ္ဗုတေ။
၉၀၈.
‘‘နတ္ထိ ဒါနိ ပုနာဝါသော၊ ဒေဝကာယသ္မိ ဇာလိနိ။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။
၉၀၉.
‘‘ယဿ မုဟုတ္တေန သဟဿဓာ၊ လောကော သံဝိဒိတော သဗြဟ္မကပ္ပေါ။
ဝသီ ဣဒ္ဓိဂုဏေ စုတူပပါတေ၊ ကာလေ ပဿတိ ဒေဝတာ သ ဘိက္ခု [သဘိက္ခုနော (သီ. က.)]။၉၁၀.
‘‘အန္နဘာရော [အန္နဟာရော (သီ.)] ပုရေ အာသိံ၊ ဒလိဒ္ဒော ဃာသဟာရကော။
သမဏံ ပဋိပါဒေသိံ၊ ဥပရိဋ္ဌံ ယသဿိနံ။
၉၁၁.
‘‘သောမှိ သကျကုလေ ဇာတော၊ အနုရုဒ္ဓေါတိ မံ ဝိဒူ။
ဥပေတော နစ္စဂီတေဟိ၊ သမ္မတာဠပ္ပဗောဓနော။
၉၁၂.
‘‘အထဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ သတ္ထာရံ အကုတောဘယံ။
တသ္မိံ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
၉၁၃.
‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ယတ္ထ မေ ဝုသိတံ ပုရေ။
တာဝတိံသေသု ဒေဝေသု၊ အဋ္ဌာသိံ သက္ကဇာတိယာ [သတဇာတိယာ (သီ.)]။၉၁၄.
‘‘သတ္တက္ခတ္တုံ မနုဿိန္ဒော၊ အဟံ ရဇ္ဇမကာရယိံ။
စာတုရန္တော ဝိဇိတာဝီ၊ ဇမ္ဗုသဏ္ဍဿ ဣဿရော။
အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန၊ ဓမ္မေန အနုသာသယိံ။
၉၁၅.
‘‘ဣတော သတ္တ တတော သတ္တ၊ သံသာရာနိ စတုဒ္ဒသ။
နိဝါသမဘိဇာနိဿံ၊ ဒေဝလောကေ ဌိတာ တဒါ။
၉၁၆.
‘‘ပဉ္စင်္ဂိကေ သမာဓိမှိ၊ သန္တေ ဧကောဒိဘာဝိတေ။ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိလဒ္ဓမှိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသုဇ္ဈိ မေ။၉၁၇.
‘‘စုတူပပါတံ ဇာနာမိ၊ သတ္တာနံ အာဂတိံ ဂတိံ။
ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ၊ ဈာနေ ပဉ္စင်္ဂိကေ ဌိတော။၉၁၈.
‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ။ပေ.။ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။၉၁၉.

‘‘ဝဇ္ဇီနံ ဝေဠုဝဂါမေ၊ အဟံ ဇီဝိတသင်္ခယာ။
ဟေဋ္ဌတော ဝေဠုဂုမ္ဗသ္မိံ၊ နိဗ္ဗာယိဿံ အနာသဝေါ’’တိ။။ အနုရုဒ္ဓေါ ထေရော။။
၁၀. ပါရာပရိယတ္ထေရဂါထာ
၉၂၀.
သမဏဿ အဟု စိန္တာ၊ ပုပ္ဖိတမှိ မဟာဝနေ။
ဧကဂ္ဂဿ နိသိန္နဿ၊ ပဝိဝိတ္တဿ ဈာယိနော။
၉၂၁.
‘‘အညထာ လောကနာထမှိ၊ တိဋ္ဌန္တေ ပုရိသုတ္တမေ။ဣရိယံ အာသိ ဘိက္ခူနံ၊ အညထာ ဒါနိ ဒိဿတိ။
၉၂၂.
‘‘သီတဝါတပရိတ္တာနံ၊ ဟိရိကောပီနဆာဒနံ။
မတ္တဋ္ဌိယံ အဘုဉ္ဇိံသု၊ သန္တုဋ္ဌာ ဣတရီတရေ။၉၂၃.
‘‘ပဏီတံ ယဒိ ဝါ လူခံ၊ အပ္ပံ ဝါ ယဒိ ဝါ ဗဟုံ။
ယာပနတ္ထံ အဘုဉ္ဇိံသု၊ အဂိဒ္ဓါ နာဓိမုစ္ဆိတာ။၉၂၄.
‘‘ဇီဝိတာနံ ပရိက္ခါရေ၊ ဘေသဇ္ဇေ အထ ပစ္စယေ။
န ဗာဠှံ ဥဿုကာ အာသုံ၊ ယထာ တေ အာသဝက္ခယေ။
၉၂၅.
‘‘အရညေ ရုက္ခမူလေသု၊ ကန္ဒရာသု ဂုဟာသု စ။
ဝိဝေကမနုဗြူဟန္တာ၊ ဝိဟံသု တပ္ပရာယနာ။၉၂၆.
‘‘နီစာ နိဝိဋ္ဌာ သုဘရာ၊ မုဒူ အတ္ထဒ္ဓမာနသာ။အဗျာသေကာ အမုခရာ၊ အတ္ထစိန္တာ ဝသာနုဂါ။
၉၂၇.
‘‘တတော ပါသာဒိကံ အာသိ၊ ဂတံ ဘုတ္တံ နိသေဝိတံ။သိနိဒ္ဓါ တေလဓာရာဝ၊ အဟောသိ ဣရိယာပထော။
၉၂၈.
‘‘သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ မဟာဈာယီ မဟာဟိတာ။
နိဗ္ဗုတာ ဒါနိ တေ ထေရာ၊ ပရိတ္တာ ဒါနိ တာဒိသာ။၉၂၉.
‘‘ကုသလာနဉ္စ ဓမ္မာနံ၊ ပညာယ စ ပရိက္ခယာ။
သဗ္ဗာကာရဝရူပေတံ၊ လုဇ္ဇတေ ဇိနသာသနံ။
၉၃၀.

‘‘ပါပကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ၊ ကိလေသာနဉ္စ ယော ဥတု။ဥပဋ္ဌိတာ ဝိဝေကာယ၊ ယေ စ သဒ္ဓမ္မသေသကာ။၉၃၁.
‘‘တေ ကိလေသာ ပဝဍ္ဎန္တာ၊ အာဝိသန္တိ ဗဟုံ ဇနံ။ကီဠန္တိ မညေ ဗာလေဟိ၊ ဥမ္မတ္တေဟိဝ ရက္ခသာ။၉၃၂.
‘‘ကိလေသေဟာဘိဘူတာ တေ၊ တေန တေန ဝိဓာဝိတာ။
နရာ ကိလေသဝတ္ထူသု၊ သသင်္ဂါမေဝ ဃောသိတေ။၉၃၃.
‘‘ပရိစ္စဇိတွာ သဒ္ဓမ္မံ၊ အညမညေဟိ ဘဏ္ဍရေ။
ဒိဋ္ဌိဂတာနိ အနွေန္တာ၊ ဣဒံ သေယျောတိ မညရေ။
၉၃၄.
‘‘ဓနဉ္စ ပုတ္တံ ဘရိယဉ္စ၊ ဆဍ္ဍယိတွာန နိဂ္ဂတာ။
ကဋစ္ဆုဘိက္ခဟေတူပိ၊ အကိစ္ဆာနိ နိသေဝရေ။
၉၃၅.
‘‘ဥဒရာဝဒေဟကံ ဘုတွာ၊ သယန္တုတ္တာနသေယျကာ။
ကထံ ဝတ္တေန္တိ [ကထာ ဝဍ္ဎေန္တိ (သီ. က.)] ပဋိဗုဒ္ဓါ၊ ယာ ကထာ သတ္ထုဂရဟိတာ။
၉၃၆.
‘‘သဗ္ဗကာရုကသိပ္ပါနိ၊ စိတ္တိံ ကတွာန [စိတ္တီကတွာန (သီ.)၊ စိတ္တံ ကတွာန (သျာ.)] သိက္ခရေ။အဝူပသန္တာ အဇ္ဈတ္တံ၊ သာမညတ္ထောတိ အစ္ဆတိ [တိရိဉ္စတိ (?)]။
၉၃၇.
‘‘မတ္တိကံ တေလစုဏ္ဏဉ္စ၊ ဥဒကာသနဘောဇနံ။
ဂိဟီနံ ဥပနာမေန္တိ၊ အာကင်္ခန္တာ ဗဟုတ္တရံ။
၉၃၈.
‘‘ဒန္တပေါနံ ကပိတ္ထဉ္စ၊ ပုပ္ဖံ ခါဒနိယာနိ စ။
ပိဏ္ဍပါတေ စ သမ္ပန္နေ၊ အမ္ဗေ အာမလကာနိ စ။
၉၃၉.
‘‘ဘေသဇ္ဇေသု ယထာ ဝေဇ္ဇာ၊ ကိစ္စာကိစ္စေ ယထာ ဂိဟီ။ဂဏိကာဝ ဝိဘူသာယံ၊ ဣဿရေ ခတ္တိယာ ယထာ။
၉၄၀.
‘‘နေကတိကာ ဝဉ္စနိကာ၊ ကူဋသက္ခီ အပါဋုကာ။
ဗဟူဟိ ပရိကပ္ပေဟိ၊ အာမိသံ ပရိဘုဉ္ဇရေ။
၉၄၁.
‘‘လေသကပ္ပေ ပရိယာယေ၊ ပရိကပ္ပေနုဓာဝိတာ။
ဇီဝိကတ္ထာ ဥပါယေန၊ သင်္ကဍ္ဎန္တိ ဗဟုံ ဓနံ။

၉၄၂.
‘‘ဥပဋ္ဌာပေန္တိ ပရိသံ၊ ကမ္မတော နော စ ဓမ္မတော။ဓမ္မံ ပရေသံ ဒေသေန္တိ၊ လာဘတော နော စ အတ္ထတော။၉၄၃.
‘‘သင်္ဃလာဘဿ ဘဏ္ဍန္တိ၊ သင်္ဃတော ပရိဗာဟိရာ။ပရလာဘောပဇီဝန္တာ၊ အဟိရီကာ န လဇ္ဇရေ။
၉၄၄.
‘‘နာနုယုတ္တာ တထာ ဧကေ၊ မုဏ္ဍာ သင်္ဃာဋိပါရုတာ။သမ္ဘာဝနံယေဝိစ္ဆန္တိ၊ လာဘသက္ကာရမုစ္ဆိတာ။၉၄၅.
‘‘ဧဝံ နာနပ္ပယာတမှိ၊ န ဒါနိ သုကရံ တထာ။
အဖုသိတံ ဝါ ဖုသိတုံ၊ ဖုသိတံ ဝါနုရက္ခိတုံ။၉၄၆.
‘‘ယထာ ကဏ္ဋကဋ္ဌာနမှိ၊ စရေယျ အနုပါဟနော။
သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာန၊ ဧဝံ ဂါမေ မုနီ စရေ။
၉၄၇.
‘‘သရိတွာ ပုဗ္ဗကေ ယောဂီ၊ တေသံ ဝတ္တမနုဿရံ။
ကိဉ္စာပိ ပစ္ဆိမော ကာလော၊ ဖုသေယျ အမတံ ပဒံ။၉၄၈.
‘‘ဣဒံ ဝတွာ သာလဝနေ၊ သမဏော ဘာဝိတိန္ဒြိယော။
ဗြာဟ္မဏော ပရိနိဗ္ဗာယီ၊ ဣသိ ခီဏပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။။ ပါရာပရိယော [ပါရာသရိယော (သျာ.)] ထေရော။။
ဝီသတိနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
အဓိမုတ္တော ပါရာပရိယော၊ တေလကာနိ ရဋ္ဌပါလော။
မာလုကျသေလော ဘဒ္ဒိယော၊ အင်္ဂုလိ ဒိဗ္ဗစက္ခုကော။
ပါရာပရိယော ဒသေတေ၊ ဝီသမှိ ပရိကိတ္တိတာ။
ဂါထာယော ဒွေ သတာ ဟောန္တိ၊ ပဉ္စတာလီသ [၂၄၄ ဂါထာယောယေဝ ဒိဿန္တိ] ဥတ္တရိန္တိ။
၁၇. တိံသနိပါတော
၁. ဖုဿတ္ထေရဂါထာ
၉၄၉.
ပါသာဒိကေ ဗဟူ ဒိသွာ၊ ဘာဝိတတ္တေ သုသံဝုတေ။
ဣသိ ပဏ္ဍရသဂေါတ္တော [ပဏ္ဍရဿ ဂေါတ္တော (သီ.)]၊ အပုစ္ဆိ ဖုဿသဝှယံ။
၉၅၀.
‘‘ကိံဆန္ဒာ ကိမဓိပ္ပါယာ၊ ကိမာကပ္ပါ ဘဝိဿရေ။

အနာဂတမှိ ကာလမှိ၊ တံ မေ အက္ခါဟိ ပုစ္ဆိတော’’။၉၅၁.
‘‘သုဏောဟိ ဝစနံ မယှံ၊ ဣသိပဏ္ဍရသဝှယ။
သက္ကစ္စံ ဥပဓာရေဟိ၊ အာစိက္ခိဿာမျနာဂတံ။၉၅၂.
‘‘ကောဓနာ ဥပနာဟီ စ၊ မက္ခီ ထမ္ဘီ သဌာ ဗဟူ။
ဥဿုကီ နာနာဝါဒါ စ၊ ဘဝိဿန္တိ အနာဂတေ။
၉၅၃.
‘‘အညာတမာနိနော ဓမ္မေ၊ ဂမ္ဘီရေ တီရဂေါစရာ။
လဟုကာ အဂရု ဓမ္မေ၊ အညမညမဂါရဝါ။
၉၅၄.
‘‘ဗဟူ အာဒီနဝါ လောကေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တျနာဂတေ။
သုဒေသိတံ ဣမံ ဓမ္မံ၊ ကိလေသေဿန္တိ [ကိလေသိဿန္တိ (သီ.)၊ ကိလိသိဿန္တိ (သျာ. က.)] ဒုမ္မတီ။၉၅၅.
‘‘ဂုဏဟီနာပိ သင်္ဃမှိ၊ ဝေါဟရန္တာ ဝိသာရဒါ။
ဗလဝန္တော ဘဝိဿန္တိ၊ မုခရာ အဿုတာဝိနော။
၉၅၆.
‘‘ဂုဏဝန္တောပိ သင်္ဃမှိ၊ ဝေါဟရန္တာ ယထာတ္ထတော။
ဒုဗ္ဗလာ တေ ဘဝိဿန္တိ၊ ဟိရီမနာ အနတ္ထိကာ။
၉၅၇.
‘‘ရဇတံ ဇာတရူပဉ္စ၊ ခေတ္တံ ဝတ္ထုမဇေဠကံ။
ဒါသိဒါသဉ္စ ဒုမ္မေဓာ၊ သာဒိယိဿန္တျနာဂတေ။၉၅၈.
‘‘ဥဇ္ဈာနသညိနော ဗာလာ၊ သီလေသု အသမာဟိတာ။
ဥန္နဠာ ဝိစရိဿန္တိ၊ ကလဟာဘိရတာ မဂါ။
၉၅၉.
‘‘ဥဒ္ဓတာ စ ဘဝိဿန္တိ၊ နီလစီဝရပါရုတာ။
ကုဟာ ထဒ္ဓါ လပါ သိင်္ဂီ၊ စရိဿန္တျရိယာ ဝိယ။
၉၆၀.
‘‘တေလသဏ္ဌေဟိ ကေသေဟိ၊ စပလာ အဉ္ဇနက္ခိကာ။
ရထိယာယ ဂမိဿန္တိ၊ ဒန္တဝဏ္ဏိကပါရုတာ။
၉၆၁.
‘‘အဇေဂုစ္ဆံ ဝိမုတ္တေဟိ၊ သုရတ္တံ အရဟဒ္ဓဇံ။
ဇိဂုစ္ဆိဿန္တိ ကာသာဝံ၊ ဩဒါတေသု သမုစ္ဆိတာ [ဩဒါတေ သုသမုစ္ဆိတာ (သီ.)]။၉၆၂.

‘‘လာဘကာမာ ဘဝိဿန္တိ၊ ကုသီတာ ဟီနဝီရိယာ။
ကိစ္ဆန္တာ ဝနပတ္ထာနိ၊ ဂါမန္တေသု ဝသိဿရေ။၉၆၃.
‘‘ယေ ယေ လာဘံ လဘိဿန္တိ၊ မိစ္ဆာဇီဝရတာ သဒါ။
တေ တေဝ အနုသိက္ခန္တာ၊ ဘဇိဿန္တိ အသံယတာ။
၉၆၄.
‘‘ယေ ယေ အလာဘိနော လာဘံ၊ န တေ ပုဇ္ဇာ ဘဝိဿရေ။
သုပေသလေပိ တေ ဓီရေ၊ သေဝိဿန္တိ န တေ တဒါ။
၉၆၅.
‘‘မိလက္ခုရဇနံ ရတ္တံ [ပိလက္ခရဇနံ ရတ္တံ (?)]၊ ဂရဟန္တာ သကံ ဓဇံ။တိတ္ထိယာနံ ဓဇံ ကေစိ၊ ဓာရိဿန္တျဝဒါတကံ။
၉၆၆.
‘‘အဂါရဝေါ စ ကာသာဝေ၊ တဒါ တေသံ ဘဝိဿတိ။
ပဋိသင်္ခါ စ ကာသာဝေ၊ ဘိက္ခူနံ န ဘဝိဿတိ။
၉၆၇.
‘‘အဘိဘူတဿ ဒုက္ခေန၊ သလ္လဝိဒ္ဓဿ ရုပ္ပတော။
ပဋိသင်္ခါ မဟာဃောရာ၊ နာဂဿာသိ အစိန္တိယာ။
၉၆၈.
‘‘ဆဒ္ဒန္တော ဟိ တဒါ ဒိသွာ၊ သုရတ္တံ အရဟဒ္ဓဇံ။
တာဝဒေဝ ဘဏီ ဂါထာ၊ ဂဇော အတ္ထောပသံဟိတာ’’။
၉၆၉.
[ဓ. ပ. ၉; ဇာ. ၁.၂.၁၄၁; ၁.၁၆.၁၂၂] ‘‘အနိက္ကသာဝေါ ကာသာဝံ၊ ယော ဝတ္ထံ ပရိဓဿတိ [ပရိဒဟိဿတိ (သီ. သျာ.)]။
အပေတော ဒမသစ္စေန၊ န သော ကာသာဝမရဟတိ။
၉၇၀.
‘‘ယော စ ဝန္တကာသာဝဿ၊ သီလေသု သုသမာဟိတော။
ဥပေတော ဒမသစ္စေန၊ သ ဝေ ကာသာဝမရဟတိ။
၉၇၁.
‘‘ဝိပန္နသီလော ဒုမ္မေဓော၊ ပါကဋော ကာမကာရိယော။ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တော နိဿုက္ကော၊ န သော ကာသာဝမရဟတိ။၉၇၂.
‘‘ယော စ သီလေန သမ္ပန္နော၊ ဝီတရာဂေါ သမာဟိတော။ဩဒါတမနသင်္ကပ္ပေါ၊ သ ဝေ ကာသာဝမရဟတိ။
၉၇၃.
‘‘ဥဒ္ဓတော ဥန္နဠော ဗာလော၊ သီလံ ယဿ န ဝိဇ္ဇတိ။
ဩဒါတကံ အရဟတိ၊ ကာသာဝံ ကိံ ကရိဿတိ။

၉၇၄.
‘‘ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ၊ ဒုဋ္ဌစိတ္တာ အနာဒရာ။တာဒီနံ မေတ္တစိတ္တာနံ၊ နိဂ္ဂဏှိဿန္တျနာဂတေ။၉၇၅.
‘‘သိက္ခါပေန္တာပိ ထေရေဟိ၊ ဗာလာ စီဝရဓာရဏံ။
န သုဏိဿန္တိ ဒုမ္မေဓာ၊ ပါကဋာ ကာမကာရိယာ။
၉၇၆.
‘‘တေ တထာ သိက္ခိတာ ဗာလာ၊ အညမညံ အဂါရဝါ။
နာဒိယိဿန္တုပဇ္ဈာယေ၊ ခဠုင်္ကော ဝိယ သာရထိံ။၉၇၇.
‘‘ဧဝံ အနာဂတဒ္ဓါနံ၊ ပဋိပတ္တိ ဘဝိဿတိ။
ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနဉ္စ၊ ပတ္တေ ကာလမှိ ပစ္ဆိမေ။၉၇၈.
‘‘ပုရာ အာဂစ္ဆတေ ဧတံ၊ အနာဂတံ မဟဗ္ဘယံ။
သုဗ္ဗစာ ဟောထ သခိလာ၊ အညမညံ သဂါရဝါ။
၉၇၉.
‘‘မေတ္တစိတ္တာ ကာရုဏိကာ၊ ဟောထ သီလေသု သံဝုတာ။အာရဒ္ဓဝီရိယာ ပဟိတတ္တာ၊ နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမာ။၉၈၀.
‘‘ပမာဒံ ဘယတော ဒိသွာ၊ အပ္ပမာဒဉ္စ ခေမတော။
ဘာဝေထဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ၊ ဖုသန္တာ အမတံ ပဒ’’န္တိ။
။ ဖုဿော ထေရော။။
၂. သာရိပုတ္တတ္ထေရဂါထာ
၉၈၁.
‘‘ယထာစာရီ ယထာသတော သတီမာ၊ ယတသင်္ကပ္ပဇ္ဈာယိ အပ္ပမတ္တော။အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတတ္တော၊ ဧကော သန္တုသိတော တမာဟု ဘိက္ခုံ။၉၈၂.
‘‘အလ္လံ သုက္ခံ ဝါ ဘုဉ္ဇန္တော၊ န ဗာဠှံ သုဟိတော သိယာ။
ဦနူဒရော မိတာဟာရော၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။
၉၈၃.
‘‘စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ၊ အဘုတွာ ဥဒကံ ပိဝေ။
အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
၉၈၄.
‘‘ကပ္ပိယံ တံ စေ ဆာဒေတိ၊ စီဝရံ ဣဒမတ္ထိကံ [ဣဒမတ္ထိတံ (သီ.)]။အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။

၉၈၅.
‘‘ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နဿ၊ ဇဏ္ဏုကေ နာဘိဝဿတိ။
အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
၉၈၆.
[သံ. နိ. ၄.၂၅၃; ဣတိဝု. ၅၃] ‘‘ယော သုခံ ဒုက္ခတော အဒ္ဒ၊ ဒုက္ခမဒ္ဒက္ခိ သလ္လတော။ဥဘယန္တရေန [ဥဘယမန္တရေ (သီ.)] နာဟောသိ၊ ကေန လောကသ္မိ ကိံ သိယာ။
၉၈၇.
‘‘မာ မေ ကဒါစိ ပါပိစ္ဆော၊ ကုသီတော ဟီနဝီရိယော။
အပ္ပဿုတော အနာဒရော၊ ကေန လောကသ္မိ ကိံ သိယာ။
၉၈၈.
‘‘ဗဟုဿုတော စ မေဓာဝီ၊ သီလေသု သုသမာဟိတော။
စေတောသမထမနုယုတ္တော၊ အပိ မုဒ္ဓနိ တိဋ္ဌတု။၉၈၉.
‘‘ယော ပပဉ္စမနုယုတ္တော၊ ပပဉ္စာဘိရတော မဂေါ။
ဝိရာဓယီ သော နိဗ္ဗာနံ၊ ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရံ။
၉၉၀.
‘‘ယော စ ပပဉ္စံ ဟိတွာန၊ နိပ္ပပဉ္စပထေ ရတော။
အာရာဓယီ သော နိဗ္ဗာနံ၊ ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရံ။
၉၉၁.
[ဓ. ပ. ၉၈] ‘‘ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါရညေ၊ နိန္နေ ဝါ ယဒိ ဝါ ထလေ။ယတ္ထ အရဟန္တော ဝိဟရန္တိ၊ တံ ဘူမိရာမဏေယျကံ။
၉၉၂.
‘‘ရမဏီယာနိ အရညာနိ၊ ယတ္ထ န ရမတီ ဇနော။
ဝီတရာဂါ ရမိဿန္တိ၊ န တေ ကာမဂဝေသိနော။
၉၉၃.
[ဓ. ပ. ၇၆] ‘‘နိဓီနံဝ ပဝတ္တာရံ၊ ယံ ပဿေ ဝဇ္ဇဒဿိနံ။နိဂ္ဂယှဝါဒိံ မေဓာဝိံ၊ တာဒိသံ ပဏ္ဍိတံ ဘဇေ။
တာဒိသံ ဘဇမာနဿ၊ သေယျော ဟောတိ န ပါပိယော။
၉၉၄.
[ဓ. ပ. ၇၇] ‘‘ဩဝဒေယျာနုသာသေယျ၊ အသဗ္ဘာ စ နိဝါရယေ။သတဉှိ သော ပိယော ဟောတိ၊ အသတံ ဟောတိ အပ္ပိယော။၉၉၅.
‘‘အညဿ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဓမ္မံ ဒေသေသိ စက္ခုမာ။
ဓမ္မေ ဒေသိယမာနမှိ၊ သောတမောဓေသိမတ္ထိကော။
တံ မေ အမောဃံ သဝနံ၊ ဝိမုတ္တောမှိ အနာသဝေါ။

၉၉၆.
‘‘နေဝ ပုဗ္ဗေနိဝါသာယ၊ နပိ ဒိဗ္ဗဿ စက္ခုနော။
စေတောပရိယာယ ဣဒ္ဓိယာ၊ စုတိယာ ဥပပတ္တိယာ။
သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိယာ၊ ပဏိဓီ မေ န ဝိဇ္ဇတိ [ကထာ. ၃၇၈]။၉၉၇.
‘‘ရုက္ခမူလံဝ နိဿာယ၊ မုဏ္ဍော သင်္ဃာဋိပါရုတော။
ပညာယ ဥတ္တမော ထေရော၊ ဥပတိဿောဝ [ဥပတိဿော စ (သီ. က.)] ဈာယတိ။၉၉၈.
‘‘အဝိတက္ကံ သမာပန္နော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော။
အရိယေန တုဏှီဘာဝေန၊ ဥပေတော ဟောတိ တာဝဒေ။
၉၉၉.
[ဥဒါ. ၂၄] ‘‘ယထာပိ ပဗ္ဗတော သေလော၊ အစလော သုပ္ပတိဋ္ဌိတော။ဧဝံ မောဟက္ခယာ ဘိက္ခု၊ ပဗ္ဗတောဝ န ဝေဓတိ။
၁၀၀၀.
‘‘အနင်္ဂဏဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ သုစိဂဝေသိနော။
ဝါလဂ္ဂမတ္တံ ပါပဿ၊ အဗ္ဘမတ္တံဝ ခါယတိ။
၁၀၀၁.
‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
နိက္ခိပိဿံ ဣမံ ကာယံ၊ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော။၁၀၀၂.
‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခါမိ၊ နိဗ္ဗိသံ ဘတကော ယထာ။၁၀၀၃.
‘‘ဥဘယေန မိဒံ မရဏမေဝ၊ နာမရဏံ ပစ္ဆာ ဝါ ပုရေ ဝါ။ပဋိပဇ္ဇထ မာ ဝိနဿထ၊ ခဏော ဝေါ မာ ဥပစ္စဂါ။
၁၀၀၄.
‘‘နဂရံ ယထာ ပစ္စန္တံ၊ ဂုတ္တံ သန္တရဗာဟိရံ။
ဧဝံ ဂေါပေထ အတ္တာနံ၊ ခဏော ဝေါ မာ ဥပစ္စဂါ။
ခဏာတီတာ ဟိ သောစန္တိ၊ နိရယမှိ သမပ္ပိတာ။
၁၀၀၅.
‘‘ဥပသန္တော ဥပရတော၊ မန္တဘာဏီ [မတ္တဘာဏီ (သီ.)] အနုဒ္ဓတော။
ဓုနာတိ ပါပကေ ဓမ္မေ၊ ဒုမပတ္တံဝ မာလုတော။
၁၀၀၆.
‘‘ဥပသန္တော ဥပရတော၊ မန္တဘာဏီ အနုဒ္ဓတော။
အပ္ပါသိ [အဗ္ဗဟိ (သျာ.)၊ အဘာသိ (?)] ပါပကေ ဓမ္မေ၊ ဒုမပတ္တံဝ မာလုတော။

၁၀၀၇.
‘‘ဥပသန္တော အနာယာသော၊ ဝိပ္ပသန္နော အနာဝိလော။
ကလျာဏသီလော မေဓာဝီ၊ ဒုက္ခဿန္တကရော သိယာ။
၁၀၀၈.
‘‘န ဝိဿသေ ဧကတိယေသု ဧဝံ၊ အဂါရိသု ပဗ္ဗဇိတေသု စာပိ။
သာဓူပိ ဟုတွာ န အသာဓု ဟောန္တိ၊ အသာဓု ဟုတွာ ပုန သာဓု ဟောန္တိ။၁၀၀၉.
‘‘ကာမစ္ဆန္ဒော စ ဗျာပါဒော၊ ထိနမိဒ္ဓဉ္စ ဘိက္ခုနော။
ဥဒ္ဓစ္စံ ဝိစိကိစ္ဆာ စ၊ ပဉ္စေတေ စိတ္တကေလိသာ။
၁၀၁၀.
‘‘ယဿ သက္ကရိယမာနဿ၊ အသက္ကာရေန စူဘယံ။
သမာဓိ န ဝိကမ္ပတိ၊ အပ္ပမာဒဝိဟာရိနော။
၁၀၁၁.
‘‘တံ ဈာယိနံ သာတတိကံ၊ သုခုမဒိဋ္ဌိဝိပဿကံ။
ဥပါဒါနက္ခယာရာမံ၊ အာဟု သပ္ပုရိသော ဣတိ။၁၀၁၂.
‘‘မဟာသမုဒ္ဒော ပထဝီ၊ ပဗ္ဗတော အနိလောပိ စ။ဥပမာယ န ယုဇ္ဇန္တိ၊ သတ္ထု ဝရဝိမုတ္တိယာ။၁၀၁၃.
‘‘စက္ကာနုဝတ္တကော ထေရော၊ မဟာဉာဏီ သမာဟိတော။ပထဝါပဂ္ဂိသမာနော၊ န ရဇ္ဇတိ န ဒုဿတိ။
၁၀၁၄.
‘‘ပညာပါရမိတံ ပတ္တော၊ မဟာဗုဒ္ဓိ မဟာမတိ။
အဇဠော ဇဠသမာနော၊ သဒါ စရတိ နိဗ္ဗုတော။
၁၀၁၅.
‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ။ပေ.။ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။၁၀၁၆.
‘‘သမ္ပါဒေထပ္ပမာဒေန၊ ဧသာ မေ အနုသာသနီ။
ဟန္ဒာဟံ ပရိနိဗ္ဗိဿံ၊ ဝိပ္ပမုတ္တောမှိ သဗ္ဗဓီ’’တိ။။ သာရိပုတ္တော ထေရော။။
၃. အာနန္ဒတ္ထေရဂါထာ
၁၀၁၇.
‘‘ပိသုဏေန စ ကောဓနေန စ၊ မစ္ဆရိနာ စ ဝိဘူတနန္ဒိနာ။
သခိတံ န ကရေယျ ပဏ္ဍိတော၊ ပါပေါ ကာပုရိသေန သင်္ဂမော။၁၀၁၈.

‘‘သဒ္ဓေန စ ပေသလေန စ၊ ပညဝတာ ဗဟုဿုတေန စ။
သခိတံ ကရေယျ ပဏ္ဍိတော၊ ဘဒ္ဒော သပ္ပုရိသေန သင်္ဂမော။၁၀၁၉.
‘‘ပဿ စိတ္တကတံ ဗိမ္ဗံ။ပေ.။ ယဿ နတ္ထိ ဓုဝံ ဌိတိ။၁၀၂၀.
‘‘ပဿ စိတ္တကတံ ဗိမ္ဗံ။ပေ.။ ဝတ္ထေဟိ သောဘတိ။
၁၀၂၁.
‘‘အလတ္တကကတာ ။ပေ.။ နော စ ပါရဂဝေသိနော။
၁၀၂၂.
‘‘အဋ္ဌပဒကတာ။ပေ.။ နော စ ပါရဂဝေသိနော။
၁၀၂၃.
‘‘အဉ္ဇနီဝ နဝါ။ပေ.။ နော စ ပါရဂဝေသိနော။
၁၀၂၄.
‘‘ဗဟုဿုတော စိတ္တကထီ၊ ဗုဒ္ဓဿ ပရိစာရကော။
ပန္နဘာရော ဝိသညုတ္တော၊ သေယျံ ကပ္ပေတိ ဂေါတမော။၁၀၂၅.
‘‘ခီဏာသဝေါ ဝိသညုတ္တော၊ သင်္ဂါတီတော သုနိဗ္ဗုတော။ဓာရေတိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ ဇာတိမရဏပါရဂူ။
၁၀၂၆.
‘‘ယသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတာ ဓမ္မာ၊ ဗုဒ္ဓဿာဒိစ္စဗန္ဓုနော။နိဗ္ဗာနဂမနေ မဂ္ဂေ၊ သောယံ တိဋ္ဌတိ ဂေါတမော။၁၀၂၇.
‘‘ဒွာသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိံ၊ ဒွေ သဟဿာနိ ဘိက္ခုတော။စတုရာသီတိသဟဿာနိ၊ ယေ မေ ဓမ္မာ ပဝတ္တိနော။
၁၀၂၈.
‘‘အပ္ပဿုတာယံ ပုရိသော၊ ဗလိဗဒ္ဒောဝ ဇီရတိ။
မံသာနိ တဿ ဝဍ္ဎန္တိ၊ ပညာ တဿ န ဝဍ္ဎတိ။
၁၀၂၉.
‘‘ဗဟုဿုတော အပ္ပဿုတံ၊ ယော သုတေနာတိမညတိ။အန္ဓော ပဒီပဓာရောဝ၊ တထေဝ ပဋိဘာတိ မံ။၁၀၃၀.
‘‘ဗဟုဿုတံ ဥပါသေယျ၊ သုတဉ္စ န ဝိနာသယေ။
တံ မူလံ ဗြဟ္မစရိယဿ၊ တသ္မာ ဓမ္မဓရော သိယာ။၁၀၃၁.
‘‘ပုဗ္ဗာပရညူ အတ္ထညူ၊ နိရုတ္တိပဒကောဝိဒော။

သုဂ္ဂဟီတဉ္စ ဂဏှာတိ၊ အတ္ထဉ္စောပပရိက္ခတိ။
၁၀၃၂.
‘‘ခန္တျာ ဆန္ဒိကတော [ခန္တိယာ ဆန္ဒိတော (?)] ဟောတိ၊ ဥဿဟိတွာ တုလေတိ တံ။သမယေ သော ပဒဟတိ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတော။
၁၀၃၃.
‘‘ဗဟုဿုတံ ဓမ္မဓရံ၊ သပ္ပညံ ဗုဒ္ဓသာဝကံ။
ဓမ္မဝိညာဏမာကင်္ခံ၊ တံ ဘဇေထ တထာဝိဓံ။
၁၀၃၄.
‘‘ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရော၊ ကောသာရက္ခေါ မဟေသိနော။
စက္ခု သဗ္ဗဿ လောကဿ၊ ပူဇနီယော ဗဟုဿုတော။
၁၀၃၅.
‘‘ဓမ္မာရာမော ဓမ္မရတော၊ ဓမ္မံ အနုဝိစိန္တယံ။
ဓမ္မံ အနုဿရံ ဘိက္ခု၊ သဒ္ဓမ္မာ န ပရိဟာယတိ။
၁၀၃၆.
‘‘ကာယမစ္ဆေရဂရုနော [ဂရုကော (သီ.)]၊ ဟိယျမာနေ [ဟိယျမာနော (သီ.)] အနုဋ္ဌဟေ။သရီရသုခဂိဒ္ဓဿ၊ ကုတော သမဏဖာသုတာ။
၁၀၃၇.
‘‘န ပက္ခန္တိ ဒိသာ သဗ္ဗာ၊ ဓမ္မာ န ပဋိဘန္တိ မံ။
ဂတေ ကလျာဏမိတ္တမှိ၊ အန္ဓကာရံဝ ခါယတိ။
၁၀၃၈.
‘‘အဗ္ဘတီတသဟာယဿ၊ အတီတဂတသတ္ထုနော။
နတ္ထိ ဧတာဒိသံ မိတ္တံ၊ ယထာ ကာယဂတာ သတိ။
၁၀၃၉.
‘‘ယေ ပုရာဏာ အတီတာ တေ၊ နဝေဟိ န သမေတိ မေ။သွဇ္ဇ ဧကောဝ ဈာယာမိ၊ ဝဿုပေတောဝ ပက္ခိမာ။၁၀၄၀.
‘‘ဒဿနာယ အဘိက္ကန္တေ၊ နာနာဝေရဇ္ဇကေ ဗဟူ။မာ ဝါရယိတ္ထ သောတာရော၊ ပဿန္တု သမယော မမံ။၁၀၄၁.
‘‘ဒဿနာယ အဘိက္ကန္တေ၊ နာနာဝေရဇ္ဇကေ ပုထု။ကရောတိ သတ္ထာ ဩကာသံ၊ န နိဝါရေတိ စက္ခုမာ။၁၀၄၂.
‘‘ပဏ္ဏဝီသတိဝဿာနိ၊ သေခဘူတဿ မေ သတော။
န ကာမသညာ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။၁၀၄၃.

‘‘ပဏ္ဏဝီသတိဝဿာနိ၊ သေခဘူတဿ မေ သတော။
န ဒောသသညာ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
၁၀၄၄.
‘‘ပဏ္ဏဝီသတိဝဿာနိ၊ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိံ။
မေတ္တေန ကာယကမ္မေန၊ ဆာယာဝ အနပါယိနီ [အနုပါယိနီ (သျာ. က.)]။၁၀၄၅.
‘‘ပဏ္ဏဝီသတိဝဿာနိ၊ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိံ။
မေတ္တေန ဝစီကမ္မေန၊ ဆာယာဝ အနပါယိနီ။
၁၀၄၆.
‘‘ပဏ္ဏဝီသတိဝဿာနိ၊ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိံ။
မေတ္တေန မနောကမ္မေန၊ ဆာယာဝ အနပါယိနီ။
၁၀၄၇.
‘‘ဗုဒ္ဓဿ စင်္ကမန္တဿ၊ ပိဋ္ဌိတော အနုစင်္ကမိံ။ဓမ္မေ ဒေသိယမာနမှိ၊ ဉာဏံ မေ ဥဒပဇ္ဇထ။
၁၀၄၈.
‘‘အဟံ သကရဏီယောမှိ၊ သေခေါ အပ္ပတ္တမာနသော။
သတ္ထု စ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊ ယော အမှံ အနုကမ္ပကော။၁၀၄၉.
‘‘တဒါသိ ယံ ဘိံသနကံ၊ တဒါသိ လောမဟံသနံ။
သဗ္ဗာကာရဝရူပေတေ၊ သမ္ဗုဒ္ဓေ ပရိနိဗ္ဗုတေ။၁၀၅၀.
‘‘ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရော၊ ကောသာရက္ခေါ မဟေသိနော။စက္ခု သဗ္ဗဿ လောကဿ၊ အာနန္ဒော ပရိနိဗ္ဗုတော။၁၀၅၁.
‘‘ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရော၊ ကောသာရက္ခေါ မဟေသိနော။စက္ခု သဗ္ဗဿ လောကဿ၊ အန္ဓကာရေ တမောနုဒော။
၁၀၅၂.
‘‘ဂတိမန္တော သတိမန္တော၊ ဓိတိမန္တော စ ယော ဣသိ။သဒ္ဓမ္မဓာရကော ထေရော၊ အာနန္ဒော ရတနာကရော။၁၀၅၃.
‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။။ အာနန္ဒော ထေရော။။
တိံသနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –

ဖုဿောပတိဿော အာနန္ဒော၊ တယောတိမေ ပကိတ္တိတာ။
ဂါထာယော တတ္ထ သင်္ခါတာ၊ သတံ ပဉ္စ စ ဥတ္တရီတိ။
၁၈. စတ္တာလီသနိပါတော
၁. မဟာကဿပတ္ထေရဂါထာ
၁၀၅၄.
‘‘န ဂဏေန ပုရက္ခတော စရေ၊ ဝိမနော ဟောတိ သမာဓိ ဒုလ္လဘော။
နာနာဇနသင်္ဂဟော ဒုခေါ၊ ဣတိ ဒိသွာန ဂဏံ န ရောစယေ။
၁၀၅၅.
‘‘န ကုလာနိ ဥပဗ္ဗဇေ မုနိ၊ ဝိမနော ဟောတိ သမာဓိ ဒုလ္လဘော။သော ဥဿုက္ကော ရသာနုဂိဒ္ဓေါ၊ အတ္ထံ ရိဉ္စတိ ယော သုခါဝဟော။၁၀၅၆.
‘‘ပင်္ကောတိ ဟိ နံ အဝေဒယုံ၊ ယာယံ ဝန္ဒနပူဇနာ ကုလေသု။
သုခုမံ သလ္လ ဒုရုဗ္ဗဟံ၊ သက္ကာရော ကာပုရိသေန ဒုဇ္ဇဟော။၁၀၅၇.
‘‘သေနာသနမှာ ဩရုယှ၊ နဂရံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ။
ဘုဉ္ဇန္တံ ပုရိသံ ကုဋ္ဌိံ၊ သက္ကစ္စံ တံ ဥပဋ္ဌဟိံ။
၁၀၅၈.
‘‘သော မေ [တံ (သီ. က.)] ပက္ကေန ဟတ္ထေန၊ အာလောပံ ဥပနာမယိ။
အာလောပံ ပက္ခိပန္တဿ၊ အင်္ဂုလိ စေတ္ထ [ပေတ္ထ (သီ. က.)] ဆိဇ္ဇထ။
၁၀၅၉.
‘‘ကုဋ္ဋမူလဉ္စ [ကုဍ္ဍမူလဉ္စ (သီ. သျာ.)] နိဿာယ၊ အာလောပံ တံ အဘုဉ္ဇိသံ။ဘုဉ္ဇမာနေ ဝါ ဘုတ္တေ ဝါ၊ ဇေဂုစ္ဆံ မေ န ဝိဇ္ဇတိ။
၁၀၆၀.
‘‘ဥတ္တိဋ္ဌပိဏ္ဍော အာဟာရော၊ ပူတိမုတ္တဉ္စ ဩသဓံ။
သေနာသနံ ရုက္ခမူလံ၊ ပံသုကူလဉ္စ စီဝရံ။
ယဿေတေ အဘိသမ္ဘုတွာ [အဘိဘုဉ္ဇတိ (?)]၊ သ ဝေ စာတုဒ္ဒိသော နရော။
၁၀၆၁.
‘‘ယတ္ထ ဧကေ ဝိဟညန္တိ၊ အာရုဟန္တာ သိလုစ္စယံ။
တဿ ဗုဒ္ဓဿ ဒါယာဒော၊ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော။
ဣဒ္ဓိဗလေနုပတ္ထဒ္ဓေါ၊ ကဿပေါ အဘိရူဟတိ။
၁၀၆၂.
‘‘ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော၊ သေလမာရုယှ ကဿပေါ။ဈာယတိ အနုပါဒါနော၊ ပဟီနဘယဘေရဝေါ။
၁၀၆၃.
‘‘ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော၊ သေလမာရုယှ ကဿပေါ။

ဈာယတိ အနုပါဒါနော၊ ဍယှမာနေသု နိဗ္ဗုတော။၁၀၆၄.
‘‘ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော၊ သေလမာရုယှ ကဿပေါ။ဈာယတိ အနုပါဒါနော၊ ကတကိစ္စော အနာသဝေါ။၁၀၆၅.
‘‘ကရေရိမာလာဝိတတာ၊ ဘူမိဘာဂါ မနောရမာ။
ကုဉ္ဇရာဘိရုဒါ ရမ္မာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။၁၀၆၆.
‘‘နီလဗ္ဘဝဏ္ဏာ ရုစိရာ၊ ဝါရိသီတာ သုစိန္ဓရာ။ဣန္ဒဂေါပကသဉ္ဆန္နာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။၁၀၆၇.
‘‘နီလဗ္ဘကူဋသဒိသာ၊ ကူဋာဂါရဝရူပမာ။
ဝါရဏာဘိရုဒါ ရမ္မာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။
၁၀၆၈.
‘‘အဘိဝုဋ္ဌာ ရမ္မတလာ၊ နဂါ ဣသိဘိ သေဝိတာ။
အဗ္ဘုန္နဒိတာ သိခီဟိ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။
၁၀၆၉.
‘‘အလံ ဈာယိတုကာမဿ၊ ပဟိတတ္တဿ မေ သတော။
အလံ မေ အတ္ထကာမဿ [အတ္တကာမဿ (?)]၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။၁၀၇၀.
‘‘အလံ မေ ဖာသုကာမဿ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
အလံ မေ ယောဂကာမဿ၊ ပဟိတတ္တဿ တာဒိနော။
၁၀၇၁.
‘‘ဥမာပုပ္ဖေန သမာနာ၊ ဂဂနာဝဗ္ဘဆာဒိတာ။
နာနာဒိဇဂဏာကိဏ္ဏာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။၁၀၇၂.
‘‘အနာကိဏ္ဏာ ဂဟဋ္ဌေဟိ၊ မိဂသင်္ဃနိသေဝိတာ။
နာနာဒိဇဂဏာကိဏ္ဏာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။
၁၀၇၃.
‘‘အစ္ဆောဒိကာ ပုထုသိလာ၊ ဂေါနင်္ဂုလမိဂါယုတာ။အမ္ဗုသေဝါလသဉ္ဆန္နာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။၁၀၇၄.
‘‘န ပဉ္စင်္ဂိကေန တုရိယေန၊ ရတိ မေ ဟောတိ တာဒိသီ။ယထာ ဧကဂ္ဂစိတ္တဿ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော။
၁၀၇၅.

‘‘ကမ္မံ ဗဟုကံ န ကာရယေ၊ ပရိဝဇ္ဇေယျ ဇနံ န ဥယျမေ။
ဥဿုက္ကော သော ရသာနုဂိဒ္ဓေါ၊ အတ္ထံ ရိဉ္စတိ ယော သုခါဝဟော။၁၀၇၆.
‘‘ကမ္မံ ဗဟုကံ န ကာရယေ၊ ပရိဝဇ္ဇေယျ အနတ္တနေယျမေတံ။
ကိစ္ဆတိ ကာယော ကိလမတိ၊ ဒုက္ခိတော သော သမထံ န ဝိန္ဒတိ။၁၀၇၇.
‘‘ဩဋ္ဌပ္ပဟတမတ္တေန၊ အတ္တာနမ္ပိ န ပဿတိ။
ပတ္ထဒ္ဓဂီဝေါ စရတိ၊ အဟံ သေယျောတိ မညတိ။
၁၀၇၈.
‘‘အသေယျော သေယျသမာနံ၊ ဗာလော မညတိ အတ္တာနံ။
န တံ ဝိညူ ပသံသန္တိ၊ ပတ္ထဒ္ဓမာနသံ နရံ။
၁၀၇၉.
‘‘ယော စ သေယျောဟမသ္မီတိ၊ နာဟံ သေယျောတိ ဝါ ပန။
ဟီနော တံသဒိသော [တီနောဟံ သဒိသော (သျာ.)] ဝါတိ၊ ဝိဓာသု န ဝိကမ္ပတိ။၁၀၈၀.
‘‘ပညဝန္တံ တထာ တာဒိံ၊ သီလေသု သုသမာဟိတံ။
စေတောသမထမနုတ္တံ၊ တဉ္စေ ဝိညူ ပသံသရေ။
၁၀၈၁.
‘‘ယဿ သဗြဟ္မစာရီသု၊ ဂါရဝေါ နူပလဗ္ဘတိ။
အာရကာ ဟောတိ သဒ္ဓမ္မာ၊ နဘတော ပုထဝီ ယထာ။၁၀၈၂.
‘‘ယေသဉ္စ ဟိရိ ဩတ္တပ္ပံ၊ သဒါ သမ္မာ ဥပဋ္ဌိတံ။ဝိရူဠှဗြဟ္မစရိယာ တေ၊ တေသံ ခီဏာ ပုနဗ္ဘဝါ။၁၀၈၃.
‘‘ဥဒ္ဓတော စပလော ဘိက္ခု၊ ပံသုကူလေန ပါရုတော။ကပီဝ သီဟစမ္မေန၊ န သော တေနုပသောဘတိ။
၁၀၈၄.
‘‘အနုဒ္ဓတော အစပလော၊ နိပကော သံဝုတိန္ဒြိယော။သောဘတိ ပံသုကူလေန၊ သီဟောဝ ဂိရိဂဗ္ဘရေ။၁၀၈၅.
‘‘ဧတေ သမ္ဗဟုလာ ဒေဝါ၊ ဣဒ္ဓိမန္တော ယသဿိနော။ဒသဒေဝသဟဿာနိ၊ သဗ္ဗေ တေ ဗြဟ္မကာယိကာ။
၁၀၈၆.
‘‘ဓမ္မသေနာပတိံ ဝီရံ၊ မဟာဈာယိံ သမာဟိတံ။
သာရိပုတ္တံ နမဿန္တာ၊ တိဋ္ဌန္တိ ပဉ္ဇလီကတာ။

၁၀၈၇.
‘‘‘နမော တေ ပုရိသာဇည၊ နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
ယဿ တေ နာဘိဇာနာမ၊ ယမ္ပိ နိဿာယ ဈာယတိ [ဈာယသိ (က. အဋ္ဌ.)]။၁၀၈၈.
‘‘‘အစ္ဆေရံ ဝတ ဗုဒ္ဓါနံ၊ ဂမ္ဘီရော ဂေါစရော သကော။
ယေ မယံ နာဘိဇာနာမ၊ ဝါလဝေဓိသမာဂတာ’။
၁၀၈၉.
‘‘တံ တထာ ဒေဝကာယေဟိ၊ ပူဇိတံ ပူဇနာရဟံ။
သာရိပုတ္တံ တဒါ ဒိသွာ၊ ကပ္ပိနဿ သိတံ အဟု။၁၀၉၀.
‘‘ယာဝတာ ဗုဒ္ဓခေတ္တမှိ၊ ဌပယိတွာ မဟာမုနိံ။ဓုတဂုဏေ ဝိသိဋ္ဌောဟံ၊ သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ။၁၀၉၁.
‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။၁၀၉၂.
‘‘န စီဝရေ န သယနေ၊ ဘောဇနေ နုပလိမ္ပတိ။
ဂေါတမော အနပ္ပမေယျော၊ မုဠာလပုပ္ဖံ ဝိမလံဝ။အမ္ဗုနာ နေက္ခမ္မနိန္နော၊ တိဘဝါဘိနိဿဋော။၁၀၉၃.
‘‘သတိပဋ္ဌာနဂီဝေါ သော၊ သဒ္ဓါဟတ္ထော မဟာမုနိ။ပညာသီသော မဟာဉာဏီ၊ သဒါ စရတိ နိဗ္ဗုတော’’တိ။။ မဟာကဿပေါ ထေရော။။
စတ္တာလီသနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
စတ္တာလီသနိပါတမှိ၊ မဟာကဿပသဝှယော။
ဧကောဝ ထေရော ဂါထာယော၊ စတ္တာသီလ ဒုဝေပိ စာတိ။
၁၉. ပညာသနိပါတော
၁. တာလပုဋတ္ထေရဂါထာ
၁၀၉၄.
‘‘ကဒါ နုဟံ ပဗ္ဗတကန္ဒရာသု၊ ဧကာကိယော အဒ္ဒုတိယော ဝိဟဿံ။
အနိစ္စတော သဗ္ဗဘဝံ ဝိပဿံ၊ တံ မေ ဣဒံ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။၁၀၉၅.
‘‘ကဒါ နုဟံ ဘိန္နပဋန္ဓရော မုနိ၊ ကာသာဝဝတ္ထော အမမော နိရာသော။ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ တထေဝ မောဟံ၊ ဟန္တွာ သုခီ ပဝနဂတော ဝိဟဿံ။

၁၀၉၆.
‘‘ကဒါ အနိစ္စံ ဝဓရောဂနီဠံ၊ ကာယံ ဣမံ မစ္စုဇရာယုပဒ္ဒုတံ။ဝိပဿမာနော ဝီတဘယော ဝိဟဿံ၊ ဧကော ဝနေ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။၁၀၉၇.
‘‘ကဒါ နုဟံ ဘယဇနနိံ ဒုခါဝဟံ၊ တဏှာလတံ ဗဟုဝိဓာနုဝတ္တနိံ။ပညာမယံ တိခိဏမသိံ ဂဟေတွာ၊ ဆေတွာ ဝသေ တမ္ပိ ကဒါ ဘဝိဿတိ။၁၀၉၈.
‘‘ကဒါ နု ပညာမယမုဂ္ဂတေဇံ၊ သတ္ထံ ဣသီနံ သဟသာဒိယိတွာ။
မာရံ သသေနံ သဟသာ ဘဉ္ဇိဿံ၊ သီဟာသနေ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။
၁၀၉၉.
‘‘ကဒါ နုဟံ သဗ္ဘိ သမာဂမေသု၊ ဒိဋ္ဌော ဘဝေ ဓမ္မဂရူဟိ တာဒိဘိ။
ယာထာဝဒဿီဟိ ဇိတိန္ဒြိယေဟိ၊ ပဓာနိယော တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။
၁၁၀၀.
‘‘ကဒါ နု မံ တန္ဒိ ခုဒါ ပိပါသာ၊ ဝါတာတပါ ကီဋသရီသပါ ဝါ။
န ဗာဓယိဿန္တိ န တံ ဂိရိဗ္ဗဇေ၊ အတ္ထတ္ထိယံ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။၁၁၀၁.
‘‘ကဒါ နု ခေါ ယံ ဝိဒိတံ မဟေသိနာ၊ စတ္တာရိ သစ္စာနိ သုဒုဒ္ဒသာနိ။သမာဟိတတ္တော သတိမာ အဂစ္ဆံ၊ ပညာယ တံ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။
၁၁၀၂.
‘‘ကဒါ နု ရူပေ အမိတေ စ သဒ္ဒေ၊ ဂန္ဓေ ရသေ ဖုသိတဗ္ဗေ စ ဓမ္မေ။
အာဒိတ္တတောဟံ သမထေဟိ ယုတ္တော၊ ပညာယ ဒစ္ဆံ တဒိဒံ ကဒါ မေ။၁၁၀၃.
‘‘ကဒါ နုဟံ ဒုဗ္ဗစနေန ဝုတ္တော၊ တတောနိမိတ္တံ ဝိမနော န ဟေဿံ။အထော ပသတ္ထောပိ တတောနိမိတ္တံ၊ တုဋ္ဌော န ဟေဿံ တဒိဒံ ကဒါ မေ။၁၁၀၄.
‘‘ကဒါ နု ကဋ္ဌေ စ တိဏေ လတာ စ၊ ခန္ဓေ ဣမေဟံ အမိတေ စ ဓမ္မေ။
အဇ္ဈတ္တိကာနေဝ စ ဗာဟိရာနိ စ၊ သမံ တုလေယျံ တဒိဒံ ကဒါ မေ။၁၁၀၅.
‘‘ကဒါ နု မံ ပါဝုသကာလမေဃော၊ နဝေန တောယေန သစီဝရံ ဝနေ။
ဣသိပ္ပယာတမှိ ပထေ ဝဇန္တံ၊ ဩဝဿတေ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။
၁၁၀၆.
‘‘ကဒါ မယူရဿ သိခဏ္ဍိနော ဝနေ၊ ဒိဇဿ သုတွာ ဂိရိဂဗ္ဘရေ ရုတံ။
ပစ္စုဋ္ဌဟိတွာ အမတဿ ပတ္တိယာ၊ သံစိန္တယေ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။
၁၁၀၇.
‘‘ကဒါ နု ဂင်္ဂံ ယမုနံ သရဿတိံ၊ ပါတာလခိတ္တံ ဝဠဝါမုခဉ္စ [ဗလဝါမုခဉ္စ (က.)]။

အသဇ္ဇမာနော ပတရေယျမိဒ္ဓိယာ၊ ဝိဘိံသနံ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။
၁၁၀၈.
‘‘ကဒါ နု နာဂေါဝ အသင်္ဂစာရီ၊ ပဒါလယေ ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒံ။
နိဗ္ဗဇ္ဇယံ သဗ္ဗသုဘံ နိမိတ္တံ၊ ဈာနေ ယုတော တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။
၁၁၀၉.
‘‘ကဒါ ဣဏဋ္ဋောဝ ဒလိဒ္ဒကော [ဒဠိဒ္ဒကော (သီ.)] နိဓိံ၊ အာရာဓယိတွာ ဓနိကေဟိ ပီဠိတော။တုဋ္ဌော ဘဝိဿံ အဓိဂမ္မ သာသနံ၊ မဟေသိနော တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။
၁၁၁၀.
‘‘ဗဟူနိ ဝဿာနိ တယာမှိ ယာစိတော၊ ‘အဂါရဝါသေန အလံ နု တေ ဣဒံ’။
တံ ဒါနိ မံ ပဗ္ဗဇိတံ သမာနံ၊ ကိံကာရဏာ စိတ္တ တုဝံ န ယုဉ္ဇသိ။
၁၁၁၁.
‘‘နနု အဟံ စိတ္တ တယာမှိ ယာစိတော၊ ‘ဂိရိဗ္ဗဇေ စိတြဆဒါ ဝိဟင်္ဂမာ’။မဟိန္ဒဃောသတ္ထနိတာဘိဂဇ္ဇိနော၊ တေ တံ ရမေဿန္တိ ဝနမှိ ဈာယိနံ။၁၁၁၂.
‘‘ကုလမှိ မိတ္တေ စ ပိယေ စ ဉာတကေ၊ ခိဍ္ဍာရတိံ ကာမဂုဏဉ္စ လောကေ။
သဗ္ဗံ ပဟာယ ဣမမဇ္ဈုပါဂတော၊ အထောပိ တွံ စိတ္တ န မယှ တုဿသိ။
၁၁၁၃.
‘‘မမေဝ ဧတံ န ဟိ တွံ ပရေသံ၊ သန္နာဟကာလေ ပရိဒေဝိတေန ကိံ။
သဗ္ဗံ ဣဒံ စလမိတိ ပေက္ခမာနော၊ အဘိနိက္ခမိံ အမတပဒံ ဇိဂီသံ။
၁၁၁၄.
‘‘သုယုတ္တဝါဒီ ဒွိပဒါနမုတ္တမော၊ မဟာဘိသက္ကော နရဒမ္မသာရထိ [သာရထီ (သီ.)]။ ‘စိတ္တံ စလံ မက္ကဋသန္နိဘံ ဣတိ၊ အဝီတရာဂေန သုဒုန္နိဝါရယံ’။
၁၁၁၅.
‘‘ကာမာ ဟိ စိတြာ မဓုရာ မနောရမာ၊ အဝိဒ္ဒသူ ယတ္ထ သိတာ ပုထုဇ္ဇနာ။
တေ ဒုက္ခမိစ္ဆန္တိ ပုနဗ္ဘဝေသိနော၊ စိတ္တေန နီတာ နိရယေ နိရာကတာ။
၁၁၁၆.
‘‘‘မယူရကောဉ္စာဘိရုတမှိ ကာနနေ၊ ဒီပီဟိ ဗျဂ္ဃေဟိ ပုရက္ခတော ဝသံ။ကာယေ အပေက္ခံ ဇဟ မာ ဝိရာဓယ’၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။၁၁၁၇.
‘‘‘ဘာဝေဟိ ဈာနာနိ စ ဣန္ဒြိယာနိ စ၊ ဗလာနိ ဗောဇ္ဈင်္ဂသမာဓိဘာဝနာ။တိဿော စ ဝိဇ္ဇာ ဖုသ ဗုဒ္ဓသာသနေ’၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။၁၁၁၈.
‘‘‘ဘာဝေဟိ မဂ္ဂံ အမတဿ ပတ္တိယာ၊ နိယျာနိကံ သဗ္ဗဒုခက္ခယောဂဓံ။
အဋ္ဌင်္ဂိကံ သဗ္ဗကိလေသသောဓနံ’၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။၁၁၁၉.

‘‘‘ဒုက္ခန္တိ ခန္ဓေ ပဋိပဿ ယောနိသော၊ ယတော စ ဒုက္ခံ သမုဒေတိ တံ ဇဟ။ဣဓေဝ ဒုက္ခဿ ကရောဟိ အန္တံ’၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။၁၁၂၀.
‘‘‘အနိစ္စံ ဒုက္ခန္တိ ဝိပဿ ယောနိသော၊ သုညံ အနတ္တာတိ အဃံ ဝဓန္တိ စ။မနောဝိစာရေ ဥပရုန္ဓ စေတသော’၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။၁၁၂၁.
‘‘‘မုဏ္ဍော ဝိရူပေါ အဘိသာပမာဂတော၊ ကပါလဟတ္ထောဝ ကုလေသု ဘိက္ခသု။
ယုဉ္ဇဿု သတ္ထုဝစနေ မဟေသိနော’၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။၁၁၂၂.
‘‘‘သုသံဝုတတ္တော ဝိသိခန္တရေ စရံ၊ ကုလေသု ကာမေသု အသင်္ဂမာနသော။
စန္ဒော ယထာ ဒောသိနပုဏ္ဏမာသိယာ’၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။၁၁၂၃.
‘‘‘အာရညိကော ဟောဟိ စ ပိဏ္ဍပါတိကော၊ သောသာနိကော ဟောဟိ စ ပံသုကူလိကော။နေသဇ္ဇိကော ဟောဟိ သဒါ ဓုတေ ရတော’၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။၁၁၂၄.
‘‘ရောပေတွ ရုက္ခါနိ ယထာ ဖလေသီ၊ မူလေ တရုံ ဆေတ္တု တမေဝ ဣစ္ဆသိ။
တထူပမံ စိတ္တမိဒံ ကရောသိ၊ ယံ မံ အနိစ္စမှိ စလေ နိယုဉ္ဇသိ။
၁၁၂၅.
‘‘အရူပ ဒူရင်္ဂမ ဧကစာရိ၊ န တေ ကရိဿံ ဝစနံ ဣဒါနိဟံ။
ဒုက္ခါ ဟိ ကာမာ ကဋုကာ မဟဗ္ဘယာ၊ နိဗ္ဗာနမေဝါဘိမနော စရိဿံ။၁၁၂၆.
‘‘နာဟံ အလက္ချာ အဟိရိက္ကတာယ ဝါ၊ န စိတ္တဟေတူ န စ ဒူရကန္တနာ။
အာဇီဝဟေတူ စ အဟံ န နိက္ခမိံ၊ ကတော စ တေ စိတ္တ ပဋိဿဝေါ မယာ။၁၁၂၇.
‘‘‘အပ္ပိစ္ဆတာ သပ္ပုရိသေဟိ ဝဏ္ဏိတာ၊ မက္ခပ္ပဟာနံ ဝူပသမော ဒုခဿ’။ဣတိဿု မံ စိတ္တ တဒါ နိယုဉ္ဇသိ၊ ဣဒါနိ တွံ ဂစ္ဆသိ ပုဗ္ဗစိဏ္ဏံ။၁၁၂၈.
‘‘တဏှာ အဝိဇ္ဇာ စ ပိယာပိယဉ္စ၊ သုဘာနိ ရူပါနိ သုခါ စ ဝေဒနာ။
မနာပိယာ ကာမဂုဏာ စ ဝန္တာ၊ ဝန္တေ အဟံ အာဝမိတုံ န ဥဿဟေ။
၁၁၂၉.
‘‘သဗ္ဗတ္ထ တေ စိတ္တ ဝစော ကတံ မယာ၊ ဗဟူသု ဇာတီသု န မေသိ ကောပိတော။
အဇ္ဈတ္တသမ္ဘဝေါ ကတညုတာယ တေ၊ ဒုက္ခေ စိရံ သံသရိတံ တယာ ကတေ။
၁၁၃၀.
‘‘တွညေဝ နော စိတ္တ ကရောသိ ဗြာဟ္မဏော [ဗြာဟ္မဏေ (သီ.)၊ ဗြာဟ္မဏံ (?) ဘာဝလောပ-တပ္ပဓာနတာ ဂဟေတဗ္ဗာ]၊ တွံ ခတ္တိယော ရာဇဒသီ [ရာဇဒိသီ (သျာ. က.)] ကရောသိ။
ဝေဿာ စ သုဒ္ဒာ စ ဘဝါမ ဧကဒါ၊ ဒေဝတ္တနံ ဝါပိ တဝေဝ ဝါဟသာ။

၁၁၃၁.
‘‘တဝေဝ ဟေတူ အသုရာ ဘဝါမသေ၊ တွံမူလကံ နေရယိကာ ဘဝါမသေ။
အထော တိရစ္ဆာနဂတာပိ ဧကဒါ၊ ပေတတ္တနံ ဝါပိ တဝေဝ ဝါဟသာ။
၁၁၃၂.
‘‘နနု ဒုဗ္ဘိဿသိ မံ ပုနပ္ပုနံ၊ မုဟုံ မုဟုံ စာရဏိကံဝ ဒဿယံ။
ဥမ္မတ္တကေနေဝ မယာ ပလောဘသိ၊ ကိဉ္စာပိ တေ စိတ္တ ဝိရာဓိတံ မယာ။
၁၁၃၃.
‘‘ဣဒံ ပုရေ စိတ္တမစာရိ စာရိကံ၊ ယေနိစ္ဆကံ ယတ္ထကာမံ ယထာသုခံ။
တဒဇ္ဇဟံ နိဂ္ဂဟေဿာမိ ယောနိသော၊ ဟတ္ထိပ္ပဘိန္နံ ဝိယ အင်္ကုသဂ္ဂဟော။
၁၁၃၄.
‘‘သတ္ထာ စ မေ လောကမိမံ အဓိဋ္ဌဟိ၊ အနိစ္စတော အဒ္ဓုဝတော အသာရတော။
ပက္ခန္ဒ မံ စိတ္တ ဇိနဿ သာသနေ၊ တာရေဟိ ဩဃာ မဟတာ သုဒုတ္တရာ။
၁၁၃၅.
‘‘န တေ ဣဒံ စိတ္တ ယထာ ပုရာဏကံ၊ နာဟံ အလံ တုယှ ဝသေ နိဝတ္တိတုံ [ဝသေန ဝတ္တိတုံ (?)]။မဟေသိနော ပဗ္ဗဇိတောမှိ သာသနေ၊ န မာဒိသာ ဟောန္တိ ဝိနာသဓာရိနော။
၁၁၃၆.
‘‘နဂါ သမုဒ္ဒာ သရိတာ ဝသုန္ဓရာ၊ ဒိသာ စတဿော ဝိဒိသာ အဓော ဒိဝါ။
သဗ္ဗေ အနိစ္စာ တိဘဝါ ဥပဒ္ဒုတာ၊ ကုဟိံ ဂတော စိတ္တ သုခံ ရမိဿသိ။
၁၁၃၇.
‘‘ဓိတိပ္ပရံ ကိံ မမ စိတ္တ ကာဟိသိ၊ န တေ အလံ စိတ္တ ဝသာနုဝတ္တကော။န ဇာတု ဘသ္တံ ဥဘတောမုခံ ဆုပေ၊ ဓိရတ္ထု ပူရံ နဝ သောတသန္ဒနိံ။၁၁၃၈.
‘‘ဝရာဟဧဏေယျဝိဂါဠှသေဝိတေ၊ ပဗ္ဘာရကုဋ္ဋေ ပကတေဝ သုန္ဒရေ။
နဝမ္ဗုနာ ပါဝုသသိတ္ထကာနနေ၊ တဟိံ ဂုဟာဂေဟဂတော ရမိဿသိ။
၁၁၃၉.
‘‘သုနီလဂီဝါ သုသိခါ သုပေခုနာ၊ သုစိတ္တပတ္တစ္ဆဒနာ ဝိဟင်္ဂမာ။
သုမဉ္ဇုဃောသတ္ထနိတာဘိဂဇ္ဇိနော၊ တေ တံ ရမေဿန္တိ ဝနမှိ ဈာယိနံ။၁၁၄၀.
‘‘ဝုဋ္ဌမှိ ဒေဝေ စတုရင်္ဂုလေ တိဏေ၊ သံပုပ္ဖိတေ မေဃနိဘမှိ ကာနနေ။နဂန္တရေ ဝိဋပိသမော သယိဿံ၊ တံ မေ မုဒူ ဟေဟိတိ တူလသန္နိဘံ။
၁၁၄၁.
‘‘တထာ တု ကဿာမိ ယထာပိ ဣဿရော၊ ယံ လဗ္ဘတိ တေနပိ ဟောတု မေ အလံ။
န တာဟံ ကဿာမိ ယထာ အတန္ဒိတော၊ ဗိဠာရဘသ္တံဝ ယထာ သုမဒ္ဒိတံ။
၁၁၄၂.
‘‘တထာ တု ကဿာမိ ယထာပိ ဣဿရော၊ ယံ လဗ္ဘတိ တေနပိ ဟောတု မေ အလံ။

ဝီရိယေန တံ မယှ ဝသာနယိဿံ၊ ဂဇံဝ မတ္တံ ကုသလင်္ကုသဂ္ဂဟော။
၁၁၄၃.
‘‘တယာ သုဒန္တေန အဝဋ္ဌိတေန ဟိ၊ ဟယေန ယောဂ္ဂါစရိယောဝ ဥဇ္ဇုနာ။
ပဟောမိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ သိဝံ၊ စိတ္တာနုရက္ခီဟိ သဒါ နိသေဝိတံ။၁၁၄၄.
‘‘အာရမ္မဏေ တံ ဗလသာ နိဗန္ဓိသံ၊ နာဂံဝ ထမ္ဘမှိ ဒဠှာယ ရဇ္ဇုယာ။
တံ မေ သုဂုတ္တံ သတိယာ သုဘာဝိတံ၊ အနိဿိတံ သဗ္ဗဘဝေသု ဟေဟိသိ။၁၁၄၅.
‘‘ပညာယ ဆေတွာ ဝိပထာနုသာရိနံ၊ ယောဂေန နိဂ္ဂယှ ပထေ နိဝေသိယ။
ဒိသွာ သမုဒယံ ဝိဘဝဉ္စ သမ္ဘဝံ၊ ဒါယာဒကော ဟေဟိသိ အဂ္ဂဝါဒိနော။
၁၁၄၆.
‘‘စတုဗ္ဗိပလ္လာသဝသံ အဓိဋ္ဌိတံ၊ ဂါမဏ္ဍလံဝ ပရိနေသိ စိတ္တ မံ။
နနု [နူန (သီ.)] သံယောဇနဗန္ဓနစ္ဆိဒံ၊ သံသေဝသေ ကာရုဏိကံ မဟာမုနိံ။
၁၁၄၇.
‘‘မိဂေါ ယထာ သေရိ သုစိတ္တကာနနေ၊ ရမ္မံ ဂိရိံ ပါဝုသအဗ္ဘမာလိနိံ [မာလိံ (?)]။အနာကုလေ တတ္ထ နဂေ ရမိဿံ [ရမိဿသိ (သျာ. က.)]၊ အသံသယံ စိတ္တ ပရာ ဘဝိဿသိ။၁၁၄၈.
‘‘ယေ တုယှ ဆန္ဒေန ဝသေန ဝတ္တိနော၊ နရာ စ နာရီ စ အနုဘောန္တိ ယံ သုခံ။
အဝိဒ္ဒသူ မာရဝသာနုဝတ္တိနော၊ ဘဝါဘိနန္ဒီ တဝ စိတ္တ သာဝကာ’’တိ။
။ တာလပုဋော ထေရော။။
ပညာသနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
ပညာသမှိ နိပါတမှိ၊ ဧကော တာလပုဋော သုစိ။
ဂါထာယော တတ္ထ ပညာသ၊ ပုန ပဉ္စ စ ဥတ္တရီတိ။
၂၀. သဋ္ဌိနိပါတော
၁. မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဂါထာ
၁၁၄၉.
‘‘အာရညိကာ ပိဏ္ဍပါတိကာ၊ ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတာ။ဒါလေမု မစ္စုနော သေနံ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတာ။၁၁၅၀.
‘‘အာရညိကာ ပိဏ္ဍပါတိကာ၊ ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတာ။ဓုနာမ မစ္စုနော သေနံ၊ နဠာဂါရံဝ ကုဉ္ဇရော။၁၁၅၁.
‘‘ရုက္ခမူလိကာ သာတတိကာ၊ ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတာ။ဒါလေမု မစ္စုနော သေနံ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတာ။

၁၁၅၂.
‘‘ရုက္ခမူလိကာ သာတတိကာ၊ ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတာ။ဓုနာမ မစ္စုနော သေနံ၊ နဠာဂါရံဝ ကုဉ္ဇရော။၁၁၅၃.
‘‘အဋ္ဌိကင်္ကလကုဋိကေ၊ မံသနှာရုပသိဗ္ဗိတေ။ဓိရတ္ထု ပုရေ ဒုဂ္ဂန္ဓေ၊ ပရဂတ္တေ မမာယသေ။၁၁၅၄.
‘‘ဂူထဘသ္တေ တစောနဒ္ဓေ၊ ဥရဂဏ္ဍိပိသာစိနိ။
နဝ သောတာနိ တေ ကာယေ၊ ယာနိ သန္ဒန္တိ သဗ္ဗဒါ။၁၁၅၅.
‘‘တဝ သရီရံ နဝသောတံ၊ ဒုဂ္ဂန္ဓကရံ ပရိဗန္ဓံ။
ဘိက္ခု ပရိဝဇ္ဇယတေ တံ၊ မီဠှံ စ ယထာ သုစိကာမော။၁၁၅၆.
‘‘ဧဝဉ္စေ တံ ဇနော ဇညာ၊ ယထာ ဇာနာမိ တံ အဟံ။
အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ ဂူထဋ္ဌာနံဝ ပါဝုသေ’’။၁၁၅၇.
‘‘ဧဝမေတံ မဟာဝီရ၊ ယထာ သမဏ ဘာသသိ။
ဧတ္ထ စေကေ ဝိသီဒန္တိ၊ ပင်္ကမှိဝ ဇရဂ္ဂဝေါ။၁၁၅၈.
‘‘အာကာသမှိ ဟလိဒ္ဒိယာ၊ ယော မညေထ ရဇေတဝေ။
အညေန ဝါပိ ရင်္ဂေန၊ ဝိဃာတုဒယမေဝ တံ။
၁၁၅၉.
‘‘တဒါကာသသမံ စိတ္တံ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတံ။မာ ပါပစိတ္တေ အာသာဒိ၊ အဂ္ဂိခန္ဓံဝ ပက္ခိမာ။၁၁၆၀.
‘‘ပဿ စိတ္တကတံ ဗိမ္ဗံ၊ အရုကာယံ သမုဿိတံ။
အာတုရံ ဗဟုသင်္ကပ္ပံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဓုဝံ ဌိတိ။၁၁၆၁.
‘‘ပဿ စိတ္တကတံ ရူပံ၊ မဏိနာ ကုဏ္ဍလေန စ။
အဋ္ဌိံ တစေန ဩနဒ္ဓံ၊ သဟ ဝတ္ထေဟိ သောဘတိ။၁၁၆၂.
‘‘အလတ္တကကတာ ပါဒါ၊ မုခံ စုဏ္ဏကမက္ခိတံ။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။၁၁၆၃.
‘‘အဋ္ဌပဒကတာ ကေသာ၊ နေတ္တာ အဉ္ဇနမက္ခိတာ။

အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။
၁၁၆၄.
‘‘အဉ္ဇနီဝ နဝါ စိတ္တာ၊ ပူတိကာယော အလင်္ကတော။အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။
၁၁၆၅.
‘‘ဩဒဟိ မိဂဝေါ ပါသံ၊ နာသဒါ ဝါဂုရံ မိဂေါ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ၊ ကဒ္ဒန္တေ မိဂဗန္ဓကေ။၁၁၆၆.
‘‘ဆိန္နော ပါသော မိဂဝဿ၊ နာသဒါ ဝါဂုရံ မိဂေါ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ၊ သောစန္တေ မိဂလုဒ္ဒကေ။
၁၁၆၇.
‘‘တဒါသိ ယံ ဘိံသနကံ၊ တဒါသိ လောမဟံသနံ။
အနေကာကာရသမ္ပန္နေ၊ သာရိပုတ္တမှိ နိဗ္ဗုတေ။
၁၁၆၈.
[ဒီ. နိ. ၂.၂၂၁၊ ၂၇၂; သံ. နိ. ၁.၁၈၆; ၂.၁၄၃; အပ. ထေရ ၁.၂.၁၁၅; ဇာ. ၁.၁.၉၅] ‘‘အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ ဥပ္ပါဒဝယ ဓမ္မိနော။
ဥပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ။
၁၁၆၉.
‘‘သုခုမံ တေ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ၊ ဝါလဂ္ဂံ ဥသုနာ ယထာ။
ယေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပဿန္တိ၊ ပရတော နော စ အတ္တတော။
၁၁၇၀.
‘‘ယေ စ ပဿန္တိ သင်္ခါရေ၊ ပရတော နော စ အတ္တတော။
ပစ္စဗျာဓိံသု နိပုဏံ၊ ဝါလဂ္ဂံ ဥသုနာ ယထာ။
၁၁၇၁.
[သံ. နိ. ၁.၂၁၊ ၉၇] ‘‘သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဍယှမာနောဝ မတ္ထကေ။ကာမရာဂပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။
၁၁၇၂.
[သံ. နိ. ၁.၂၁၊ ၉၇]‘‘သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဍယှမာနောဝ မတ္ထကေ။ဘဝရာဂပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ’’။
၁၁၇၃.
‘‘စောဒိတော ဘာဝိတတ္တေန၊ သရီရန္တိမဓာရိနာ။
မိဂါရမာတုပါသာဒံ၊ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပယိံ။
၁၁၇၄.
‘‘နယိဒံ သိထိလမာရဗ္ဘ၊ နယိဒံ အပ္ပေန ထာမသာ။နိဗ္ဗာနမဓိဂန္တဗ္ဗံ၊ သဗ္ဗဂန္ထ-ပမောစနံ။၁၁၇၅.

‘‘အယဉ္စ ဒဟရော ဘိက္ခု၊ အယမုတ္တမပေါရိသော။
ဓာရေတိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ ဇေတွာ မာရံ သဝါဟိနိံ [သဝါဟနံ (က.)]။၁၁၇၆.
‘‘ဝိဝရမနုပဘန္တိ ဝိဇ္ဇုတာ၊ ဝေဘာရဿ စ ပဏ္ဍဝဿ စ။
နဂဝိဝရဂတော ဈာယတိ၊ ပုတ္တော အပ္ပဋိမဿ တာဒိနော။
၁၁၇၇.
‘‘ဥပသန္တော ဥပရတော၊ ပန္တသေနာသနော မုနိ။
ဒါယာဒော ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊ ဗြဟ္မုနာ အဘိဝန္ဒိတော။၁၁၇၈.
‘‘ဥပသန္တံ ဥပရတံ၊ ပန္တသေနာသနံ မုနိံ။
ဒါယာဒံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊ ဝန္ဒ ဗြာဟ္မဏ ကဿပံ။၁၁၇၉.
‘‘ယော စ ဇာတိသတံ ဂစ္ဆေ၊ သဗ္ဗာ ဗြာဟ္မဏဇာတိယော။
သောတ္တိယော ဝေဒသမ္ပန္နော၊ မနုဿေသု ပုနပ္ပုနံ။
၁၁၈၀.
‘‘အဇ္ဈာယကောပိ စေ အဿ၊ တိဏ္ဏံ ဝေဒါန ပါရဂူ။
ဧတဿ ဝန္ဒနာယေတံ၊ ကလံ နာဂ္ဃတိ သောဠသိံ။
၁၁၈၁.
‘‘ယော သော အဋ္ဌ ဝိမောက္ခါနိ၊ ပုရေဘတ္တံ အဖဿယိ [အပဿယိ (သီ. က.)၊ အဖုဿယိ (သျာ.)]။အနုလောမံ ပဋိလောမံ၊ တတော ပိဏ္ဍာယ ဂစ္ဆတိ။
၁၁၈၂.
‘‘တာဒိသံ ဘိက္ခုံ မာသာဒိ [မာ ဟနိ (သီ.)]၊ မာတ္တာနံ ခဏိ ဗြာဟ္မဏ။
အဘိပ္ပသာဒေဟိ မနံ၊ အရဟန္တမှိ တာဒိနေ။
ခိပ္ပံ ပဉ္ဇလိကော ဝန္ဒ၊ မာ တေ ဝိဇဋိ မတ္ထကံ။
၁၁၈၃.
‘‘နေသော ပဿတိ သဒ္ဓမ္မံ၊ သံသာရေန ပုရက္ခတော။
အဓောဂမံ ဇိမှပထံ၊ ကုမ္မဂ္ဂမနုဓာဝတိ။
၁၁၈၄.
‘‘ကိမီဝ မီဠှသလ္လိတ္တော၊ သင်္ခါရေ အဓိမုစ္ဆိတော။ပဂါဠှော လာဘသက္ကာရေ၊ တုစ္ဆော ဂစ္ဆတိ ပေါဋ္ဌိလော။၁၁၈၅.
‘‘ဣမဉ္စ ပဿ အာယန္တံ၊ သာရိပုတ္တံ သုဒဿနံ။
ဝိမုတ္တံ ဥဘတောဘာဂေ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတံ။
၁၁၈၆.
‘‘ဝိသလ္လံ ခီဏသံယောဂံ၊ တေဝိဇ္ဇံ မစ္စုဟာယိနံ။

ဒက္ခိဏေယျံ မနုဿာနံ၊ ပုညက္ခေတ္တံ အနုတ္တရံ။၁၁၈၇.
‘‘ဧတေ သမ္ဗဟုလာ ဒေဝါ၊ ဣဒ္ဓိမန္တော ယသဿိနော။ဒသ ဒေဝသဟဿာနိ၊ သဗ္ဗေ ဗြဟ္မပုရောဟိတာ။
မောဂ္ဂလ္လာနံ နမဿန္တာ၊ တိဋ္ဌန္တိ ပဉ္ဇလီကတာ။၁၁၈၈.
‘‘‘နမော တေ ပုရိသာဇည၊ နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
ယဿ တေ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဒက္ခိဏေယျောသိ မာရိသ’။
၁၁၈၉.
‘‘ပူဇိတော နရဒေဝေန၊ ဥပ္ပန္နော မရဏာဘိဘူ။
ပုဏ္ဍရီကံဝ တောယေန၊ သင်္ခါရေနုပလိပ္ပတိ။
၁၁၉၀.
‘‘ယဿ မုဟုတ္တေန သဟဿဓာ လောကော၊ သံဝိဒိတော သဗြဟ္မကပ္ပေါ ဝသိ။ဣဒ္ဓိဂုဏေ စုတုပပါတေ ကာလေ၊ ပဿတိ ဒေဝတာ သ ဘိက္ခု။
၁၁၉၁.
‘‘သာရိပုတ္တောဝ ပညာယ၊ သီလေန ဥပသမေန စ။
ယောပိ ပါရင်္ဂတော ဘိက္ခု၊ ဧတာဝပရမော သိယာ။
၁၁၉၂.
‘‘ကောဋိသတသဟဿဿ၊ အတ္တဘာဝံ ခဏေန နိမ္မိနေ။
အဟံ ဝိကုဗ္ဗနာသု ကုသလော၊ ဝသီဘူတောမှိ ဣဒ္ဓိယာ။
၁၁၉၃.
‘‘သမာဓိဝိဇ္ဇာဝသိပါရမီဂတော၊ မောဂ္ဂလ္လာနဂေါတ္တော အသိတဿ သာသနေ။ဓီရော သမုစ္ဆိန္ဒိ သမာဟိတိန္ဒြိယော၊ နာဂေါ ယထာ ပူတိလတံဝ ဗန္ဓနံ။၁၁၉၄.
‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။
၁၁၉၅.
‘‘ယဿ စတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။၁၁၉၆.
[မ. နိ. ၁.၅၁၃] ‘‘ကီဒိသော နိရယော အာသိ၊ ယတ္ထ ဒုဿီ အပစ္စထ။ဝိဓုရံ သာဝကမာသဇ္ဇ၊ ကကုသန္ဓဉ္စ ဗြာဟ္မဏံ။
၁၁၉၇.
‘‘သတံ အာသိ အယောသင်္ကူ၊ သဗ္ဗေ ပစ္စတ္တဝေဒနာ။
ဤဒိသော နိရယော အာသိ၊ ယတ္ထ ဒုဿီ အပစ္စထ။

ဝိဓုရံ သာဝကမာသဇ္ဇ၊ ကကုသန္ဓဉ္စ ဗြာဟ္မဏံ။
၁၁၉၈.
‘‘ယော ဧတမဘိဇာနာတိ၊ ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော။
တာဒိသံ ဘိက္ခုမာသဇ္ဇ၊ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။
၁၁၉၉.
‘‘မဇ္ဈေသရသ္မိံ [သရဿ (သီ.)၊ သာဂရသ္မိံ (က.)] တိဋ္ဌန္တိ၊ ဝိမာနာ ကပ္ပဌာယိနော။ဝေဠုရိယဝဏ္ဏာ ရုစိရာ၊ အစ္စိမန္တော ပဘဿရာ။
အစ္ဆရာ တတ္ထ နစ္စန္တိ၊ ပုထု နာနတ္တဝဏ္ဏိယော။
၁၂၀၀.
‘‘ယော ဧတမဘိဇာနာတိ။ပေ.။ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။
၁၂၀၁.
‘‘ယော ဝေ ဗုဒ္ဓေန စောဒိတော၊ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပေက္ခတော။မိဂါရမာတုပါသာဒံ၊ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပယိ။
၁၂၀၂.
‘‘ယော ဧတမဘိဇာနာတိ။ပေ.။ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။၁၂၀၃.
‘‘ယော ဝေဇယန္တပါသာဒံ၊ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပယိ။
ဣဒ္ဓိဗလေနုပတ္ထဒ္ဓေါ၊ သံဝေဇေသိ စ ဒေဝတာ။၁၂၀၄.
‘‘ယော ဧတမဘိဇာနာတိ။ပေ.။ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။၁၂၀၄.
‘‘ယော ဧတမဘိဇာနာတိ။ပေ.။ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။၁၂၀၅.
‘‘ယော ဝေဇယန္တပါသာဒေ၊ သက္ကံ သော ပရိပုစ္ဆတိ။
အပိ အာဝုသော ဇာနာသိ၊ တဏှက္ခယဝိမုတ္တိယော။
တဿ သက္ကော ဝိယာကာသိ၊ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ယထာတထံ။
၁၂၀၆.
‘‘ယော ဧတမဘိဇာနာတိ။ပေ.။ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။
၁၂၀၇.
‘‘ယော ဗြဟ္မာနံ ပရိပုစ္ဆတိ၊ သုဓမ္မာယံ ဌိတော [သုဓမ္မာယာ’ဘိတော (သျာ.)] သဘံ။အဇ္ဇာပိ တျာဝုသော သာ ဒိဋ္ဌိ၊ ယာ တေ ဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟု။
ပဿသိ ဝီတိဝတ္တန္တံ၊ ဗြဟ္မလောကေ ပဘဿရံ။
၁၂၀၈.
‘‘တဿ ဗြဟ္မာ ဝိယာကာသိ၊ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ယထာတထံ။
န မေ မာရိသ သာ ဒိဋ္ဌိ၊ ယာ မေ ဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟု။

၁၂၀၉.
‘‘ပဿာမိ ဝီတိဝတ္တန္တံ၊ ဗြဟ္မလောကေ ပဘဿရံ။
သောဟံ အဇ္ဇ ကထံ ဝဇ္ဇံ၊ အဟံ နိစ္စောမှိ သဿတော။
၁၂၁၀.
‘‘ယော ဧတမဘိဇာနာတိ။ပေ.။ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။
၁၂၁၁.
‘‘ယော မဟာနေရုနော ကူဋံ၊ ဝိမောက္ခေန အဖဿယိ [အပဿယိ (သီ. က.)]။ဝနံ ပုဗ္ဗဝိဒေဟာနံ၊ ယေ စ ဘူမိသယာ နရာ။
၁၂၁၂.
‘‘ယော ဧတမဘိဇာနာတိ၊ ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော။
တာဒိသံ ဘိက္ခုမာသဇ္ဇ၊ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။
၁၂၁၃.
‘‘န ဝေ အဂ္ဂိ စေတယတိ၊ အဟံ ဗာလံ ဍဟာမီတိ။
ဗာလောဝ ဇလိတံ အဂ္ဂိံ၊ အာသဇ္ဇ နံ ပဍယှတိ။၁၂၁၄.
‘‘ဧဝမေဝ တုဝံ မာရ၊ အာသဇ္ဇ နံ တထာဂတံ။
သယံ ဍဟိဿသိ အတ္တာနံ၊ ဗာလော အဂ္ဂိံဝ သမ္ဖုသံ။
၁၂၁၅.
‘‘အပုညံ ပသဝီ မာရော၊ အာသဇ္ဇ နံ တထာဂတံ။
ကိံ နု မညသိ ပါပိမ၊ န မေ ပါပံ ဝိပစ္စတိ။
၁၂၁၆.
‘‘ကရတော တေ စီယတေ [မိယျတေ (သဗ္ဗတ္ထ) မ. နိ. ၁.၅၁၃ ပဿိတဗ္ဗံ] ပါပံ၊ စိရရတ္တာယ အန္တက။
မာရ နိဗ္ဗိန္ဒ ဗုဒ္ဓမှာ၊ အာသံ မာကာသိ ဘိက္ခုသု။
၁၂၁၇.
‘‘ဣတိ မာရံ အတဇ္ဇေသိ၊ ဘိက္ခု ဘေသကဠာဝနေ။
တတော သော ဒုမ္မနော ယက္ခေါ၊ တတ္ထေဝန္တရဓာယထာ’’တိ။
ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော [မဟာမောဂ္ဂလာနော (က.)] ထေရော ဂါထာယော အဘာသိတ္ထာတိ။သဋ္ဌိနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
သဋ္ဌိကမှိ နိပါတမှိ၊ မောဂ္ဂလ္လာနော မဟိဒ္ဓိကော။
ဧကောဝ ထေရဂါထာယော၊ အဋ္ဌသဋ္ဌိ ဘဝန္တိ တာတိ။
၂၁. မဟာနိပါတော
၁. ဝင်္ဂီသတ္ထေရဂါထာ
၁၂၁၈.
‘‘နိက္ခန္တံ ဝတ မံ သန္တံ၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။

ဝိတက္ကာ ဥပဓာဝန္တိ၊ ပဂဗ္ဘာ ကဏှတော ဣမေ။
၁၂၁၉.
‘‘ဥဂ္ဂပုတ္တာ မဟိဿာသာ၊ သိက္ခိတာ ဒဠှဓမ္မိနော [ဒဠှဓနွိနော (သီ. အဋ္ဌ.)]။
သမန္တာ ပရိကိရေယျုံ၊ သဟဿံ အပလာယိနံ။
၁၂၂၀.
‘‘သစေပိ ဧတ္တကာ [ဧတတော (သံ. နိ. ၁.၂၀၉)] ဘိယျော၊ အာဂမိဿန္တိ ဣတ္ထိယော။
နေဝ မံ ဗျာဓယိဿန္တိ [ဗျာထယိဿန္တိ (?)]၊ ဓမ္မေ သမှိ [ဓမ္မေသွမှိ (သျာ. က.)] ပတိဋ္ဌိတော။၁၂၂၁.
‘‘သက္ခီ ဟိ မေ သုတံ ဧတံ၊ ဗုဒ္ဓဿာဒိစ္စဗန္ဓုနော။
နိဗ္ဗာနဂမနံ မဂ္ဂံ၊ တတ္ထ မေ နိရတော မနော။
၁၂၂၂.
‘‘ဧဝံ စေ မံ ဝိဟရန္တံ၊ ပါပိမ ဥပဂစ္ဆသိ။
တထာ မစ္စု ကရိဿာမိ၊ န မေ မဂ္ဂမ္ပိ ဒက္ခသိ။
၁၂၂၃.
‘‘အရတိဉ္စ [အရတိံ (ဗဟူသု)] ရတိဉ္စ ပဟာယ၊ သဗ္ဗသော ဂေဟသိတဉ္စ ဝိတက္ကံ။
ဝနထံ န ကရေယျ ကုဟိဉ္စိ၊ နိဗ္ဗနထော အဝနထော သ [နိဗ္ဗနထော အရတော သ ဟိ (သံ. နိ. ၁.၂၁၀)] ဘိက္ခု။၁၂၂၄.
‘‘ယမိဓ ပထဝိဉ္စ ဝေဟာသံ၊ ရူပဂတံ ဇဂတောဂဓံ ကိဉ္စိ။
ပရိဇီယတိ သဗ္ဗမနိစ္စံ၊ ဧဝံ သမေစ္စ စရန္တိ မုတတ္တာ။
၁၂၂၅.
‘‘ဥပဓီသု ဇနာ ဂဓိတာသေ၊ ဒိဋ္ဌသုတေ [ဒိဋ္ဌေ သုတေ (သီ.)] ပဋိဃေ စ မုတေ စ။
ဧတ္ထ ဝိနောဒယ ဆန္ဒမနေဇော၊ ယော ဟေတ္ထ န လိမ္ပတိ မုနိ တမာဟု [တံ မုနိမာဟု (သံ. နိ. ၁.၂၁၀)]။၁၂၂၆.
‘‘အထ သဋ္ဌိသိတာ သဝိတက္ကာ၊ ပုထုဇ္ဇနတာယ [ပုထူ ဇနတာယ (သံ. နိ. ၁.၂၁၀)] အဓမ္မာ နိဝိဋ္ဌာ။
န စ ဝဂ္ဂဂတဿ ကုဟိဉ္စိ၊ နော ပန ဒုဋ္ဌုလ္လဂါဟီ [ဒုဋ္ဌုလ္လဘာဏီ (သံ. နိ. ၁.၂၁၀)] သ ဘိက္ခု။၁၂၂၇.
‘‘ဒဗ္ဗော စိရရတ္တသမာဟိတော၊ အကုဟကော နိပကော အပိဟာလု။
သန္တံ ပဒံ အဇ္ဈဂမာ မုနိ၊ ပဋိစ္စ ပရိနိဗ္ဗုတော ကင်္ခတိ ကာလံ။
၁၂၂၈.
‘‘မာနံ ပဇဟဿု ဂေါတမ၊ မာနပထဉ္စ ဇဟဿု အသေသံ။
မာနပထမှိ သ မုစ္ဆိတော၊ ဝိပ္ပဋိသာရီဟုဝါ စိရရတ္တံ။
၁၂၂၉.
‘‘မက္ခေန မက္ခိတာ ပဇာ၊ မာနဟတာ နိရယံ ပပတန္တိ။
သောစန္တိ ဇနာ စိရရတ္တံ၊ မာနဟတာ နိရယံ ဥပပန္နာ။၁၂၃၀.

‘‘န ဟိ သောစတိ ဘိက္ခု ကဒါစိ၊ မဂ္ဂဇိနော သမ္မာ ပဋိပန္နော။
ကိတ္တိဉ္စ သုခဉ္စာနုဘောတိ၊ ဓမ္မဒသောတိ တမာဟု တထတ္တံ။
၁၂၃၁.
‘‘တသ္မာ အခိလော ဣဓ [အခိလော (သီ.)၊ အခိလောဓ (သံ. နိ. ၁.၂၁၁)] ပဓာနဝါ၊ နီဝရဏာနိ ပဟာယ ဝိသုဒ္ဓေါ။
မာနဉ္စ ပဟာယ အသေသံ၊ ဝိဇ္ဇာယန္တကရော သမိတာဝီ။
၁၂၃၂.
‘‘ကာမရာဂေန ဍယှာမိ၊ စိတ္တံ မေ ပရိဍယှတိ။
သာဓု နိဗ္ဗာပနံ ဗြူဟိ၊ အနုကမ္ပါယ ဂေါတမ။
၁၂၃၃.
‘‘သညာယ ဝိပရိယေသာ၊ စိတ္တံ တေ ပရိဍယှတိ။
နိမိတ္တံ ပရိဝဇ္ဇေဟိ၊ သုဘံ ရာဂူပသံဟိတံ ( ) [(သင်္ခါရေ ပရတော ပဿ၊ ဒုက္ခတော မာ စ အတ္တတော။နိဗ္ဗာပေဟိ မဟာရာဂံ၊ မာ ဒယှိတ္ထော ပုနပ္ပုနံ။) (သီ. သံ. နိ. ၁.၂၁၂) ဥဒ္ဒာနဂါထာယံ ဧကသတ္တတီတိသင်္ချာ စ၊ ထေရဂါထာဋ္ဌကထာ စ ပဿိတဗ္ဗာ]။
၁၂၃၄.
‘‘အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟိ၊ ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။
သတိ ကာယဂတာ တျတ္ထု၊ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလော ဘဝ။
၁၂၃၅.
‘‘အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုသယမုဇ္ဇဟ။
တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥပသန္တော စရိဿသိ။
၁၂၃၆.
‘‘တမေဝ ဝါစံ ဘာသေယျ၊ ယာယတ္တာနံ န တာပယေ။ပရေ စ န ဝိဟိံသေယျ၊ သာ ဝေ ဝါစာ သုဘာသိတာ။၁၂၃၇.
‘‘ပိယဝါစမေဝ ဘာသေယျ၊ ယာ ဝါစာ ပဋိနန္ဒိတာ။
ယံ အနာဒါယ ပါပါနိ၊ ပရေသံ ဘာသတေ ပိယံ။
၁၂၃၈.
‘‘သစ္စံ ဝေ အမတာ ဝါစာ၊ ဧသ ဓမ္မော သနန္တနော။
သစ္စေ အတ္ထေ စ ဓမ္မေ စ၊ အာဟု သန္တော ပတိဋ္ဌိတာ။၁၂၃၉.
‘‘ယံ ဗုဒ္ဓေါ ဘာသတိ ဝါစံ၊ ခေမံ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ။ဒုက္ခဿန္တကိရိယာယ၊ သာ ဝေ ဝါစာနမုတ္တမာ။
၁၂၄၀.
‘‘ဂမ္ဘီရပညော မေဓာဝီ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဿ ကောဝိဒော။
သာရိပုတ္တော မဟာပညော၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဘိက္ခုနံ။၁၂၄၁.

‘‘သင်္ခိတ္တေနပိ ဒေသေတိ၊ ဝိတ္ထာရေနပိ ဘာသတိ။
သာလိကာယိဝ နိဂ္ဃောသော၊ ပဋိဘာနံ ဥဒိယျတိ [ဥဒီရယိ (သီ.)၊ ဥဒီယျတိ (သျာ.)၊ ဥဒယျတိ (?) ဥဋ္ဌဟတီတိ တံသံဝဏ္ဏနာ]။
၁၂၄၂.
‘‘တဿ တံ ဒေသယန္တဿ၊ သုဏန္တိ မဓုရံ ဂိရံ။
သရေန ရဇနီယေန၊ သဝနီယေန ဝဂ္ဂုနာ။
ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ မုဒိတာ၊ သောတံ ဩဓေန္တိ ဘိက္ခဝေါ။
၁၂၄၃.
‘‘အဇ္ဇ ပန္နရသေ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ ဘိက္ခူ ပဉ္စသတာ သမာဂတာ။သံယောဇနဗန္ဓနစ္ဆိဒါ၊ အနီဃာ ခီဏပုနဗ္ဘဝါ ဣသီ။၁၂၄၄.
‘‘စက္ကဝတ္တီ ယထာ ရာဇာ၊ အမစ္စပရိဝါရိတော။
သမန္တာ အနုပရိယေတိ၊ သာဂရန္တံ မဟိံ ဣမံ။
၁၂၄၅.
‘‘ဧဝံ ဝိဇိတသင်္ဂါမံ၊ သတ္ထဝါဟံ အနုတ္တရံ။
သာဝကာ ပယိရုပါသန္တိ၊ တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနော။၁၂၄၆.
‘‘သဗ္ဗေ ဘဂဝတော ပုတ္တာ၊ ပလာပေတ္ထ န ဝိဇ္ဇတိ။တဏှာသလ္လဿ ဟန္တာရံ၊ ဝန္ဒေ အာဒိစ္စဗန္ဓုနံ။၁၂၄၇.
‘‘ပရောသဟဿံ ဘိက္ခူနံ၊ သုဂတံ ပယိရုပါသတိ။
ဒေသေန္တံ ဝိရဇံ ဓမ္မံ၊ နိဗ္ဗာနံ အကုတောဘယံ။၁၂၄၈.
‘‘သုဏန္တိ ဓမ္မံ ဝိမလံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဒေသိတံ။သောဘတိ ဝတ သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘိက္ခုသင်္ဃပုရက္ခတော။၁၂၄၉.
‘‘‘နာဂနာမော’သိ ဘဂဝါ၊ ဣသီနံ ဣသိသတ္တမော။
မဟာမေဃောဝ ဟုတွာန၊ သာဝကေ အဘိဝဿသိ။
၁၂၅၀.
‘‘ဒိဝါ ဝိဟာရာ နိက္ခမ္မ၊ သတ္ထုဒဿနကမျတာ။
သာဝကော တေ မဟာဝီရ၊ ပါဒေ ဝန္ဒတိ ဝင်္ဂိသော။၁၂၅၁.
‘‘ဥမ္မဂ္ဂပထံ မာရဿ၊ အဘိဘုယျ စရတိ ပဘိဇ္ဇ ခီလာနိ။တံ ပဿထ ဗန္ဓပမုဉ္စကရံ၊ အသိတံဝ ဘာဂသော ပဝိဘဇ္ဇ။၁၂၅၂.
‘‘ဩဃဿ ဟိ နိတရဏတ္ထံ၊ အနေကဝိဟိတံ မဂ္ဂံ အက္ခါသိ။

တသ္မိဉ္စ အမတေ အက္ခါတေ၊ ဓမ္မဒသာ ဌိတာ အသံဟီရာ။
၁၂၅၃.
‘‘ပဇ္ဇောတကရော အတိဝိဇ္ဈ [အတိဝိဇ္ဈ ဓမ္မံ (သီ.)]၊ သဗ္ဗဌိတီနံ အတိက္ကမမဒ္ဒသ [အတိက္ကမမဒ္ဒ (သီ. က.)]။
ဉတွာ စ သစ္ဆိကတွာ စ၊ အဂ္ဂံ သော ဒေသယိ ဒသဒ္ဓါနံ။
၁၂၅၄.
‘‘ဧဝံ သုဒေသိတေ ဓမ္မေ၊ ကော ပမာဒော ဝိဇာနတံ ဓမ္မံ။
တသ္မာ ဟိ တဿ ဘဂဝတော သာသနေ၊ အပ္ပမတ္တော သဒါ နမဿမနုသိက္ခေ။
၁၂၅၅.
‘‘ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေါ ယော ထေရော၊ ကောဏ္ဍညော တိဗ္ဗနိက္ကမော။လာဘီ သုခဝိဟာရာနံ၊ ဝိဝေကာနံ အဘိဏှသော။
၁၂၅၆.
‘‘ယံ သာဝကေန ပတ္တဗ္ဗံ၊ သတ္ထု သာသနကာရိနာ။
သဗ္ဗဿ တံ အနုပ္ပတ္တံ၊ အပ္ပမတ္တဿ သိက္ခတော။
၁၂၅၇.
‘‘မဟာနုဘာဝေါ တေဝိဇ္ဇော၊ စေတောပရိယကောဝိဒော။
ကောဏ္ဍညော ဗုဒ္ဓဒါယာဒော၊ ပါဒေ ဝန္ဒတိ သတ္ထုနော။
၁၂၅၈.
‘‘နဂဿ ပဿေ အာသီနံ၊ မုနိံ ဒုက္ခဿ ပါရဂုံ။
သာဝကာ ပယိရုပါသန္တိ၊ တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနော။
၁၂၅၉.
‘‘စေတသာ [တေ စေတသာ (သံ. နိ. ၁.၂၁၈)] အနုပရိယေတိ၊ မောဂ္ဂလ္လာနော မဟိဒ္ဓိကော။စိတ္တံ နေသံ သမနွေသံ [သမန္နေသံ (သံ. နိ. ၁.၂၁၈)]၊ ဝိပ္ပမုတ္တံ နိရူပဓိံ။၁၂၆၀.
‘‘ဧဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နံ၊ မုနိံ ဒုက္ခဿ ပါရဂုံ။
အနေကာကာရသမ္ပန္နံ၊ ပယိရုပါသန္တိ ဂေါတမံ။
၁၂၆၁.
‘‘စန္ဒော ယထာ ဝိဂတဝလာဟကေ နဘေ၊ ဝိရောစတိ ဝီတမလောဝ ဘာဏုမာ။
ဧဝမ္ပိ အင်္ဂီရသ တွံ မဟာမုနိ၊ အတိရောစသိ ယသသာ သဗ္ဗလောကံ။၁၂၆၂.
‘‘ကာဝေယျမတ္တာ ဝိစရိမှ ပုဗ္ဗေ၊ ဂါမာ ဂါမံ ပုရာ ပုရံ။
အထဒ္ဒသာမ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂုံ။
၁၂၆၃.
‘‘သော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ မုနိ ဒုက္ခဿ ပါရဂူ။
ဓမ္မံ သုတွာ ပသီဒိမှ၊ သဒ္ဓါ [အဒ္ဓါ (သီ. အဋ္ဌ.)] နော ဥဒပဇ္ဇထ။၁၂၆၄.

‘‘တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ၊ ခန္ဓေ အာယတနာနိ စ။
ဓာတုယော စ ဝိဒိတွာန၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။၁၂၆၅.
‘‘ဗဟူနံ ဝတ အတ္ထာယ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တထာဂတာ။
ဣတ္ထီနံ ပုရိသာနဉ္စ၊ ယေ တေ သာသနကာရကာ။၁၂၆၆.
‘‘တေသံ ခေါ ဝတ အတ္ထာယ၊ ဗောဓိမဇ္ဈဂမာ မုနိ။
ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနဉ္စ၊ ယေ နိရာမဂတဒ္ဒသာ။၁၂၆၇.
‘‘သုဒေသိတာ စက္ခုမတာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ၊ အနုကမ္ပါယ ပါဏိနံ။၁၂၆၈.
‘‘ဒုက္ခံ ဒုက္ခသမုပ္ပါဒံ၊ ဒုက္ခဿ စ အတိက္ကမံ။အရိယံ စဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ၊ ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ။
၁၂၆၉.
‘‘ဧဝမေတေ တထာ ဝုတ္တာ၊ ဒိဋ္ဌာ မေ တေ ယထာ တထာ။
သဒတ္ထော မေ အနုပ္ပတ္တော၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
၁၂၇၀.
‘‘သွာဂတံ ဝတ မေ အာသိ၊ မမ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ။
သုဝိဘတ္တေသု [သဝိဘတ္တေသု (သီ. က.)] ဓမ္မေသု၊ ယံ သေဋ္ဌံ တဒုပါဂမိံ။၁၂၇၁.
‘‘အဘိညာပါရမိပ္ပတ္တော၊ သောတဓာတု ဝိသောဓိတာ။
တေဝိဇ္ဇော ဣဒ္ဓိပတ္တောမှိ၊ စေတောပရိယကောဝိဒော။
၁၂၇၂.
‘‘ပုစ္ဆာမိ သတ္ထာရမနောမပညံ၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ယော ဝိစိကိစ္ဆာနံ ဆေတ္တာ။အဂ္ဂါဠဝေ ကာလမကာသိ ဘိက္ခု၊ ဉာတော ယသဿီ အဘိနိဗ္ဗုတတ္တော။
၁၂၇၃.
‘‘နိဂြောဓကပ္ပေါ ဣတိ တဿ နာမံ၊ တယာ ကတံ ဘဂဝါ ဗြာဟ္မဏဿ။
သော တံ နမဿံ အစရိ မုတျပေခေါ၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဒဠှဓမ္မဒဿီ။
၁၂၇၄.
‘‘တံ သာဝကံ သက္က မယမ္ပိ သဗ္ဗေ၊ အညာတုမိစ္ဆာမ သမန္တစက္ခု။
သမဝဋ္ဌိတာ နော သဝနာယ သောတာ [ဟေတုံ (သီ. သျာ.) သုတ္တနိပါတဋ္ဌကထာ ပဿိတဗ္ဗာ]၊ တုဝံ နော သတ္ထာတွမနုတ္တရောသိ’’။
၁၂၇၅.
ဆိန္ဒ နော ဝိစိကိစ္ဆံ ဗြူဟိ မေတံ၊ ပရိနိဗ္ဗုတံ ဝေဒယ ဘူရိပည။
မဇ္ဈေဝ နော ဘာသ သမန္တစက္ခု၊ သက္ကောဝ ဒေဝါန သဟဿနေတ္တော။

၁၂၇၆.
‘‘ယေ ကေစိ ဂန္ထာ ဣဓ မောဟမဂ္ဂါ၊ အညာဏပက္ခါ ဝိစိကိစ္ဆဌာနာ။
တထာဂတံ ပတွာ န တေ ဘဝန္တိ၊ စက္ခုဉှိ ဧတံ ပရမံ နရာနံ။
၁၂၇၇.
‘‘နော စေ ဟိ ဇာတု ပုရိသော ကိလေသေ၊ ဝါတော ယထာ အဗ္ဘဃနံ ဝိဟာနေ။
တမောဝဿ နိဝုတော သဗ္ဗလောကော၊ ဇောတိမန္တောပိ န ပဘာသေယျုံ [န ဇောတိမန္တောပိ နရာ တပေယျုံ (သု. နိ. ၃၅၀)]။
၁၂၇၈.
‘‘ဓီရာ စ ပဇ္ဇောတကရာ ဘဝန္တိ၊ တံ တံ အဟံ ဝီရ တထေဝ မညေ။
ဝိပဿိနံ ဇာနမုပါဂမိမှ၊ ပရိသာသု နော အာဝိကရောဟိ ကပ္ပံ။
၁၂၇၉.
‘‘ခိပ္ပံ ဂိရံ ဧရယ ဝဂ္ဂု ဝဂ္ဂုံ၊ ဟံသောဝ ပဂ္ဂယှ သဏိကံ နိကူဇ။
ဗိန္ဒုဿရေန သုဝိကပ္ပိတေန၊ သဗ္ဗေဝ တေ ဥဇ္ဇုဂတာ သုဏောမ။
၁၂၈၀.
‘‘ပဟီနဇာတိမရဏံ အသေသံ၊ နိဂ္ဂယှ ဓောနံ ဝဒေဿာမိ [ပဋိဝေဒိယာမိ (သီ. က.)] ဓမ္မံ။
န ကာမကာရော ဟိ [ဟောတိ (သီ. က.)] ပုထုဇ္ဇနာနံ၊ သင်္ခေယျကာရော စ [ဝ (ဗဟူသု)] တထာဂတာနံ။၁၂၈၁.
‘‘သမ္ပန္နဝေယျာကရဏံ တဝေဒံ၊ သမုဇ္ဇုပညဿ သမုဂ္ဂဟီတံ။
အယမဉ္ဇလိ ပစ္ဆိမော သုပ္ပဏာမိတော၊ မာ မောဟယီ ဇာနမနောမပည။
၁၂၈၂.
‘‘ပရောပရံ အရိယဓမ္မံ ဝိဒိတွာ၊ မာ မောဟယီ ဇာနမနောမဝီရိယ။
ဝါရိံ ယထာ ဃမ္မနိ ဃမ္မတတ္တော၊ ဝါစာဘိကင်္ခါမိ သုတံ ပဝဿ။
၁၂၈၃.
‘‘ယဒတ္ထိကံ ဗြဟ္မစရိယံ အစရီ၊ ကပ္ပါယနော ကစ္စိဿတံ အမောဃံ။
နိဗ္ဗာယိ သော အာဒု သဥပါဒိသေသော [အနုပါဒိသေသာ (သီ.)၊ အနုပါဒိသေသော (က.)]၊ ယထာ ဝိမုတ္တော အဟုတံ သုဏောမ။
၁၂၈၄.
‘‘‘အစ္ဆေစ္ဆိ တဏှံ ဣဓ နာမရူပေ၊
(ဣတိ ဘဂဝါ) ကဏှဿ သောတံ ဒီဃရတ္တာနုသယိတံ။
အတာရိ ဇာတိံ မရဏံ အသေသံ’၊ ဣစ္စဗြဝိ ဘဂဝါ ပဉ္စသေဋ္ဌော။
၁၂၈၅.
‘‘ဧသ သုတွာ ပသီဒါမိ၊ ဝစော တေ ဣသိသတ္တမ။
အမောဃံ ကိရ မေ ပုဋ္ဌံ၊ န မံ ဝဉ္စေသိ ဗြာဟ္မဏော။၁၂၈၆.
‘‘ယထာ ဝါဒီ တထာ ကာရီ၊ အဟု ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော။
အစ္ဆေစ္ဆိ မစ္စုနော ဇာလံ၊ တတံ မာယာဝိနော ဒဠှံ။

၁၂၈၇.
‘‘အဒ္ဒသ ဘဂဝါ အာဒိံ၊ ဥပါဒါနဿ ကပ္ပိယော။
အစ္စဂါ ဝတ ကပ္ပါနော၊ မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ။၁၂၈၈.
‘‘တံ ဒေဝဒေဝံ ဝန္ဒာမိ၊ ပုတ္တံ တေ ဒွိပဒုတ္တမ။အနုဇာတံ မဟာဝီရံ၊ နာဂံ နာဂဿ ဩရသ’’န္တိ။
ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ ဝင်္ဂီသော ထေရော ဂါထာယောအဘာသိတ္ထာတိ။
မဟာနိပါတော နိဋ္ဌိတော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
သတ္တတိမှိ နိပါတမှိ၊ ဝင်္ဂီသော ပဋိဘာဏဝါ။ဧကောဝ ထေရော နတ္ထညော၊ ဂါထာယော ဧကသတ္တတီတိ။
နိဋ္ဌိတာ ထေရဂါထာယော။
တတြုဒ္ဒာနံ –
သဟဿံ ဟောန္တိ တာ ဂါထာ၊ တီဏိ သဋ္ဌိသတာနိ စ။
ထေရာ စ ဒွေ သတာ သဋ္ဌိ၊ စတ္တာရော စ ပကာသိတာ။
သီဟနာဒံ နဒိတွာန၊ ဗုဒ္ဓပုတ္တာ အနာသဝါ။
ခေမန္တံ ပါပုဏိတွာန၊ အဂ္ဂိခန္ဓာဝ နိဗ္ဗုတာတိ။ထေရဂါထာပါဠိ နိဋ္ဌိတာ။